

Dovrefjell
nasjonalparkstyret

Møteinnkalling

Utvalg: **Dovrefjell nasjonalparkstyret**
Møtested: Kinosalen, Hjerkinns hus, Hjerkinns
Dato: 05.10.2020
Tidspunkt: 10:00 – 15:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til fmopdovrefjell@fylkesmannen.no. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Prosjektleder og informasjonsmedarbeider vil orientere som innledning til sak 45 besøksstrategi

Saksliste

Utvalgssaksnr	Innhold	Arkivsaksnr
ST 42/2020	Godkjenning av møteinnkalling og dagsorden, valg av et medlem til å godkjenne protokollen	
ST 43/2020	Referatsaker	
RS 10/2020	Uttalelse til varsel om omgjøring - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - barmark - Snøfjellstjønnsvegen 844 Tverrfjellet - Odd Fiske	2019/10587
RS 11/2020	Varsel om mulig omgjøring av vedtak - barmark - Tverrfjellet 2020 - Snøfjellstjønnsvegen 844 - Oppdal - Odd Fiske	2019/10587
ST 44/2020	Delegerte vedtak til referat	
DS 51/2020	Delegert sak - Dispensasjon - Hjerkin LVO m/ BV - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Transport med bil på Snøheimvegen, Haukbergetvegen og på kjøresporene til Einøvlingvatnet - 27.06.-25.07.2020 - Ronny Tennfjord AS	2020/6728
DS 52/2020	Delegert sak - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Forlengelse av dispensasjoner for kjøring til hytter ved Tverrfjellet - Sommersesongen 20120	2019/1498
DS 53/2020	Delegert sak - Dispensasjon - Hjerkin LVO m/ BV - Bruk av sykler på Vålåsjøhøvegen og Snøheimvegen - Villreinjakta 2020 - Hans Olav Arnekleiv	2020/8837
DS 54/2020	Delegert sak - Dispensasjon - Åmotsdalen LVO - bar mark - utkjøring av saltstein - Åmotsdalen beitelag	2020/73
DS 55/2020	Dispensasjon- Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - terrestrisk naturovervåkning TOV - rypetaksering - Norsk institutt for naturforskning NINA	2020/6584
DS 56/2020	Delegert sak - Dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - 2020-2023 - organisert ferdsl / guiding - Dovrefjell Adventures (DOVREFJELL OPPLEVELSER OG UTLEIE AS)	2020/7116
DS 57/2020	Dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - 2020-2023 - organisert ferdsl / guiding - VR FOTO KNUT INGE RØSTAD	2020/7076
DS 58/2020	Delegert sak - Dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - 2020-2023 - organisert ferdsl / guiding - Dovre og Lesja Aktiv AS	2020/1793
DS 59/2020	Delegert sak - Dispensasjon - Hjerkin LVO m/ BV - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Transport med biler på Snøheimvegen, Haukbergetvegen og på kjøresporene til Einøvlingvatnet - 22.06.-26.07.2020 - Dovre fjellstyre	2020/6352
DS 60/2020	Delegert sak - Tillatelse - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Lavtflyging under 300 meter over bakken i forbindelse med fotografering av fostringsflokker av villrein - Juni-august i 2020-2024 - NINA	2020/6491
DS 61/2020	Delegert sak - Dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - organisert ferdsl / guiding - Furuhaugli Turisthytter AS	2020/7230
DS 62/2020	Delegert sak - Dispensasjon -Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV- organisert ferdsl med hest / guiding - HJERKINN FJELLSTUE & FJELLRIDNING AS	2020/7238

Utvalgssaksnr	Innhold	Arkivsaksnr
DS 63/2020	Delegert sak - Dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - organisert ferdsel / guiding - MOUNTAIN EXPERIENCE Terje Rian	2020/7243
DS 64/2020	Delegert vedtak - dispensasjon - Åmotan-Grøvdalen LVO - helikopter - Grøvdalshytta - Kristiansund og Nordmøre turistforening KNT	2019/3122
DS 65/2020	Delegert sak - Tillatelse - Knutshø LVO - Transport med bil og traktor til seter på Staesvollen - 2020-2023 - Hege og Torkjel Brendryen	2020/6359
DS 66/2020	Delegert sak - Utvidet tillatelse - Hjerkin LVO m/ BV - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP- Transport med bil på Snøheimvegen og Haukbergetvegen og på kjøresporene til Einøvlingsvatnet - 27.06.-25.07.2020 - Ronny Tennfjord AS	2020/6728
DS 67/2020	Delegert sak - Dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - innsamling av planter og sopp til vitenskapelige formål - Norsk lavforening	2020/6365
DS 68/2020	Delegert sak - Tillatelse - Dalsida LVO - Transport med snøskuter til bu ved Vangsvatnet - 2021-2024 - Lesja Jeger- og fiskerforening	2020/4735
DS 69/2020	Delegert sak - Dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - organisert ferdsel / guiding - MOSKUSSTUGU	2020/7159
DS 70/2020	Delegert sak - Dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - organisert ferdsel / guiding - Magalaupe Camping ANJA IVARENG MOENE	2020/7242
DS 71/2020	Delegert sak - Dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - Dispensasjon - 2020-2023 - organisert ferdsel / guiding - Dovrefjellguidene /Amble AS	2020/7140
DS 72/2020	Delegert sak - Dispensasjon - Torbudalen biotopvernområde - motorbåt - Reinsvatnet - John Ivar Smistad	2020/3125
DS 73/2020	Delegert sak - Dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - organisert ferdsel / guiding - Wild Photo Norway AS	2020/7227
DS 74/2020	Delegert sak - Dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - dispensasjon - motorferdsel hytte Snøfjellstjønnevegen 704 - Ole og Torbjørn Orkelbog	2020/5656
DS 75/2020	Delegert sak - Tillatelse - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Flytting av Dovre fjellstyres naust nærmere vannkanten på Einøvlingsvatnet - Forsvarsbygg	2020/7196
DS 76/2020	Delegert sak - Dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - organisert ferdsel / guiding - SAVANNAH AS	2020/7245
DS 77/2020	Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Motorferdsel bar mark - Snøfjellstjønnevegen 796 Tverrfjellet - Bjørn Smeby	2020/2823
DS 78/2020	Delegert sak - Tillatelse - Hjerkin LVO m/ BV - Fokstugu LVO - Transport med bil på Vålåsjøhøvegen i forbindelse med byggarbeider på egen bu ved Korpehaugan - 2020-2021 - Bjørn Steinar Smeby	2019/13686
DS 79/2020	Delegert sak - Dispensasjon - Hjerkin LVO m/ BV - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Transport med bil på Snøheimvegen og	2020/7637

Utvalgssaksnr	Innhold	Arkivsaksnr
	Haukbergetvegen og på kjøresporene til Einøvlingvatnet - 13.07. -26.07.2020 - Lars Einar Ekren	
DS 80/2020	Delegert sak - Dispensasjon - Hjerkin LVO m/ BV - Bruk av sykkel for oppsyn på Vålåsjøhøvegen og Snøheimvegen i villreinjakta i 2020 - Dovre fjellstyre	2020/7270
DS 81/2020	Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - bar mark - materialer for nybygg - Tjønnglupvegen 873 - Hans Snøve - Arnt Gulaker	2019/19648
DS 82/2020	Delegert sak - Tillatelse - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Transport med snøskuter til bu ved Lesjøen - 2021-2024 - Lesja Jeger- og fiskerforening	2020/4694
DS 83/2020	Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - organisert ferdsel / guiding - Østlandet guide & fritid Anders Enberget	2020/7072
DS 84/2020	Delegert sak - Dispensasjon - Hjerkin LVO m/ BV - Bruk av sykler på Vålåsjøhøvegen og Snøheimvegen i villreinjakta - 2020 - Hallgeir Vingen	2020/8846
DS 85/2020	Delegert sak - Dovrefjell-Sundalsfjella np -Drone - 2020 - drone - Åmotdalshytte - Kristiansund og Nordmøre turistforening KNT	2020/2986
DS 86/2020	Delegert sak - Dispensasjon - Hjerkin LVO m/ BV - Kjøring med biler på Snøheimvegen mellom Hjerkin og Snøheim i forbindelse med erstatningsskjønn - en dag i uke 39 2020 - KLD	2020/10061
DS 87/2020	Delegert sak - Dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - Transport med bil på Snøheimvegen, Haukbergetvegen og kjøresporene til Einøvlingvatnet - 07.08.- 09.08.2020 - Ola Ekren	2020/8648
DS 88/2020	Delegert sak - Dispensasjon - Dalsida LVO - Transport med traktor til og fra Lynningen seter - 2020-2022 - Jan Olav Thorsplass	2020/8968
DS 89/2020	Delegert sak - Dispensasjon - Hjerkin LVO m/ BV - Bruk av sykkel på Vålåsjøhøvegen og Snøheimvegen - villreinjakta i 2020 - Asbjørn Amble	2020/8925
DS 90/2020	Dispensasjon - Hjerkin LVO m/ BV - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - barmark - storviltjakt - Hans Hovde	2020/9798
DS 91/2020	Delegert sak - Tillatelse - Hjerkin LVO m/ BV - Fokstugu LVO - Transport med bil på Vålåsjøhøvegen til hytte ved Grisungvatna - 2020-2023 - Ola Rolstad	2020/8598
DS 92/2020	Dispensasjon- Torbudalen BVO - motorbåt - Reinsvatnet - Jan Oddbjørn Kolmann Johnsen	2020/7881
DS 93/2020	Delegert sak - Dispensasjon - Hjerkin LVO m/BV - Bruk av sykler på Vålåsjøhøvegen og Snøheimvegen - Villreinjakta 2020 - Magnus Korsvold	2020/8828
DS 94/2020	Delegert vedtak - dispensasjon - Åmotan-Grøvudalen LVO - helikopter - Grøvudalshytta oktober 2020 - Kristiansund og Nordmøre turistforening KNT	2019/3122
DS 95/2020	Delegert sak - Dispensasjon - Hjerkin LVO m/ BV bruk av sykkel på Vålåsjøhøvegen og Snøheimvegen - Villreinjakta 2020 - Gunnar Bentdal	2020/8831
DS 96/2020	Delegert sak - Dispensasjon - Hjerkin LVO m/ BV - Bruk av sykkel på Vålåsjøhøvegen og Snøheimvegen - villreinjakta 2020 - Øistein Aspehol	Feil i konvertering herfra gjør at arkivnr falt ut

Saker til behandling

- ST 45/2020 Sak - Besøksstrategi Dovrefjell - godkjenning av høringsutkast
- ST 46/2020 Søknad om dispensasjon for rekonstruksjon av seterfjøs på Åkersetra i Åmotan-Grøvdalen LVO
- ST 47/2020 Søknad fra Torgeir Engelund, Oslo, om å bygge annekst til hytte ved Hesthove i Fokstugu landskapsvernområde
- ST 48/2020 Søknad fra Reindøl beitelag, Lesja, om å sette opp sankekve for sau ved Baklihaugen / Reindølsvegen i Jora landskapsvernområde
- ST 49/2020 Sak - Åmotan-Grøvdalen LVO - dispensasjon - motorferdsel - 2020 - 2021 - barmark - Stortæla 4 - transport med traktor - Lars A Furu
- ST 50/2020 Klage fra Fylkesmannen i Innlandet på tillatelse til Bjørn Smeby til transport med bil på Vålåsjøhøvegen i Hjerkin landskapsvernområde med biotopvern og Fokstugu landskapsvernområde i forbindelse med byggearbeider på egen bu ved Korpehaugen i 2020-2021
- ST 51/2020 Klage fra Fylkesmannen i Innlandet og Fylkesmannen i Trøndelag på tillatelse til Hege og Torkjel Brendryen, Dalholen, til transport med bil og traktor til seter på Staesvollen i Knutshø landskapsvernområde i 2020-2023
- ST 52/2020 Sak - Klagebehandling - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - dispensasjon - motorferdsel 2020 - 2022 - hytte Snøfjellstjønnevegen 704
- ST 53/2020 Sak - Klagebehandling - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - dispensasjon - motorferdsel 2020 - barmark - traktor - Tjønnglupvegen 873 - Fylkesmannen i Trøndelag
- ST 54/2020 Saker til orientering - møte i Dovrefjell nasjonalparkstyre 05.10.2020

ST 42/2020 Godkjenning av møteinnkalling og dagsorden, valg av et medlem til å godkjenne protokollen

Ut fra vedtektene for styret skal leder sammen med et medlem godkjenne protokollen. Videre skal fastsettes antall timer til forberedelse (ikke vedtak).

Forvalters innstilling

Møteinnkalling og sakliste ble godkjent.
Til å godkjenne protokollen ble valgt NN

ST 43/2020 Referatsaker

Saker til referat

- RS 10/2020 Uttalelse til varsel om omgjøring - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - barmark - Snøfjellstjønnvegen 844 Tverrfjellet - Odd Fiske 2019/10587
RS 11/2020 Varsel om mulig omgjøring av vedtak - barmark - Tverrfjellet 2020 - Snøfjellstjønnvegen 844 - Oppdal - Odd Fiske 2019/10587

Forvalters innstilling

Dovrefjell nasjonalparkstyre tar referatsakene 10-11/2020 til etterretning.

ST 44/2020 Delegerte vedtak

Delegerte saker til referat

- DS 51/2020 Delegert sak - Dispensasjon - Hjerkin LVO m/ BV - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Transport med bil på Snøheimvegen, Haukbergetvegen og på kjøresporene til Einøvlingvatnet - 27.06.-25.07.2020 - Ronny Tennfjord AS
- DS 52/2020 Delegert sak - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Forlengelse av dispensasjoner for kjøring til hytter ved Tverrfjellet - Sommersesongen 20120
- DS 53/2020 Delegert sak - Dispensasjon - Hjerkin LVO m/ BV - Bruk av sykler på Vålåsjøhøvegen og Snøheimvegen - Villreinjakta 2020 - Hans Olav Arnekleiv
- DS 54/2020 Delegert sak - Dispensasjon - Åmotsdalen LVO - bar mark - utkjøring av saltstein - Åmotsdalen beitelag
- DS 55/2020 Dispensasjon- Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - terrestrisk naturovervåkning TOV - rypetaksering - Norsk institutt for naturforskning NINA
- DS 56/2020 Delegert sak - Dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - 2020-2023 - organisert ferdsel / guiding - Dovrefjell Adventures (DOVREFJELL OPPLEVELSER OG UMLEIE AS)
- DS 57/2020 Dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - 2020-2023 - organisert ferdsel / guiding - VR FOTO KNUT INGE RØSTAD
- DS 58/2020 Delegert sak - Dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - 2020-2023 - organisert ferdsel / guiding - Dovre og Lesja Aktiv AS
- DS 59/2020 Delegert sak - Dispensasjon - Hjerkin LVO m/ BV - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Transport med biler på Snøheimvegen, Haukbergetvegen og på kjøresporene til Einøvlingvatnet - 22.06.-26.07.2020 - Dovre fjellstyre
- DS 60/2020 Delegert sak - Tillatelse - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Lavtflyging under 300 meter over bakken i forbindelse med fotografering av fostringsflokker av villrein - Juni-august i 2020-2024 - NINA

- DS 61/2020 Delegert sak - Dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - organisert ferdsel / guiding - Furuhaugli Turisthytter AS
- DS 62/2020 Delegert sak - Dispensasjon -Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV- organisert ferdsel med hest / guiding - HJERKINN FJELLSTUE & FJELLRIDNING AS
- DS 63/2020 Delegert sak - Dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - organisert ferdsel / guiding - MOUNTAIN EXPERIENCE Terje Rian
- DS 64/2020 Delegert vedtak - dispensasjon - Åmotan-Grøvdalen LVO - helikopter - Grøvdalshytta - Kristiansund og Nordmøre turistforening KNT
- DS 65/2020 Delegert sak - Tillatelse - Knutshø LVO - Transport med bil og traktor til seter på Staesvollen - 2020-2023 - Hege og Torkjel Brendryen
- DS 66/2020 Delegert sak - Utvidet tillatelse - Hjerkin LVO m/ BV - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP- Transport med bil på Snøheimvegen og Haukbergetvegen og på kjøresporene til Einøvlingvatnet - 27.06.-25.07.2020 - Ronny Tennfjord AS
- DS 67/2020 Delegert sak - Dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - innsamling av planter og sopp til vitenskapelige formål - Norsk lavforening
- DS 68/2020 Delegert sak - Tillatelse - Dalsida LVO - Transport med snøskuter til bu ved Vangsvatnet - 2021-2024 - Lesja Jeger- og fiskerforening
- DS 69/2020 Delegert sak - Dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - organisert ferdsel / guiding - MOSKUSSTUGU
- DS 70/2020 Delegert sak - Dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - organisert ferdsel / guiding - Magalaupe Camping ANJA IVARENG MOENE
- DS 71/2020 Delegert sak - Dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - Dispensasjon - 2020-2023 - organisert ferdsel / guiding - Dovrefjellguidene /Amble AS
- DS 72/2020 Delegert sak - Dispensasjon - Torbudalen biotopvernområde - motorbåt - Reinsvatnet - John Ivar Smistad
- DS 73/2020 Delegert sak - Dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - organisert ferdsel / guiding - Wild Photo Norway AS
- DS 74/2020 Delegert sak - Dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - dispensasjon - motorferdsel hytte Snøfjellstjønnvegen 704 - Ole og Torbjørn Orkelbog
- DS 75/2020 Delegert sak - Tillatelse - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Flytting av Dovre fjellstyres naust nærmere vannkanten på Einøvlingvatnet - Forsvarsbygg
- DS 76/2020 Delegert sak - Dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - organisert ferdsel / guiding - SAVANNAH AS
- DS 77/2020 Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Motorferdsel bar mark - Snøfjellstjønnvegen 796 Tverrfjellet - Bjørn Smeby
- DS 78/2020 Delegert sak - Tillatelse - Hjerkin LVO m/ BV - Fokstugu LVO - Transport med bil på Vålåsjøhøvegen i forbindelse med byggarbeider på egen bu ved Korpehaugan - 2020-2021 - Bjørn Steinar Smeby
- DS 79/2020 Delegert sak - Dispensasjon - Hjerkin LVO m/ BV - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Transport med bil på Snøheimvegen og Haukbergetvegen og på kjøresporene til Einøvlingvatnet - 13.07. -26.07.2020 - Lars Einar Ekren
- DS 80/2020 Delegert sak - Dispensasjon - Hjerkin LVO m/ BV - Bruk av sykkel for oppsyn på Vålåsjøhøvegen og Snøheimvegen i villreinjakta i 2020 - Dovre fjellstyre
- DS 81/2020 Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - bar mark - materialer for nybygg - Tjønnglupvegen 873 - Hans Snøve - Arnt Gulaker
- DS 82/2020 Delegert sak - Tillatelse - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Transport med snøskuter til bu ved Lesjøen - 2021-2024 - Lesja Jeger- og fiskerforening
- DS 83/2020 Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - organisert ferdsel / guiding - Østlandet guide & fritid Anders Enberget

- DS 84/2020 Delegert sak - Dispensasjon - Hjerkin LVO m/ BV - Bruk av sykler på Vålåsjøhøvegen og Snøheimvegen i villreinjakta - 2020 - Hallgeir Vingen
- DS 85/2020 Delegert sak - Dovrefjell-Sundalsfjella np -Drone - 2020 - drone - Åmotdalshytte - Kristiansund og Nordmøre turistforening KNT
- DS 86/2020 Delegert sak - Dispensasjon - Hjerkin LVO m/ BV - Kjøring med biler på Snøheimvegen mellom Hjerkin og Snøheim i forbindelse med erstatningsskjønn - en dag i uke 39 2020 - KLD
- DS 87/2020 Delegert sak - Dispensasjon - Dovrefjell-Sundalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - Transport med bil på Snøheimvegen, Haukbergetvegen og kjøresporene til Einøvlingvatnet - 07.08.-09.08.2020 - Ola Ekren
- DS 88/2020 Delegert sak - Dispensasjon - Dalsida LVO - Transport med traktor til og fra Lynningen seter - 2020-2022 - Jan Olav Thorsplass
- DS 89/2020 Delegert sak - Dispensasjon - Hjerkin LVO m/ BV - Bruk av sykkel på Vålåsjøhøvegen og Snøheimvegen - villreinjakta i 2020 - Asbjørn Amble
- DS 90/2020 Dispensasjon - Hjerkin LVO m/ BV - Dovrefjell-Sundalsfjella NP - barmark - storviltjakt - Hans Hovde
- DS 91/2020 Delegert sak - Tillatelse - Hjerkin LVO m/ BV - Fokstugu LVO - Transport med bil på Vålåsjøhøvegen til hytte ved Grisungvatna - 2020-2023 - Ola Rolstad
- DS 92/2020 Dispensasjon- Torbudalen BVO - motorbåt - Reinsvatnet - Jan Oddbjørn Kolmann Johnsen
- DS 93/2020 Delegert sak - Dispensasjon - Hjerkin LVO m/BV - Bruk av sykler på Vålåsjøhøvegen og Snøheimvegen - Villreinjakta 2020 - Magnus Korsvold
- DS 94/2020 Delegert vedtak - dispensasjon - Åmotan-Grøvdalen LVO - helikopter - Grøvdalshytta oktober 2020 - Kristiansund og Nordmøre turistforening KNT
- DS 95/2020 Delegert sak - Dispensasjon - Hjerkin LVO m/ BV bruk av sykkel på Vålåsjøhøvegen og Snøheimvegen - Villreinjakta 2020 - Gunnar Bentdal
- DS 96/2020 Delegert sak - Dispensasjon - Hjerkin LVO m/ BV - Bruk av sykkel på Vålåsjøhøvegen og Snøheimvegen - villreinjakta 2020 - Øistein Aspehol

Forvalters innstilling

Dovrefjell nasjonalparkstyre tar refererte delegerte saker 51-96/2020 til etterretning.

Arkivsaksnummer: 2019/9703-10

Saksbehandler: Carl Severin Bjurstedt

Dato: 25.09.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyre	45/2020	05.10.2020

Besøksstrategi Dovrefjell - godkjenning av høringsutkast

Innstilling fra forvalter

Dovrefjell nasjonalparkstyre godkjenner de framlagte utkast til besøksstrategi og informasjonsplan for verneområdene i Dovrefjell datert 29.9.2020 for oversending til godkjenning i Miljødirektoratet før høring og utsending på høring.

Nasjonalparkstyret aksepterer at det gjøres ikke-substansielle endringer i høringsdokumentene som følge av gjenstående arbeid med forankring.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Forslag til høringsutkast - Besøksstrategi Dovrefjell
- 2 Forslag til høringsutkast - kommunikasjonsplan Dovrefjell
- 3 Særutskrift Besøksstrategi for Dovrefjell - orientering om innhold og tiltak
- 4 Særutskrift Godkjenning av prosjektplan for besøksstrategi for Dovrefjell

Saksopplysninger

Besøksstrategien med kommunikasjonsplan er nå i hovedsak klar til å sendes ut på høring, etter godkjenning nasjonalparkstyret. En er kommet til at kommunikasjonsplanen blir et vedlegg til besøksstrategien.

Ut fra framdriftsplanen skulle strategien ut på høring i september med endelig vedtak i november. Det legges opp til at endelig godkjenning skjer i møtet 14. desember.

Innspill etter drøftinger med Fylkesmannen i Innlandet v/Marit Vorkinn, Nasjonalparkriket, Visit Nordvest og Norsk Institutt for naturforskning er integrert i utkastet. Tiltakene i besøksstrategien er presentert i møte med en samlet reiselivsnæring langs E6-aksen over Dovrefjell med gode tilbakemeldinger. Besøksstrategiens kommunikasjonsplan er presentert for Nasjonalparkriket, Visit Nordvest og Trøndelag Reiseliv med gode tilbakemeldinger. I møte med Miljødirektoratet ble det gitt full tilslutning til både besøksstrategi og

Nasjonalpark	Dovrefjell-Sunndalsfjella
Naturresevatner	Flåman, Bjørndalen, Søndre Snøfjelltjønn, Mardalen
Landskapsvernområder	Hjerkinn med biotopvern, Drivdalen/Kongsvoll/Hjerkinn, Knutshø, Åmotsdalen, Dalsida, Eikesdalsvatnet, Åmotan-Grøvdalen, Jora, Fokstugu
Biotopvernområder	Torbudalen, Sandgovbotn-Mardalsbotn

kommunikasjonsplan slik den nå er fremlagt for nasjonalparkstyret med noen videre endringer og redigeringer.

Det er noen ledd i prosessen som skal gjennomføres i tillegg til styrets godkjenning før dokumentet er helt klart for høring:

- Drøfting / uoffisiell høring med rådgivende utvalg og administrativt kontaktutvalg.
- Drøfting med / forankring hos turistforeningene.
- Drøfting med / forankring hos Trøndelag reiseliv (gjort med øvrige destinasjoner).
- Faglig godkjenning hos Miljødirektoratet. Planen er drøftet underhånden med direktoratet og dette bør gå raskt og uten problemer. (Dette må uansett skje etter styrets godkjenning.)

Innarbeiding av disse innspillene må da skje etter styrebehandling.

Strategier og tiltak i besøksstrategien er utledet fra et grundig utarbeidet kunnskapsgrunnlag og det anbefales derfor at styret derfor gjør seg kjent med helheten i dokumentet.

Kommunikasjonsplanen er et nybrottsarbeid takket være at vi har hatt mulig til å sette inn en ekstra og kompetent ressurs på dette, og har møtt stor interesse i Miljødirektoratet og hos Fylkesmannen.

Vi har fått innspill fra Visit Northwest, SNO og direktoratet v/ merkevarersekretariatet.

I tillegg venter vi på lovede innspill fra Visit Oppdal, Trøndelag Reiseliv og Nasjonalparkriket. Innarbeiding av disse innspillene må da skje etter styrebehandling.

Om noen manglende innspill kommer før styrebehandlingen vil de bli referert i møtet.

Det er ønskelig at styret aksepterer at endringer som følge av innspill nevnt over innarbeides i høringsutkastet uten at styret behandler besøksstrategien og kommunikasjonsplanen på ny. Det vil neppe bli substansielle endringer, størst endringer kan det bli i tiltakslisten i kommunikasjonsplanen, som skal drøftes nærmere med destinasjonsselskapene for kokret å drøfte hva vi kan forplikte oss på sammen.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Nasjonalparkstyrets planer skal behandles av nasjonalparkstyret.

Forvaltningsplan

Besøksstrategien blir et supplement til denne og skal etter hvert innarbeides i forvaltningsplanen.

Vurdering

Vi ligger noe etter framdriftsplanen for arbeidet, men ikke mye. Forvalter mener at de framlagte dokumenter er gode og bør godkjennes av styret for å sendes ut på høring. Ut fra tidsaspektet bør styret godta at noe av arbeidet med forankring utføres etter styremøtet og at dette kan gi mindre endringer i dokumentet som skal ut på høring. I motsatt fall må vi ta et ad hoc-styremøte når alt er klart.

Besøksstrategien er styrets verktøy i besøksforvaltningen og det er viktig at styret er enig i de strategier og tiltak som foreslås gjennom dokumentene. Som det framgår foran og i forslag til høringsdokumenter er det en sammenheng mellom kunnskapsgrunnlag, strategier og tiltak og det er viktig at dette opprettholdes.

I styremøtet i juni ble det nevnt at det utkast som var utarbeidet så langt var noe restriktivt, bl.a. med referanse til besøksstrategien for Jotunheimen. Denne var utarbeidet av Fylkesmannen i Oppland. I denne strategien var ikke hverken kunnskap eller målsettinger knyttet til verneverdiene vektlagt på samme måte som i malen for dagens besøksstrategier.

Besøksstrategien for Jotunheimen var en første test før Miljødirektoratet etter en omfattende utvalgsprosess videreutviklet konseptet besøksstrategi i fire nasjonalparker - Varangerhalvøya, Hallingskarvet, Rondane og en videreføring av arbeidet i Jotunheimen. Erfaringene fra prosessen resulterte blant annet i at både **kunnskapsgrunnlag og målsettinger for verneverdiene ble lagt inn som helt sentralt innhold i malen for hvordan en besøksstrategi skal utvikles**. Uten denne vektleggingen av verneverdiene vil besøksstrategien neppe bli godkjent av Miljødirektoratet. Besøksstrategien for Jotunheimen nå skal revideres etter samme mal som utkastet til besøksstrategi for verneområdene på Dovrefjell er utarbeidet etter.

Om nasjonalparkstyret sammenligner kunnskapsgrunnlag og målsettinger for reiselivet og de besøkende i besøksstrategien for Jotunheimen og fremlagte utkast for verneområdene på Dovrefjell vil det være tydelig at besøksstrategien for verneområdene på Dovrefjell er offensiv med tanke på å bidra til gode opplevelser for de besøkende og å legge til rette for et godt samspill med lokale næringsaktører innenfor de rammer verneverdiene setter. Til dette kommer at Jotunheimen i tillegg i langt større grad er definert som en "besøksspark" gjennom verneforskriften enn det vår nasjonalpark er. Det samme vil man se om man sammenligner vårt høringsutkast med besøksstrategier fra andre nasjonalparker.

I styremøtet i juni kom også noen andre *innspill* som kommenteres kort under:

- *Gjøre som knutepunkt?* Åmotan/Sunndalsporten er et av 8 prioriterte innfallspunkter i tiltakstabellen.
- *Aursjøvegen?* Ikke tatt inn som prioritert område / punkt –. det har vært lavt prioritert lokalt og det er ikke nasjonalparkforvaltningens rolle å utvikle veien som reiselivsprodukt.
- *Løfte Kongevegen og Pilegrimsleden mer?* De er nevnt ved navn og disse er selvgående prosjekter som ikke nødvendigvis trenger drahjelp herfra, samtidig som de er tiltak i randsonene slik vi ønsker. Car-walks som foreslått er koplet opp mot disse i tiltakstabellene, bl.a.
- *Samordning mot Rondane bl.a. Tour de Dovre som er uproblematisk for oss men ikke for Rondane.* Vi har valgt å ikke ha med tiltak som kan gi økt bruk av denne og kun lagt vekt på Nasjonalparkvegen over Dovrefjell.
- *Visjon* som noen i styret syntes var for utopisk, er ikke lenger den del av strategien.
- *Verneverdier og villrein må ligge til grunn.* Dette er det bærende prinsipp for strategien.

Nasjonalparkstyret bes ut fra dette om å godkjenne høringsutkastene.

FORSIDE

Det grafiske uttrykket i dokumentet blir utviklet av Trollbinde etter designmanual fra Miljødirektoratet

Besøksstrategi for verneområdene på Dovrefjell

Forord

Utkast til *Besøksstrategi for verneområdene på Dovrefjell* er skrevet i en periode på et og et halvt år. Prosessen har vært omfattende med involvering av næringsliv, kommuner og organisasjoner, og høring før godkjenning av Miljødirektoratet.

Dovrefjell nasjonalparkstyre er ansvarlig forvaltningsmyndighet.

Arbeidet er organisert av nasjonalparkforvalterne for Dovrefjell- Sunndalsfjella nasjonalpark.

Sekretariat og prosessledelse er ivaretatt av Asgeir Meland, Nasjonalparken Næringshage AS.

Besøksstrategiens kommunikasjonsplan er skrevet av Martine Hårstad, informasjonsrådgiver for Dovrefjell nasjonalparkstyre.

Dovrefjell nasjonalparkstyre takker de mange som har bidratt i utvikling av besøksstrategien. En særlig takk er rettet til Marit Vorkinn hos Fylkesmannen i Innlandet for faglige innspill og innspill til tekst.

Besøksstrategi for verneområdene på Dovrefjell er vedtatt av Dovrefjell nasjonalparkstyre den *dato/mnd/år* og endelig godkjent av Miljødirektoratet *dato/mnd/år*.

Ola Husa Risan

leder, Dovrefjell nasjonalparkstyre

Sidsel Pauline Rykhus
nestleder

Guri Ruste
medlem

Gry Sletta
medlem

Ståle Refstie
medlem

Per Egil Solli-Mork
medlem

Marit Bjerkås
medlem

Carl Johansen
medlem

Kristin Langtjernet
medlem

Aud Hove
medlem

Ola Engen
medlem

Innhold

innholdsfortegnelse

FORSIDE	1
<i>Innholdsfortegnelse</i>	3
1. Innledning	5
1.1 Bakgrunn for besøksstrategien.....	5
Besøksstrategien som del av forvaltningsplanen	6
Formål med besøksstrategien	6
Miljødirektoratets definisjon av besøksforvaltning	7
Miljødirektoratets prinsipper for vektlegging av verneverdier	8
1.3 Sentrale dokumenter med føringer for besøksstrategien	8
Forskrift om vern av Dovrefjell- Sunndalsfjella nasjonalpark, øvrige verneforskrifter	8
Vedtekter for Dovrefjell nasjonalparkstyre.....	10
Fastsetting av nasjonale villreinområder	10
Regional plan for Dovrefjellområdet.....	11
1.4 Koordinering med nærliggende nasjonalparker.....	12
1.5 Rollefordeling mellom naturforvaltningen og reiselivet	12
1.7 Virkemidler for gjennomføring av besøksforvaltningen	13
Kartlegging av informasjonsstruktur for verneområdene på Dovrefjell.....	14
Eksempler på besøksforvaltning med kanaliserende effekt	15
2. Kunnskapsgrunnlag, målsettinger og tiltak	17
Den tilreisende besøkende som hovedsegment	17
Prioritering av sommersesong	18
2.2 Kunnskapsgrunnlag, målsettinger og tiltak for verneverdiene	18
Villrein.....	18
Fokusområder villrein.....	19
Rovfugl.....	21
Fjellrev	21
2.2.3 Mål for verneverdiene.....	22
2.2.4 Tiltak for å nå mål for verneverdiene.....	23
2.3 Kunnskapsgrunnlag, målsettinger og tiltak for reiselivet.....	23
Dovrefjell som turistattraksjon.....	24
Reiselivsdestinasjoner rundt verneområdene	26
Markedsselskaper og tilbydersammenslutninger	27
Markedsselskaperens kommunikasjon av verneområdene	28

Reiselivsbedrifter med aktivitet i tilknytning til verneområdene	28
Informasjons- og opplevelsessentre	30
Norsk villreinsenter Nord	30
Norsk Tindesenter	30
Viktige utviklingsprosjekter og kulturminneprosjekter	32
Hyttekonsentrasjoner nært verneområdene	32
Den Norske Turistforening med regionale avdelinger	33
2.3.1 Utfordringer og muligheter i samspill med reiselivet	34
2.3.3 Mål for reiselivet	36
2.3.4 Tiltak for å nå mål for reiselivet.....	36
2.4 Kunnskapsgrunnlag, målsettinger og tiltak for de besøkende.....	37
Antall besøkende og besøkskonsentrasjoner.....	37
Hvem er de besøkende?.....	38
Brukergruppenes turpraksis	39
Toleranse for tilrettelegging og informasjon.....	39
Hvor og når søker de besøkende informasjon?	39
2.4.3 Mål for de besøkende	41
2.4.4 Tiltak for å nå mål for besøkende.....	41
3. Sammenstilling av hovedprinsipper, mål og strategiske grep.....	42
3.1 Hovedprinsipper for besøksforvaltningen i verneområdene på Dovrefjell	42
3.2 Mål for verneverdiene.....	43
3.3 Mål for reiselivet	43
3.4 Mål for de besøkende	43
4. Sammenstilling av tiltak.....	44
Tabellene beskriver tiltak for å nå mål for verneverdiene, for reiselivet og for de besøkende.	44
4.1 Tiltak for å nå mål for verneverdiene.....	44
4.2 Tiltak for å nå mål for reiselivet.....	45
4.3 Tiltak for å nå mål for besøkende.....	46
Referanser	47

1. Innledning

Opplevelser i storslagen norsk natur har siden 1800-tallet vært selve grunnlaget for et reiseliv i Norge. For turistene har naturen vært kulisse og lekegrind for opplevelser, rekreasjon og selvrealisering. For folk lokalt har gjerne høsting av naturens overskudd vært viktig, men naturen har nok også vært et kjærkomment frirom fra hverdagslivet. Så langt tilbake vi kjenner historien har naturen i og rundt Dovrefjell tjent som ferdselsårer, matauke og arena for overskuddspreget friluftsliv. Her går Pilegrimsleden og Gamle kongevei, her fisket britisk adel i elvene og klatret i fjellene, lokalbefolkningen jaktet villrein og turistforeningene trakk fotturistene til et velutviklet sti- og hyttenett gjennom seterdalene og opp i høyfjellet. Friluftslivet på Dovrefjell er tuftet på disse tradisjonene.

Selv om friluftslivet i dag har hatt en tilvekst av moderne og mer utstyrskreven utfoldelse i naturen, så står det tradisjonelle friluftslivet kanskje sterkere enn noen gang. Fortsatt er den enkle fotturen favoritten både hos de vi kan kalle turister og blant lokale brukere av naturen.

Naturattraksjoner som Besseggen og Galdhøpiggen har alltid vært der. Det nye er at turmål med preg av masseturisme i dag oppstår stimulert av eksponering i sosiale medier, og blir for turistene del av en «bucket list» som gir turen en ny meningsdimensjon. «Alle» skal til Trolltunga, Kjerag eller Lofoten. Det er viktig å krysse av Snøhetta eller turen over Romsdalseggen, og for mange nesten enda viktigere å formidle bragden for omverden. Samspillet mellom sosiale medier og naturattraksjonene har endret motivene for folks aktivitet i natur, og samtidig blitt en sterkt kanaliserende driver for hvor man drar på tur. Selv om friluftsliv og turisme alltid har hatt gjensidig påvirkning og avhengighet, så ser vi nå en overgang der deler av friluftslivet og turisme er uadskillelige fenomener.

Internasjonalt gir begrepet nasjonalpark en lovnad om naturkvaliteter med betydelig opplevelsesverdi for turister. Nasjonalparkene er gjerne naturattraksjoner i seg selv. Også i Norge viser undersøkelser, særlig blant internasjonale turister, at nasjonalparkene er viktige reisemål og en selvsagt del av opplevelsen av Norge. Det er all grunn til å tro at nasjonalparkenes naturverdier vil ha enda større attraksjonsverdi i fremtiden.

Et jevnt økende besøk i verneområdene på Dovrefjell og tydelige attraksjoner er en mulighet for reiselivsnæringen til å skape langsiktig vekst. Men da må også natur- og opplevelsesverdiene forvaltes i et langt perspektiv. Overturisme og tydelige negative effekter av reiselivets virksomhet ødelegger på kort sikt opplevelsen, og på lengre sikt et miljøbevisst og kravstort marked. Derfor har verneområdeforvaltningen og reiselivsnæringen felles interesse i å finne en balanse som sikrer både verneverdiene og opplevelsesverdiene inn i fremtiden.

1.1 Bakgrunn for besøksstrategien

Da *Stortingsmelding nr. 18 (2015-2016) om Friluftsliv* ble politisk vedtatt, hadde Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet, i samarbeid med Fylkesmannen i Oppland og noen få utvalgte nasjonalparker, forberedt rammene for besøksforvaltning i nasjonalparkene og andre verneområder. Herunder utviklet en merkestrategi for

nasjonalparkene og en designmanual til bruk i besøksforvaltningen. Fra regjeringen var stortingsmeldingen marsjorden for utrulling av besøksstrategier og besøksforvaltning i nasjonalparkene innen 2020.

Stortingsmeldingen understreker viktigheten av arbeidet med forvaltningsplaner og besøksstrategier i nasjonalparkene. Besøksforvaltningen i det enkelte verneområde skal sikre en god balanse mellom friluftsliv og turisme på den ene siden, og ivaretagelse av verneverdiene på den andre. Innenfor rammen av vernet vil det ofte være rom for å finne helhetlige løsninger som ivaretar både verneinteressene og friluftinteressene. Dette krever god kunnskap om både verneverdier og effekter av ulik friluftslivsaktivitet.

Regjeringens *Handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene* fra 2019 beskriver en tilstand der verneverdiene i 45% av nasjonalparkene er truet og der menneskelig aktivitet som forstyrrelser og terrengslitasje er de største utfordringene. Regjeringen peker på besøksstrategier som viktig verktøy for å styre menneskelig aktivitet i verneområdene.

Besøksstrategien som del av forvaltningsplanen

Besøksstrategien for verneområdene på Dovrefjell er del av *Forvaltningsplan for verneområdene på Dovrefjell* og er utarbeidet som et vedlegg til denne.

Besøksstrategien gjelder Dovrefjell- Sunndalsfjella nasjonalpark med tilhørende andre verneområder, alle forvaltet av Dovrefjell nasjonalparkstyre: Landskapsvernområdene Fokstugu, Jora, Dalsida, Eikesdalsvatnet, Åmotan-Grøvdalen, Åmotsdalen, Knutshø, Drivdalen/Kongsvoll/Hjerkinn, Hjerkinn landskapsvernområde med biotopvern, biotopvernområdene Sandgrovbotn- Mardalsbotn og Torbudalen samt naturreservatene Flåman, Bjørndalen, Nordre Snøfjelltjønn og Mardalen. For en stor del forenklet som «Dovrefjell» videre i besøksstrategien.

Figur 1. Kart over verneområdene.

Besøksstrategien revideres senest innen 10 år, fortrinnsvis i forbindelse med revidering av *Forvaltningsplan for verneområdene på Dovrefjell*. Besøksstrategiens tiltaksplan skal revideres årlig. Evaluering av etablerte tiltak skal settes i system og danne grunnlag for revidering av besøksstrategi og tiltaksplaner.

Formål med besøksstrategien

Formålet med besøksstrategien er å ivareta verneverdiene, særlig med hensyn til villrein og å øke forståelsen for vernet, og samtidig gi de besøkende gode opplevelser og å legge til rette for lokal verdiskaping. Besøksstrategien er Dovrefjell nasjonalparkstyres verktøy for å utøve en langsiktig, strategisk og god forvaltning av bruk og besøk i verneområdene på Dovrefjell.

Besøksstrategien må ikke forveksles med en reiselivsstrategi. Det er en viktig og tydelig forskjell i innhold og formål mellom en besøksstrategi som forvaltningsverktøy for verneområdeforvaltningen og reiselivets tradisjonelle reiselivsstrategier.

Miljødirektoratets rammer for besøksstrategien

Besøksstrategien er skrevet i henhold til rammene lagt i *Veileder for besøksforvaltning i norske verneområder* hvor Miljødirektoratet også gir begrepene besøksforvaltning og besøksstrategi innhold.

Besøksstrategien ivaretar føringene i *Merkestrategi for Norges nasjonalparker* for ekstern kommunikasjon, og elementene i *Designmanual for Norges nasjonalparker* for utforming av alt informasjonsmaterieell og i tilrettelegging. I kommunikasjonsplanen, og til dels i tiltakskapittelet, er det utdypet hvordan merkestrategien og designmanualen blir innarbeidet i tilrettelegging og kommunikasjon av verneområdene på Dovrefjell i årene fremover.

Merkestrategien graderer innfallsporarter med kriterier for innhold, kvalitet og omfang på tilrettelegging. Høyeste nivå er 1. Utkikkspunkt, deretter 2. Startpunkt og til sist 3. Informasjonspunkt. Relatert til Dovrefjell tilfredsstiller viewpoint SNØHETTA alle krav til nivå 1. Utkikkspunkt. I Norges øvrige nasjonalparker er det kun ved Sognefjellshytta i Jotunheimen det er etablert utkikkspunkt med samme kvalitet og attraksjonsverdi. Rundt Dovrefjell er det ikke etablert noen startpunkter som tilfredsstiller nivå 2. Startpunkt.

Om forholdet mellom merkestrategien og besøksstrategiene sier Miljødirektoratet:

Det er forskjell på hvor mye besøk de ulike verneområdene tåler. Det pågående arbeidet med besøksstrategier skal si noe om hvor man ønsker besøkende, og anslå et bærekraftig antall for besøkende i hver nasjonalpark. Anbefalingen fra besøksstrategien må derfor bli førende for hvor stor effekt hvert verneområde kan ta ut av den felles merkevaren. Effekten styres gjennom graden av eksponering på nettsider, skilting, infrastruktur, etablering av utkikkspunkt (eller ikke), markedsføring og redaksjonell omtale.

Figur 2. Illustrasjon fra designmanual merkestrategi

Miljødirektoratets definisjon av besøksforvaltning

Miljødirektoratet definerer besøksforvaltning til å være: *Å legge til rette for og styre bruken av et verneområde slik at opplevelsen for de besøkende og den lokale verdiskapingen blir størst mulig, forståelsen for vernet økes og verneverdiene ivaretas.*

Figur 3. Tilsvarende figur med bilder fra Dovrefjell

En besøksstrategi er en plan for hvordan forvaltningsmyndigheten vil gjennomføre besøksforvaltning for verneområdet. Besøksstrategien skal vise hvilke tiltak som er nødvendige for å balansere verneverdier, besøkende og lokal verdiskaping i et verneområde, slik at en oppnår størst mulig nytte for alle tre interesser. Strategiske valg i besøksstrategien skal være basert på kunnskap om:

- den besøkende
- reiselivsnæringen
- verneverdiene

Skoleeleven som er sitert i forskningsrapporten *Horisont Snøhetta* oppsummerer dette enkelt: «Vi må finne en genial løsning på hvordan vi kan få det til for begge deler. Både turister og ville dyr».

Miljødirektoratets prinsipp for vektlegging av verneverdier

Det ligger som prinsipp at dersom det er motstridende målsettinger mellom ivaretagelse av verneverdiene, tilrettelegging for de besøkende og lokal verdiskaping, skal ivaretagelse av verneverdiene tillegges størst vekt.

1.2 Besøksstrategiens kommunikasjonsplan

Kommunikasjonsplanen for verneområdene på Dovrefjell er et av de viktigste verktøyene for å nå målsettingene i *Besøksstrategi for verneområdene på Dovrefjell* og er et vedlegg til denne. I besøksstrategien står ivaretagelse av verneverdiene, særlig med hensyn til villrein, økt forståelse for vernet i kombinasjon med gode opplevelser for besøkende, og tilrettelegging for lokal verdiskaping helt sentralt. Den beskriver hvor det er ønskelig å kanalisere ferdsel, hvilke områder som er ekstra sårbare for menneskelig ferdsel og hvorfor. Planen definerer hvem vi skal kommunisere med, hvordan denne kommunikasjonen skal foregå og hvilke kanaler og virkemidler som skal benyttes. Vi skal ønske «velkommen inn» på en inkluderende og forståelig måte, samtidig som vi bidrar til en økt forståelse for vernet.

1.3 Sentrale dokumenter med føringer for besøksstrategien

Besøksstrategien skal forene målsettinger fra sentrale meldinger, planer og forskrifter i et operativt forvaltningsverktøy. I målsettinger, strategiske grep og tiltak klargjør besøksstrategien hvordan Dovrefjell nasjonalparkstyre vil bidra til å realisere noen av målene i de sentrale dokumentene.

Forskrift om vern av Dovrefjell- Sunndalsfjella nasjonalpark, øvrige verneforskrifter

Det er egne forskrifter for hvert område som beskriver formål med og vernebestemmelser for de enkelte verneområdene på Dovrefjell; nasjonalparken, landskapsvernområdene, biotopvernområdene og naturreservatene.

Formålet med *Forskrift om vern av Dovrefjell- Sunndalsfjella nasjonalpark* er å ta vare på et stort, sammenhengende og villmarkspreget naturområde som inneholder særegne og representative økosystemer og landskap og som er uten tyngre naturinngrep.

Fra forskriftens § 1 Formål er særlig disse relevante for besøksstrategien:

- *å ta vare på et tilnærmet intakt høyfjellsøkosystem med det naturlige biologiske mangfoldet, herunder arter, bestander, naturtyper og geologi. Området utgjør et stort og tilnærmet intakt høgfjelløkosystem der arter som villrein, jerv, fjellrev, kongeørn og ravn har en nøkkelrolle (a)*
- *å ta vare på en viktig del av leveområdet til villreinen i Snøhetta og Knutshø villreinområder (d)*
- *Forskriften skal gi allmennheten anledning til å oppleve naturen uforstyrret gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.*

Det er forskriften som pålegger nasjonalparkforvaltningen å utarbeide en forvaltningsplan med retningslinjer for forvaltning, skjøtsel, tilrettelegging, informasjon mm. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Miljødirektoratet.

Forvaltningsplan for verneområdene på Dovrefjell

Forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell presenterer verneverdiene og brukerinteressene i Dovrefjellområdet, og gjør avveininger mellom vern og bruk innenfor rammen av verneforskriften. I tilfeller hvor det er motstridende interesser mellom vern og bruk, skal brukerinteressene vike til fordel for verneformålet. Hovedformålet med verneområdene på Dovrefjell er å ta vare på den siste rest av villrein i Skandinavia, blant annet ved sikre et stort, uberørt sammenhengende fjellområde. Forvaltningsplanen trekker frem soneinndeling som verktøy for å ivareta verneformålet og samtidig åpne for brukerinteresser der dette kan skje uten negative konsekvenser for verneformålet.

Forvaltningsplanen oppsummerer formålet med vernet for alle verneområdene på Dovrefjell slik¹:

Sikre villreinen og dens leveområder

Å sikre leveområdene for villreinstammene i Snøhetta og Knutshø er det felles hovedmålet for verneplanen.

Sikre andre verneverdier

Å sikre sammenhengende områder og naturverdier.

Kulturminner og kulturlandskap

Kulturminner er verneformål i nasjonalparken og i de fleste landskapsvernområdene.

¹ Dette tar utgangspunkt i forskriften fra 2002. I forskriften fra 2018 er formålet utvidet og mer detaljert, men i hovedtrekkene det samme.

Friluftsliv

Allmenheten skal ha adgang til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. I nasjonalparken er friluftsliv en del av verneformålet og da underordnet de andre verneformålene.

Reiseliv er ikke en del av verneformålet. Men er vektlagt i et eget kapittel i forvaltningsplanen hvor nasjonale myndigheters åpning for økt miljøtilpasset turisme og småskala landbrukstilknyttet reiseliv ligger til grunn. Dette innebærer turisme som ikke kommer i konflikt med verneformålet i nasjonalparkene.

Som en følge av verneforskriften er forvaltningsplanen tydelig på at tiltak i forbindelse med turisme skal vurderes på samme måte enten tiltaket er av kommersiell eller ikke-kommersiell karakter. Det er tiltakets innvirkning i forhold til verneformålet som skal være avgjørende, ikke om tiltaket har næringsmessig betydning. Organisert virksomhet er søknadspliktig i nasjonalparken og noen andre verneområder.

Vedtekter for Dovrefjell nasjonalparkstyre

I *Vedtekter for Dovrefjell nasjonalparkstyre* står følgende om verdiskaping og besøksforvaltning:

Styret kan som forvaltningsmyndighet legge til rette for at verneområdenes potensial for verdiskaping utnyttes innenfor rammen av verneforskriftene og naturmangfoldloven. Dette skal skje gjennom konkrete forvaltnings- og skjøtselstiltak, fortrinnsvis i tråd med den delen av forvaltningsplanene som omhandler besøksstrategi. Styret skal ikke opptre som næringsaktør, men bør i denne sammenhengen innlede et samarbeid med lokalt reiseliv/øvrige reiseliv, samt det autoriserte besøkscenter.

Arbeidsbeskrivelsen for nasjonalparkforvalterne presiserer at det er verneforskriftene og naturmangfoldloven som skal ligge til grunn for deres arbeid og det de legger fram for nasjonalparkstyret.

Fastsetting av nasjonale villreinområder

Stortingsmelding nr. 21.(2004-2005), Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand fastsetter villreinen som en norsk ansvarsart i europeisk sammenheng. I meldingen lanserer regjeringen at nasjonale villreinområder skal etableres i områder som er spesielt viktige for artens framtid i Norge. Ordningen ble iverksatt i oppfølgende bestillingsbrev fra Miljøverndepartementet der 10 nasjonale villreinområder ble definert. Knutshø og Snøhetta ble hvert sitt selvstendige nasjonale villreinområde.

Fra bestillingsbrevet går det frem at formålet med nasjonale villreinområder er å sikre villreinenes viktigste leveområder for å trygge artens framtid i Norge.

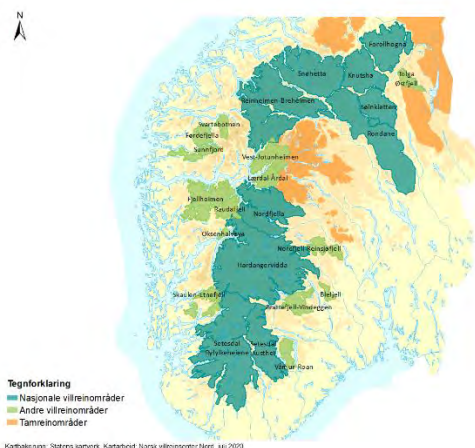
Miljøverndepartementet legger til grunn at et nasjonalt villreinområde skal ha størrelse og kvalitet som kan sikre en villreinbestand over lang tid, dvs. en livskraftig villreinbestand. Dette innebærer bl.a. at området har tilstrekkelig forekomst av vinterbeiter, sommerbeiter, kalvingsplasser og nødvendige trekkveier for villrein. Naturgitte muligheter for utveksling av

dyr mellom villreinområder innen samme region bør være ivaretatt. Områdets kvalitet omfatter også fravær av menneskelig aktivitet som virker forstyrrende på villreinen, for eksempel ferdsel på kritiske steder eller tidspunkt.

I bestillingsbrevet ber Miljøverndepartementet fylkeskommunene utarbeide fylkesdelplaner for en helhetlig forvaltning av de utvalgte nasjonale villreinområdene. Planene skal fastsette en langsiktig arealforvaltning som balanserer bruk og vern for de aktuelle fjellområdene med influensområder.

Nasjonale myndigheters bekymring for villreinens krevende betingelser på grunn av fragmentering av beiteområder og økte forstyrrelser på grunn av arealinngrep og ferdsel blir ytterligere forsterket i *Stortingsmelding nr. 25. (2006-2007), Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand, Melding til Stortinget nr. 14. (2015-2016) Natur for livet. Norsk handlingsplan for naturmangfold*, og ved fastsetting av *Miljøkvalitetsnorm for villrein*. Alle dokumentene påpeker Norges ansvar for å sikre villreinens sentrale plass i norsk fjellfauna gjennom regionale planer og etablering av europeiske og nasjonale villreinområder.

Figur 4. Kart med avgrensning av villreinområdene

Regional plan for Dovrefjellområdet

Regional plan for Dovrefjell er fylkeskommunenes politiske planverk for planområde Dovrefjell, og svar på bestilling fra Miljøverndepartementet. De ansvarlige fylkeskommunene er Innlandet fylkeskommune, Møre- og Romsdal fylkeskommune og Trøndelag fylkeskommune. Målet med gjeldende regionale plan for Dovrefjellområdet er å sikre en bærekraftig og langsiktig areal- og ressursforvaltning i planområdet. Dette innebærer å ivareta fjelløkosystemet med villreinen som nøkkelart, sikre inngrepsfrie naturområder, sikre kulturminner og kulturlandskap og legge til rette for et aktivt friluftsliv.

Det skal kunne legges til rette for bærekraftig næringsutvikling i planområdet som bidrag til å sikre livskraftige bygdesamfunn. Dette skal skje på en slik måte at det ikke reduserer verneverdiene.

Som delmål er det lagt opp til en bærekraftig næringsutvikling. Blant annet bedre utnytting av reiselivspotensialet knyttet til fjellområdet, seterdaler og levende bygder og profilering av Dovrefjell.

1.4 Koordinering med nærliggende nasjonalparker

En besøksstrategi for verneområdene på Dovrefjell bør utvikles med et blikk på forvaltning og reiselivsnæring i de nærliggende nasjonalparkene Dovre, Reinheimen og Rondane. Verneforskrifter og forvaltningsplaner har for en stor del felles mål, og områdene har ofte felles forvaltningsutfordringer. Reiselivsnæringen bruker de samlede kvalitetene i hele regionen både i produktutvikling og markedsføring. Flere konkrete reiselivsprodukter berører en eller flere av nasjonalparkene. Et eksempel på dette er sykkelproduktet Tour de Dovre som går langs E6 over Dovrefjell, men også mellom Dovre nasjonalpark og Rondane nasjonalpark gjennom Grimsdalen landskapsvernområde. I vest berører de store turiststrømmene randsonene både til Reinheimen og Dovrefjell. Turistene vil betrakte hele regionen som destinasjon for sitt besøk, og for dem er ensartet og forutsigbar informasjon og forvaltning viktig for gode opplevelser.

Besøksstrategiens mål og tiltak er derfor forsøkt koordinert med forvaltningsmyndighetene i de nærliggende nasjonalparkene Rondane, Dovre og Reinheimen.

1.5 Rollefordeling mellom naturforvaltningen og reiselivet

I besøksforvaltningen legger de nasjonale myndighetene vekt på samarbeid mellom verneområdeforvaltningen og næringslivet, og da særlig reiselivsnæringen. En forutsetning for godt samarbeid er forventningsavklaringer og tydelig rolleforståelse. Når verneområdeforvaltningen tar i bruk begrepet besøksforvaltning, kan det skape et inntrykk av en forvaltning som inntar en langt mer aktiv rolle i verdiskaping og næringsutvikling enn det som har vært vanlig. Gjennom større vekt på dialog, samarbeid og en målrettet besøksforvaltning er det til en viss grad grunnlag for en slik forventning. Men innføring av besøksforvaltning innebærer ikke at verneområdeforvaltningen nå har verdiskaping som et primært arbeidsområde. Det ligger fortsatt til reiselivsnæringens kompetanse og rolle å drive produktutvikling og markedsføring. Men samarbeid om verdiskaping er en god tilnærming fordi det kan bidra til å nå målsettinger både for reiselivsnæringen og verneområdeforvaltningen.

Figur 5: Illustrasjon av verneområdeforvaltningens forståelse av roller og oppgaver mellom nasjonalparkstyret og reiselivsnæringen.

Begrunnet i økonomiske, personmessige, kompetansemessige og juridiske forhold er informasjon og tilrettelegging verneområdeforvaltningens viktigste virkemidler å ta med inn i et samarbeid om verdiskaping. Samtidig vil det i mange situasjoner ligge felles interesser i nettsider, profilering, kompetansetiltak, arrangementer, guiding med mer.

1.6 Økonomiske rammer og tidsperspektiv

Arbeidet med en besøksstrategi kan gi forventninger til umiddelbare resultater og tiltak i verneområdeforvaltningen. Men erfaringene med besøksstrategier så langt viser at ressurstilgang og finansieringsmuligheter ikke gir mulighet for en rask og kraftfull gjennomføring av alle tiltakene foreslått i strategiene. Særlig er infrastrukturtiltak både kostnads- og tidkrevende. Med dagens ressurstilgang er et estimat for gjennomføring av utvalgte infrastrukturtiltak i denne strategien 10-15 år. Dette innebærer at nasjonalparkstyret i besøksstrategien må prioritere mellom tiltakene, og videre konsentrere ressursene om enkelttiltak i en valgt rekkefølge i gjennomføringsfasen.

1.7 Virkemidler for gjennomføring av besøksforvaltningen

Dovrefjell nasjonalparkstyre vil benytte følgende virkemidler til gjennomføring av besøksforvaltningen:

- Samarbeid med reiselivsnæringen
- Sterke attraksjoner
- Tydelige innfallspor

- Kommunikasjon og informasjon
- Sonering og kanalisering
- Infrastrukturelle tiltak
- Overvåking og justering

1.8 Erfaringer fra besøksforvaltning på Dovrefjell

Dovrefjell nasjonalparkstyre har erfaring fra besøksforvaltning helt tilbake til etableringen av verneområdene. Særlig er nasjonalparkstyrets erfaring og dokumentasjon fra informasjons- og kanaliseringstiltak et godt grunnlag for aktiv og utviklingsorientert besøksforvaltning i årene fremover.

Kartlegging av informasjonsstruktur for verneområdene på Dovrefjell

Basert på en grundig kartlegging av alle informasjonspunkter og annen informasjon om verneområdene på Dovrefjell, utarbeidet Dovrefjell nasjonalparkstyre og Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i 2019 rapporten *Informasjon om verneområda i Dovrefjell og Rondane*. Rapporten beskriver status for informasjon i nasjonalparkene Dovrefjell- Sunndalsfjella, Rondane og Dovre, og er et konkret og nyttig verktøy for besøksstrategien og videre informasjonsarbeid.

Informasjonen om Dovrefjell-Sundalsfjella er omfattende. Skilt med informasjon er spredd over store geografiske områder, brosjyrer er å finne på turistinformasjonene, og verneområdene er godt informert om av reiselivsaktører som for eksempel Nasjonalparkriket. Flere utfordringer i den eksisterende informasjonsstrukturen er likevel beskrevet i rapporten:

- utdatert informasjon på skilt og nettsidene til reiselivsaktører
- gamle og til dels ødelagte skilt
- utdaterte brosjyrer og utfordringer (økonomi, kapasitet) med ferdigstilling av nye
- lite skilting der en møter mange
- mye skilting på mindre sentrale steder
- nettsider er ikke besøksrettet
- ikke ressurser til nok dialog med reiselivsaktører og dokumentasjon av virksomhet i nasjonalparkene
- utdatert bildemateriale

Rapporten fastslår at behovet for nye informasjonsskilt er prekært, og den foreslår blant annet å styrke sentrale informasjonspunkter på steder der en når mange. Flere steder kan man vurdere å redusere antallet informasjonspunkt ute i verneområdet, og heller prioritere større punkt i randsonen.

Eksempler på besøksforvaltning med kanalisierende effekt

I og i randsonene av verneområdene på Dovrefjell er det etablert flere avanserte tilretteleggingstiltak som på forskjellige måter har kanalisierende effekt.

viewpoint SNØHETTA

Brukerundersøkelser gjennomført av Norsk institutt for naturforskning viser at viewpoint SNØHETTA er en attraksjon som virker som en «pull-faktor» som drar mange nye besøkende til selve utsiktspunktet, uten at det fører til spesielt stor belastning andre steder i villreinområdet. Slik sett fungerer tiltaket etter hensikten, å beholde de besøkende i randsonen av området, slik at selve belastningen er på de arealene som okkuperes av de besøkende i området rundt Tverrfjellet. Det er likevel lite som tyder på at viewpoint SNØHETTA har fungert avlastende for mer sårbare arealer for villreinen, siden tellinger viser at bruken av mange av disse områdene også er økende. Det er dermed viktigere å betrakte viewpoint SNØHETTA som en attraksjon som har tiltrukket seg mange nye brukere som ellers ikke ville ha brukt området. Undersøkelsene viser også at viewpoint SNØHETTA skaper liten annen trafikk i Hjerkinnområdet, annet enn den kanaliserte turen inn med skyttelbussen til Snøheim og toppturen til Snøhetta.

Skyttelbussen til Snøheim

I sin sluttrapport for forskningen på ferdsel i Snøhettaområdet konkluderer Norsk institutt for naturforskning med at: *ordningen med skyttelbuss fra Hjerkinntil Snøheim gir en mer håndterbar mulighet av de besøkende og også mindre belastning på områder viktig for villreins rotasjonstrekk. Resultatet blir generelt mindre opphold og trafikk langs Snøheimvegen, mindre konsentrasjon av folk på viktig trekkområde ved nasjonalparkgrensa, og det blir redusert ferdsel i de viktige områdene mellom Stropsljødalen og Snøheimvegen. Videre sier NINA at: skyttelbussregimet forutsetter at det blir restriksjoner på annen ferdsel langs Snøheimvegen, med bil, sykkel eller til fots. Skyttelbuss vil gi forvaltningen kontroll over situasjonen, også med den økte trafikken som forventes i framtida, og man kan styre ferdselen med å regulere skyttelbussen med hensyn avgangstider, stoppesteder, antall personer, samtidig som man kontrollerer den ikke trafikkerte ferdselen langs veitraseen.*

Moskusstien

Moskusstien ble åpnet i starten av sommersesongen 2017. Målet var å etablere rundturer fra de stedene folk starter fra i håp om å se moskus, slik at de ikke fortsetter inn over Stropsljødalen i konflikt med kryssende villreintrekk. I samarbeid med NINA og SNO har det vært plassert ut ferdselstellere for å registrere omfanget av ferdselen.

Masteroppgaven *Moskusstien som forvaltningstiltak på Dovrefjell* fra 2020 viser en økning av turister til de ytreområdene, mens det ikke er påvist samme økning inn i Stropsljødalen og viktige trekkområder. Videre konkluderer oppgaven med at mange turister holder seg i randsonen og går langs moskusstien eller i andre områder nær E6. I de tre årene Moskusstien har eksistert har den trolig bidratt til en endring i ferdselen med mindre turister i sårbare områder. Om lag 65% av informantene i undersøkelsen oppgir at det er svært viktig eller viktig å se moskus, men 70% av dem ikke så moskus. De fleste er fornøyd med naturopplevelsen de får langs Moskusstien, både de som så moskus og de som ikke så

moskus. I oppgaven er det foreslått forbedringer ved tydeligere merking og bedre informasjon samt å utvide stien i mindre sårbare områder mot Nystuggudalen.

Figur 6: Bilde og kart moskusstien

Romsdalseggen

Romsdalseggen skiller seg fra de øvrige ved at det er reiselivsnæringen som har gjennomført konseptutvikling og tilrettelegging. Som opplevelse og produkt forsvarer Romsdalseggen sin status som en av landets fremste naturattraksjoner, men først og fremst er suksessen et resultat av en lang periode med planmessig tilrettelegging og markedsføring. I den forstand fungerer Romsdalseggen som et forvaltningstiltak med en sterk kanaliserende effekt på regionale turiststrømmer. Det er en lokal oppfatning at Romsdalseggen genererer aktivitet til andre opplevelser i området, som den etablerte via ferrataen og de nærmeste fjelltoppene. For videre besøksforvaltning vil det være nyttig å vite om Romsdalseggen virker avlastende på verneområdene, og om den skaper mer besøk i randsoner andre steder rundt og i verneområdene.

2. Kunnskapsgrunnlag, målsettinger og tiltak

Dovrefjell har siden slutten av 1800 tallet virket som en magnet på forskningsmiljøer fra en rekke fagområder. Kulturhistorie, botanikk, revegetering, rovfugl, ferdsel, friluftsliv, turisme mm. Verneområdene på Dovrefjell står sammen med noen få andre områder i en særstilling når det gjelder mengden forskningsbasert kunnskap, og har et særskilt stort tilfang av forskningsartikler og rapporter på villrein. Denne kunnskapstilgangen er det beste grunnlag for god forvaltning av verneområdene.

Det naturbaserte reiselivet omkring verneområdene har selvsagt stor betydning for strategiske valg i besøksstrategien. Det er gjort noe forskning på verneområdenes betydning for reiselivet, men generelt er det ikke stort tilfang på forskningsbasert kunnskap om reiselivets virksomhet i eller utenfor verneområdene. For å beskrive aktiviteten og dens betydning er reiselivets egne strategier og rapporteringer tatt i bruk som pålitelige informasjonskilder, sammen med førstehånds informasjon fra møter med reiselivsnæringen.

Kombinert med forskningen på villrein er det på Dovrefjell gjennomført en rekke prosjekter på ferdsel og bruk som gjør at forvaltningen kjenner brukerne av området godt. Parallelt med utviklingen av besøksforvaltning i nasjonalparkene er det gjennomført brukerundersøkelser og komparative analyser som gir verdifull kunnskap om de besøkende og deres preferanser.

Målsettingene og de strategiske valgene i besøksstrategien er utarbeidet i møtet mellom de naturfaglige kunnskapsfeltene, kunnskap om de besøkende og god kjennskap til reiselivsaktørene og attraksjonene rundt verneområdene.

2.1 Kunnskapsgrunnlag med sentrale føringer for besøksforvaltningen

Den tilreisende besøkende som hovedsegment

Besøksstrategien er forvaltningens svar på muligheter og utfordringer i kjølvannet av nasjonale og internasjonale reiselivstrender der naturen, nasjonalparker og naturattraksjoner er arena for selvrealisering, aktivitet og opplevelse i ferie og fritid. Det er i disse turistsegmentene en økning er forventet i årene fremover. Utviklingen innebærer nye muligheter for verdiskaping, men også økt trykk på verneverdier på Dovrefjell.

Den tilreisende besøkende er imidlertid ikke ei fullt ut homogen gruppe. Fra brukerundersøkelser i Jotunheimen vet vi at det finnes en gruppe tilreisende besøkende som gjerne benytter fjellområdene flere ganger i året, og som kan stå for en prosentvis stor andel av ferdselen og rekreasjonsdagene i indre deler av verneområdet. En nyansering i strategier og tiltak er derfor nødvendig for å treffe de respektive delsegmentene.

Lokale brukere utgjør ikke mer enn i underkant av 10% av alle besøkende i verneområdene på Dovrefjell. Det betyr imidlertid ikke at verneområdeforvaltningen ikke legger vekt på lokal og tradisjonell bruk av fjellet. Helt siden verneområdene på Dovrefjell ble etablert har verneområdeforvaltningen stimulert til lokal bruk av fjellet. Langsiktig og god forvaltning av verneområdene er avhengig av at lokalbefolkningen har et nært forhold til fjellet gjennom

aktiv bruk og gode opplevelser. Derfor har forvaltningsplanen og forvaltningens praksis sikret lokalbefolkningen tilgang til fjellet. Denne forvaltningspraksisen skal selvsagt videreføres. Men den erfarne lokale brukeren er generelt mindre opptatt av tilrettelegging og informasjonstiltak enn den tilreisende, og relativt sett mindre påvirkelig i sin bruk av fjellet. Samtidig vil også den uerfarne lokale brukeren ha glede av tilretteleggings- og informasjonstiltak som i utgangspunktet er rettet mot den tilreisende besøkende.

Besøksstrategien er derfor konsentrert om den tilreisende besøkende som reiser til verneområdene på Dovrefjell for rekreasjon og opplevelse i en kortere periode. Enten som førstegangsbesøkende eller som en mer regulær besøkende.

Prioritering av sommersesong

Horisont Snøhetta viser at de aller fleste brukerne beveger seg inn i fjellet på sommerstid. Sommermånedene juli, august og september er ved hjelp av tellere anslått å stå for 75% av alle passeringer inn i verneområdene. Med unntak av en sterk økning på vinter i forbindelse med moskusturisme fra Grønbakken og Kongsvoll mot Høgsnyta er ferdselen lav ellers i året.

Besøksstrategien er derfor i hovedsak innrettet mot forvaltning av ferdsel i sommermånedene juli, august og september.

2.2 Kunnskapsgrunnlag, målsettinger og tiltak for verneverdiene

Dovrefjell nasjonalparkstyre har hatt kontinuerlig naturfaglig forskning å bygge sine vedtak på. Mange rapporter beskriver forvaltningsmessige utfordringer og foreslår løsninger på disse. Dette avsnittet oppsummerer de sentrale funnene som bakteppe for valg av mål og tiltak for verneverdiene.

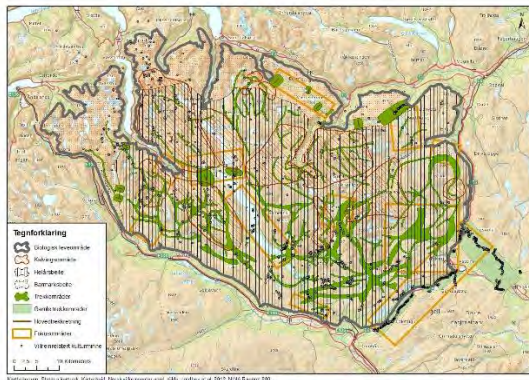
Villrein

Etter mange års tverrfaglig forskning oppsummerer rapporten *Horisont Snøhetta* konklusjonene av forskning på villreinen i verneområdene på Dovrefjell:

Nasjonalt initierte utbygginger som E6 og jernbane over Dovrefjell og vannkraft-utbygginger langs aksene Dalsida–Torbudalen har stengt villreinens trekkmuligheter mellom viktige funksjonsområder. Det å gjenåpne sesongtrekket mellom sommer-beiter i vest og vinterbeiter i øst er et overordnet mål, og det er viktig at potensielle trekkområder skjermes mot nye irreversible utbygginger som kan hindre en framtidig gjenåpning av trekket. En gjenåpning av det regionale trekket vil potensielt kunne løse flere av utfordringene knyttet til arealpress i de andre fokusområdene. Villreinen i Snøhetta øst har opprettholdt et rotasjonstrekk rundt Snøhetta som en form for suboptimalt sesongtrekk. Dette fører til at reinen årlig må krysse de to mest brukte ferdselsårene i området – Snøheimvegen og den T-merka stien gjennom Stropsljødalen. Selv om dette trekket fortsatt er intakt, gir dataene klare indikasjoner på at trekket kan opphøre eller forsinkes med ytterligere økning i ferdselsintensitet. Vi har gjennomført en analyse av stiintensitet og krysning av rein på tvers av villreinområder og identifisert to terskelnivåer: mer enn 30 passeringer per dag på sti gjør det vanskeligere for reinen å krysse stien, og mer enn 220 passeringer gir full barriere.

Topografi, aktuell skyhet i villreinstammen og andre faktorer kan gi noe variasjon, men hovedpoenget er at ferdsel utgjør en hel- eller delvis barriere, avhengig av omfanget.

Figur 7. Illustrasjon av villreintrekkene for Snøhettastammen

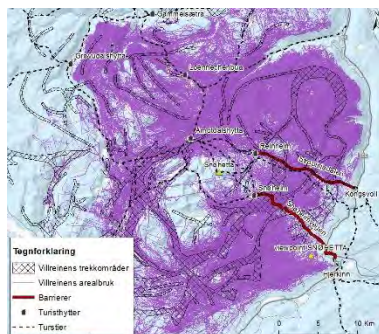
Fokusområder villrein

Horisont Snøhetta forklarer hvordan menneskelig infrastruktur og aktivitet er barrierer i villreinsens leveområder og for trekkruiter. Særlig relevant for besøksforvaltningen er definerte fokusområder hvor beskrivelsen av utfordringene i møtet mellom mennesker og villrein er direkte retningsgivende for strategiske grep og tiltak.

Stroplsjødalen og Snøheimvegen

Gjennom en årssyklus beiter villreinen i Snøhetta i et rotasjonstrekk rundt Snøhettamassivet. I en forenklet beskrivelse lever dyra mot Åmotsdalen og Drivdalen i nord om våren og på forsommeren, for så å trekke til platået øst for Snøhetta og til det gamle skytefeltet for sensommer-, høst- og vinterbeiter. For å opprettholde funksjonell bruk av villreinområdet rundt Snøhetta er det vurdert avgjørende å opprettholde trekkveier øst for Snøhetta.

Figur 8. Illustrasjon av rotasjonstrekket rundt Snøhetta

Når villreinen i løpet av sommeren trekker over mot høst- og vinterbeitene, møter den betydelig ferdsel langs stier fra Kongsvoll og Grønnbakken. Ferdsele i Stroplsjødalen innebærer en hindring for villreinen, og forskningen antyder at ferdselen i dalen i august representerer et kritisk høyt nivå for å opprettholde trekkvegen. Erfaring og forskning, bl.a. GPS-merkinga, viser at trekket mot sør over Stroplsjødalen er forsinket med anslagsvis to uker de seinere åra. Denne utviklinga har vært observert som økende de siste 30 år. Ferdsele i Stroplsjødalen blir nærmere beskrevet i kunnskapsgrunnlaget for reiselivet og for de besøkende.

Ordningen med skyttelbuss og periodevist sykkelforbud avverger at Snøheimvegen virker som en barriere for villreinen på samme måte som Stroplsjødalen. Uten disse

forvaltningsgrepene har Snøheimvegen tradisjonelt et aktivitetsnivå som i stor grad er i konflikt med de viktigste trekkveiene for villrein i august og september.

En betydelig del av ferdselen i Stropsljødalen er knyttet til moskusturisme, inntil 12 000 personer årlig. Moskusstien fra Kongsvoll og Grønnbakken er etablert for å kanalisere moskusturistene bort fra indre deler av Stropsljødalen og heller styre ferdselen opp til Høgsnyta. Samtidig har moskusstien både et sikkerhetsaspekt og et opplevelsesaspekt.

Tidligere Hjerkinnskytefelt

Området er en viktig del av leveområdet for villreinen med særlig betydning for sensommer-, høst- og vinterbeite. Å unngå ferdsel eller lineære inngrep som gir barrierer eller vesentlig negativ innvirkning på trekkkorridorer og vandringsrom er viktig for villreinens rotasjonstrekk rundt Snøhettaområdet. Videre forvaltning av området må ses i sammenheng med at Snøheim allerede gir aktivitet og ferdsel som krever aktive forvaltningsgrep av hensyn til villreinens rotasjonstrekk.

Viewpoint SNØHETTA ligger i utkanten av dette området. Området er vinterbeite for reinen og samtidig øker presset for å besøke viewpoint SNØHETTA også i vintersesong.

Aursjødammen og Torbuhalsen

Etter reguleringen av Aura- Litledalsvassdraget er Torbuhalsen og vestsiden av Aursjødammen de gjenværende trekkveiene og forbindelsene mot villreinområdene i vest. Horisont Snøhetta vektlegger disse to trekkveiene og viser positive antydninger til at villreinen i større grad enn tidligere beveger seg over Torbuhalsen på vinteren og inn i de nordvestlige deler av opprinnelig leveområde.

Reinsvatnet

Reinsvatnet er et viktig trekkområde for villreinen i Sunndalsfjella utover mot Vikebotn. Særlig ser det ut til at området sør for Reinsvatnet er viktig. Samme område har noe ferdsel knyttet til bruken av Reinsvassbu. For å bedre mulighetene for et uforstyrret trekk på sørsiden, har det vært tema å flytte Reinsvassbu til nordsiden av vannet for på den måten å forskyve ferdsel til nord for vannet.

Lesjøetelet

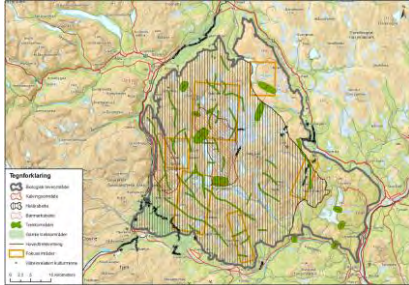
Lesjøetelet og de indre deler av Snøhettaområdet har relativt sett beskjeden ferdsel, og er særlig viktige funksjonsområder for villreinen i form av beitekvaliteter, som viktig trekkområde mellom øst og vest og som et forholdsvis skjermet område for villreinen. Konflikten villrein-ferdsel i området er primært knyttet til rotasjonstrekket og at villreinen står på gode beiteområder i august og videre utover høsten. En økning av ferdselen i Kjelsungdalen og Mjogsjødalen og videre inn i fjellet kan ha forstyrrende effekt på trekket.

Knutshøstammen

Også i Knutshøområdet peker forskningen på punkter hvor møtet med menneskelig aktivitet påvirker villreinens atferd og som kan utgjøre barrierer. I hovedsak skyldes det at besøkstrykket er mindre og mye mer spredt enn i Snøhettaområdet. Fokusområdene er ikke like definerte og fremstår både i forskningen og i den praktiske forvaltningen i større grad

som punkter hvor det er nødvendig med ekstra oppmerksomhet. Kunnskapen om villreins beiteområder og trekkruiter er omfattende også i Knutshøområdet og er et godt grunnlag for å forvalte eksisterende bruk av området og til å håndtere eventuelle endringer i bruksmønster.

Figur 9. Illustrasjon av villreintrekkene for Knutshøstammen

Rovfugl

Det er gjennomført en omfattende kartlegging av hekkeområder for rovfugl og våtmarksfugl. Rapporten er unntatt offentlighet da rovfuglforekomster er utsatt for reirplyndring. Rapporten beskriver grad av sårbarhet for hver lokasjon og drøfter ferdsel og tilrettelegging innenfor en definert sårbarhetszone for hver lokasjon. Rapporten er et godt verktøy for praktisk forvaltning knyttet til hver lokasjon. Rapportens konklusjoner er ivarettatt både i valg av strategiske grep og tiltaksrekken uten at besøksstrategien beskriver hvor og hvordan for ikke å avsløre hekkelokaliteter.

Fjellrev

Det nasjonale avlsprogrammet er et tiltaksbasert FoU prosjekt for å bidra til bevaring av den sterkt utryddingstrua fjellreven i Norge. Med avlsstasjonen på Sæterfjellet har Dovrefjell en sentral rolle i prosjektet. Dovrefjell er utvalgt som område for utsetting av avlsdyr, og prosjektets overvåkingsprogram viser tilnærmet årlige ynglinger. «Forskrift for fjellrev» utpeker fjellreven som en prioritert art som ikke skal forstyrres på noen måte. Overvåkingsprogrammet gir god oversikt over hi med mulige ynglinger, hvilket gjør det fullt mulig å hensynta fjellreven i besøksstrategien.

2.2.1 Hovedutfordring for verneverdiene

Villreinen er utsatt for et tungt arealpress, og ferdsel kombinert med infrastruktur knyttet til turisme er tydelige barrierer for villreinens trekksykluser mellom beiteområdene. En ekstra oppmerksomhet på gode løsninger i fokusområdene i *Horisont Snøhetta* er nødvendig for å opprettholde en livskraftig villreinbestand i et villmarkspreget naturområde med representative økosystemer. Samtidig må besøksforvaltningen være et verktøy som bidrar til å forebygge ytterligere fragmentering av villreinens leveområder i form av ny infrastruktur og økt aktivitet inne i verneområdene.

2.2.2 Prinsipp for besøksforvaltningen

Besøksforvaltningen skal forebygge og redusere fragmentering av villreinens leveområder forårsaket av infrastruktur og menneskelig aktivitet inne i verneområdene.

2.2.3 Mål for verneverdiene

Mål	Strategiske grep
Opprettholde en livskraftig villreinbestand som bruker hele leveområdet sitt.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Etablere gode løsninger på utfordringer i fokusområder definert i Horisont Snøhetta. 2. Kanalisere besøkende på Dovrefjell til attraksjoner, opplevelser og kommersielle tilbydere i randsonen til verneområdene. 3. Etablere et tett samarbeid med turistforeningene for infrastrukturelle tiltak og kommunikasjon med brukere av turistforeningens sti- og løypenett inne i verneområdene. 4. Sikre rotasjonstrekket rundt Snøhattamassivet. 5. Sikre muligheten for villrein til å trekke nord-sør over Stropsljødalen. 6. Sikre muligheten for villrein til å bruke hele det tidligere skytefeltet som beiteområder. 7. Forbedre muligheten for villrein til å trekke langs Reinsvatnet i Snøhetta Vest. 8. Opprettholde trekk vest for Aursjødammen og over Torbuhalsen. 9. Overvåke utvikling i fokusområder og effekt av kanaliseringstiltak.
Opprettholde Dovrefjell som et intakt høgfjells økosystem.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skjerme kjente hekke- og yngleområder og områder med sårbart planteliv for økt aktivitet.

2.2.4 Tiltak for å nå mål for verneverdiene

Tiltakene er prioritert fra 1 til 3 innenfor hvert av målområdene. Prioriteringen gjenspeiler den rekkefølge nasjonalparkstyret ønsker å legge ressurser i tiltakene.

Opprettholde en livskraftig villreinbestand som bruker hele leveområdet sitt	Prioritet
Iverksette prosjekt med omfattende kvalitetsheving på informasjon og opplevelser ved utvalgte innfallspor og attraksjoner i randsonen til verneområdene i tråd med merkestrategi for Norges nasjonalparker og rapporten Informasjon om verneområda i Dovrefjell og Rondane 2019. Med prioritet på: <ul style="list-style-type: none"> • Startpunkt Kongsvoll • Forsterking Moskusstien • Norsk villreinsenter Nord/ Hjerkin • Norsk Tindesenter/ Vengedalen/ Romsdalseggen • Car-Walks Fokstugu /Hjerkinnskollan / Tingsvaet • Mardalsfossen • Tur- og utkikkspunkt Tussheim • Åmotan/ Sunndalsporten 	1
Styrke og gjøre permanent stilling som informasjonsmedarbeider (50/50 Norsk Villreinsenter Nord/ Dovrefjell og Rondane-Dovre nasjonalparkstyret).	1
Forsterke Moskusstien som opplevelse og kanaliseringstiltak.	1
Etablere besøksrettet nettside som styrer besøkende mot attraksjoner, opplevelser og kommersielle tilbydere i randsonen til verneområdene. Herunder bidra til at flere moskusturister benytter guide.	1
Videreutvikle sosiale medier til å styre besøkende mot attraksjoner, opplevelser og kommersielle tilbydere i randsonen til verneområdene.	1
Opprettholde dagens busstilbud Hjerkin- Snøheim og begrense øvrig trafikk mest mulig. Gjennomføre jevnlig evaluering av ordningen.	1
Samle og redusere ferdse i Stropsljødalen og vurdere behovet for nedlegging av stier.	1
Legge ned eller justere følgende stier: Grønbakken-Reinheim. Snøheim gjennom Svanådalen. Sti vest for Reinsvatnet legges om til Holbuvatnet-Reinsvassdammen.	1
Etablere dialog om vinterstenging av Reinheim / Åmotdalshytta / Loennechenbua fra november og frem til vinterferien.	2
Finansiere og prosjektere flytting av Reinsvassbu i samarbeid med DNT Romsdal.	2
Etablere Kongsvoll som startpunkt på nivå 2 som kanaliseringstiltak med vektlegging av informasjon om villreinsens sårbarhet knyttet til ferdse i Stropsljødalen.	2
Sikre at sykling langs Snøheimvegen kun skjer i perioden 1. juni-15.juli.	2
Ingen kapasitetsutvidelser på hytter inne i fjellet. (DNT, fjellstyret, private).	3
Ingen utvidelse av sti og løypenett med unntak av i randsone om det kan gjøres uten konflikt med verneverdier.	3
Fortsatt holde viewpoint SNØHETTA stengt utenom sommersesong	3
Opprettholde Dovrefjell som et intakt høgfjells økosystem	
Fortsatte å kanalisere ferdse bort fra kjente hekke- og yngleområder og områder med sårbart planteliv.	2
Iverksette faglig analyse av konsekvenser og effekter av stenging av turistforeningens hytter i sårbare perioder.	3

2.3 Kunnskapsgrunnlag, målsettinger og tiltak for reiselivet

Verneområdeforvaltningen har generelt ikke økonomi til selv å etablere betydelige attraksjoner og opplevelser. Den omfattende tilretteleggingen ved Sognefjellshytta i Jotunheimen er et unntak der Miljødirektoratet øremerket ekstra midler for å skape et godt eksempel på et utkikkspunkt med implementering av ny merkestrategi for nasjonalparkene. Viewpoint SNØHETTA er egentlig også et slikt unntak, selv om det her var Norsk villreinsenter Nord som fikk bevilget ekstraordinære midler, og ikke nasjonalparkstyret. I den daglige forvaltningen ligger muligheten for å bidra til verdiskaping i å samarbeide med reiselivsaktørene, og ved å støtte etablerte utviklingsprosjekter. En god tilnærming er derfor inngående kjennskap til prosjekter og satsinger som bidrar til å nå målsettinger i besøksstrategien og forvaltningsplanen, og som forvaltningsgrep bidra til forsterking av prosjektene i et samspill med utviklingsinteressene. Et slikt samspill er avhengig av at

nasjonalparkforvaltningen kjenner reiselivsorganisasjoner, bedriftssammenslutninger og til dels enkeltaktører som har interesser eller opererer i randsoner eller i verneområdene.

Dovrefjell- Sunndalsfjella nasjonalpark er en av de nasjonalparkene i landet med et etablert reiseliv som i noen grad benytter verneområdene i markedsføring, som produkt og som område for sin aktivitet. Av den grunn har forvaltningen av verneområdene på Dovrefjell hatt et visst samspill med reiselivsnæringen, og i perioder også et spesielt søkelys på hvordan forvaltningen og reiselivsnæringen kan samarbeide til felles beste. Særlig var sertifiseringsprosessen i henhold til *The European Charter*, i regi av Europarc, en bevisstgjøring av godt samspill mellom forvaltning og næring som mulighet for både god forvaltning og verdiskaping. Europarc krever resertifisering hvert 4. år, noe som er nesten like omfattende som førstegangs sertifisering. Mens Dovrefjellrådet hadde prosjektmidler til sertifiseringen, hadde ikke nasjonalparkstyret tilsvarende, og resertifisering ble derfor oppgitt.

Generelt er organiseringen av reiselivet i Norge svært fragmentert og for eksterne kan sammenhengene, konstellasjonene og interessene være krevende å forstå. Dette kjennetegner også reiselivsnæringen rundt Dovrefjell, slik at et fullstendig og absolutt korrekt bilde av relevante reiselivsaspekter er nærmest umulig å etablere. På den annen side er det neppe noen andre, heller ikke reiselivet selv, som med utgangspunkt i Dovrefjell har systematisert informasjon om reiselivsnæringen i den grad det er gjort her.

Videre i avsnittet er Dovrefjell som attraksjon og reiselivets organisering, omfang og aktivitet oppsummert som bakteppe for valg av mål og tiltak for reiselivet.

Dovrefjell som turistattraksjon

Brukerundersøkelser viser at blant annet Nasjonalparkene Rondane og Jotunheimen er noe mer attraktive eller mer kjent enn Dovrefjell – Sunndalsfjella nasjonalpark, mens Reinheimen nasjonalpark er mindre kjent. Med et nasjonalt perspektiv kan det diskuteres hvorvidt Dovrefjell er en primærattraksjon, dvs. at nasjonalparken som sådan er hovedårsak til at folk reiser dit og dermed er trafikkskapende. Snarere har verneområdene med randsoner flere selvstendige attraksjoner som for noen besøkende er primærattraksjoner og for andre er medvirkende årsak til turen i området. Noen av attraksjonene har særegne kvaliteter som bidrar til å skille verneområdene på Dovrefjell som attraksjon fra andre nasjonalparker og verneområder.

Hovedattraksjonene er:

- moskus
- Snøhetta
- viewpoint SNØHETTA
- Romsdalseggen
- Mardalsfossen
- Åmotan

Figur 10. Bildemontasje med attraksjonene

Moskus

Den unike moskusstammen på Hjerkinplatået er blitt en ikonart med internasjonal oppmerksomhet i form av markedsføring, TV-produksjoner og et høyt antall turister som vil oppleve dyret. Opptil 10 firmaer har dispensasjon til å drive moskusguiding, og årlig benytter 3000 og 3500 internasjonale og norske turister tilbudet. Men de aller fleste tar turen uten guiding, og i 2014 ble det beregnet at 10-11 tusen personer besøkte området for å oppleve moskus. Basert på ferdselsteller fra 2017 kan det tyde på at veksten i antall besøkende ikke har økt nevneverdig. Et anslag viser ca. 11 800 passeringer inn i området. Som ikonart på Dovrefjell tåler moskusen sammenligning med isbjørnen på Svalbard. Moskusen er den attraksjonen som virkelig skiller Dovrefjell- Sunndalsfjella fra andre nasjonalparker.

viewpoint SNØHETTA

Attraksjonsverdien i det helt spesielle møtet mellom arkitektur og natur i viewpoint SNØHETTA blir bekreftet i NINA rapporten *Sårbarhetsvurderinger av ferdselslokaliteter på Hjerkin* fra 2019. Studien viser at naturen og opplevelsen av den er de viktigste motivene for å gå turen opp. Men samtidig mente over 70% av respondentene at den tilrettelagte infrastrukturen, altså stedet viewpoint SNØHETTA var et svært viktig motiv. 60% mente også at arkitekturen var et svært viktig motiv. Utallige arkitekturpriser og oppslag i bransjemagasiner understreker attraksjonsverdien. Årlige besøkstall på 30 000 bekrefter at god tilrettelegging trekker og kanaliserer turiststrømmer. I høysesong blir opplevelsen forsterket med naturveiledere fra Norsk villreinsenter Nord. Kombinasjonen viewpoint SNØHETTA og Norsk villreinsenter Nord er et unikt tilbud i norsk sammenheng.

Romsdalseggen

I vest er Romsdalseggen, som ligger like inntil verneområdene, etablert som en av de aller største naturattraksjonene i landet. I besøksstrategien for Romsdalseggen er det oppgitt at 25 000 personer gikk over normalruta i 2018. Men Romsdalseggen består etter hvert av en hel rekke turer og aktiviteter som Romsdalstrappa, Rampestreken, Via ferrata Romsdalsstigen og Litlefjellet samt toppturer på vinteren til Blånebbå og Hurrungen. Samlet besøk på alle disse aktivitetene var i 2019 om lag 65 000 gjester. I norsk reiselivssammenheng fremstår Romsdalseggen med Norsk Tindesenter som en opplevelsespakke på øverste hylle.

Snøhetta

Og selvsagt er Snøhetta midt inne i kjerneområdet av nasjonalparken en viktig driver for besøk i nasjonalparken. Toppturen er for så vidt ikke unik for verneområdene i Norge, men busstilbudet og etableringen av DNT hytta Snøheim er blitt et konsept som trekker et stadig økende antall turister inn i de indre områdene av nasjonalparken. I 2017 ble det registrert 12878 passeringer på turen fra Snøheim til Snøhetta.

Mardalsfossen

Med anslagsvis 10 – 12 000 besøkende er Mardalsfossen over mange år etablert som en av de viktige attraksjonene i området. Turen til Mardalsfossen blir gjerne kombinert med biltur over Aursjøvegen. Her har lokale og regionale interesser i flere tiår tilrettelagt for enkel tilgang og gode opplevelser og drevet en systematisk markedsføring av Mardalsfossen og

Eikesdalen. Nå er innsatsen rettet mot god formidling av norsk krafthistorie og naturvernhistorie, med utgangspunkt i Aurautbyggingen og Mardølaaksjonen. Mardalsfossen er beskrevet som en av hovedattraksjonene i Molde kommunes reiselivsstrategi.

Åmotan

Åmotan i Sunndal har på samme måte vært et satsingsområde for reiselivsinteressene i regionen. Et anslag på 6- 7 000 besøkende årlig viser at Åmotan er en populær opplevelse for turister på reise i Oppdal og på Nordmøre.

Kulturminneprosjekter på Dovrefjell

Et rikt mangfold av kulturminner er ofte trukket frem som en av Norges kvaliteter i reiselivssammenheng. Arbeidet med Pilegrimsleden som opplevelse og reiselivsprodukt startet i 1994 basert på tradisjonen for å dra på pilegrimsvandring til Nidaros og bygd på kulturminner fra middelalderen og Olavstradisjonen. Pilegrimsleden over Dovrefjell ga i 2019 nesten 9000 overnattingsdøgn over Dovrefjell.

Prosjektene Villreinkløypa og Kongeveien over Dovrefjell er kulturminneprosjekter i en startfase, men skal på sikt formidle henholdsvis fangsthistorie og historien om Kongeveien over Dovrefjell.

Plantelivet i Drivdalen og i fjellene rundt har lokket botanikere helt siden 1700 tallet. For turisten er Fjellhagen på Kongsvold fjellstue et konsentrert møte med fjellbotanikken og et fysisk uttrykk for den lange naturvitenskapelige tradisjonen på Dovrefjell. Et prosjekt for bevaring av Fjellhagen er under utvikling.

Reiselivsdestinasjoner rundt verneområdene

For turister som ikke har nasjonalparken som hovedgrunn til reisen er det god grunn til å tro at destinasjonene rundt verneområdene stimulerer til besøk gjennom markedsføring og organisering av tilbud og opplevelser tilknyttet verneområdene. Et godt eksempel her er moskusturisme som gjerne blir solgt fra Dombås og Oppdal.

Av reiselivsdestinasjonene rundt verneområdene er det særlig Åndalsnes som har lyktes i å skape et reiseliv med høyt volum. Tall fra 2016 gir i overkant av 800 000 dagsbesøk i Rauma. Dette i tillegg til 87 000 cruiseturister. Suksessen er bygd opp rundt naturkvalitetene og tydelige attraksjoner som Trollveggen, Romsdalseggen og Trollstigen. I sammenheng med besøksstrategien er særlig konseptet rundt Norsk Tindesenter, Romsdalseggen og Romsdal.com med 350 000 brukere interessant. Åndalsnes er i prosess for status som bærekraftig reisemål i regi av Innovasjon Norge.

Betraktet som destinasjon har også regionen nord i Gudbrandsdalen naturkvaliteter som historisk sett har lokket natursøkende turister. Her har reiselivsnæringen utnyttet den implisitte «lovnaden» om naturkvaliteter som særlig et internasjonalt marked forbinder med begrepet nasjonalpark. Regionen har i dag et betydelig naturbasert reiseliv delvis bygd på nasjonalparkene, herunder Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark.

Oppdal har, med sine 180 000 gjestedøgn i 2019 ikke samme turistvolum som de forannevnte destinasjonene, men har likevel en helårsturisme der både internasjonale og nasjonale gjester i stor grad oppsøker naturkvaliteter i Oppdal og regionen ellers.

Med helårsturisme på Savalen som fyrtårn satser Tynset på en betydelig økning av kommersielle gjestedøgn fra 160 000 i 2018 til 230 000 innen 2030. Utviklingen skal skje med et hovedfokus på kultur- og naturturisten. Tynset har i sin reiselivsstrategi fra 2020 vedtatt å jobbe for status som bærekraftig reisemål.

Markedsselskaper og tilbydersammenslutninger

Når et internasjonalt turistmarked velger å legge ferien til Norge er gjerne Innovasjon Norges markeds kanal Visit Norway første treff i planleggingen. De største regionale markedsselskapene rundt verneområdene på Dovrefjell administrerer kommunikasjonsplattformer linket til Visit Norway og har dermed tilgang til et enormt internasjonalt nedslagsfelt. Det er imidlertid ikke slik at alle de regionale markedsselskapene vektlegger verneområdene i sin kommunikasjon, mens andre igjen har gjort verneområdene til et hovedelement i markeds kommunikasjonen. De sistnevnte markedsfører først og fremst attraksjoner og opplevelser i randsonene av verneområdene, og har dermed en kanaliserende effekt på ferdsel som potensielt kan være et av de viktigste verktøyene for god besøksforvaltning. Dette betinger imidlertid et systematisk og godt samarbeid mellom markedsselskapene og verneområdeforvaltningen. Figur 10. visualiserer markedsselskapene med en tilknytning til verneområdene på Dovrefjell. Tilknytning i denne sammenheng innebærer markedsføring av attraksjoner og opplevelser på Dovrefjell og/ eller geografisk tilhørighet. I tillegg er turistforeningen lagt inn da de gjennom sine kommunikasjonsplattformer når viktige brukergrupper på Dovrefjell.

Figur 11. Markedsselskaper med tilknytning til verneområdene Dovrefjell

Figur fra Miljødirektoratets veileder.

Egen figur for Dovrefjell blir laget. Det aktuelle aktørbildet er opplistet under.

Lokalt nivå: Visit Oppdal, Visit waterfalls, Visit Dovrefjell, Visit Lesja, Norsk Tindesenter,

Regionalt nivå: Trondhjems Turistforening, Kristiansund og Nordmøre Turistforening, Den Norske Turistforening Romsdal, Destinasjon Røros, Nasjonalparkriket.

Fylkesnivå: Trøndelag Reiseliv , Visit Nordvest

Nasjonalt nivå: Mountains of Norway, Visit Norway, Den Norske Turistforening, Fjord Norge

Markedsselskapenes kommunikasjon av verneområdene

Blant markedsselskapene står Nasjonalparkriket i en særstilling ved at markedsføringen løfter frem tilbydere, opplevelser og attraksjoner i tilknytning til verneområdene nord i Gudbrandsdalen. Utover Nasjonalparkriket har markedsselskapene begrenset innretning mot verneområdene som sådan. Det er bare enkeltstående opplevelser, attraksjoner og tilbydere i sammenheng med verneområdene som er markedsført, og når det skjer er attraksjonen frontet uavhengig av den geografiske tilhørigheten til verneområdene.

Tabell 1: Markedsselskaper og nasjonalparkrelatert kommunikasjon

Markedsselskap	Nasjonalparkrelatert kommunikasjon
Nasjonalparkriket	Så godt som all markedsføring har utgangspunkt i nasjonalparkene nord i Gudbrandsdalen. Dovrefjell-Sundalsfjella nasjonalpark: Moskus, Tour de Dovre, Viewpoint Snøhetta, Snøhetta, Ridning, Pilegrimsleden
Trøndelag Reiseliv	Moskus
Visit Norway	Viewpoint Snøhetta, Moskus, Ridning, Sykkel
Fjord Norge	Romsdalseggen, Mardalsfossen, Aursjøvegen
Visit Nordvest	Romsdalseggen, topptur på ski i Sundalsfjella/Eikesdalen
Destinasjon Røros	Lite fokus på verneområdene. Knutshø landskapsvernområde er så vidt nevnt.
Mountains of Norway	Tour de Dovre, Moskus
Visit Oppdal	Lite fokus på verneområdene, noe moskus og viewpoint SNØHETTA
Visit Waterfalls	Åmotan
Visit Dovrefjell	Moskus, Snøhetta og viewpoint SNØHETTA, ridning, hundekjøring og Pilegrimsleden
Visit Lesja	Friluftsliv, jakt og fiske i Dalsida landskapsvernområde

Reiselivsbedrifter med aktivitet i tilknytning til verneområdene

Verdiskaping basert på verneområdene må skje gjennom reiselivsbedriftene. Sammenlignet med mange av de andre nasjonalparkene har Dovrefjellområdet et levende reiseliv som tilbyr produkter med utgangspunkt i verneområdene. For verneområdeforvaltningen er bedriftene en informasjonskanal, de er innholdsprodusenter for opplevelser i randsone, de kan være en samarbeidspart for kanalisering av besøkende og de sikrer at turister opptrer forsvarlig både med tanke på miljøvern og sikkerhet. Noen av bedriftene som driver moskussafari tjener som gode eksempler på dette. Oversikt over, og dialog med, reiselivsbedriftene er nødvendig for å drive en god besøksforvaltning.

Tabell 2: Reiselivsbedrifter med aktivitet i tilknytning til verneområdene på Dovrefjell

Firma	Aktiviteter	Bruk av verneområdene
Dovrefjell Adventures	Sykkel, elgsafari	Sykkelrute over Dovrefjell
Hjerkinn fjellstue og fjellridning	Ridning og moskussafari	Hjerkinnplataået
Trolltun gjestegård/ Dombås fjellskole	Moskussafari, kano, fjell- og topptur	Gamle Kongevei, Hjerkinnplataået, Snøhetta
Kvistli islandshester	Ridning	Randsone Follidal- Hjerkinn
Furuhaugli turisthytter	Overnatting og moskussafari	Moskusguiding Hjerkinnplataået
Hageseter turisthytte	Overnatting og moskussafari	Moskusguiding Hjerkinnplataået
Hjerkinnhus vandrerhjem	Overnatting	Utgangspunkt for turer til viewpoint SNØHETTA, Besøkssenter villrein og Snøheim/ Snøhetta
Mountain Experience	Moskus- og elgsafari	Hjerkinnplataået og randsone
Funkibator	Skreddersydde turer og event	Hjerkinnplataået og randsone
Dahlen husky	Hundekjøring	Aktivitet i randsone Follidal
Follidal gruver	Museum, opplevelser og servering	Museum med naturutstilling
Fokstugu fjellstue	Overnatting	Randsone Fokstugu
Kongsvold Fjellstue	Overnatting	Utgangspunkt for turer inn Stropplsjødalen
Dovre og Lesja Aktiv	Moskussafari	Hjerkinnplataået
Høyt og lavt Bjorli	Klatrepark	Randsone Bjorli
Savalen opplevelser og eventyr	Vandring, sykling, padling og ridning	Randsone Savalen
Savalen hestesenter	Ridning	Randsone Savalen
Savalen Fjellhotell og Spa	Overnatting, vandring, sykkel, båt og kano, skiløyper	Skiløyper i Knutshø LVO, ellers randsone
Orkelbogen Friluftssenter	Overnatting	Randsone Kvikne
Contrast Adventure	Toppturfestivalen Sunndal Ski Session	Sunnalsfjella og Eikesdalen
DID adventure	Ski- og fotturer	Sporadiske turer, primært i Sunndalsfjella og Eikesdalen
Phillipshaugen	Overnatting og topptur	Sunnalsfjella
Visit Waterfalls	Traktorsafari og turer	Åmotan og fjellgardene
Brubæk	Seteropplevelser og osteproduksjon	Torbudalen
Inner Gammelsetra	Seterkurs og opplevelser, salg seterprodukter, servering	Grøvudalen
Uvsætra	Seteropplevelser, servering	Dindalen
Oppdal safari	Fotosafari, elgsafari og moskusguiding	Hjerkinnplataået og randsone
Opplev Oppdal	Padling, juving, villmarksleir	Randsone Oppdal
Åmotsdalen gard	Servering og aktiviteter	Åmotsdalen
Fjellsentralen	Klatring	Snøhettatraversen
Romsdal Aktiv	Padling og skreddersydde opplevelser	Randsone Romsdal
Romsdal Lodge	Overnatting, topptur og klatring	Randsone Romsdal
Villa Vengetind	Overnatting, topptur og klatring	Randsone Romsdal
Hotell Aak	Overnatting, topptur, klatring, sykling, padling	Randsone Romsdal
Friluftselek	Topptur og padling	Randsone Romsdal
Tinder og banditter	Topptur og klatring	Randsone Romsdal
Guide Romsdal	Topptur, klatring, padling	Randsone Romsdal

Firma	Aktiviteter	Bruk av verneområdene
Norsk Fjellfestival	Topptur, klatring, fjelløp, padling	Randsone Romsdal
Jotunheimen Arrangement	Klatring og skiturer	Snøhettatraversen og Storskrynten
Fuglehundklubbenes forbund	Fuglehundprøver8 (jaktprøver) samt dommeropplæring	Ytre Stroplsjødalen, Knutshølia, Ytre Hjerkinplatået

Figur 12. Bildemontasje reiselivsprodukter

Informasjons- og opplevelsessentre

Verneområdeforvaltningen har to viktige støttespillere i Norsk villreinsenter Nord på Hjerkin og Norsk Tindesenter på Åndalsnes. Sentrene representerer spennende fagmiljøer innen naturforvaltning og natur- og kulturbasert reiselivsutvikling. Begge sentrene har opplevels- og informasjonskvaliteter som trekker et høyt antall besøkende, og de er viktige informasjonskanaler for verneområdeforvaltningen.

Norsk villreinsenter Nord

Norsk villreinsenter Nord tar sikte på være villreinsens ombud på et rent villreinfaglig grunnlag, og skal tilgjengeliggjøre all relevant kunnskap om villreinen og dens leveområder til bruk både nasjonalt og internasjonalt. Målet er å være det naturlige henvendelsespunktet når det gjelder kunnskap om villreinen og villreinfjellet.

I forbindelse med den nasjonale merkestrategien for nasjonalparkene ga Klima- og miljødepartementet Norsk villreinsenter Nord status som Besøkscenter villrein. Hovedattraksjonen til besøkscenteret er utkikkspunktet viewpoint SNØHETTA. Utkikkspunktet har i snitt 30 000 besøkende årlig. I stien opp til attraksjonen er den 10 000-årige historien til villrein og mennesker meislet inn i skiferheller. Hele barmarksesongen er en naturveileder tilgjengelig for alle besøkende, og det er ikke uvanlig å se moskus fra viewpoint SNØHETTA. Av og til kan også villreinen trekke forbi på teleskopavstand. Sommeren 2021 vil det meste av Besøkscenter villrein sin nye attraksjon Fjellportalen komme på plass. Her kan de besøkende lære om villrein, både om biologien, historien og utfordringer i dagens samfunn. Informasjon om turer i området blir en del av tilbudet.

Norsk villreinsenter Nord tilbyr kursing til reiselivsbedrifter som selv vil guide på attraksjonene, og har utarbeidet guidehefter med informasjon om Dovrefjell generelt, viewpoint SNØHETTA og Besøkscenter villrein. Heftene er tilgjengelig for alle som vil guide i området.

Norsk villreinsenter Nord er samlokalisert med Statens Naturoppsyn, verneområdeforvaltningen for Dovrefjell, verneområdeforvaltningen for Rondane og Dovre samt Pilegrimssenter Dovrefjell og prosjektet Kongeveien over Dovrefjell. Sammen har de status som forvaltningsknutepunkt.

Norsk Tindesenter

Norsk Tindesenter er et informasjons- og kompetansesenter for bratt friluftsliv og norsk tindehistorie, lokalisert i Åndalsnes.

Senteret består av Norsk Tindemuseum, en innendørs klatrevegg, Romsdalsstigen Via ferrata, Spiret Spiseri samt en næringshage for fjellkompetanse. I næringshagen sitter senterets administrasjon, Statens Naturoppsyn, DNT Romsdal, Guide Romsdal, Norsk Fjellfestival, nasjonalparkforvalter for Reinheimen med flere. Senteret har også opprettet en helårs turinformasjon i samarbeid med DNT. Norsk Tindesenter har forvaltningsansvaret for turstien over Romsdalseggen i samarbeid med DNT Romsdal.

Norsk Tindesenter ligger ved foten av Reinheimen nasjonalpark og verneområdene på Dovrefjell. En stor andel av de besøkende på Norsk Tindesenter er brukere av fjellet og klatrere. Senteret er derfor et naturlig sted for naturinformasjon.

Senteret er strategisk plassert i forhold til turisttrafikken i fylket, med cruisebåthavn, togstasjon og skystasjon for buss og taxi rett utenfor dørene. Senteret er helårsåpent og har over 140 000 besøkende innom i løpet av et år. Hovedparten av de besøkende etterspør naturinformasjon som fotturer i fjellet, informasjon om Romsdalstrappa, Romsdalseggen, Trollveggen, Trollstigen så vel som turer og opplevelser på Dovrefjell, gjerne viewpoint SNØHETTA og moskussafari, og opplevelser knyttet til Reinheimen.

Senteret har siden før oppstart jobbet målrettet for å oppfylle alle autorisasjonskrav som besøkssenter nasjonalpark, men har ennå ikke fått nødvendig status som besøkssenter av nasjonale myndigheter.

Figur 13. Bilde Norsk Tindesenter

Viktige utviklingsprosjekter og kulturminneprosjekter

I tillegg til Norsk Tindesenter, Mardalsfossen, og Åmotan er utviklingsprosjekter og kulturminneprosjekter med betydning for besøksforvaltningen i verneområdene på Dovrefjell listet i tabellen under.

Tabell 3: Viktige utviklingsprosjekter og kulturminneprosjekter

Prosjekt	Ansvar og formål
Pilegrimsleden	<u>Nasjonalt Pilegrimssenter</u> Pilegrimsarbeidet skal bidra til verdiskaping og positiv utvikling langs St. Olavsvegene til Trondheim. Det skal ha en tydelig kirkelig forankring og samtidig være åpen og inkluderende for mennesker med ulik tro, kultur og tradisjon.
Nasjonalparkveien - sykkelvei over Dovrefjell	<u>Dovre kommune</u> Med støtte fra ulike samarbeidspartnere har prosjektet opparbeidet ny tur- og sykkelvei over hele Dovrefjell mellom Dombås og Hjerkind. Dette er blitt en flott og svært populær sykkelveg som kan gjennomføres i sin helhet eller der en kan sykle deler av vegen. Vegen er godt merket og tilrettelagt. Nasjonalparkvegen er del av sykkelproduktet Tour de Dovre.
Villreinløypa	<u>Gudbrandsdalsmusea</u> Prosjektet skal skape et sterkt reiselivsprodukt for å sikre økonomisk verdiskaping for de næringsdrivende langs løypa. Videre øke kompetansen om villrein hos de næringsdrivende og sikre god og kunnskapsbasert informasjon om villrein, fangst og verneområder.
Moskusstien	<u>Dovrefjell nasjonalparkstyre</u> Etablert for å: <ul style="list-style-type: none"> • kanalisere besøkende vekk fra villreinens trekkveier • gi moskusturister informasjon og gode opplevelser
Kongeveien over Dovrefjell	<u>Statens vegvesen region øst</u> Formidle kunnskap om kulturminnet Kongeveien over Dovrefjell og dens kulturhistorie. Delprosjekt på tilrettelegging og verdiskaping.
Tussheim	<u>Lesja kommune/ Nordveggen AS</u> Tilrettelagt sti opp til utsiktspunkt med hytte. Informasjon om villrein og verneområder (Primært Reinheimen, også Dovrefjell).
Fjellhagen ved Kongsvold Fjellstue	Lokalt initiativ for bevaring av den botaniske hagen - Fjellhagen. Ses i sammenheng med Pilegrimsleden, Kongeveien over Dovrefjell, Moskusstien og drift av Kongsvold Fjellstue.
Fokstummyra naturreservat	<u>Dovre kommune</u> Tilrettelagt sti med fugletårn. Etablert for å kanalisere besøkende i naturreservatet og gi mulighet for å observere det rike fuglelivet.

Figur 12. Bilde Tussheim

Hyttekonsentrasjoner nært verneområdene

Flere av kommunene rundt verneområdene har satsset på hytteutvikling som næringsvei. Imidlertid er det ikke mange større hyttekonsentrasjoner med beliggenhet nært verneområdene som i særlig grad skaper konflikter mellom hytteskapt ferdsel og verneverdier. En undersøkelse blant hytteeiere i Rondane viste at en stor andel av friluftslivsutøvelsen var konsentrert til nærområdet og et par dagsturområder rundt hytta. Det er å anta at hytteeierne i Rondane og Dovrefjell har et noenlunde likt aktivitetsmønster når de er på hytta.

En analyse fra *Regional plan for Dovrefjellområdet* viser at det i 2012 var 5453 fritidsboliger i planområdet. På landsbasis er det høyt tempo i bygging av nye fritidsboliger så det er grunn til å tro at antallet hytter i planområdet har økt betydelig fra 2012 til i dag. Fritidsboligene ligger spredd over hele planområdet, men med konsentrasjoner langs plangrensa. Analysen viser også at det store volumet av nye hytter er konsentrert til enkelte områder som Bjorli, Savalen og Grøvdalen.

Den klart største hyttedestinasjonen er Bjorli med 1400 hytter og en brukerfrekvens mellom 30 og 50 døgn i året. Hyttefolket benytter i stor grad alpinanlegg, langrennsløyper, blant annet ei populær langrennsløype som kjøres opp innover fjellet fra toppen av alpinanlegget, og sommerstid turstier nært destinasjonen. Trolig drar hyttefolk på turer inn i Dalsida landskapsvernområde både sommer og vinter. Det er likevel antatt at dette skjer i beskjedent omfang.

Med totalt ca. 800 hytter er det gjennomført en betydelig hyttesatsing inn mot Knutshø landskapsvernområde. Hyttene er fordelt med rundt 450 hytter på Savalen, inntil 180 på Kvikneskogen og i underkant av 130 på Kvikne. Hyttesatsingen gir noe ferdsel inn mot vernegrensene, men ferdsel fra hyttene og inn i selve verneområdet har ikke gitt nevneverdige forvaltningsutfordringer. Fra Kvikneskogen blir det etter dispensasjon fra Dovrefjell nasjonalparkstyre kjørt noen skiløyper inn i landskapsvernområdet.

Grøvdalen i Sunndal har ca. 400 hytter. Mye av hytteeiernes friluftslivsaktivitet foregår nede i dalen, og dermed utenfor verneområdene. Samtidig er hyttene omkranset av verneområder, og flere av de naturlige turmålene ligger både i Åmotan- Grøvudalen landskapsvernområde og i Dovrefjell- Sunndalsfjella nasjonalpark. Det prepareres en skiløype inn i landskapsvernområdet, med dispensasjon fra nasjonalparkstyret.

Langs Aursjøvegen ligger det tre hyttekonsentrasjoner, Langvatnet, Torbudalen og Aursjøen med til sammen 170 hytter. De to førstnevnte er omsluttet av Torbudalen biotopvernområde og alle tre ligger tett inntil både nasjonalparken og Eikesdalsvatnet landskapsvernområde og Dalsida landskapsvernområde. Turmålene ligger for en stor del inne i de samme verneområdene, men med så få enheter utgjør ikke dette stor ferdsel.

Øst i verneområdene gir hyttene ved Orkelsjøen og Marsjøen noe turaktivitet inn mot Knutshø landskapsvernområde.

Av mindre hytteansamlinger er det verdt å nevne spredte hytter langs veien mot Gautsjøen, og hytteklyngene ved Snøfjellstjøna mellom Dindalen og Åmotsdalen og Tjønnglupen. De to sistnevnte ligger inne i selve nasjonalparken.

Den Norske Turistforening med regionale avdelinger

Den Norske Turistforening (DNT) er Norges største friluftsansamling med 300 000 medlemmer. Medlemsmassen er kjent for lojalitet til foreningen og har en dynamisk og oppdatert dialog med foreningen gjennom DNTs gode kommunikasjonsplattformer som hjemmesider, UT.no og magasinet Fjell og Vidde. Det sier seg selv at sti- og hyttenettet og den direkte kommunikasjonen med medlemmene gjør DNT med regionavdelinger til den viktigste driveren av besøk og aktivitet inne i de større verneområdene i Norge. Så også i

verneområdene på Dovrefjell. Her har DNT med lokalforeninger til sammen 16 hytter i eller like utenfor verneområdene. De 16 hyttene hadde til sammen 12 654 overnattinger i 2017. Her er det verdt å merke seg at Snøheim alene sto for 5 123 av overnattingene. Med dette forvalter turistforeningene en betydelig infrastruktur og aktivitet inne i verneområdene. Legger vi til turistforeningens gode kommunikasjonsflater gjør dette turistforeningene til en viktig samarbeidspart for nasjonalparkstyret i besøksforvaltningen. Både med tanke på å nå store brukergrupper med informasjon og for å kunne kanalisere brukere både geografisk og i sesonger.

Figur 13. Bilde turistforeningshytte

Tabell 4: Turistforeningens hytter i Dovrefjellområdet med antall overnattinger

Hytter	Overnattinger 2017	Forening	Kommune
Snøheim	5123	Den Norske Turistforening	Dovre
Reinheim	1635	Den Norske Turistforening	Oppdal
Dindalshytta	291	Trondhjems Turistforening	Oppdal
Orkelsjøhytta	157	Trondhjems Turistforening	Oppdal
Åmotsdalshytta	1192	Kristiansund og Nordmøre Turistforening	Oppdal
Vangshaugen	1064	Kristiansund og Nordmøre Turistforening	Sunndal
Aursjøhytta	266	Kristiansund og Nordmøre Turistforening	Sunndal
Raudbergshytta	287	Kristiansund og Nordmøre Turistforening	Sunndal
Grøvudalshytta	552	Kristiansund og Nordmøre Turistforening	Sunndal
Gammelsetra	560	Kristiansund og Nordmøre Turistforening	Sunndal
Loennechenbua	144	Kristiansund og Nordmøre Turistforening	Sunndal
Reinsvassbu	199	DNT Romsdal	Sunndal
Brandstadbu	170	DNT Romsdal	Sunndal
Vastindbu	255	DNT Romsdal	Molde
Hoemsbu	558	DNT Romsdal	Molde
Svartvassbu	201	DNT Romsdal	Rauma
Overnattinger totalt	12 654		

2.3.1 Utfordringer og muligheter i samspill med reiselivet

Med forskjellige roller kan det naturlig nok oppstå interessemotsetninger mellom nasjonalparkforvaltningen og reiselivsnæringen. Imidlertid er næringen i Dovrefjellområdet, det være seg markedsselskaper, reiselivsbedrifter eller turistforeninger, preget av seriøsitet når det gjelder sitt ansvar for langsiktig forvaltning av naturen som selve råvaren for egen virksomhet. Reiselivsnæringen og turistforeningene er ambassadører for naturen, og kan i sin virksomhet bidra til å ivareta verneverdier gjennom kommunikasjon, veiledning i naturvennlig ferdsel og ved å kanalisere gjester geografisk og i tid. Et godt og systematisk samarbeid med reiselivsnæringen og turistforeningene er nødvendig i besøksforvaltningen.

I randsonen rundt verneområdene ligger flere godt etablerte attraksjoner, og flere er under utvikling. Med de begrensede midler verneområdeforvaltningen har er støtte til forsterking av attraksjonene en mulighet for nasjonalparkforvaltningen til både å støtte opp om lokalt næringsliv og lokale prosjekter, og samtidig med positiv kanalisering å styre besøksstrømmer dit det er ønsket.

2.3.2 Prinsipp for besøksforvaltningen

Et forventet økt antall besøkende skal ønskes velkommen i randsonene til verneområdene ved hjelp av attraksjonsbygging og høy kvalitet på innfallsporter, opplevelser, tilrettelegging strategisk kommunikasjon og informasjon i samarbeid med reiselivsnæringen og turistforeningene.

2.3.3 Mål for reiselivet

Mål	Strategiske grep
Bidra til positiv utvikling for regionens reiseliv	<ol style="list-style-type: none"> 1. Etablere tett samarbeid og dialog med reiselivsnæringen og turistforeningene. 2. Forsterke etablerte verdiskapingsprosjekter som bidrar til å nå målsettingene i besøksstrategien. Gjennom faglig støtte, kommunikasjon, og tilrettelegging. 3. Kvalitetssikre tilrettelegging, attraksjonsbygging og opplevelser med destinasjonsselskapene og turistforeningene. 4. Forsterke produkter, opplevelser, og attraksjoner langs Hjerkinnaksen. Primært gjennom markedsføring, men også med infrastruktur. 5. Søke omforent budskap i reiselivets og turistforeningenes markedsføring og forvaltningens kommunikasjon. 6. Bidra til økt kunnskap og kompetanse i næringen om verneverdiene på Dovrefjell.

2.3.4 Tiltak for å nå mål for reiselivet

Tiltakene er prioritert fra 1 til 3 innenfor hvert av målområdene. Prioriteringen gjenspeiler den rekkefølge nasjonalparkstyret ønsker å legge ressurser i tiltakene. Bidra til positiv utvikling for regionens reiseliv	Prioritet
Iverksette prosjekt med omfattende kvalitetsheving på informasjon og opplevelser ved utvalgte innfallspor og attraksjoner i randsonen til verneområdene i tråd med merkestrategi for Norges nasjonalparker og rapporten Informasjon om verneområda i Dovrefjell og Rondane 2019. Med prioritet på: <ul style="list-style-type: none"> • Startpunkt Kongsvoll • Forsterking Moskusstien • Norsk villreinsenter Nord/ Hjerkinna • Norsk Tindesenter/ Vengedalen/ Romsdalseggen • Car-Walks Fokstugu / Hjerkinnskollan / Tingsvaet • Mardalsfossen • Tur- og utkikkspunkt Tussheim • Åmotan/ Sunndalsporten 	1
Styrke og gjøre permanent stilling som informasjonsmedarbeider (50/50 Norsk Villreinsenter Nord/ Dovrefjell og Rondane-Dovre nasjonalparkstyret).	1
Etablere besøksrettet nettside som styrer besøkende mot attraksjoner, opplevelser og kommersielle tilbydere i randsonene til verneområdene. Herunder bidra til at flere moskusturister benytter guide.	1
Videreutvikle sosiale medier til å styre besøkende mot attraksjoner, opplevelser og kommersielle tilbydere i randsonen til verneområdene.	1
Etablere dialog mellom informasjonsmedarbeider og reiselivsaktører/ turistforeninger i det daglige.	2
Fast årlig koordineringsmøte med destinasjonsselskaper, turistforeninger og næringsaktører.	2
Fast årlig møte med intensjon om koordinering av reiselivsnæringens, turistforeningenes og forvaltningens kommunikasjonsplaner.	2
Innrette kommunikasjonen slik at en større andel av turistene benytter guide på tur inn i verneområdene. Særlig knyttet til moskusturisme.	2
Fastsette retningslinjer for å tildele bedrifter med aktivitet i området rett til å bruke nasjonalparklogo.	2
Forsterke strategisk viktige utviklings- og kulturminneprosjekter ved faglig støtte, informasjon og markedsføring, og tilrettelegging. Med prioritet på prosjekter i tabell 8.	2
Forenkle søknadsordninger/ meldingsordninger som berører reiselivsbedriftene.	3
Jobbe for at kommunikasjon mellom forvaltere og reiselivsaktører skal inneha både en folkelig tone og profesjonell substans.	3
Utvikle og gjennomføre kurs for næringsaktører.	3

2.4 Kunnskapsgrunnlag, målsettinger og tiltak for de besøkende

En forutsetning for god besøksforvaltning er inngående kunnskap om de besøkende. Her er forvaltningen av verneområdene på Dovrefjell i en heldig stilling. Det er gjennom årene gjort flere brukerundersøkelser, tellinger og GPS intensitetsmålinger for Dovrefjell- Sunndalsfjella nasjonalpark. Til stor nytte er også sammenstillinger av resultater fra brukerundersøkelser i en rekke nasjonalparker og naturattraksjoner utført av Fylkesmannen i Innlandet.

Generelt har forvaltningen god kunnskap om de besøkende i og i umiddelbar nærhet til nasjonalparken, mens i randsonene er tall og annen kjennskap til de besøkende i større grad basert på anslag og erfaringer fra relevante aktører. Hovedvekten av referansene i kapittelet er derfor hentet fra den omfattende forskningen knyttet til selve nasjonalparken og de omkringliggende landskapsvernområdene.

Avsnittet oppsummerer sentrale funn som bakteppe for valg av mål og tiltak for de besøkende.

Antall besøkende og besøkskonsentrasjoner

De største konsentrasjonene av besøkende er helt klart i de vestlige randsonene med turer og opplevelser rundt Vengedalen og Romsdalseggen. De siste årene er det beregnet at ca. 65 000 besøkende drar ut på tur i området hvert år. Når det kommer til besøkende i umiddelbar nærhet til selve nasjonalparken, trer Hjerkinplatået i øst frem som det absolutt mest besøkte området. I rapporten *Horisont Snøhetta* er det totale antallet turer inn i Nasjonalparken beregnet til å ligge et sted mellom 34- 40 000 i løpet av et år. I tillegg kommer årlige 30 000 besøkende på viewpoint SNØHETTA. Inne i nasjonalparken er det Snøheim og Snøhetta som utgjør konsentrasjonen av besøkende med rundt 13 000 personer på tur til Snøhetta hvert år. Et eksakt besøkstall i landskapsvernområdene, sidedalene og i randsonene ellers er så langt ikke presentert, men attraksjoner som viewpoint SNØHETTA, Romsdalseggen, Mardalsfossen og Åmotan, der et forsiktig anslag på totalt rundt 70 000 besøkende, mer enn indikerer besøkstall mange ganger det vi ser inne i nasjonalparken.

Tallene fra forrige avsnitt avslører også to hovedtrekk i den geografiske fordelingen av de besøkende. De store besøksstrømmene i randsonene i vest, og besøkstrykket inn i nasjonalparken fra Hjerkinplatået. Så mye som 70% av den målte ferdselen i verneområdene foregår på Hjerkinplatået i akse mellom Kongsvoll, Reinheim, Snøhetta og Grønnbakken. Der turen fra Snøheim til Snøhetta med 12- 13 000 personer, og ikke minst turer innover Stroplesjødalen representerer de største konsentrasjonene av besøkende. Tellingene blir bekreftet av intensitetsmålinger som viser at store deler av ferdselen i Dovrefjell- Sunndalsfjella området går i tilknytning til Hjerkin- Snøhetta. Det innebærer igjen andre og store arealer med lav ferdselsintensitet.

Forskningen har tidligere vist at lokaliteter inne i verneområdene med lokal bruk og dagsturlokaliteter for hyttefolk har tyngdepunktet i midtre og vestlige deler av verneområdene. Dette blir imidlertid noe nyansert i Ruralis rapporten *Lokalbefolkningen rundt Dovrefjell og Sunndalsfjella* fra 2018. Det kan virke som Snøhettaområdet er blitt det mest besøkte området også for lokalbefolkningen, men som i tidligere forskning er Aursjøen, Grøvdalen, Åmotsdalen og Dalsida også her populære områder blant lokalbefolkningen.

Kartlegginger utført av Norsk villreinsenter Nord og Dovrefjell nasjonalparkstyre støtter opp under at ferdselen i verneområdene foregår med utgangspunkt i disse veldefinerte innfallsportene.

Hvem er de besøkende?

Nesten halvparten av de besøkende på Dovrefjell er førstegangsbesøkende. Kongsvoll, Snøheim og viewpoint SNØHETTA er typiske lokaliteter med høyt antall førstegangsbesøkende. Når det gjelder besøkende på viewpoint SNØHETTA, så har mer enn 50% aldri vært i området før, og 8 av 10 besøkere selve utkikkspunktet for første gang. Denne førstegangsbesøkende er brukeren vi gjerne forbinder med den tilreisende turisten. Brukerundersøkelser fra andre nasjonalparker viser at førstegangsbesøkende gjerne følger eksisterende tilrettelegging og infrastruktur, at de leser tilgjengelig informasjon, og at de er mottagelige for budskap og anbefalinger.

Imidlertid er det ikke nødvendigvis slik at den tilreisende turisten er en homogen gruppe. Ut fra NINA rapporten *Ferdsel i Snøhettaområdet – Del 1. Dokumentasjonsrapport fra 12 spørreundersøkelser fra 2013* er en gruppe på nesten 40% av alle besøkende tilreisende som benytter området flere ganger i løpet av året. I utgangspunktet vil en nok anta at tilreisende med flere besøk er både regionale besøkende uten overnatting og hyttefolk. De kan også tenkes å stå for en prosentvis stor andel av ferdselen og rekreasjonsdagene i indre deler av verneområdet. Ser en til den nye rapporten *Bruk og brukere i Jotunheimen 1991-2019* sto en tilsvarende gruppe regulære brukere for hele 45% av rekreasjonsdagene i Jotunheimen. Det er grunn til å mene at gruppen av regulære brukere står for en mindre prosentandel av rekreasjonsdagene i verneområdene på Dovrefjell, men at de likevel utgjør en såpass stor andel at dette må gjenspeiles i målrettede tiltak i besøksstrategien. Med bakgrunn i gruppens erfaring fra og kunnskap om området, er en mer personlig, kontinuerlig og inngående dialog og oppfølging, blant annet gjennom sosiale medier, verdt å prøve for å oppnå relasjon og påvirkning.

Ved siste måling i 2013 utgjorde nordmenn, ikke overraskende, hoveddelen av de besøkende med 63%. Flertallet av disse kommer fra de nærliggende regionene i Trøndelag og Nord-Vestlandet. Allerede i perioden 1999 til 2009 viste imidlertid jevnlig brukerundersøkelser at Dovrefjell- Sunndalsfjella området gradvis ble en internasjonal destinasjon med en utvikling fra 15 nasjonaliteter i starten av perioden til 32 i utgangen av perioden. I 2013 var 37% i Dovrefjell- Sunndalsfjellaområdet utenlandske turister. NINA-rapporten *Sårbarhetsvurdering av ferdselslokalteter* på Hjerkin fra 2019 viser at hele 44,3% av de besøkende på viewpoint SNØHETTA var utlendinger. De representerte 31 land hvorav tyskere etterfulgt av nederlendere utgjorde de to største andelene. De samme to nasjonalitetene dominerer også for nasjonalparken generelt. Selv om det er store variasjoner mellom verneområdene og naturattraksjonene i Norge, så bekrefter oppdaterte brukerundersøkelser «internasjonaliseringen» av turiststrømmene i norsk fjellnatur.

Brukergruppenes turpraksis

Turistene besøker lokaliteter med spesielle attraksjoner, god tilrettelegging og som har lett tilgang med bil eller annen kommunikasjon. Denne gruppen kan kanskje kalles høydepunktsturister. Det er også verdt å merke seg at minst 80% av de besøkende på Dovrefjell følger T-merka stier.

Lokalbefolkning utgjør som tidligere beskrevet i underkant av 10% av totalantallet besøkende i Dovrefjellområdet. Disse er ofte gjengangere og ferdes ofte utenfor merka stisystem og høster ofte av naturen med jakt, fiske, plukking og sanking. Hyttefolket, og spesielt de med hytter nede i bygda, har sine faste utfartssteder i enkelte lokaliteter.

Det er en klar trend i Dovrefjellområdet at turene blir kortere. Den typiske turen er en dagstur med varighet på rundt 4 timer. Den stedlige utviklingen fra flerdagsturer i fjellet til kortere dagsturer er helt i samsvar med de generelle utviklingstrendene i norsk friluftsliv.

Likevel er det god grunn til tro at det i gruppen med tilreisende på flere besøk og tidligere erfaring fra området er en relativt stor andel som beveger seg langt inn i fjellet, gjerne på turer som er lengre enn 4 timer.

Toleranse for tilrettelegging og informasjon

Ved en segmentering av brukergruppene i verneområdene på Dovrefjell, oppgir grupper tilsvarende 80% av de besøkende at de ønsker tilrettelegging, service og informasjon. Særlig brukergruppene:

- de som tar en kort stopp
- de som går dagstur
- de som tar dagstur med overnatting i nærområdet
- og de som tar langtur langs merket sti.

Det er da også grunn til å mene at disse lar seg påvirke av forvaltningstiltak. En studie fra Rondane antyder en slik tendens ved at etablert bruk av en sti over tid går ned etter at stimerking er fjernet.

Dette er nyansert, men i et forsøk på å generalisere kan man si at brukergrupper som søker en form for villmarksopplevelse, som f.eks. jegere, sankere, fiskere og de som er på langtur hovedsakelig utenfor sti har en tilbøyelighet til negative holdninger rettet mot tilrettelegging, infrastruktur og menneskelig aktivitet. Disse er få, men bruker tilgjengelig store arealer og søker gjerne dypt inn i fjellet. Når forvaltningen ønsker å påvirke denne gruppen brukere er det trolig nødvendig med andre virkemidler enn tradisjonelle informasjonskanaler som skilting og brosjyrer.

Hvor og når søker de besøkende informasjon?

Horisont Snøhetta viser at de tilreisende, særlig de førstegangsbesøkende og de utenlandske turistene, gjerne vil lese den informasjonen som finnes og lett ta inn over seg anbefalinger og pålegg som forvaltningen beskriver i sine informasjonskanaler. Internett og lokale turistinformasjoner er de viktigste kildene utenfor området, mens i lokaliteten er informasjonstavler og brosjyrer i kasse viktigst.

Fylkesmannen i Innlandet har gjennomført flere komparative analyser av brukerundersøkelser fra nasjonalparkene i Norge. De finner at de tilreisende søker informasjon på to nivåer. Før avreise leser de nettbasert informasjon om de områdene de skal besøke, og når de står fysisk ved området er informasjonstavler ved parkeringsplass eller innfallsport den foretrukne form for informasjon.

2.4.1 utfordringer og muligheter i møtet med de besøkende

E6 aksene og Hjerkinplatået er både en forvaltningsmessig utfordring og en strategisk mulighet. Attraksjoner som Snøheim, Snøhetta, moskus, Besøkssenter villrein, og viewpoint SNØHETTA trekker mange besøkende og skaper stor aktivitet i et område som møter villreinens beiteområder og rotasjonstrekk rundt Snøhettamassivet. Aktiviteten er i stor grad konsentrert om attraksjonene. Dette er betraktet som et godt utgangspunkt for å kanalisere de besøkende både gjennom kommunikasjon, informasjon og tilrettelegging, både geografisk og i tid.

Vestsiden av verneområdene med Åndalsnes som motor er det nærmeste vi kommer masseturisme basert på spektakulær natur i områdene rundt Dovrefjell. Norsk Tindesenter og tydelige attraksjoner som Romsdalseggen og Trollstigen gir forvaltningen en mulighet til å møte svært mange med informasjon om verneområdene. At reiselivsaktivitetene i relativt liten grad påvirker villreinens levetilstand, er en tilleggsdimensjon som utgjør en strategisk mulighet i besøksforvaltningen. Attraksjonene i vest berører randsonene av verneområdene både i Reinheimen og på Dovrefjell. Det gir mulighet for tilrettelegging og informasjon med høy kvalitet gjennom forent ressursbruk fra de to nasjonalparkstyrene.

De aller fleste besøkende er tilreisende og av disse er nesten 50% førstegangs besøkende. Rundt 40% er utenlandske turister. Disse segmentene er overveiende positive til tilrettelegging og mottakelig for informasjon. Den mest effektive kommunikasjonen rettet mot de besøkende på Dovrefjell er nettbaserte løsninger og sosiale medier, samt informasjonsskilt ved startpunkt for fottur inn i verneområdene.

2.4.2 Prinsipp for besøksforvaltningen

Et forventet økt antall besøkende skal ønskes velkommen i randsonene til verneområdene ved hjelp av attraksjonsbygging og høy kvalitet på innfallsporter, opplevelser, tilrettelegging strategisk kommunikasjon og informasjon i samarbeid med reiselivsnæringen og turistforeningene.

Opplevelsesverdiene og det høye antallet turister vest for verneområdene skal benyttes til å nå et stort antall besøkende med informasjon om verneområdene.

Attraksjoner, innfallsporter og opplevelser på Hjerkinplatået skal forsterkes for å gi turister gode opplevelser og kanalisere besøkende til områder som i liten grad påvirker verneverdiene.

2.4.3 Mål for de besøkende

Mål	Strategiske grep
Besøkende skal få gode opplevelser og økt kunnskap i møte med Dovrefjell.	<p>1. Prioritere ressurser på utvalgte strategisk innfallsporier med høy opplevelses- og informasjonskvalitet. Nivå 2 Startpunkt og nivå 3 Informasjonspunkt.</p> <p>Kriterier for prioritering:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sikre mål for verneverdier - områder med høyt besøkstrykk - områder med flest førstegangsbesøkende og internasjonale besøkende - bygge på og forsterke eksisterende tjenester, infrastruktur og attraksjoner <p>2. Forsterke produkter, opplevelser, og attraksjoner langs Hjerkinnsaksen. Primært gjennom markedsføring, men også med infrastruktur.</p> <p>3. Kanalisere besøkende på Dovrefjell til attraksjoner, opplevelser og kommersielle tilbydere i randsonen til verneområdene.</p> <p>4. Innpasse merkestrategien Norges nasjonalparker i all informasjon og tilrettelegging.</p> <p>5. Styrke opplevelsesverdien langs Hjerkinnsaksen/ E6 primært med kvalitet i informasjon, men også med tilrettelegging og opplevelser.</p> <p>6. Sikre oppdatert kunnskap om besøkende i verneområdene på Dovrefjell med regelmessige brukerundersøkelser.</p>

2.4.4 Tiltak for å nå mål for besøkende

Tabellene beskriver tiltak for å nå mål for verneverdiene, for reiselivet og for de besøkende.

Tiltakene er prioritert fra 1 til 3 innenfor hvert av målområdene. Prioriteringen gjenspeiler den rekkefølge nasjonalparkstyret ønsker å legge ressurser i tiltakene.

Besøkende skal få gode opplevelser og økt kunnskap i møtet med Dovrefjell	Prioritet
Iverksette prosjekt med omfattende kvalitetsheving på informasjon og opplevelser ved utvalgte innfallsporier og attraksjoner i randsonen til verneområdene i tråd med merkestrategi for Norges nasjonalparker og rapporten Informasjon om verneområda i Dovrefjell og Rondane 2019. Med prioritet på: <ul style="list-style-type: none"> • Startpunkt Kongsvoll • Forsterking Moskusstien • Norsk villreinsenter Nord/ Hjerkin • Norsk Tindesenter/ Vengedalen/ Romsdalseggen • Car-Walks Fokstugu / Hjerkinnskollan / Tingsvaet • Mardalsfossen • Tur- og utkikkspunkt Tussheim • Åmotan/ Sunndalsporten 	1
Styrke og gjøre permanent stilling som informasjonsmedarbeider (50/50 Norsk Villreinsenter Nord/ Dovrefjell og Rondane-Dovre nasjonalparkstyret).	1
Gå gjennom eksisterende infoskilt-plasser og oppgraderer, sanerer eller etablerer nye punkt jf. Rapporten Informasjon om verneområda i Dovrefjell og Rondane 2019.	1
Etablere besøksrettet nettside som styrer besøkende mot attraksjoner, opplevelser og kommersielle tilbydere i randsonene til verneområdene. Herunder bidra til at flere moskusturister benytter guide.	1
Videreutvikle sosiale medier til å styre besøkende mot attraksjoner, opplevelser og kommersielle tilbydere i randsonen til verneområdene.	1
Gjennomføre regelmessige brukerundersøkelser som grunnlag for videre utvikling av besøksforvaltningen.	1
Videreutvikle Norsk Villreinsenter Nord/ Hjerkin som forvaltningsknutepunkt, besøkscenter, hovedattraksjon, og arnested for kunnskapsformidling.	2
Støtte status som besøkscenter nasjonalpark ved Norsk Tindesenter.	2
Utvikle en helhetlig plan for et mottak av besøkende på Hjerkin.	2
Gjennomføre regelmessige brukerundersøkelser som grunnlag for videre utvikling av besøksforvaltningen.	2
Etablere sykkelparkering ved Hjerkin og ved bilparkering viewpoint SNØHETTA.	3

3. Sammenstilling av hovedprinsipper, mål og strategiske grep

3.1 Hovedprinsipper for besøksforvaltningen i verneområdene på Dovrefjell

1.

Et forventet økt antall besøkende skal ønskes velkommen i randsonene til verneområdene ved hjelp av attraksjonsbygging og høy kvalitet på innfallsporter, opplevelser, tilrettelegging strategisk kommunikasjon og informasjon i samarbeid med reiselivsnæringen og turistforeningene.

2.

Opplevelsesverdiene og det høye antallet turister vest for verneområdene skal benyttes til å nå et stort antall besøkende med informasjon om verneområdene.

3.

Attraksjoner, innfallsporter og opplevelser på Hjerkinplatået skal forsterkes for å gi turister gode opplevelser og kanalisere besøkende til områder som i liten grad påvirker verneverdiene.

4.

Besøksforvaltningen skal forebygge og redusere fragmentering av villreinens leveområder forårsaket av infrastruktur og menneskelig aktivitet inne i verneområdene.

Figur 14. Kart over prioriterte innfallsporter og attraksjoner

3.2 Mål for verneverdiene

Mål	Strategiske grep
Opprettholde en livskraftig villreinbestand som bruker hele leveområdet sitt.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Etablere gode løsninger på utfordringer i fokusområder definert i Horisont Snøhetta. 2. Kanalisere besøkende på Dovrefjell til attraksjoner, opplevelser og kommersielle tilbydere i randsonen til verneområdene. 3. Etablere et tett samarbeid med turistforeningene for infrastrukturelle tiltak og kommunikasjon med brukere av turistforeningens sti- og løypenett inne i verneområdene. 4. Sikre rotasjonstrekket rundt Snøhattamassivet. 5. Sikre muligheten for villrein til å trekke nord-sør over Stroplsjødalen. 6. Sikre muligheten for villrein til å bruke hele det tidligere skytefeltet som beiteområder. 7. Forbedre muligheten for villrein til å trekke langs Reinsvatnet i Snøhetta Vest. 8. Opprettholde trekk vest for Aursjødammen og over Torbuhalsen. 9. Overvåke utvikling i fokusområder og effekt av kanaliseringstiltak.
Opprettholde Dovrefjell som et intakt høgfjells økosystem.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skjerme kjente hekke- og yngleområder og områder med sårbart planteliv for økt aktivitet.

3.3 Mål for reiselivet

Mål	Strategiske grep
Bidra til positiv utvikling for regionens reiseliv	<ol style="list-style-type: none"> 1. Etablere tett samarbeid og dialog med reiselivsnæringen og turistforeningene. 2. Forsterke etablerte verdiskapingsprosjekter som bidrar til å nå målsettingene i besøksstrategien. Gjennom faglig støtte, kommunikasjon, og tilrettelegging. 3. Kvalitetssikre tilrettelegging, attraksjonsbygging og opplevelser med destinasjonsselskapene og turistforeningene. 4. Forsterke produkter, opplevelser, og attraksjoner langs Hjerkinnaksen. Primært gjennom markedsføring, men også med infrastruktur. 5. Søke omforent budskap i reiselivets og turistforeningenes markedsføring og forvaltningens kommunikasjon. 6. Bidra til økt kunnskap og kompetanse i næringen om verneverdiene på Dovrefjell.

3.4 Mål for de besøkende

Mål	Strategiske grep
Besøkende skal få gode opplevelser og økt kunnskap i møte med Dovrefjell.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prioritere ressurser på utvalgte strategisk innfallsporier med høy opplevelses- og informasjonskvalitet. Nivå 2 Startpunkt og nivå 3 Informasjonspunkt. Kriterier for prioritering: <ul style="list-style-type: none"> - sikre mål for verneverdier - områder med høyt besøkstrykk - områder med flest førstegangsbesøkende og internasjonale besøkende - bygge på og forsterke eksisterende tjenester, infrastruktur og attraksjoner 2. Forsterke produkter, opplevelser, og attraksjoner langs Hjerkinnaksen. Primært gjennom markedsføring, men også med infrastruktur. 3. Kanalisere besøkende på Dovrefjell til attraksjoner, opplevelser og kommersielle tilbydere i randsonen til verneområdene. 4. Innpasse merkestrategien Norges nasjonalparker i all informasjon og tilrettelegging. 5. Styrke opplevelsesverdien langs Hjerkinnaksen/ E6 primært med kvalitet i informasjon, men også med tilrettelegging og opplevelser. 6. Sikre oppdatert kunnskap om besøkende i verneområdene på Dovrefjell med regelmessige brukerundersøkelser.

4. Sammenstilling av tiltak

Tabellene beskriver tiltak for å nå mål for verneverdiene, for reiselivet og for de besøkende. Tiltakene er prioritert fra 1 til 3 innenfor hvert av målområdene. Prioriteringen gjenspeiler den rekkefølge nasjonalparkstyret ønsker å legge ressurser i tiltakene.

4.1 Tiltak for å nå mål for verneverdiene

Opprettholde en livskraftig villreinbestand som bruker hele leveområdet sitt	Prioritet
Iverksette prosjekt med omfattende kvalitetsheving på informasjon og opplevelser ved utvalgte innfallsporter og attraksjoner i randsonen til verneområdene i tråd med merkestrategi for Norges nasjonalparker og rapporten Informasjon om verneområda i Dovrefjell og Rondane 2019. Med prioritet på: <ul style="list-style-type: none"> • Startpunkt Kongsvoll • Forsterking Moskusstien • Norsk villreinsenter Nord/ Hjerkin • Norsk Tindesenter/ Vengedalen/ Romsdalseggen • Car-Walks Fokstugu / Hjerkinnskollan / Tingsvaet • Mardalsfossen • Tur- og utkikkspunkt Tussheim • Åmotan/ Sunndalsporten 	1
Styrke og gjøre permanent stilling som informasjonsmedarbeider (50/50 Norsk Villreinsenter Nord/ Dovrefjell og Rondane-Dovre nasjonalparkstyret).	1
Forsterke Moskusstien som opplevelse og kanalisering tiltak.	1
Etablere besøksrettet nettside som styrer besøkende mot attraksjoner, opplevelser og kommersielle tilbydere i randsonen til verneområdene. Herunder bidra til at flere moskusturister benytter guide.	1
Videreutvikle sosiale medier til å styre besøkende mot attraksjoner, opplevelser og kommersielle tilbydere i randsonen til verneområdene.	1
Opprettholde dagens busstilbud Hjerkin- Snøheim og begrense øvrig trafikk mest mulig. Gjennomføre jevnlig evaluering av ordningen.	1
Samle og redusere ferdsel i Stropfsjødalen og vurdere behovet for nedlegging av stier.	1
Legge ned eller justere følgende stier: Grønbakken-Reinheim. Snøheim gjennom Svanådalen. Sti vest for Reinsvatnet legges om til Holbuvatnet-Reinsvassdammen.	1
Etablere dialog om vinterstenging av Reinheim / Åmotdalshytta / Loennechenbua fra november og frem til vinterferien.	2
Finansiere og prosjektere flytting av Reinsvassbu i samarbeid med DNT Romsdal.	2
Etablere Kongsvoll som startpunkt på nivå 2 som kanalisering tiltak med vektlegging av informasjon om villreins sårbarhet knyttet til ferdsel i Stropfsjødalen.	2
Sikre at sykling langs Snøheimvegen kun skjer i perioden 1. juni-15.juli.	2
Ingen kapasitetsutvidelser på hytter inne i fjellet. (DNT, fjellstyret, private).	3
Ingen utvidelse av sti og løypenett med unntak av i randsonene om det kan gjøres uten konflikt med verneverdier.	3
Fortsatt holde viewpoint SNØHETTA stengt utenom sommersesong	3
Opprettholde Dovrefjell som et intakt høg fjells økosystem	
Fortsette å kanalisere ferdsel bort fra kjente hekke- og yngleområder og områder med sårbart planteliv.	2
Iverksette faglig analyse av konsekvenser og effekter av stenging av turistforeningens hytter i sårbare perioder.	3

4.2 Tiltak for å nå mål for reiselivet

Bidra til positiv utvikling for regionens reiseliv	Prioritet
Iverksette prosjekt med omfattende kvalitetsheving på informasjon og opplevelser ved utvalgte innfallspor og attraksjoner i randsonen til verneområdene i tråd med merkestrategi for Norges nasjonalparker og rapporten Informasjon om verneområda i Dovrefjell og Rondane 2019. Med prioritet på: <ul style="list-style-type: none"> • Startpunkt Kongsvoll • Forsterking Moskusstien • Norsk villreinsenter Nord/ Hjerkin • Norsk Tindesenter/ Vengedalen/ Romsdalseggen • Car-Walks Fokstugu / Hjerkinnskollan / Tingsvaet • Mardalsfossen • Tur- og utkikkspunkt Tussheim • Åmotan/ Sunndalsporten 	1
Styrke og gjøre permanent stilling som informasjonsmedarbeider (50/50 Norsk Villreinsenter Nord/ Dovrefjell og Rondane-Dovre nasjonalparkstyrer).	1
Etablere besøksrettet nettside som styrer besøkende mot attraksjoner, opplevelser og kommersielle tilbydere i randsonene til verneområdene. Herunder bidra til at flere moskusturister benytter guide.	1
Videreutvikle sosiale medier til å styre besøkende mot attraksjoner, opplevelser og kommersielle tilbydere i randsonen til verneområdene.	1
Etablere dialog mellom informasjonsmedarbeider og reiselivsaktører/ turistforeninger i det daglige.	2
Fast årlig koordineringsmøte med destinasjonsselskaper, turistforeninger og næringsaktører.	2
Fast årlig møte med intensjon om koordinering av reiselivsnæringens, turistforeningenes og forvaltningens kommunikasjonsplaner.	2
Innrette kommunikasjonen slik at en større andel av turistene benytter guide på tur inn i verneområdene. Særlig knyttet til moskusturisme.	2
Fastsette retningslinjer for å tildele bedrifter med aktivitet i området rett til å bruke nasjonalparklogo.	2
Forsterke strategisk viktige utviklings- og kulturminneprosjekter ved faglig støtte, informasjon og markedsføring, og tilrettelegging. Med prioritet på prosjekter i tabell 8.	2
Forenkle søknadsordninger/ meldingsordninger som berører reiselivsbedriftene.	3
Jobbe for at kommunikasjon mellom forvaltere og reiselivsaktører skal inneha både en folkelig tone og profesjonell substans.	3
Utvikle og gjennomføre kurs for næringsaktører.	3

4.3 Tiltak for å nå mål for besøkende

Besøkende skal få gode opplevelser og økt kunnskap i møtet med Dovrefjell	Prioritet
Iverksette prosjekt med omfattende kvalitetsheving på informasjon og opplevelser ved utvalgte innfallspor og attraksjoner i randsonen til verneområdene i tråd med merkestrategi for Norges nasjonalparker og rapporten Informasjon om verneområda i Dovrefjell og Rondane 2019. Med prioritet på: <ul style="list-style-type: none"> • Startpunkt Kongsvoll • Forsterking Moskusstien • Norsk villreinsenter Nord/ Hjerkin • Norsk Tindesenter/ Vengedalen/ Romsdalseggen • Car-Walk Hjerkinnskollan • Mardalsfossen • Tur- og utkikkspunkt Tussheim • Åmotan/ Sunndalsporten 	1
Styrke og gjøre permanent stilling som informasjonsmedarbeider (50/50 Norsk Villreinsenter Nord/ Dovrefjell og Rondane-Dovre nasjonalparkstyrer).	1
Gå gjennom eksisterende infokilt-plasser og oppgradere, sanere eller etablere nye punkt jf. Rapporten Informasjon om verneområda i Dovrefjell og Rondane 2019.	1
Etablere besøksrettet nettside som styrer besøkende mot attraksjoner, opplevelser og kommersielle tilbydere i randsonene til verneområdene. Herunder bidra til at flere moskusturister benytter guide.	1
Videreutvikle sosiale medier til å styre besøkende mot attraksjoner, opplevelser og kommersielle tilbydere i randsonen til verneområdene.	1
Gjennomføre regelmessige brukerundersøkelser som grunnlag for videre utvikling av besøksforvaltningen.	1
Videreutvikle Norsk Villreinsenter Nord/ Hjerkin som forvaltningsknutepunkt, besøkscenter, hovedattraksjon, og arnested for kunnskapsformidling.	2
Støtte status som besøkscenter nasjonalpark ved Norsk Tindesenter.	2
Utvikle en helhetlig plan for et mottak av besøkende på Hjerkin.	2
Gjennomføre regelmessige brukerundersøkelser som grunnlag for videre utvikling av besøksforvaltningen.	2
Etablere sykkelparkering ved Hjerkin og ved bilparkering viewpoint SNØHETTA.	3

Referanser

- Berglund, B. 2018. **Plan reiseliv. Molde & Aukra 2030**. 2469 Reiselivsutvikling.
- Berglund, B; Hansen, B.R. 2020. **Sammen for Tynset mot 2030. Reiselivsplan for Tynset**. 2469 Reiselivsutvikling.
- Bjurstedt, C.S. m.fl. 2006. **Forvaltningsplan for verneområdene på Dovrefjell**. Dovrefjellrådet.
- Buckley, A.V. 2018. **Besøksstrategi for Romsdalseggen**. Norsk Tindesenter.
- Dovrefjell nasjonalparkstyre. 2015. **Vedtekter for Dovrefjell nasjonalparkstyre**.
- Enger, A; Berglund, B. & Kildal Iversen, E. 2013. **Strategi for utvikling av reiseliv og handel i Åndalsnes og Rauma**. Menon business economics. Menon- publikasjon nr. 26/2013.
- Enger, A; Bøgh Holmen, R & Kildal Iversen, E. 2013. **Ringvirksanalyse av reiselivsnæringen i Oppdal 2011, og scenario 2018**. Menon business economics. Menon- publikasjon nr. 7/2013.
- Fjelle, M. 2020. **Hiking in Rondane Wild Reindeer Range: Human Trail Use and the Effect of Removing Trail Marks**. Norges miljø- og biovitenskapelige universitet.
- Gundersen, V. m.fl. 2013. **Ferdsl i Snøhettaområdet – Del 1. Dokumentasjonsrapport fra 12 spørreundersøkelser**. Norsk institutt for naturforskning. NINA Rapport 933.
- Gundersen, V; Nerhoel, I; Wold, L.C. & Mortensen, A.J. 2012. **Ferdsl i Snøhettaområdet - Del 2. Fokusområder og lokaliteter**. Norsk institutt for naturforskning. NINA Rapport 934.
- Gundersen, V; Nerhoel, I; Strand, O. & Panzacchi, M. 2013. **Ferdsl i Snøhettaområdet - Sluttrapport**. Norsk institutt for naturforskning. NINA Rapport 932.
- Gundersen, V; Hagen, D; Eide, N.E. & Rød Eriksen, L. 2019. **Sårbarhetsvurdering av ferdsllokalteter på Hjerkin. Tverrfjellet/viewpoint SNØHETTA, Geitberget og nærliggende stier**. Norsk institutt for naturforskning. NINA Rapport 1754.
- Høitomt, G. 2019. **Dovrefjell – Sunndalsfjella nasjonalpark og tilliggende verneområder. Sårbarhetsvurderinger av viktige fuglelokaliteter**. Unntatt offentlighet.
- Jansson, M. 2019. **Pilegrimsleden- St. Olavsvegen til Trondheim. Statistikk Gudbrandsdalsleden og St. Olavsleden 2019**. Nasjonalt Pilegrimssenter.
- Klima- og miljødepartementet. 2016. **Melding til Stortinget nr. 14. (2015-2016) Natur for livet. Norsk handlingsplan for naturmangfold**.
- Klima- og miljødepartementet. 2016. **St.meld.nr. 18. (2015-2016). Friluftsliv- Natur som kilde til helse og livskvalitet**.
- Klima- og miljødepartementet. 2019. **Handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene**.
- Kjørstad, M. m.fl. 2017. **Miljøkvalitetsnorm for villrein. Forslag fra ekspertgruppe**. Norsk institutt for naturforskning. NINA Rapport 1400.
- Landa, A. m.fl. 2018. **Avsprogrammet for fjellrev. Årsrapport 2018**. Norsk institutt for naturforskning. NINA Rapport 1685.
- Løge, T. H. 2017. **Rapport gondol Åndalsnes- forretningsplan**. Menon Economics.

Miljødirektoratet. 2015. **Veileder for besøksforvaltning i norske verneområder.** M-415/2015.

Malvik, P.H. m.fl. 2018. **Strategi for reiselivssatsing i Sunndal 2019-2022.**

Miljøverndepartementet. 2005. **St.meld.nr. 21. (2004-2005). Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand.**

Miljøverndepartementet. 2007.**St.meld. nr. 26. (2006-2007). Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand.**

Nergaard Todnem, A.M.E. 2020. **Moskusstien som forvaltningstiltak på Dovrefjell.** Norges miljø- og biovitenskapelige universitet.

Nærings- og fiskeridepartementet. 2017. **St.meld. Nr. 19. (2016-2017). Opplev Norge- unikt og eventyrlig.**

Oppland fylkeskommune; Hedmark fylkeskommune; Sør- Trøndelag fylkeskommune; Møre og Romsdal fylkeskommune. 2017. **Regional plan for Dovrefjellområdet.**

Rangbru, B. & Seljevoll, K.V. 2017. **Forvaltningsplan for moskusbestanden på Dovrefjell.**

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, Miljøvernavdelingen, Rapport Nr. 4- 2017.

Snøhetta. 2015. **Merkestrategi for Norges nasjonalparker.** Miljødirektoratet.

Steinsland, G. 2014. **Dovrefjell i tusen år. Mytene, historien og diktningen.**

Strand, O. m.fl. 2010. **Ferdsl i villreinens leveområder.** Norsk institutt for naturforskning. NINA Rapport 551.

Strand, O; Flemsæter, F; Gundersen, V. & Rønningen, K. 2013. **Horisont Snøhetta.** Norsk institutt for naturforskning. NINA Temahefte 51.

Strand, R.N. 2019. **Informasjon om verneområda i Dovrefjell og Rondane.** Dovrefjell nasjonalparkstyre.

Toftedahl, H; Krogstad, E. & Bergsgard, F. 2019. **Utviklingsplan for Bjorli – en snøsikker destinasjon.** Vista analyse Rapport 2019/22.

Ulvund, K. m.fl. 2020. **Fjellrev i Norge 2019. Resultater fra det nasjonale overvåkingsprogrammet for fjellrev.** Norsk institutt for naturforskning. NINA Rapport 1737.

Vorkinn, M. 2015. **Reiselivets bruk av Hjerkinns skytefelt.** Fylkesmannen i Oppland. Rapport nr. 3/2015.

Vorkinn, M. 2016. **Bruk og brukere i Femundsmarka og Gutulia sommeren 2015.**

Vorkinn, M. 2019. **Brukerundersøkelser- et «nytt» forvaltningsverktøy.** Foredrag for SNO.

Vorkinn, M. 2020. **Bruk og brukere i Jotunheimen 1992-2019.** Fylkesmannen i Innlandet Rapport Nr. 5/2020.

Vorkinn, M. & Ericsson, B. 2020. **Besseggen – been there, seen that, done that?** Fylkesmannen i Innlandet/ Østlandsforskning. Fylkesmannen i Innlandet Rapport Nr. 1/2020.

Zahl-Tanem, A; Flemsæter, F. 2018. **Lokalbefolkningen rundt Dovrefjell og Sunndalsfjella. Betydningen av fjellet og holdninger til forvaltningen.** Institutt for rural- og regionalforskning. Rurals rapport nr. 3/2018.

Designmanual for Norges Nasjonalparker <https://designmanual.norgesnasjonalparker.no/>

European charter for sustainable tourism in protected areas

<https://www.europarc.org/library/europarc-events-and-programmes/european-charter-for-sustainable-tourism/>

Forskrift om fjellrev <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2015-01-23-60>

Forskrift om verneplan for Dovrefjell [forskrifter for alle verneområdene, unntatt Hjerkin LVO m/BV]

<https://lovdata.no/sok?q=Forskrift+om+verneplan+for+Dovrefjell>

Forskrift for Hjerkin landskapsvernområde med biotopvern

<https://lovdata.no/forskrift/2018-04-20-608>

Fylkesdelsplaner for bruk og vern av prioriterte verneområder- fastsetting av nasjonale

villreinområder https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/md/vedlegg/planlegging/regional-planlegging/bestillingsbrev_villrein.pdf

Nasjonalparker som turistattraksjoner

http://www.umb.no/statisk/ina/seminarer/Reiseliv/Haukeland_nasjonalparker.pdf

Kommunikasjonsplan for verneområdene på Dovrefjell

1.0 Innledning

Kommunikasjonsplanen for verneområdene på Dovrefjell er utarbeidet med utgangspunkt i «Besøksstrategi for verneområdene på Dovrefjell» og er et vedlegg til denne. I Besøksstrategien står ivaretagelse av verneverdiene, særlig med hensyn til villrein, økt forståelse for vernet i kombinasjon med gode opplevelser for besøkende, og tilrettelegging for lokal verdiskaping helt sentralt. Den beskriver hvor det er ønskelig å kanalisere ferdsel, hvilke områder som er ekstra sårbare for menneskelig ferdsel og hvorfor. Formålet med kommunikasjonsplanen er å bidra til å nå målene i besøksstrategien gjennom å legge føringer for forvaltningens kommunikasjonsarbeid. Planen skal definere hvem vi skal kommunisere med, hvordan denne kommunikasjonen skal foregå og hvilke kanaler og virkemidler som skal benyttes. Den skal være et brukervennlig verktøy som bidrar til at kommunikasjonen både flyter og treffer bedre. Vi skal ønske «velkommen inn» på en inkluderende og forståelig måte, samtidig som vi bidrar til en økt forståelse for vernet.

Kommunikasjonsplanen er skrevet av informasjonsrådgiver for Dovrefjell nasjonalparkstyre og forankret i lokalsamfunnene via representanter fra lokale/regionale destinasjonsselskap, Statens naturoppsyn og Norsk villreinsenter Nord. Dovrefjell nasjonalparkstyre (sammen med Rondane-Dovre NPS) er i en særstilling med en informasjonsrådgiver i 25 % stilling i perioden 2020-2022. Dette gir rom for mer aktiv kommunikasjon i dette tidsrommet, samtidig som det krever at kommunikasjonsplanen blir revidert innen utgangen av 2022.

2.0 Mål

Det overordnede målet med kommunikasjonsplanen er å legge føringer for hvordan vi skal nå målsetningene i besøksstrategien. Kommunikasjon er det viktigste verktøyet vi har for å ønske velkommen inn i tråd med disse målsetningene.

Hovedmål: Vi skal informere om steder, turer og aktiviteter utenfor de mest sårbare områdene og gjerne i randsonene, samtidig som vi er tydelige på hvilke regler som gjelder. Det er vårt ansvar å utstyre gjestene med de riktige verktøyene så de kan ta gode valg. Vi skal gjøre det enkelt i form av at gjestene skal slippe å lure på hva som er lov og ikke. Vår kommunikasjon skal si velkommen inn og gi gjesten kunnskap og selvtillit til å ferdes trygt og fornuftig i naturen.

Delmål: Bidra til lokal verdiskaping ved å kanalisere gjestene til randsonene, guider og aktiviteter som er omforent med besøksstrategiens budskap.

2.1 Målgrupper

Den overordnede målgruppen for kommunikasjonen er alle som ønsker å besøke eller få besøk til verneområdene. Formidlingsarbeidet avhenger av at forvaltningen har en god og åpen dialog med flere målgrupper på ulike nivå. Vårt mål er derfor å kommunisere direkte med gjesten, reiselivet, øvrig næringsliv og lokalbefolkningen, og indirekte med gjesten via reiselivet, øvrig næringsliv og lokalbefolkningen.

1. Gjesten

Hovedmålgruppen for direkte kommunikasjon til gjesten er besøkende som reiser til verneområdene på Dovrefjell for rekreasjon og opplevelse i en kortere periode, med spesielt vekt på førstegangsbesøkende. Vi skal framheve enkle og fortrinnsvis tilrettelagte aktiviteter og god veiledning som passer de fleste segment innenfor denne målgruppen. I tillegg skal vi legge opp til en god dialog via sosiale medier til gjester som kommer tilbake flere ganger, dette kan også være lokalbefolkningen.

Vi har ikke valgt å segmentere på bakgrunn av alder, kjønn eller nasjonalitet, men på interesse. I dette tilfellet målgruppen som har interesse for aktivitet i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark og i de tiliggende verneområdene

2. Reiselivet

Målgruppen vi har kalt reiselivet innebefatter alle reiselivsbedrifter, inkludert Besøkscenter villrein, som har aktivitet i og rundt verneområdene. Det er disse bedriftene som har mest kontakt med gjestene og dermed har størst potensial for å hjelpe til å spre budskapet vårt. Godt samarbeid, god informasjonsflyt og kunnskapsoverføring både mellom forvaltningen og reiselivet og mellom reiselivet og gjesten vil bli høyt prioritert. Vi ønsker at reiselivet skal bidra i forvaltningen, og har som mål å være felles avsender sammen med reiselivet i de tilfeller det er hensiktsmessig. Eksempler på dette kan være videoserier om ferdselsråd/anbefalte turer til sosiale medier, utvikling av dørstokkturer, arrangere fagdager/kurs i felleskap og lignende.

3. Øvrig næringsliv

Her ønsker vi å inkludere alle bedriftene som ligger i nærheten av verneområdene og er i kontakt med gjester. Eksempler på slike er: Dagligvarebutikker, bensinstasjoner og sportsbutikker. For å gi gjesten en god opplevelse er det viktig å gi service i alle ledd. Det optimale er at flest mulig som er i kontakt med gjestene kan svare på eventuelle spørsmål eller minimum henvise til noen som har den rette kunnskapen.

4. Lokalbefolkningen

Lokalbefolkningen i bygdene rundt verneområdene. Lokalbefolkningen kan være både våre viktigste ambassadører og gjester, og utgjør derfor en svært viktig målgruppe.

3.0 Kanaler

For å oppnå den graden av kommunikasjon som er ønskelig både direkte til gjesten og til de øvrige målgruppene må vi ta i bruk flere ulike kanaler og virkemidler. Vi har valgt en kombinasjon av tradisjonelle og moderne kanaler for å nå ut til flest mulig innenfor våre målgrupper.

Kanaler og virkemidler

- Sosiale medier (Facebook, Instagram og samarbeid med influensere)
- Besøksrettet nettside
- Destinasjonsselskapenes kanaler
- Informasjonspunkt ved innfallsportene
- Besøkscenter villrein, Hjerkin
- Brosjyrer
- Bedriftsbesøk
- Forpliktende samarbeid med reiselivet
- Fagdager og kurs for reiselivet
- Webinar/allmøter for det øvrige næringsliv og lokalbefolkningen
- Arbeid mot presse
- Magasiner og andre aktuelle interesseorganisasjoner
- Vegkilting/vegvesenet

3.1 Hvordan bruke de ulike kanalene og virkemidlene

Sosiale medier generelt (heretter kalt SoMe). For å kunne påvirke i størst mulig grad er det viktig å bygge opp en solid følgerskare på både Facebook og Instagram. Dette gjøres ved å produsere og dele innhold med en god blanding av inspirasjon og informasjon. Innholdet må være så interessant at den potensielle følgeren velger nettopp oss i jungelen av alle kontoene som finnes i dag. Vi skal svare på alle spørsmål som kommer i de ulike kanalene og by opp til dialog, men spørsmål som ikke går direkte på verneområdene kan sendes videre til den aktuelle bedriften eller destinasjonsselskapet. Her vil det også være hensiktsmessig å jobbe tett med destinasjonsselskapene, både for å samarbeide om innhold og enkelt kunne krysspublisere.

Viktig å få et budsjett på dette.

- Instagram skal brukes til å inspirere og komme med kort informasjon og enkle tips. Innholdet vil variere noe i løpet av året (egen plan skal utarbeides). Innholdet skal være en kombinasjon av egenprodusert stoff og deling av andres innhold. Sistnevnte er med på å bygge opp dialogen og felleskapet mellom forvaltningen og målgruppene.
- Facebook skal ha mye av den samme funksjonen som Instagram, men skal i større grad være en informasjonskanal. Det er likevel viktig å finne en god balanse mellom inspirasjon og informasjon her for å opprettholde interessen til følgerne. Facebook skal i tillegg til å være rettet mot gjestene brukes både internt i forvaltningen og reiselivet, og kanskje på sikt også de øvrige målgruppene. Også her skal innholdet være en kombinasjon av egenprodusert stoff og deling av andres innhold, men med større andel av egenprodusert.
- Samarbeid med influensere er en god måte å nå ut til målgrupper vi selv ikke klarer å treffe. Her bør vi se på muligheten til å knytte til oss relevante influensere som ønsker å identifisere seg med verneområdene våre. Her vil det i enkelte tilfeller være hensiktsmessig å samarbeide med reiselivet.

Nettsiden skal være besøksrettet og inneholde så mye og god informasjon at gjesten og de øvrige målgruppene står igjen med minimalt med ubesvarte spørsmål. Den skal ønske velkommen inn i de mindre sårbare områdene og randsonene samtidig som den skal inneholde tydelig og lettfattelig informasjon om regler og verneverdier. Siden skal være et verktøy som alle målgruppene våre kan bruke og dra nytte av. Det skal ikke være en reiselivsside, men det skal være mulig å planlegge opplevelsen med utgangspunkt i siden da vi skal lenke videre til destinasjonsselskapene og vice versa. For å få et best mulig resultat skal alle målgruppene involveres i arbeidet med siden, både via samarbeid med reiselivet og dialog med de øvrige både gjennom samtaler og sosiale medier. Vi ønsker i størst mulig grad å løfte de samme opplevelsene som reiselivet selv gjør så framtidig det ikke strider med vernet.

Tema for siden (denne er ikke endelig):

1. Om nasjonalparken og verneområdene
2. Villrein
3. Moskus
2. Opplevelser og aktiviteter – vekt på de vi godkjenner (guider, kommersiell bruk av logo)
3. Innfallsporter
4. Ferdselsråd og regler
5. Dovrefjell gjennom året (hva du kan forvente i de ulike årstidene)
6. Overnatting og reise

Destinasjonsselskapenes kanaler er viktige informasjonskilder for gjesten både i planleggingsfasen og mens man er på tur. Per i dag er det stor variasjon i hvor mye informasjon de ulike destinasjonsselskapene har om verneområdene. Vi skal jobbe for å løfte denne informasjonen i disse kanalene, både direkte og via lenking til vår besøksrettede nettside.

Informasjonspunktene som eksisterer per i dag er av svært varierende kvalitet og de fleste må enten rustes opp, byttes ut eller saneres. Dette må gjøres i tråd med merkevareprofilen til Miljødirektoratet og det bør gjøres et grundig forarbeid med tanke på hvilken informasjon som skal prioriteres på de ulike punktene. I besøksstrategien er det utpekt åtte startpunkt/områder som skal prioriteres først:

1. Startpunkt Kongsvoll
2. Forsterking Moskusstien
3. Norsk villreinsenter Nord/ Hjerkin
4. Norsk Tindesenter/ Vengedalen/ Romsdalseggen
5. Car-Walks Fokstugu /Hjerkinnskollan / Gammalholet
6. Mardalsfossen
7. Tur- og utkikkspunkt Tusheim
8. Åmotan/ Sunndalsporten

Utover disse åtte startpunktene/områdene vil rapporten «informasjon om verneområda i Dovrefjell og Rondane» av R.N. Strand fra 2019 sammen med nye vurderinger danne grunnlaget for videre prioriteringer. Denne rapporten beskriver samtlige informasjonspunkt i verneområdene med videre anbefalinger, og en av konklusjonene er at antall punkt bør reduseres. For at informasjonspunktene skal være i tråd med besøksstrategien og merkevaren er det viktig at innfallsporene hvor det er ønskelig at gjestene skal komme inn via blir prioritert, samtidig som det også kan være viktig å styrke

informasjonen ved innfallsporner ved sårbare områder som er så godt etablert at de uansett vil bli benyttet.

Besøkscenter villrein på Hjerkin er en viktig formidler av budskapet vårt og vi må jobbe for å vedlikeholde og videreutvikle det gode samarbeidet med besøkscenteret og fagmiljøet hos Norsk villreinsenter Nord. Det eksisterer allerede skriftlig informasjon om verneområdene i attraksjonen «Fjellportalen», og naturveilederne informere både gjester som besøker attraksjonene (Fjellportalen og viewpoint SNØHETTA) og grupper de besøker om bakgrunnen for vernet.

Brosjyrer. En ny brosjyre skal inneholde generell informasjon som kan brukes i hele området – et kort sammendrag av nettsiden.

Bedriftsbesøk skal gjennomføres av både informasjonsrådgiver og forvaltere, det bør etterstrebes at alle tre bør gjennomføre flest mulig av besøkene sammen. Her må det utarbeides en egen plan som fordeler bedriftsbesøkene gjennom året, og er hensiktsmessig med tanke på bedriftenes sesongvariasjoner.

Forpliktende samarbeid med reiselivet. For å opprettholde en jevnlig kommunikasjon ser vi det hensiktsmessig at forvaltning og reiselivet forplikter seg til noen konkrete felles prosjekter i løpet av året. Dette kan både være i samarbeid med enkeltbedrifter, en gruppe bedrifter eller destinasjonsselskap. Dette vil vi komme nærmere inn på i tiltakslisten.

Fagdager og kurs for reiselivet. En stor del av reiselivet ønsker en form for sertifisering når det kommer til guiding i fjellet og da spesielt med tanke på moskussafari. Per i dag kan det ikke pålegges krav om sertifisering og vi må derfor finne gode løsninger innenfor de rammene vi har. Et virkemiddel er å arrangere fagdager og kurs for bransjen og andre interesserte, og sammen kanalisere gjestene til bedriftene som deltar på disse samlingene. Ved å innføre årlige faglige treffpunkter vil kunne heve kvaliteten på produktene reiselivet tilbyr og samtidig øke bevisstheten rundt vernet. Eksempler på tema kan være: Villrein, moskus, fjellrev, kulturminner, lokalhistorie ++. Det er også viktig å flette inn reiselivsspesifikke tema i disse dagene/kursene, sosiale medier, opplevelsesdesign ol. kan være eksempler på slike.

Webinarer og allmøter for øvrig næringsliv og lokalbefolkning. Dette vil i stor grad samsvare med punktet over og vi må sammen med reiselivet se på hvordan dette kan løses på best mulig måte.

Arbeid mot presse. Vi skal ha en god dialog med pressen, særlig lokalpressen og utnytte de mulighetene som byr seg, men også selv ta initiativ til saker for å få ut budskapet vårt.

(Budsjetten til de ulike kanalene?)

Magasiner og andre aktuelle interesseorganisasjoner er også viktige samarbeidspartnere. Ønsker vi å informere om og fremme f.eks. reglene for sykling i nasjonalpark er det nyttig å spille på lag med magasinet Terrenghjulet og andre lignende organisasjoner for å nå ut til målgruppa.

Vegskilting er essensielt med tanke på ferdsel. Hvor det blir satt opp skilt til nasjonalpark og andre relevante attraksjoner påvirker kanaliseringen i stor grad. Det vil derfor være vesentlig å ha et tett samarbeid med Statens vegvesen.

4.0 Hvordan og hvorfor skal vi kommunisere med de valgte målgruppene i de ulike kanalene

Vår kommunikasjon skal bidra til, og bygge opp under en følelse av fellesskap. Det skal ikke være oss og dem, verken når det gjelder forvaltning og næringsliv eller forvaltning og gjest, det skal være vi. Målet er at flest mulig skal få en forståelse for vernet og gjennom dette bygge opp en felles ansvarsfølelse for verneområdene.

4.1 Tone of voice:

Hvordan vi uttrykker oss i de ulike kanalene og virkemidlene vil være avgjørende for hvor vellykket kommunikasjonen blir. Vi skal få gjestene på lag og det er viktig at vi finner balansen mellom å opptre folkelig og profesjonelt. Vi skal være tilgjengelig og deltakende i fellesskapet samtidig som vi skal være den instansen både gjestene og de øvrige målgruppene oppsøker og stoler på når det gjelder informasjon om verneområdene. All kommunikasjon skal derfor inneha en kombinasjon av folkelig tone og profesjonell substans. Hvordan de to faktorene vektet vil variere avhengig av kanal/virkemiddel. Tonen skal være mer folkelig i sosiale medier enn den skal være på nettsiden, i brosjyrer og informasjonspunkt. Uansett kanal/virkemiddel skal det etterstrebes at all tekst skal ha god flyt og være uten skrivefeil. Vi skal bruke emoji-er aktivt på sosiale medier, men bruken skal ikke overdrives.

4.2 Språk

Nettsiden skal være på minimum norsk og engelsk. Det bør vurderes å bytte fra norsk til engelsk eller en kombinasjon på sosiale medier innen utgangen av 2020. Årsaken til dette er at i et vanlig år er antallet utenlandske gjester økende. I besøksstrategien vises det til at antallet utenlandske gjester i 2013 var på 37 %.

4.3 Kommunikasjon med de ulike målgruppene

Gjesten

Kommunikasjonen med gjesten skal ideelt sett resultere i nye ambassadører for verneområdene. Det er vårt ansvar å produsere god og lettfattelig informasjon som bidrar til å kanalisere gjestene til gode opplevelser utenom de mest sårbare områdene, og samtidig øke forståelsen for vernet. For å lykkes med dette er det viktig å se på hvor og hvordan vi kan treffe gjestene både før, under og etter oppholdet. Vi har derfor beskrevet hvordan vi ser for oss kundereisen og vil bruke denne som et utgangspunkt for kommunikasjonsarbeidet.

Kundereisen:

1. Gjesten kommer over et fint bilde eller et nyttig tips på våre SoMe-kanaler, interessen for området vekkes og de begynner å følge våre kontoer.
2. Det fortsetter å komme nyttig, inspirerende og lærerikt innhold fra områdene og aktivitetene vi ønsker kanalisering til, interessen blir forsterket og gjesten følger en lenke som leder til nettsiden.
3. På nettsiden er det oversiktlig og enkelt å gjøre seg kjent med verneområdene. Her skal gjesten få nok informasjon til å kunne planlegge besøket, og ikke minst bli inspirert til at turen skal gjennomføres sporløst.

4. Gjesten ankommer bygda som ligger nærmest innfallsporten de har valgt seg og får god og inkluderende informasjon både fra servitøren på restauranten og de ansatte på bensinstasjonen.
5. Deretter venter en hyggelig velkomst og et opphold med høy kvalitet hos den aktuelle overnattingsbedriften/aktivitetsbedriften hvor det gis god og faglig forankret informasjon om verneområdene som en del av produktet.
- 5.1 Velger gjesten å gå på tur på egen hånd skal kortfattede skilt og informasjonstavler ved innfallsportene og enkle brosjyrer gi nyttig informasjon og vise vei – repetisjon av den viktigste informasjonen fra hjemmesiden.
6. Underveis tar gjesten bilder og deler på SoMe fra aktiviteter og områder vi ønsker å kanalisere til. Gjennom informasjonen de har fått både før og under oppholdet har de blitt bevisst på hva som bør og ikke bør formidles for å bidra til å ta vare på naturen.
7. Besøket har bidratt til økt forståelse for vernet, gjesten har blitt glad i området og ønsker å bidra til at flere tar vare på det – gjesten har blitt en ambassadør som forteller andre om både området og viktigheten av vernet. I tillegg er de blitt en del av den mest dedikerte følgerskaren på SoMe og bidrar jevnlig i diskusjoner på de ulike plattformene, samt bidrar til seljustis når det gjelder sporløs ferdsel i verneområdene.

[Figur her](#)

Reiselivet

For å kunne gi gjesten god informasjon er det essensielt at det er god kommunikasjon og et godt samarbeid mellom forvaltningsmyndigheten og reiselivet/fagmiljøene i området. På samme måte som når vi skal kommunisere direkte med gjesten er det forvaltningens ansvar å legge til rette for at reiselivet skal ha god forståelse for vernet. Det er viktig at de har nok kunnskap til å kunne gi gjestene sine god og kvalitetssikret informasjon om verneområdene. Reiselivsaktørene er sammen med SNO våre viktigste kunnskapsformidlere, og det er et mål at en størst mulig andel av gjestene skal benytte seg av organisert aktivitet, både fordi det har størst potensial med tanke på kunnskapsoverføring og kanalisering, men også fordi det i større grad fører til lokal verdiskaping.

Et annet viktig punkt er rolleavklaring. Forvaltningen og reiselivet må avklare hvem som informerer gjesten om hva, og selv om det vil flyte litt inn i hverandre er det viktig å fastsette hva som er forvaltningsmyndighetens rolle og hva som er reiselivets rolle med tanke på informasjon og kommunikasjon. Det er også viktig å fremheve at vi har felles mål, samtidig som det er viktig å dra nytte av disse ulike rollene og komplementere hverandre. Et spesifikt ønske fra forvaltningen er at vår informasjonsrådgiver har en felles kontordag med Nasjonalparkriket.

Til sist vil vi også påpeke viktigheten av enkel og tydelig kommunikasjon og informasjon i forbindelse med søknadsprosesser som gjelder aktivitet i verneområdene. Vi må arbeide for at det skal være lav terskel for å ta kontakt med forvaltningen og at det skal være et naturlig første steg i prosesser knyttet til verneområdene.

Øvrig næringsliv

For at gjesten skal få en god opplevelse i verneområdene er det viktig at hele reisen er positiv. Alle som har kontakt med gjester eller mulige gjester bør fungere som vertskap. Det er viktig å jobbe fram en felles stolthet for områdene.

Lokalbefolkningen

Lokalbefolkningen kan være både vertskap og gjester i verneområdene og er viktige ambassadører og kunnskapsformidlere. Forvaltningen bør i størst mulig grad forankre prosesser tilknyttet verneområdene i denne gruppen.

5.0 Tiltak høst 2020/vår 2021

Tema/prosjekt	Ansvarlig/samarbeid	Tidsfrist
Utarbeide plan for SoMe	Informasjonsrådgiver	Desember 2020
Inspirasjon og informasjon via sosiale medier.	Informasjonsrådgiver	Kontinuerlig gjennom hele året (se egen plan)
Opprette interne facebookgrupper for reiselivet i de ulike geografiske områdene.	Informasjonsrådgiver	November 2020
Utarbeiding av plan for bedriftsbesøk	Informasjonsrådgiver og forvaltere	
Sette sammen prosjektgruppe og utarbeide plan for Informasjonspunkt.	Informasjonsrådgiver og forvaltere i samarbeid med reiselivet, SNO, kommunene og eventuelle grunneiere.	Frist for første møte: november 2020 Frist for første utkast til plan: februar 2021
Sette sammen en prosjektgruppe og utarbeide plan for årlige kurs/fagdager for reiselivet, men også spesielt interesserte øvrige.	Informasjonsrådgiver i samarbeid med reiselivet.	Frist for første møtet: november 2020
Besøksrettet nettside	Informasjonsrådgiver med innspill fra reiseliv og SNO.	Februar 2021
Planlegge og gjennomføre to konkrete prosjekt (ett i vest og ett i øst) sammen med destinasjonsselskapene.	Informasjonsrådgiver og destinasjonsselskapene	Frist for første møtet: januar 2021
Utarbeiding av generell brosjyre og plakat.	Informasjonsrådgiver	Februar 2021
Se på muligheten for samarbeid med influensere.	Informasjonsrådgiver	Mars 2021

Planlegge og gjennomføre vertskapskurs for næringslivet	Informasjonsrådgiver, destinasjonsselskap og (SNO?)	Frist for første møtet: april 2021
Planlegge og arrangere ett webinar/allmøte for lokalbefolkningen	Informasjonsrådgiver, Destinasjonsselskapene og (SNO?)	Frist for første møtet: mai
Samarbeid med Besøkscenter villrein, bl.a. verneområdeinfo i Fjellportalen og på nett	Informasjonsrådgiver og forvaltere	Løpende
Felles prosjekt for Dovrefjell-Sunndalsfjell og Rondane og Dovre i samarbeid med destinasjonsselskapene (f.eks. ferdselsråd)		
Årlig fellesmøte med alle destinasjonsselskap.	Informasjonsrådgiver	(rolig tid på året)
Følge opp forslag fra reiselivsbedriftene.	Informasjonsrådgiver og forvaltere	Løpende
Felles kontordag med Nasjonalparkriket og andre som ønsker.		
Plan for skilting sammen med Statens vegvesen.		
Kontakte turlag/DNT i planleggingsfasen av turprogrammer for å unngå søknadspliktige turer, ev. få dem til å søke hvis de likevel vil gjennomføre.		

Arkivsaksnummer: 2019/9703-6

Saksbehandler: Carl Severin Bjurstedt

Dato: 29.05.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyret	30/2020	08.06.2020

Besøksstrategi for Dovrefjell - orientering om innhold og tiltak

Innstilling fra forvalter

Dovrefjell nasjonalparkstyret er enig i retning og detaljeringsgrad i det forelagte utkast til besøksstrategi. Utkastet kan etter supplering og ferdiggjøring oversendes Miljødirektoratet for faglig godkjenning og offentliggjøres som grunnlag for diskusjon med og innspill fra berørte parter.

Saksprotokoll i Dovrefjell nasjonalparkstyret - 08.06.2020

Behandling i møtet

Guri Ruste tok opp spørsmålet om sin habilitet i og med hun driver en reiselivsbedrift i området. Nasjonalparkstyret fant henne habil - enstemmig.

Prosjektleder for arbeidet med besøksstrategi, Asgeir Meland, orienterte om arbeidet med besøksstrategi og det framlagte utkast.

Informasjonsmedarbeider Martine Hårstad, 50 % prosjektstilling for Dovrefjell og Rondane-Dovre nasjonalparkstyret (50 % NVSN-N) orienterte kort om sitt arbeide og informasjonsplanen i besøksstrategien. Videre om arbeid med sosiale medier.

Merknader

Besøksstrategien kan synes noe restriktiv, ønsker mer vekt på muligheter, utvid siste 1/2del noe.

Savnes: Grøa som knutepunkt for Dovrefjell + Trollheimen, Aursjøvegen mangler. Mer vekt på bruk av kulturlandskapene i randsonene. Voldsom visjon. Kan leses som at det er besøksstrategien som skal berge villreinen.

Løfte Kongevegen / Pilegrimsleden mer?

Informasjonsplanen blir svært avgjørende.

Det er viktig at viktig at verneverdier og spesielt villrein ligger i bunnen.

Samordning med Rondane ble etterspurt – eks Tour de Dovre som er uproblematisk for oss men kanskje en utfordring for Rondane-Dovre.

Vedtak

Som innstillingen, der i tillegg merknader for møtet innpasses i dokumentet.
- enstemmig.

Dokumenter i saken

1. Arbeidsutkast til besøksstrategi (u off - § 14 – interne dokumenter)

Andre saksdokumenter

2. [2017-12-18 Sak DNPS 65-2017](#) Besøksstrategi og besøksforvaltning
3. [2018-04-09 Sak DNPS 13-2018](#) Besøksplan og besøksstrategi for verneområdene på Dovrefjell og i Sunndalsfjella – foreløpig prosjektplan
4. [2018-10-01 Sak DNPS 42-2018](#) Tilleggsressurser til sekretariatet for å få framdrift i arbeid med besøksstrategi og forvaltningsplan
5. [2019-03-05 Sak DNPS 7-2019](#) - Tjenestekjøp for å utarbeide besøksstrategi
6. [2019-09-30 Sak DNPS 38-2019](#) - Godkjenning av prosjektplan for besøksstrategi for Dovrefjell
7. [Prosjektplan besøksstrategi Dovrefjell](#) vedtatt DNPS 30.9.2019

Saksopplysninger

Arbeidet med besøksstrategien går framover, og etter møte i arbeidsgruppa (prosjektleder, forvaltere, informasjonsmedarbeider, lokalt SNO og daglig leder Villreinsenteret) sist uke nærmer vi oss et utkast som kan være utgangspunkt for

1. Faglig godkjenning før høring i Miljødirektoratet.
2. Grunnlag for drøfting med interessenter, rådgivende utvalg, administrativt fagutvalg m.fl.

Illustrasjoner er ikke vist – innarbeides av Trollbinde som setter opp dokumentet. Tidsplanen tilsier godkjenning på dette nivå i styret før sommeren og at 1 og 2 over også igangsettes i juni. Miljødirektoratet har godkjent at 1 og 2 kjøres samtidig.

Dokumentet er ikke fullført, blant annen gjenstår informasjonsplanen. Utkast forventes utarbeidet av informasjonsmedarbeider innen første halvdel av august, forutsatt styret er enig i at det forelagte utkast godtas av styret i dette møte. Informasjonsmedarbeider prioriterer dette framfor arbeid med besøksrettet hjemmeside, denne kan uansett ikke publiseres før besøksstrategi er godkjent.

Det er få tiltak i østre deler av området. Her avventer vi reiselivsstrategi fra Tynset kommune, og det er ikke i særlig grad destinasjonsselskap å spille p.

Styret inviteres ikke til å **vedta** utkastet, men til å godkjenne at besøksstrategien har riktig retning og at utkastet kan brukes i videre arbeid som angitt. Styret vil så, om tidsplanen fortsatt følges, få besøksstrategien for godkjenning før formell høring i neste møte, etter sommeren. Muligens i ekstraordinært møte (Teams!), oktober kan være seint ut fra framdriftsplanen.

Prosjektet er foreløpig innenfor tildelte rammer, prosjektleder har varslet at det kan medgå noe mere tid enn budsjettert. Vi har tildeling som dekker dette.

Fordi dokumentet har et uferdig utseende, inneholder merknader og forhold som skal suppleres eller avklares, behandles det i denne omgang som et internt arbeidsdokument unntatt offentlighet. Når dette er rettet opp, skal det gjøres offentlig.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Egne plandokumenter behandles av styret.

Vurdering

Arbeidet har hatt den bestilte framdrift og det som nå foreligger er egnet til å være grunnlag for drøftinger med utenforstående. Etter forvalters vurdering har prosjektleder i samarbeid med arbeidsgruppa kommet fram til et dokument med riktig omfang og detaljering.

Styret inviteres derfor til å godkjenne at det er grunnlag for videre arbeid som beskrevet. Forutsatt styrets godkjenning nå holder vi tidsplanen jf. dokument 7.

Rett utskrift
Hjerkinn, 15. juni 2020

Carl S. Bjurstedt
nasjonalparkforvalter
Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Arkivsaksnummer: 2019/9703-5

Saksbehandler: Carl Severin Bjurstedt

Dato: 23.09.2019

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyre	38/2019	30.09.2019

Godkjenning av prosjektplan for besøksstrategi for Dovrefjell

Innstilling fra forvalter

Dovrefjell nasjonalparkstyre vedtar vedlagte prosjektplan datert 03.09.2019.

Saksprotokoll i Dovrefjell nasjonalparkstyre - 30.09.2019

Behandling i møtet

Ingen merknader.

Vedtak

Som innstillingen,
- enstemmig.

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Prosjektplan besøksstrategi Dovrefjell til DNPS 30.9.2019

Andre saksdokumenter

2. [2017-12-18 Sak DNPS 65-2017](#) Besøksstrategi og besøksforvaltning
3. [2018-04-09 Sak DNPS 13-2018](#) Besøksplan og besøksstrategi for verneområdene på Dovrefjell og i Sunndalsfjella – foreløpig prosjektplan
4. [2018-10-01 Sak DNPS 42-2018](#) Tilleggsressurser til sekretariatet for å få framdrift i arbeid med besøksstrategi og forvaltningsplan
5. [2019-03-05 Sak DNPS 7-2019](#) - Tjenestekjøp for å utarbeide besøksstrategi

Saksopplysninger

Direktoratet og departementet har pålagt alle nasjonalparkstyre å utarbeide en besøksstrategi innen utgangen av 2020. Styret er kjent med dette. Forvalter viser til tidligere behandlinger (lenker over fra «Andre dokumenter»).

Innleid prosjektleder Asgeir Meland har utarbeidet en enkel prosjektplan for arbeide, denne vedlegges. Styret inviteres til å godkjenne planen.

Nasjonalpark	Dovrefjell-Sunndalsfjella
Naturresevatner	Flåman, Bjørndalen, Søndre Snøfjelltjønn, Mardalen
Landskapsvernområder	Hjerkinn med biotopvern, Drivdalen/Kongsvoll/Hjerkinn, Knutshø, Åmotsdalen, Dalsida, Eikesdalsvatnet, Åmotan-Grøvdalen, Jora, Fokstugu
Biotopvernområder	Torbudalen, Sandgovbotn-Mardalsbotn

Arbeidet med møter med interessenter for å få innspill er allerede godt i gang. Etter styremøtet er det møte i rådgivende utvalg for å orientere om og få innspill til arbeidet. Det er ønskelig at styremedlemmene deltar i dette møtet.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Som del av forvaltningsplanen er vedtak om besøksstrategien å se på som prinsipielle og skal gjøres av styret.

Verneformål – forskrift

Disse skal ligge til grunn for arbeidet.

Vurdering

Prosjektplanen er en enkel beskrivelse av hva som ligger i arbeidet og en tids- og milepælsplan for arbeidet som legger opp til at vi får planen ferdig i tide. Forvalter anbefaler styret å godkjenne planen.

Rett utskrift
Hjerkin, 29. mai 2020

Carl S. Bjurstedt
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Arkivsaksnummer: 2020/1900-12

Saksbehandler: Carl Severin Bjurstedt

Dato: 10.09.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyret	46/2020	05.10.2020

Søknad om dispensasjon for rekonstruksjon av seterfjøs på Åkersetra i Åmotan-Grøvdalen LVO

Innstilling fra Forvalter

- 1) Dovrefjell nasjonalparkstyret gir Erik Bredesen tillatelse til å rekonstruere gammelt seterfjøs på Åkersetra i Åmotan-Grøvdalen landskapsvernområde på følgende vilkår:
 - a) Fjøset gjenoppbygges som angitt i søknad med vegger av naturstein fra stedet; lafta trekantene i gavlene, sperretak på bukker og solide takbord, torvtak. Torvtak kan legges med papp og plast eller lignende på takbord, ellers skal tradisjonelle materialer og metoder nyttes.
 - b) Det kan ikke nyttes taktorv fraktet inn utenfra. Uttak av torv er søknadspliktig. Forvalter delegeres myndighet til å avgjøre en søknad om dette og å sette vilkår.
 - c) Byggets mål i samsvar med tegninger i søknad – grunnflate ca. 11,8 X 5,9 m (BYA ca 70 m²), vegghøyde opp til raft ca. 1,80 m, mønehøyde ca. 4 m dvs. takvinkel ca. 30 grader.
 - d) Kapp fra byggingen kan brukes til ved, øvrig bygningsavfall skal fraktes til godkjent avfallsmottak og leveres der.
- 2) Vedtaket er fattet med hjemmel i forskrift for Åmotan-Grøvdalen landskapsvernområde, § 3, punkt 1.3.a).

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Søknad - Åmotan-Grøvdalen LVO - dispensasjon - rekonstruksjon seterfjøs- gbnr Sunddal 40/3 Åkersetra
- 2 Rapport Tradisjonsbygg og tegninger - gjenoppbygging seterfjøs Åkersetra
- 3 Uttalelse Fylkesmann MR - gjenoppbygging seterfjøs
- 4 Uttalelse villreinemnda Snøhetta - gjenoppbygging seterfjøs

- 5 Uttalelse MR fylkeskommune kultur- gjenoppbygging seterfjøs
- 6 Reviderte tegninger, fjøs Åkerssetra
- 7 Vurdering fra MR fylkeskommune av tilleggsopplysninger / revisjon
- 8 Faktaark Naturbase BN00020499 Åkerssetra

Andre dokumenter i saken

9. Naturmangfoldloven – NML, [kap. II om bærekraft...](#) og [V områdevern...](#)
10. Forskrift for [Åmotan-Grøvdalen LVO...](#)
11. [Forvaltningsplan for verneområdene på Dovrefjell...](#)
12. Rundskriv om [forvaltning av verneområder...](#)
13. [Kulturminner i områder vernet etter naturmangfoldloven M-420...](#)
14. [Delegeringsreglement for Dovrefjell nasjonalparkstyre...](#)
15. [Horisont Snøhetta, hovedrapporten...](#)
16. Artskart.no, Naturbase, Miljødirektoratets base over sensitive arter.
17. Sak 32/2017 - Eikesdalsvatnet LVO - Dispensasjon - Varig inngrep - Restaurering av seterbu (arkiv 2017/619)

Saksopplysninger

Søker Erik Bredesen ønsker å rekonstruere et gammelt seterfjøs på sin seter Åkerssetra i Åmotan-Grøvdalen landskapsvernområde (vedlegg 1 og 2). Åkerssetra er en setervoll med flere setre, omtrent midt i Grødalen mellom Vangshaugen og Grøa. Det er ikke vei til setra, et godkjent kjørespor som ifølge forvaltningsplanen kun kan brukes på frossen mark på siste del fram til setra. Området er LNFR i kommuneplanens arealdel.

På setervollen er funnet den fredete planten høstmarinøkkel som trives på gammel kulturmark som beites godt, men ikke pløyes eller gjødsles. Videre fire arter av særlig stor forvaltningsinteresse – dvergbjørk, lappvier, slirestarr og stivstarr. Det er ingen sensitive arter registrert nærmere enn 5 km. Området rundt setra er klassifisert som viktig (B) naturbeitemark, uten høstmarinøkkel ville det vært lokalt viktig (C).

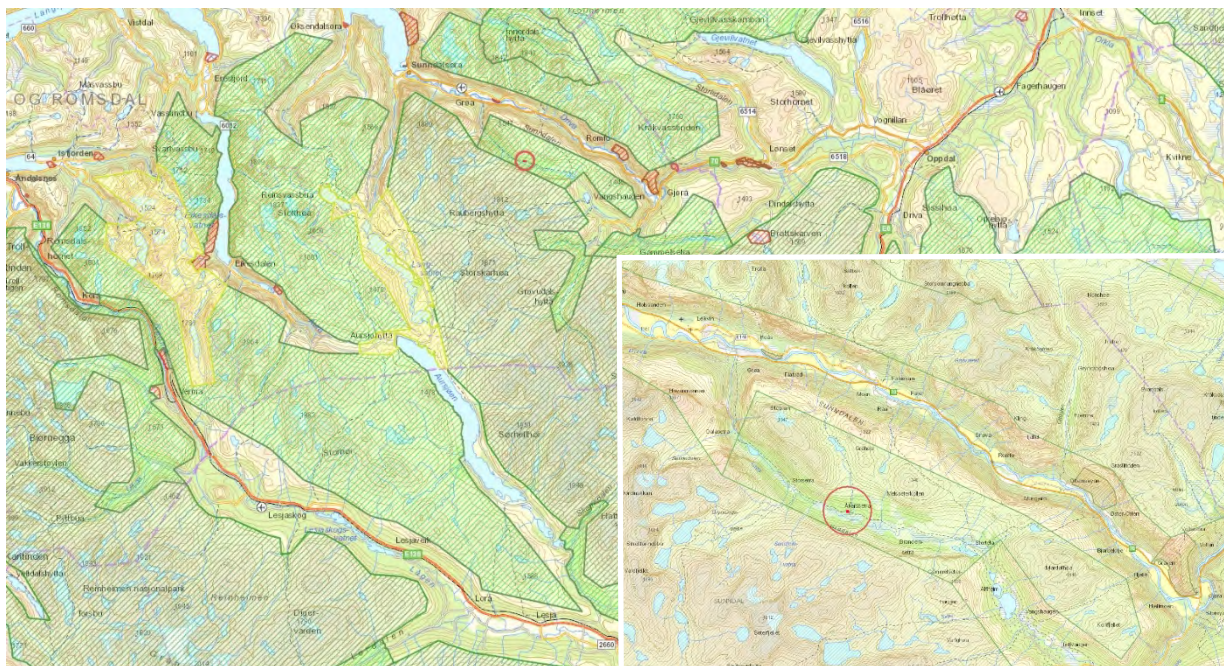
Kommunen har i e-postkorrespondanse anbefalt fjøset restaurert og beitemarka rundt setra inngjerdet og beitet i samband med dette. Området er en viktig naturbeitemari klasse B (se vedl. 8). Økt beite vil favorisere høstmarinøkkel. Fjøset skal brukes til husdyr og lager, kommuner vurderer at det kan søkes SMIL-midler til tiltaket og skjøtsel av vollen. Tiltaket er altså i landbruksnæring.

Fylkesmannen (vedlegg 3) har ikke innvendinger mot tiltaket. Fylkesmannen peker på at tiltaket er positivt om det bidrar til økt beitetrykk i naturbeitemarka rundt setra, men at tiltaket må vurderes for mulig effekt mot villreintrekk som krysser dalen.

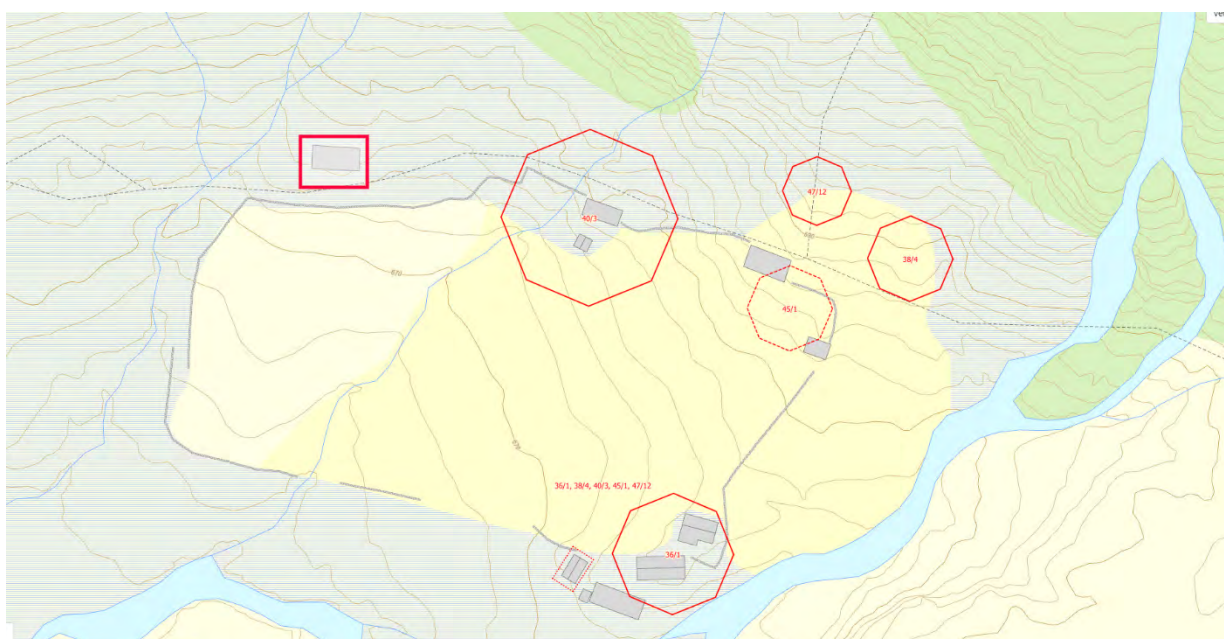
Villreinnemnda (vedl. 4) «*vil ikke frarå at det gis tillatelse*». Fylkeskommunens kulturavdeling (vedlegg 5) peker på at forvaltningsplanen sier at rekonstruksjon kun unntaksvis skal tillates og da bare om kulturvernmyndighetene godkjenner tiltaket. Fylkeskommunen etterlyser bedre dokumentasjon av materialbruk, konstruksjon og takvinkel for det gamle fjøset før de eventuelt vil godkjenne rekonstruksjonen.

På bakgrunn av dette har søker fått utarbeidet reviderte tegninger (vedl. 6) med spissere takvinkel og noe reviderte mål, bl.a. ut fra gamle foto.

Fylkeskommunen har godkjent tiltaket utført i tråd med de reviderte tegningene (vedl 7).

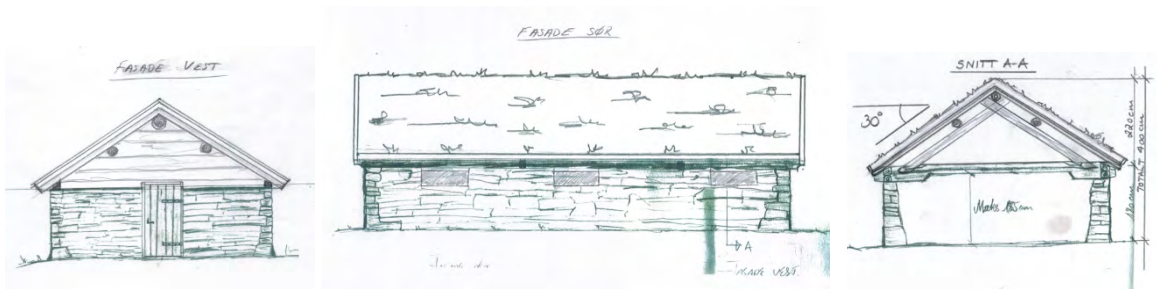
Kart som viser beliggenhet av Åkersetra.

Setervollen på Åkerssetra. Setervjøset markert med rødt rektangel, det hører til nærmeste setra.

Gamle fotos tatt mens fjøset sto. Fjøst er lengst bak (bilde t.v.), mellom personene (t.h). her vises takvinkel og konstruksjon med laft i trekanten mot taket i gavlene.

Reviderte tegninger

Firmaet som skal utføre tiltaket har lang erfaring med kulturfaglig korrekte restaurerings- og rekonstruksjonsarbeider.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Varige inngrep skal i utgangspunktet behandles av styret.

Verneformål – forskrift

Formålet med Åmotan-Grøvdalen landskapsvernområde er å ta vare på natur- og kulturlandskap der setervoller og -bebyggelse og kulturminner etter fangst, jord- og beitebruker en vesentlig del av landskapets egenart; å sikre viktige leveområder for villreinen og dalbunner med rike plantesamfunn samt å ta vare på geologiske forekomster med Åmotan som et særpreget element.

Forskriften for Åmotan-Grøvdalen LVO § 3, 1.1. forbyr alle tekniske inngrep, bl.a. «*oppføring, påbygging og ombygging av bygninger, anlegg og faste innretninger*». Etter samme § 1.3. kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til «*Oppføring av nye bygninger til landbruksvirksomhet og som ikke er i strid med verneformålet.*»

Forvaltningsplan

Grødalen og Åkerssetra ligger i brukssone 16 – Grødalen-Dalasetra. Det er i utgangspunktet kun byggevirksomhet knyttet til landbruk som er tillatt, praksis skal være lempeligere i brukssonene enn i soner uten tilrettelegging og inngrep.

Kapittel 4.5.2 Retningslinjer for forvaltningen – kulturminner og landskap, sier følgende:

«c) Rekonstruksjon av kulturminner som har forfalt hinsides restaurering, som nedraste steinbuer, tufter uten påstående hus og lignende, skal kun unntaksvis tillates og da etter godkjenning fra kulturvernmyndighetene. Forholdet til verneverdiene og

dokumentasjonsstatus skal tillegges avgjørende vekt. En forvaltningsrettet tiltaksplan bør angi aktuelle objekter.

- d) Ved vedlikehold / restaurering / ombygging / rekonstruksjon av bygninger med kulturhistorisk verdi og andre kulturminner skal det brukes opprinnelige materialer og håndverksteknikker. Torvtak kan utføres etter dagens bygningstekniske krav.
- f) Forvaltningsmyndighetene skal ha en positiv holdning til tiltak som er positivt i forhold til verneformålene kulturlandskap (landskapsvernområdene)».

Åkerssetra, vestover Grødalen mot Serkjenebba. Søkerens seter, fjøsmuren skimtes over venstre raftet på bygningen til høyre.

Naturmangfoldloven

Alle saker må vurderes etter de miljørettslige prinsippene i §§ 8-12 jf. § 7: I korte trekk gjelder § 8 kunnskapsgrunnlaget, § 9 føre-var-prinsippet (om dårlig kunnskapsgrunnlag), § 10 økosystemtilnærming og samlet belastning (framtidig presedens). Om det gis dispensasjon, skal etter § 11 kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver og etter § 12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder nyttes.

Presedens

For et par år siden ble det gitt tillatelse til et lignende prosjekt, restaurering / rekonstruksjon av et steinmurt setersel på Aurstølen innenfor Finset i Eikesdalsvatnet LVO. Et sammenlignbart prosjekt, selv om murene her ikke var like forfalt. (Dokument 17) Ettersom dette bygget ikke var til bruk i landbruksnæring, måtte denne saken behandles etter naturmangfoldloven § 48.

Vurdering

Tiltaket er i landbruksnæring og kan da behandles etter forskriftens § 3, 1.3.a).

I og med kulturminnemyndigheten har godkjent tiltaket, er ikke retningslinjene i forvaltningsplanen til hinder for at nasjonalparkstyret gir tillatelse. Det er ikke utarbeidet noen forvaltningsrettet tiltaksplan som angitt i kapittel 4.5.2.c).

Kravene i d) om opprinnelige materialer og teknikker vurderes som oppfylt, ut fra foreliggende beskrivelse og tegninger, og foreliggende dokumentasjon gir et rimelig grunnlag for rekonstruksjon. I og med det skal nyttes tradisjonelle materialer, vil det bli lite avfall som må flys ut, med unntak av papp og plast under torvtaket vil det kun være rent treverk som kan kappes til ved. Det som blir av annet bygningsavfall skal fraktes ut og leveres godkjent mottak.

Det er vanskelig å se at tiltaket vil ha nevneverdig negative virkninger for verneverdiene. Det vil i liten grad berøre arealer ut over byggets fotavtrykk og noe tråkk rundt huset når arbeidet utføres. Verneverdier ut over flora vil uansett ikke bli berørt. Tiltaket vurderes som positivt for kulturlandskapet på setra, særlig om det gir grunnlag for økt beiting.

Et mulig unntak som kan vire negativt inn på verneverdiene er uttak av torv til taket. Om dette skal tas lokalt utenfor murene, er dette søknadspliktig og må i tilfelle omsøkes spesielt. Muligens bør botanisk ekspertise brukes for å finne et sted hvor det vil gjøre minst mulig skade. Denne søknaden bør kunne behandles delebert. Det er ikke ønskelig å bruke importert torv, ut fra at det vil gi risiko for å introdusere uønskede arter. Transport av torv vil også være praktisk vanskelig.

Vurdering etter naturmangfoldloven §§ 8 – 12 utover det som står over, vurderes ikke som relevant her. Kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig, tiltaket skaper ikke problematisk presedens og tiltaket gjennomføres med tradisjonelle, miljøforsvarlige teknikker.

Tilrådingen blir derfor å gi tillatelse, med vilkår i tråd med vurderingen og forvaltningsplanen.

Det må også søkes om motorferdsel for transport av materialer. Snøskuter eller helikopter vil være mest naturlig her, det kan evt. kjøres på barmark på frossen mark senhøstes, men med dagens klima blir dette vanskelig – det er nå sjelden marka fryser tilstrekkelig til å bære kjøretøy.

Grøa 6.12.2019.

Sunnadal kommune

V/ Leif Arne mo

Erik Bredesen

Torske

6612 Grøa

Søknad gjenoppbygging av seterfjøs.

Søker med dette om gjenoppbygging av det gamle fjøset på Åkersetra i Grødalen.

Åkersetra (Gnr 40 Bnr 3) er setra som tilhører gården Oppigard på Torske.

Ønsker å restaurere /rekonstruere fjøset så identisk likt som mulig det gamle fjøset. Har i sommer revet de gamle takåsene og ryddet skog som har vokst opp inni etter at taket har falt inn i bygningen. Fjøset vil komme til nytte for lagring av utstyr og husdyrhold. Har per i dag hester på gården. Ser også på dette som en fordel i forhold til utleie av beite. Er spesielt interessert i å få setervollen mest mulig lik det den var i «gamle dager» da blir restaurering av fjøset et viktig element ilag med å prøve å hindre gjengroing kulturlandskapet.

Jeg har fått bistand med Tradisjonsbygg as til å vurdere byggets opprinnelige konstruksjon og vurdering av høyder på røster og helheten av bygningen slik den var, da det foreligger bra bilde av bygget slik det var så er det ikke noe tvil irundt dette med størrelse/ høyder ifølge Tradisjonsbygg as.

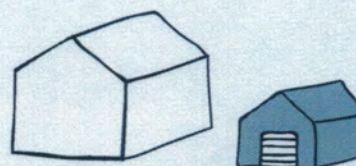
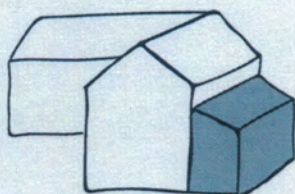
Jeg mener gjenoppbygging av Oppigard fjøset vil være positivt for kulturlandskapet.

Med hilsen

Erik Bredesen

Byggesøknad for deg som ønsker å bygge eller rive

Du kan bruke dette skjemaet for små byggeprosjekter. Kryss av i listen under:

- Bygge tilbygg - mindre enn 50 m²
OBS: ikke påbygg
- Rive et tilbygg - mindre enn 50 m²
- Annet (kun etter avtale med kommunen):
- Bygge frittliggende bygning - mindre enn 70 m²
og hvor ingen skal bo eller overnatte.
- Rive frittliggende bygning - mindre enn 70 m² som
ikke er godkjent som bolig eller til overnatting.

Beskriv med egne ord hva du skal gjøre:

Restaurering og gjenoppbygging av
stein gips.

Fylles ut til slutt: Trenger du dispensasjon eller andre tillatelser?

- Ja, søknad er vedlagt
- Ja, tillatelse/vedtak er vedlagt
- Nei, jeg trenger ikke

Trenger du hjelp til å fylle ut søknaden? Se våre «Åtte steg fra idé til ferdig søknad»
dibk.no/atte-steg-til-soknad

Før du starter utfyllingen bør du også bestille et situasjonskart over eiendommen din fra kommunen.

Ved å sende inn denne byggesøknaden forplikter du deg til å følge plan- og bygningsloven, byggteknisk forskrift og følge byggetillatelsen fra kommunen. Det er ditt ansvar at reglene blir fulgt.

A. Hvilken eiendom skal du bygge eller rive på?

? Veviseren steg 1

Adresse: ÅKER SETRA	Gårdsnr: 40	Bruksnr: 3
Postnr/sted: GRØDALEN	Kommune: SUNNDAL	Festenr: Seksjonsnr:

B. Navn og kontaktinformasjon til deg som søker

? Veviseren steg 1

Navn: ERIK BRØDESEN	Telefon:
E-post: erik@bredesen-as.no	Mobil: 91895874
Adresse (hvis du bor et annet sted enn der du skal bygge/rive): TORSKEVEGEN 10 . 6612 GRØDA.	

C. Hvilke kommunale planer gjelder for din eiendom?

? Veviseren steg 1

Du kan bestille disse fra kommunen, eller finne dem på kommunens nettside.

Flere kryss kan være nødvendig:

Kommuneplan

Reguleringsplan → Navn/nummer på plan:

Andre plan(er) → Navn/nummer på plan:

D. Hvor stort kan du bygge?

? Veviseren steg 2

Hva er beregningsmåten for grad av utnyttning for eiendommen din?

Dette står i planen du oppga ovenfor, og bestemmer hvordan du skal regne nedenfor (Sett kryss)

BYA - Bebygd areal i m² BRA - Bruksareal i m² T-BRA - Tillatt bruksareal i m²

%BYA - Bebygd areal i % %BRA - Bruksareal i % %TU - Tillatt utnyttelsesgrad i %

Oppgi arealer og regn ut ny grad av utnyttning

? Veviseren "Hvor stort kan du bygge"

Bruk den beregningsmåten du krysset av for over.

Tillatt grad av utnyttning: <input type="text"/>	Oppgi størrelse på det du skal bygge/rive i <input type="text"/>	ca 45 BRA
Tomtens nettoareal: <input type="text"/> m ²	både BRA og BYA: <input type="text"/>	60,5 BYA

Byggesøknad for deg som skal bygge eller rive.

Areal av bygninger, konstruksjoner og parkering i dag:

60,5 m²

Areal av bygninger, konstruksjoner og parkering etterpå:

60,5 m²

Grad av utnyttning etter prosjekt:

—

Husk vedlegg!

Vis hvordan grad av utnyttning etter prosjektet ble regnet ut. Ta f.eks en utskrift fra "Hvor stort kan du bygge".

E. Hva blir korteste avstand?

? Veviseren steg 3

Veviseren steg 4

Bruk situasjonskartet og mål opp korteste avstand fra bygningen til:

Nabogrense:

— m

Midten av vei:

— m

Nærmeste bygning på naboeiendom:

— m

Skal du rive, eller er noe så langt unna at det ikke vises på situasjonskartet? Da kan du stryke over punktet.

F. Kan byggeplanene dine være i konflikt med omgivelsene?

? Veviseren steg 3

Er det mindre enn 30 meter til nærmeste trikke- eller togspor?

Nei Ja

Bygger/river du i nærheten av en vann- og avløpsledning?

Nei Ja

Bygger/river du i nærheten av høyspent kraftlinje?

Nei Ja

Husk vedlegg!

Svarer du ja på noen av disse, må du legge ved tillatelse eller uttalelse fra eier.

Bygger/river du i nærheten av strandsonen eller sjø/elv/vassdrag?

Nei Ja

Skal du bygge/rive i et flom-, ras- eller skredutsatt område?

Nei Ja

Finnes det truede eller vernede arter på eiendommen eller i nærheten?

Nei Ja

Finnes det kulturminner eller verneverdig bebyggelse på eiendommen eller i nærheten?

Nei Ja

Husk vedlegg!

Svarer du ja på noen av disse, må du legge ved søknad om dispensasjon, uttalelse og/eller vedtak

G. Vil byggeprosjektet føre til en ny/endret avkjøring til eiendommen?

? Veviseren steg 3

Nei

Ja, eiendommen får ny/endret avkjørsel til (sett kryss):

Riksvei eller fylkesvei

Husk vedlegg som viser at du har avkjøringstillatelse fra Statens vegvesen

Kommunal vei

Husk vedlegg som viser at du har avkjøringstillatelse fra kommunen

Privat vei

Husk vedlegg som viser at du har veirett gjennom tinglyst erklæring

H. Vedlegg

? Veviseren steg 6

Kommunen kan ikke behandle byggesøknaden din før de har mottatt all relevant dokumentasjon

Hvilke tegninger og beregninger har du lagt ved?

- Plantegning før og etter
- Snittegning før og etter
- Fasadetegninger av alle fasader før og etter
- Situasjonskart hvor jeg har tegnet inn det jeg skal bygge/rive, og relevante avstander fra punkt E og F
- Beregningsmåte for grad av utnyttning (f eks fra «Hvor stort kan du bygge»)

Hvis du har nabovarslet, legg ved:

- Et eksemplar av komplett nabovarsel med alle vedlegg
- Dokumentasjon på at alle naboer er varslet (f eks kvitteringer)
- Eventuelle merknader fra naboer
- Dine kommentarer til naboens merknader

Hvis du trenger dispensasjon eller andre tillatelser, legg ved:

(F.eks hvis du har svart ja på noen av spørsmålene under punkt F eller G)

- Søknader om dispensasjon eller innvilget dispensasjon (spesifiser i feltet under)
- Uttalelser/vedtak fra annen myndighet (spesifiser i feltet under)

Andre vedlegg:

TEGNING
RAPORT
NABOVARSEL
BILDEN.

Totalt antall vedlegg:

I. Underskrift

Dato:

Underskrift:

B. Kvittering for nabovarsel - Sende på e-post eller sms

Behold original og send kopi til kommunen sammen med byggesøknad.

Husk at nabo må svare deg for at varselet skal være gyldig.
Lesebekreftelse holder ikke.

Eiendommen jeg skal gjøre noe på:

Adresse: ÅKER SETRA	Gårdsnr: 40	Bruksnr: 3
Postnr/sted: GRØDALEN	Festenr:	Seksjonsnr:
Kommune: SUNNDAL		

Naboen jeg har varslet:

Husk å legge ved bekreftelse fra nabo på mottatt varsel.

Navn eier/fester: Per Grødal	Dato bekreftet: 19/11-19
Navn eier/fester:	Dato bekreftet:

Adresse: Sunndalsvegen 850	Gårdsnr: 38	Bruksnr: 4
Postnr/sted: 6612 Grøda	Festenr:	Seksjonsnr:

Naboen jeg har varslet:

Navn eier/fester: Knut Flafrad	Dato bekreftet: 2/12-19 på mail
Navn eier/fester:	Dato bekreftet:

Adresse: Sunndalsvegen 1254	Gårdsnr: 36	Bruksnr: 1
Postnr/sted: 6612 Grøda	Festenr:	Seksjonsnr:

Naboen jeg har varslet:

Navn eier/fester:	Dato bekreftet:
Navn eier/fester:	Dato bekreftet:

Adresse: Hoven vegen 462	Gårdsnr: 45	Bruksnr: 1
Postnr/sted: 6600 Sunndalsøra	Festenr:	Seksjonsnr:

Naboen jeg har varslet:

Navn eier/fester: Ola Fara	Dato bekreftet: 6/12-19 på mail
Navn eier/fester:	Dato bekreftet:

Adresse: Faringenda 34	Gårdsnr: 47	Bruksnr: 12
Postnr/sted: 6611 Fara gnd	Festenr:	Seksjonsnr:

B. Kvittering for nabovarsel - Sende på e-post eller sms

Behold original og send kopi til kommunen sammen med byggesøknad.

Husk at nabo må svare deg for at varselet skal være gyldig.
Lesebekreftelse holder ikke.

Eiendommen jeg skal gjøre noe på:

Adresse: ÅKERSETRA	Gårdsnr: 40	Bruksnr: 3
Postnr/sted: GRØDALEN	Festenr:	Seksjonsnr:
Kommune: SUNNDAL		

Naboen jeg har varslet:

Husk å legge ved bekreftelse fra nabo på mottatt varsel

Navn eier/fester: Stein Roar Wolleb	Dato bekreftet: 22.11.2019.	
Navn eier/fester:	Dato bekreftet:	
Adresse: Sjølseng 13	Gårdsnr: 47	Bruksnr: 12
Postnr/sted: 6600 Sunndalsøra	Festenr: 3	Seksjonsnr:

Naboen jeg har varslet:

Navn eier/fester:	Dato bekreftet:	
Navn eier/fester:	Dato bekreftet:	
Adresse:	Gårdsnr:	Bruksnr:
Postnr/sted:	Festenr:	Seksjonsnr:

Naboen jeg har varslet:

Navn eier/fester:	Dato bekreftet:	
Navn eier/fester:	Dato bekreftet:	
Adresse:	Gårdsnr:	Bruksnr:
Postnr/sted:	Festenr:	Seksjonsnr:

Naboen jeg har varslet:

Navn eier/fester:	Dato bekreftet:	
Navn eier/fester:	Dato bekreftet:	
Adresse:	Gårdsnr:	Bruksnr:
Postnr/sted:	Festenr:	Seksjonsnr:

Erik Bredesen

Fra: Knut Flatvad <knut.flatvad@gmail.com>
Sendt: 2. desember 2019 13:12
Til: Erik Bredesen
Emne: {Spam?} Re: nabovarsel ♦kersetra.

Varsel om tiltak er motteke. Bra tiltak!

Mvh Knut og Rita Flatvad

man. 2. des. 2019, 11:46 skrev Erik Bredesen <erik@bredesen-as.no>:

Hei.

Nabovarsel Åkersetra

Jeg har tenkt å søke om å sette opp igjen fjøset på Åkersetra. Dette ønsker jeg å bygge opp igjen slik det var fra gammelt av. (se vedlagt tegning og bilde)

Om dere ikke har noen kommentarer, så bekrefter dere at dette er mottatt og vurdert. Om jeg ikke har fått tilbakemelding innen 14 dager, anser jeg varslet som mottatt og vurdert.

Erik Bredesen

Tlf 91895874

Erik Bredesen

Fra: Ola Furu <olafuru@hotmail.com>
Sendt: 6. desember 2019 19:12
Til: Erik Bredesen
Emne: Re: VS: nabovarsel Åkersetra.

Hei.

Dette er spennende og ok for meg.

Lykke til 🍀

Mvh Ola

Sendt fra min iPhone

> 2. des. 2019 kl. 14:18 skrev Erik Bredesen <erik@bredesen-as.no>:

>

> Hei.

> Nabovarsel Åkersetra

> Jeg har tenkt å søke om å sette opp igjen fjøset på Åkersetra. Dette

> ønsker jeg å bygge opp igjen slik det var fra gammelt av. (se vedlagt tegning og bilde) Om dere ikke har noen

> kommentarer, så bekrefter dere at dette er mottatt og vurdert. Om jeg ikke har fått tilbakemelding innen 14 dager,
> anser jeg varslet som mottatt og vurdert.

>

> Erik Bredesen

> Tlf 91895874

>

>

> <Scanned from a Xerox Multifunction Printer.pdf> <kart fjøs

> åkersetra06022018.pdf> <sa01042019_0001.pdf>

Erik Bredesen

Fra: Erik Bredesen <erik@bredesen-as.no>
Sendt: 2. desember 2019 11:47
Til: elinh.heggset@hotmail.com
Emne: VS: nabovarsel Åkersetra.
Vedlegg: Scanned from a Xerox Multifunction Printer.pdf; kart fjøs
åkersetra06022018.pdf; sa01042019_0001.pdf

Hei.

Nabovarsel Åkersetra

Jeg har tenkt å søke om å sette opp igjen fjøset på Åkersetra. Dette ønsker jeg å bygge opp igjen slik det var fra gammelt av. (se vedlagt tegning og bilde)

Om dere ikke har noen kommentarer, så bekrefter dere at dette er mottatt og vurdert. Om jeg ikke har fått tilbakemelding innen 14 dager, anser jeg varslet som mottatt og vurdert.

Erik Bredesen
Tlf 91895874

Ikke tilbake melding innen fristen.

ede ramme og røst.

ns tilstand på murer, det er nok mye
ed inne i murene, dette gjelder også
murer er rimelig inntakt og det
lig å bevare. Tilstand på hjørnepunkt
elig greit da hjørnesteiner står godt

ed røster på tverrvegger og 2 bukker
åten å bygge slike bygninger på,
ord i furu 32 m.m. tykkelse da holder
egning av snitt. Vurdering av murer
er mulig at toppramme bør monteres

åler dårligere snølast en et med bratt
er 25 grader det jeg har skissert er 24
men dette blir ikke nøyaktig.

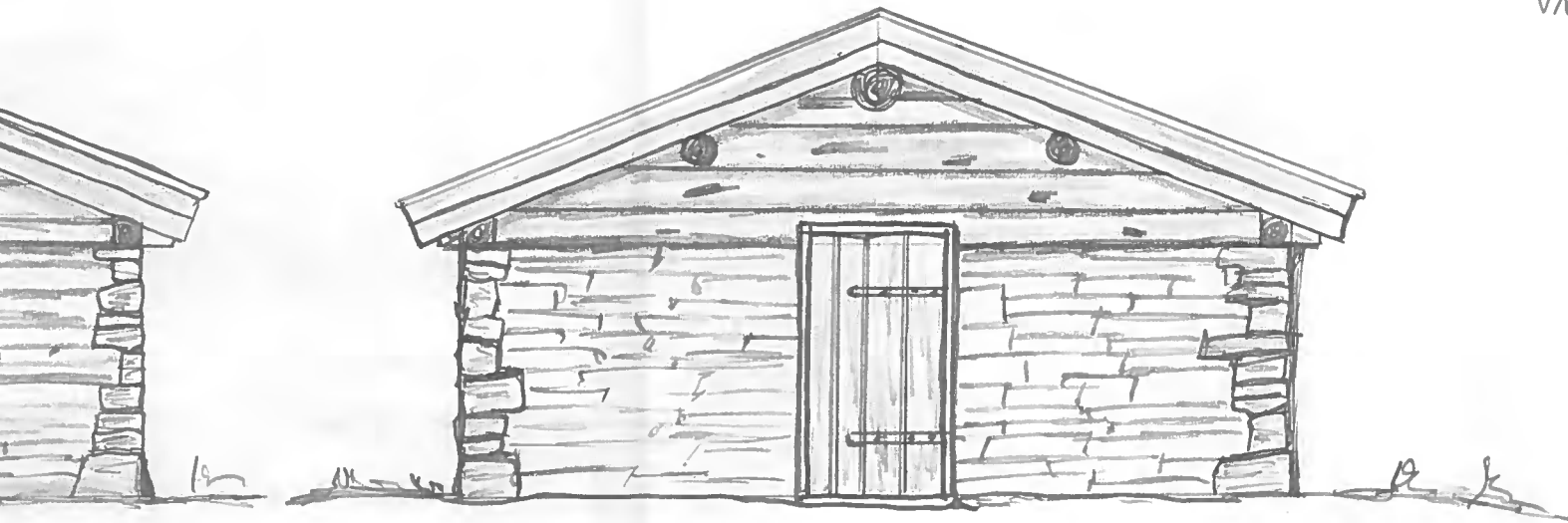
Måttas 185 cm

180 cm

TOTALT 320

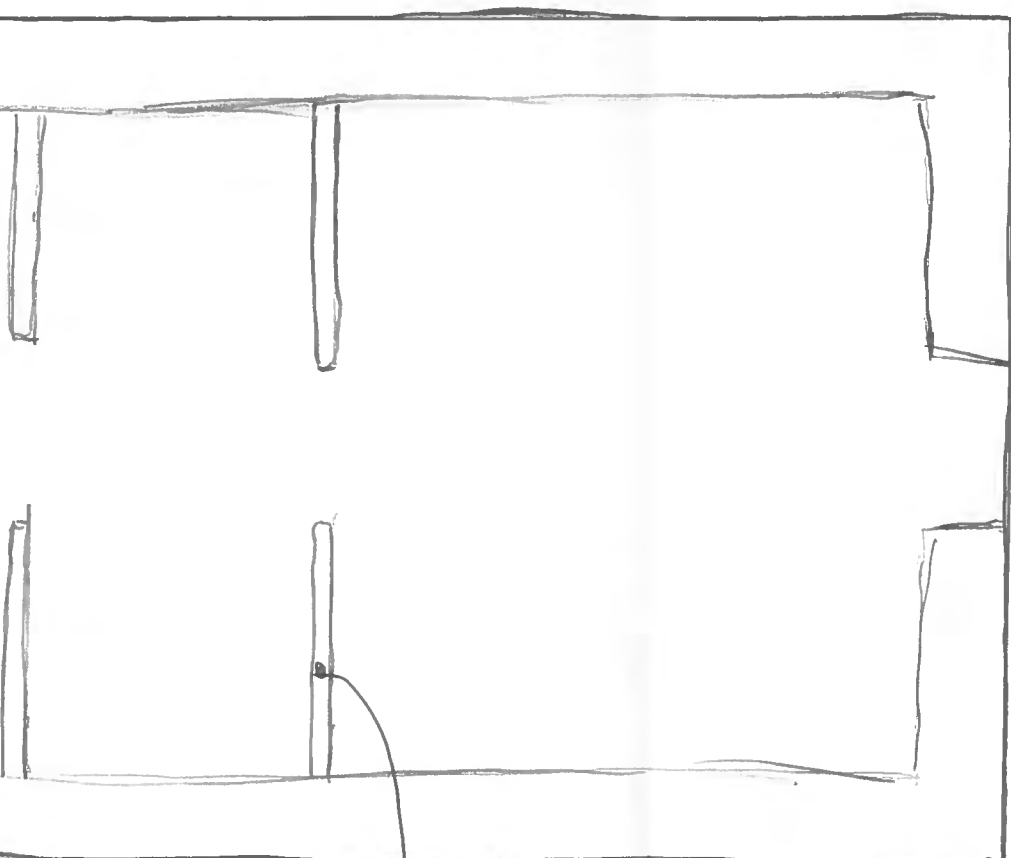
FASADEN VEST.

Høyde 320 cm bygn mure
 Vinduet ved den lille søkkelogg

Restaurering / Gjensynsbehandling
Åkersha. Gnr. 40 B.M. 5
Mål 1:50. Tegndato 10/10-19

METER

55 METER

40-60 cm.

BASSKILLER I STEN

Restaurering / asenoppbygging
Åkerska Gårn 40 B/M 5
Mål 1:50 Tegnet utført 6/10-19

Vår dato:
25.05.2020

Vår ref:
2020/2415

Dykkar dato:
04.05.2020

Dykkar ref:

FYLKESMANNEN I INNLANDET DOVRE
NASJONALPARK
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER
Att. Fylkesmannen i Innlandet

Saksbehandlar, innvalstelefon
Lars Kringstad, 71 25 84 50

Sunndal kommune

Gjenoppbygging av seterfjøs på Åkersetra - 40/3

Fylkesmannen er statens representant i fylket og har fleire roller og oppgåver innan planlegging etter plan- og bygningslova. Ei viktig oppgåve for Fylkesmannen i kommunale planprosessar er å sjå til at nasjonale og viktige regionale omsyn blir ivaretatt i planarbeidet. Fagområde som miljøvern, landbruk, helse, oppvekst og samfunnstryggleik står sentralt. I tillegg skal Fylkesmannen sikre at kommunale vedtak i plan- og byggesaker er i samsvar med gjeldande lovverk.

Søknaden gjeld restaurering av eit gamal seterfjøs i LVO Åmotan-Grøvdalen. Tiltakshavar vil nytte fjøset til husdyr og lagring av utstyr. Dette er innanfor formålet i LNF-området.

Setervollen er registrert som naturbeitemark av viktig verdi: «Beita av ungdyr i 2001, beitet er ikkje tilstrekkeleg til å hindre gjengroing». Tiltaket vil vere positivt dersom det bidreg til auka beiting og trakk i naturbeitemarka. Samstundes må omsynet til villrein vurderast i saka, då Åkersetra ligg innanfor trekkområde for villrein (trekk på tvers av Grødalen).

Når det gjeld kulturminneverdiane reknar vi med at fylkeskommunen vil vurdere dette nærare.

Med helsing

Jon Ivar Eikeland (e.f.)
fagsjef-plansamordning

Lars Kringstad
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Kopi:
Sunndal kommune
Møre og Romsdal fylkeskommune

E-postadresse:
fmnrpost@fylkesmannen.no
Sikker melding:
www.fylkesmannen.no/melding

Postadresse:
Postboks 2520
6404 Molde

Besøksadresse:
Julsundvegen 9

Telefon: 71 25 84 00
www.fylkesmannen.no/mr

Org.nr. 974 764 067

Villreinnemnda for Snøhetta og Knutshø

Dovrefjell nasjonalparkstyre
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

02.07.2020

Deres ref.:
2020/1900-2 (432.2)

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2020/5601

Uttalelse - Søknad om å gjenoppbygge gammelt fjøs på Åkresetra i Grødalen

Det vises til brev av 4.5.2020 om å gjenoppbygge gammelt fjøs på Åkresetra i Grødalen i Sunndal kommune. Villreinnemnda har følgende uttalelse til høringen:

«Vedtak

Nemnda vurderer at tiltaket i relativt liten grad vil medføre økte forstyrrelser av villreinen i området. Nemnda vil av den grunn ikke frarå at det gis tillatelse fra verneforskriften.»

Samlet saksfremstilling kan sees i vedlegget, sak 20-2020.

Bjørn Rangbru (e.f.)
seniorrådgiver
Seksjon naturmangfold

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Vedlegg

- 1 Protokoll fra møtet 22.6.2020 i Villreinnemnda for Snøhetta og Knutshø villreinområder

Kopi med vedlegg til:

Sunndal kommune Romsdalsvegen 2, Postboks 94 6601 SUNNDALSØRA

Fra: helge.aarset@mrfylke.no[helge.aarset@mrfylke.no]

Sendt: 23. jul 2020 15:47:49

Til: Postmottak FMIN

Tittel: Sunndal kommune - gjenoppbygging av seterfjøs på Åkersetra (sefrak) gbnr 40/3, Åmotan-Grøvudalen LVO

Viser til brev nasjonalparkforvalteren 4.mai 2020. Jeg kan bare beklage at svaret fra oss kommer sent. Det skyldes delvis en krevende arbeidssituasjon i mai-juni med etablering av tiltakspakke og behandling av søknader om tilskudd i den ordningen. Det har også vært et skifte av saksbehandler for denne henvendelsen.

Ut fra de retningslinjene i forvaltningsplanen som er gjengitt i brevet fra dere, oppfatter jeg saken som dette:

Den planlagte funksjonen er i samsvar med LNF-formålet i kommuneplanen og vil være positivt for ivaretagning av kulturlandskapet. Retningslinjene åpner da for bygging, jfr pkt 4.5.2 f. Restaurering/ tilbakeføring (pkt 4.5.2 b) skal i utgangspunktet tillates, men denne bygningen er såpass mye rast sammen at saken kanskje ikke kan behandles etter det punktet. SEFRAK-registreringene utført i 1980 og 1983 viser at taket var rast sammen allerede da, også mye av murene. Pkt 4.5.2 c som sier at rekonstruksjon bare unntaksvis kan tillates, er mer aktuell som grunnlag. I så fall kreves godkjenning av oss, og forholdet til verneverdi og dokumentasjonstatus skal tillegges avgjørende vekt.

Det går fram av søknaden at det er et mål å gjenskape bygningen mest mulig slik den har vært. Vi kan da i utgangspunktet støtte planen om en rekonstruksjon. Men pkt 4.5.2 c tilsier at det kreves god dokumentasjon som holdepunkt for rekonstruksjonen, og vi har enkelte kritiske spørsmål/ konstruktive innspill til selve den illustrerte løsningen:

Et gammelt foto gir holdepunkt for høyde og takvinkel som må gjenskapes så nært opprinnelig som mulig. Takvinkelen ser ut til å ha vært brattere enn det søknaden viser, kanskje 27-28 grader. Foto gir også delvis holdepunkt for materialbruk, men fotoet er såpass utydelig at det er vanskelig å se om gavlene er utført som steinmurer i hele veggen, eller om øverste del er utført i tømmer slik søknaden viser. Eventuelle materialrester på stedet fra den sammenraste konstruksjonen kan kanskje gi en indikasjon på hva som bør være løsningen her. Det bør ellers sjekkes om det finnes andre foto, tegninger eller muntlig informasjon som kan tilsi den ene eller andre utførelsen.

Søkeren skriver at han har revet de gamle takåsene. Det er uheldig hvis det betyr at han har fjernet materialer som kunne gi sikker informasjon for rekonstruksjon av taket, blant annet takvinkelen. Foto i SEFRAK ser ut til å vise en type en takkonstruksjon med bukker og åser som også ligger til grunn for søknaden.

Helge Aarset

Arkitekt/ rådgivar

Kulturavdelinga - kulturvernseksjonen

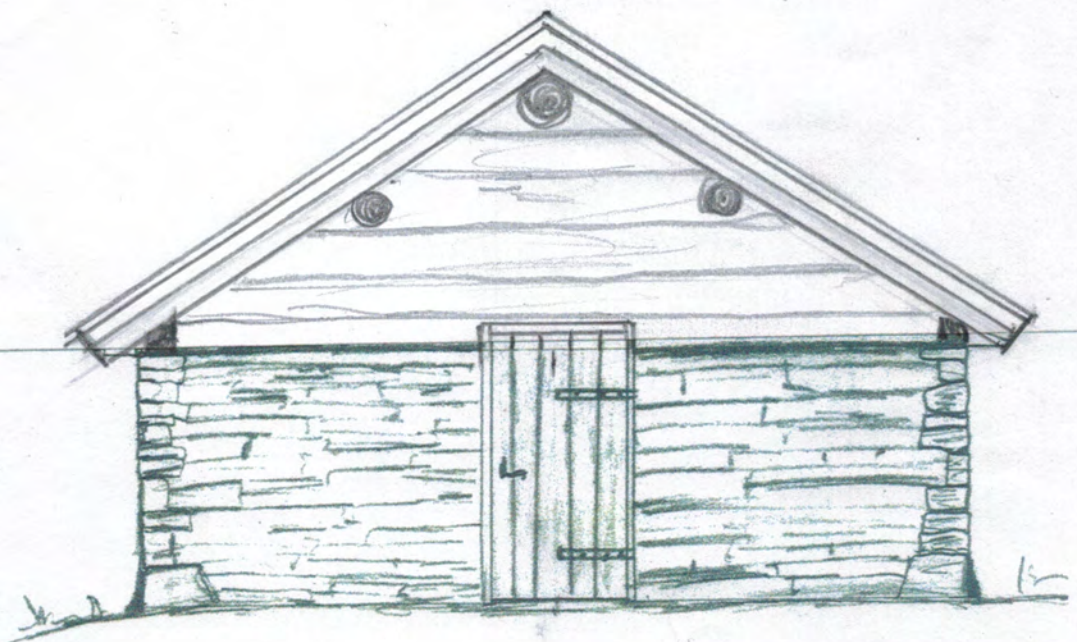
Møre og Romsdal fylkeskommune

Tlf: 71280331

helge.aarset@mrfylke.no

mrfylke.no

FASADE VEST

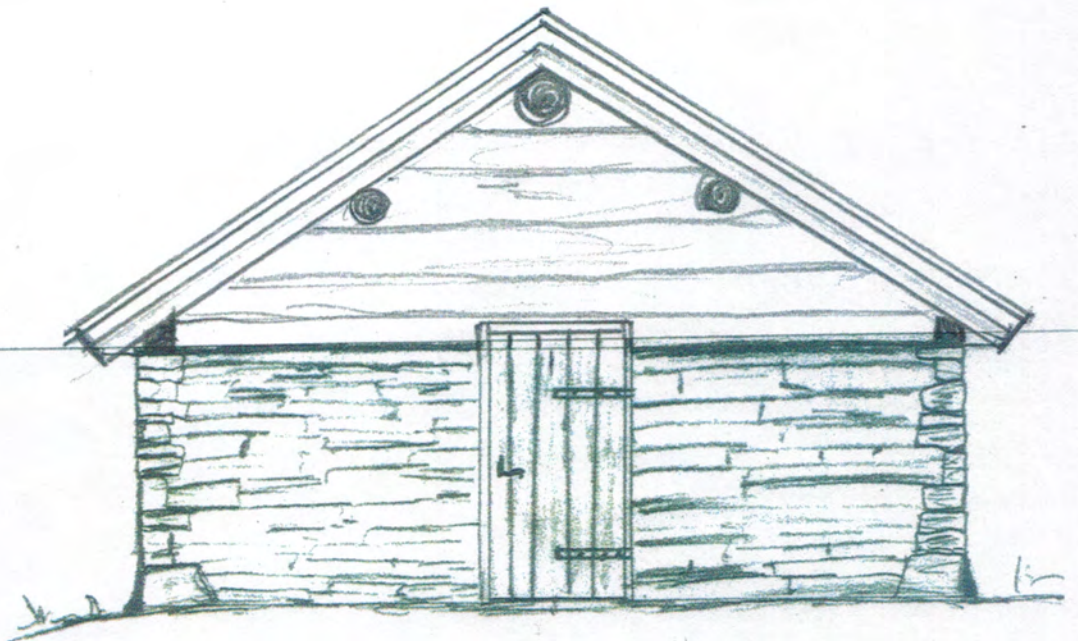
Restaurering / Gjenoppbygging

Akersetra Gar 40 Bar 3

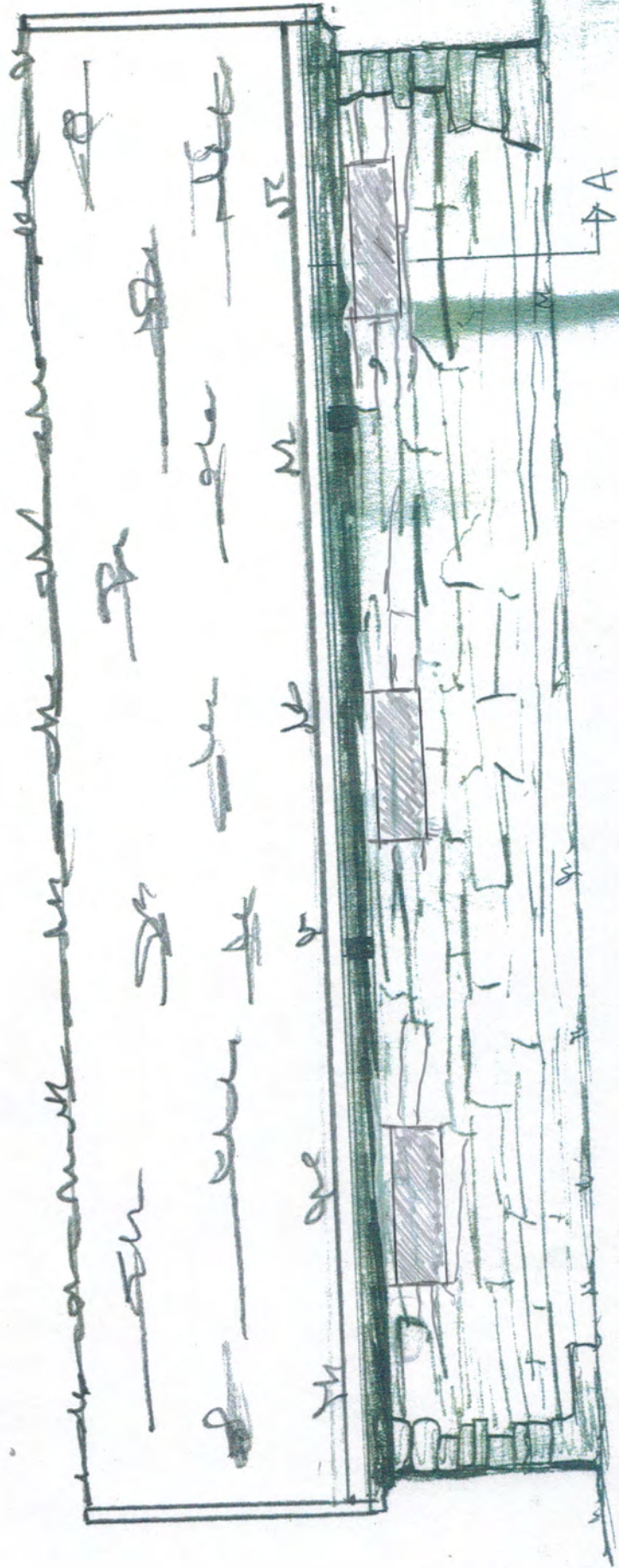
Mål 1:50

Desn 10/1-20

FASADE ØST

FASADE SØR

FASADE VEST.

Tæt med skot

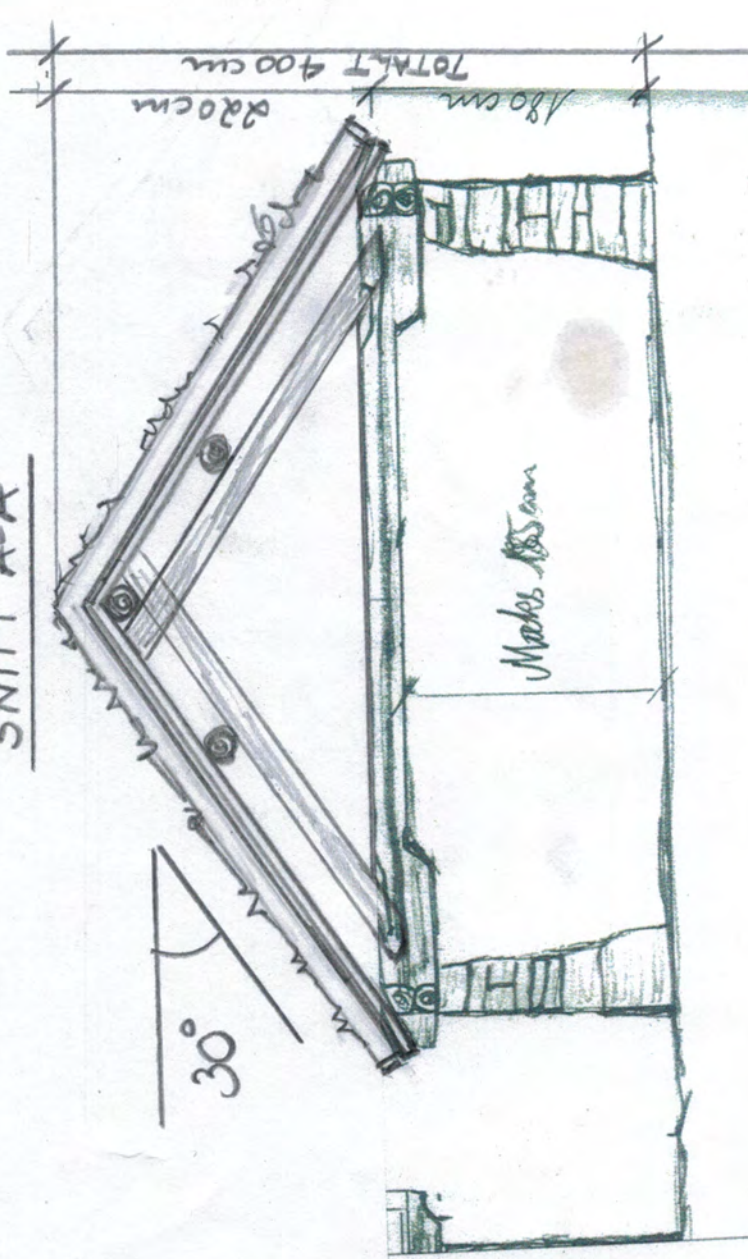
FASADE NORD

ASADE VERB.

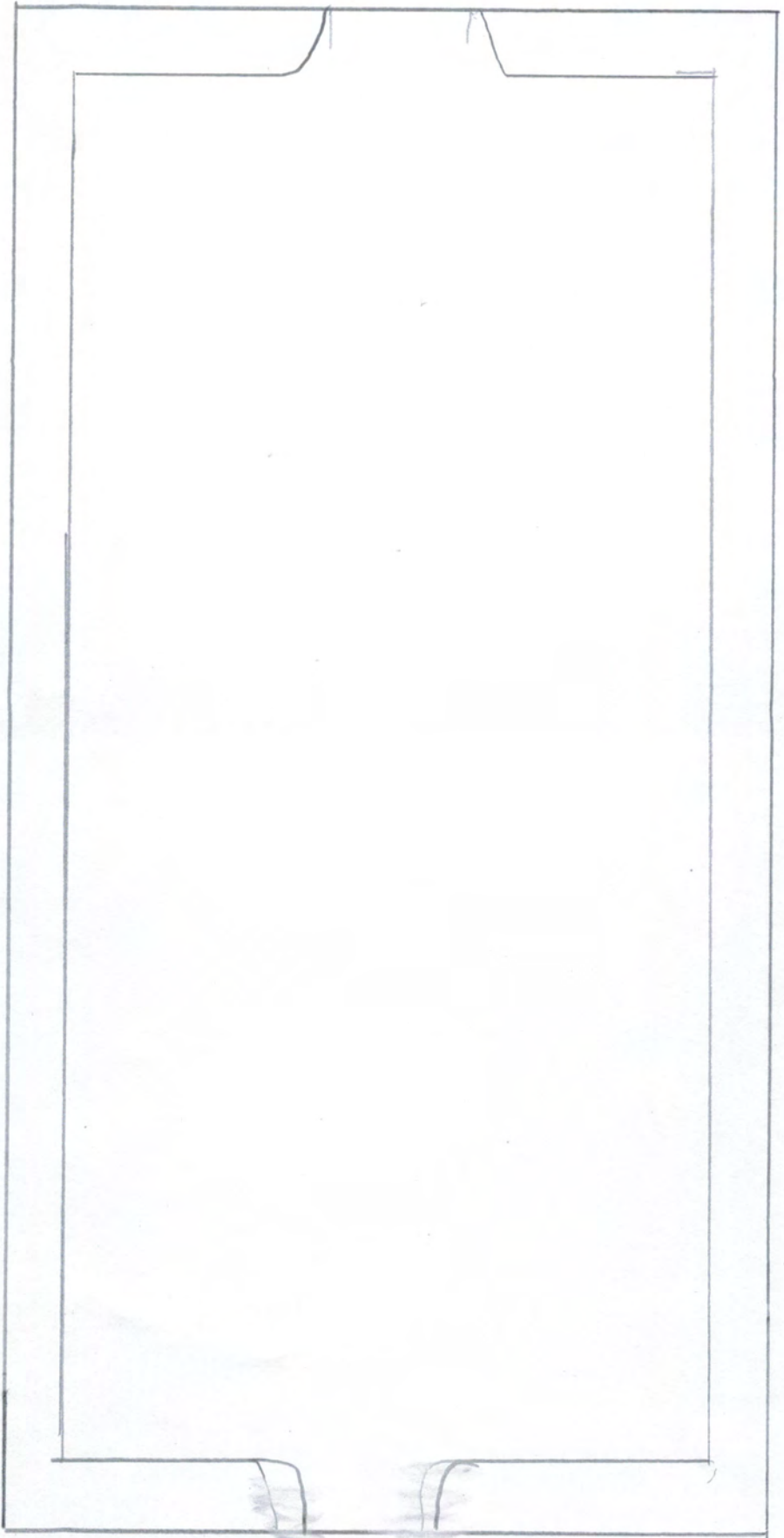
Facade skt

SNITT A-A

Högde 400 cm Bygg man
Vindstod och fylla lilla så vindstod

11,77 meter

5,86 meter

Restaurering / Garagebygging

Aberside Gur 40 Dnr 3

Mal 1: 5G Dny 10/6-20

DSCF1413

Bilde | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |

Kamera: FinePix F410 | Dato: 15.08.04 09:04 | Oppløsning: 2048 x 1536 | ISO: 200 | Lukkertid: 1/280s | Blender: 2.8 | Brennvidde: 5.7mm

Bilder 1 av 5 | Produkt over 34000 i 7.0 & Chameleon | Hjelp

https://kart.gislink.no/bilder/dovrefjell/0539/slides/DSCF1414.html

Området ligg innafor Åmotan – Grøvdalen landskapsvernområde, og det kan kanskje søkjast om midlar frå Dorvefjell nasjonalparkstyre til noko av dette, noko usikker her, kontakt Carl Bjurstedt.

Håpar dette

Fra: Helge Aarset[Helge.Aarset@mrfylke.no]

Sendt: 17. aug 2020 10:48:43

Til: Bjurstedt, Carl Severin

Kopi: Siv Aksdal

Tittel: Sv: Ber om tilleggsopplysninger i hht uttalelse fra fylkeskommunen - gjenoppbygging seterfjøs gbnr 40/3 Åkersetra - Erik Bredesen

Ut fra de supplerende opplysningene og justerte tegninger vil fylkeskommunen akseptere gjenoppføring av seterfjøs på Åkersetra.

Meldingen med tilleggsopplysninger blir videresendt til dokumentcenteret vårt for journalføring og arkivering i saken.

Helge Aarset

Arkitekt/ rådgivar

Kulturavdelinga - kulturvernseksjonen

Møre og Romsdal fylkeskommune

Tlf: 71280331

helge.aarset@mrfylke.no

mrfylke.no

Fra: Bjurstedt, Carl Severin <fmopcsb@fylkesmannen.no>

Sendt: mandag 10. august 2020 09:38

Til: Helge Aarset <Helge.Aarset@mrfylke.no>

Kopi: Erik Bredesen <Erik@bredesen-as.no>

Emne: SV: Ber om tilleggsopplysninger i hht uttalelse fra fylkeskommunen - gjenoppbygging seterfjøs gbnr 40/3 Åkersetra - Erik Bredesen

Satser på det kommer en raskt tilbakemelding fra fylkeskommunen ut fra de innmeldte endringene.

MVH

Carl S. Bj.

61 26 62 07 / 907 70 908

Fra: Erik Bredesen <Erik@bredesen-as.no>

Sendt: mandag 10. august 2020 09:02

Til: Bjurstedt, Carl Severin <fmopcsb@fylkesmannen.no>

Kopi: Møre og Romsdal fylkeskommune <helge.aarset@mrfylke.no>

Emne: SV: Ber om tilleggsopplysninger i hht uttalelse fra fylkeskommunen - gjenoppbygging seterfjøs gbnr 40/3 Åkersetra - Erik Bredesen

Hei.

Svar på tilleggsopplysninger Gnr40 Bnr3, Åkersetra.

Har diskutert saken med Tradisjonsbygg, og de er også enige i at tak konstruksjonen var brattere opprinnelig. Vi har kontrollert tak vinkelen fra gamle bilder, og har kommet frem til at det va ca 30 grader.

Kan også konstatere at gavlene er av tømmer. Ser også på andre fjøs i området har ca 30 graders tak vinkel og tømmer i gavlene. tegningene er nå revidert etter nye opplysninger.

Når jeg ser på gamle bilder så finner jeg ut at det er tre stk glugger på ene langveggen. (se øverst til venstre på oversiktsbilde) Disse har jeg nå fått tegnet inn. Ellers så har jeg vært å kontrollmålt murene. derfor har jeg endret målene på tegning til 11,77meter x 5,86meter. Når det gjelder bukkene innvendig ser det ut til at de som er tegnet stemmer med opprinnelig.

Håper disse opplysningene var tilstrekkelig for videre behandling. Om det er noe dere mener ikke stemmer, så er det bare å gi beskjed.

Med hilsen Erik Bredesen

Tlf 91895874

Fra: Bjurstedt, Carl Severin <fmopcsb@fylkesmannen.no>

Sendt: onsdag 5. august 2020 14:00

Til: Erik Bredesen <Erik@bredesen-as.no>

Kopi: Møre og Romsdal fylkeskommune <helge.aarset@mrfylke.no>; Sunndal Kommune <post@sunndal.kommune.no>

Emne: Ber om tilleggsopplysninger i hht uttalelse fra fylkeskommunen - gjenoppbygging seterfjøs gbnr 40/3 Åkersetra - Erik Bredesen

Nasjonalpark:

Naturreservater:

Landskapsvernområder:

Biotopvernområder:

Dovrefjell-Sunndalsfjella

Flåman, Bjørndalen, Nordre Snøfjelljønn, Mardalen

Hjerkinn med biotopvern, Drivdalen/Kongsvoll/Hjerkinn, Knutshø, Åmotsdalen, Dalsida Eikesdalsvatnet,

Åmotan-Grøvdalen, Jora, og Fokstugu

Torbudalen og Sandgrovbøtn-Mardalsbøtn

Erik Bredesen

Ber om tilleggsopplysninger i hht uttalelse fra fylkeskommunen - gjenoppbygging seterfjøs gbnr 40/3 Åkersetra - Erik Bredesen

Jeg viser til vedlagte uttalelse fra kulturminnemyndigheten (fylkeskommunen), mottatt i min sommerferie.

Som det framgår, stiller de spørsmål ved dokumentasjonen og om omsøkt rekonstruksjon stemmer overens med det bygget som skal rekonstrueres.

Jeg ber om å få merknader til dette og fortrinnsvis reviderte tegninger i tråd med det som kan framskaffes, se bl.a. merknad om takvinkel, så snart som mulig. Evt. behandling i første styremøte krever at vi har dette innen midten av september.

Til orientering hadde øvrige høringsparter ikke merknader.

Med vennlig hilsen

Carl S. Bjurstedt

Nasjonalparkforvalter, Dovrefjell nasjonalparkstyre

[Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark](#)

Telefon / mobil: 61 26 62 07 / 907 70 908

Epostmottak: fminpost@fylkesmannen.no

Postadresse: Dovrefjell nasjonalparkstyre, Postboks 987, 2604 Lillehammer

Besøksadresse: [Norsk villreinsenter nord](#), Hjerkinhusvegen 33, 2661 Hjerkin

Alle vedlegg scannes for virus

Tenk på miljøet før du skriver ut denne eposten

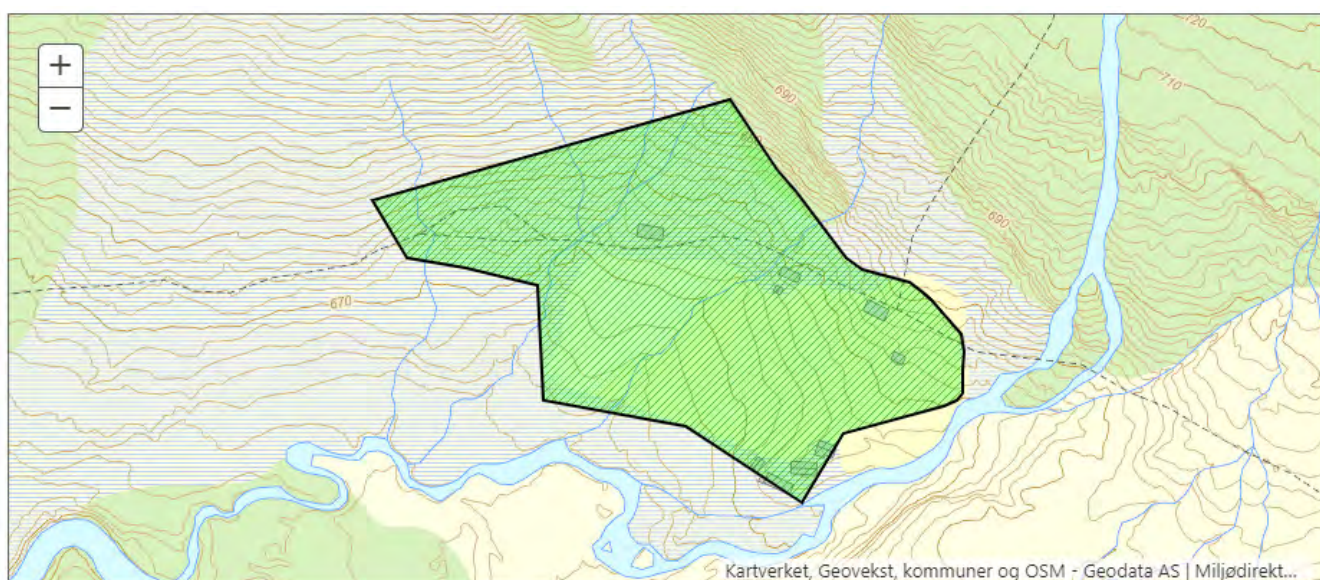
Naturtyper

Utskriftsdato: 10.09.2020

Grødalen: Åkersetra

ID	BN00020499
Naturtype	Naturbeitemark
Utforming	-
Verdi	Viktig
Utvalgt naturtype	-
Registreringsdato	20.08.2001
Hevdstatus	-
Forvaltningsplan	nei
Forvaltningsavtale	nei
Forvaltningsavtale Inngått	-
Forvaltningsavtale utløper	-
Verdi begrunnelse	Området blir verdsatt til B (viktig) på grunn av at det er en noe gjengroende setervoll på kalkfattig grunn, og med et relativt ordinært artsutvalg bortsett fra den sjeldne høstmarinøkkelen. Uten denne ville lokaliteten fått verdi C.
Innledning	Større setervoll i gjengroing i vestre Grødalen. To eldre sel og nyere hytte, alle med torvtak. Ett steinfjøs med torvtak og to uten. Steinbu med blikktak. Lokaliteten ligger i Åmotan-Grøvudalen landskapsvernområde.
Beliggenhet og naturgrunnlag	-
Naturtyper og utforminger	Vidstrakte sølvbunkeenger (G3), dels med frisk fattigeng (G4c, fjelltimotei-utforming) i magrere partier, relativt nitrofilt ved husa (I5c).
Artsmangfold	Mest interessant er funn av høstmarinøkkel (4 planter) i august 2003, funnet av Rita Dyrnes Flatvad (foto sendt til Vitenskapsmuseet, publisert i studentoppgave ved Høgskolen i Nord-Trøndelag, Flatvad 2003). Denne arten står på Bernkonvensjonens liste I ("strictly protected flora species") og er fredet. Dette er 5. funn i Møre og Romsdal. Høstmarinøkkelen er sjelden, og trives best på gammel, ugjødslet, upløyd og godt beitet kulturmark. Den vokser ofte på sur mark. Av planter ellers kan nevnes blåklokke, fjelltimotei, kjerteløyentrøst, bråtestarr og harerug. Det ble bare funnet én vanlig beitemarkssopp.

ID	BN00020499
Påvirkning	Beita av ungdyr i 2001, beitet er ikke tilstrekkelig til å hindre gjengroing.
Fremmede arter	-
Råd om skjøtsel og hensyn	-
Landskap	-
Areal fra kartobjekt (daa)	25,2
Kommuner	1563 (Sunndal)
Kilder	Jordal, J. B. 2004. Et gløtt inn i Sunndalsnaturen-En kartlegging av viktige naturtyper. Sunndal kommune. rapport. 262 s. ISBN 82-990812-7-0.

Arkivsaksnummer: 2020/3057-8

Saksbehandler: Lars Børve

Dato: 18.09.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyre	47/2020	05.10.2020

Søknad fra Torgeir Engelund, Oslo, om å bygge anneks til hytte ved Hesthove i Fokstugu landskapsvernområde

Forslag til vedtak – innstilling

Dovrefjell nasjonalparkstyre gir Torgeir Engelund, Oslo, dispensasjon til å sette opp et anneks på 5,16x5,82 m, dvs. 30 m² BYA, til hytte på 54,0 m² BYA og uthus på 11,3 m² BYA i Fokstugu landskapsvernområde, slik at bebygd areal blir 95,3 m² til sammen.

Hytta har gnr. 2, bnr. 43 i Dovre kommune og adresse Trondheimsvegen 1261.

Dispensasjonen begrunnes med at oppsetting av et anneks på 30 m² på planlagt tomt i nærheten av den nåværende hytta og uthuset, vil medføre en forholdsvis liten endring i forhold til nåværende arealbruk i Fokstugu landskapsvernområde. Denne endringen er sannsynligvis ikke i strid med verneformålet for landskapsvernområdet, og vil påvirke verneverdiene forholdsvis lite.

Vilkår:

- Grunnarbeider skal reduseres til et minimum og gjøres så skånsomt som mulig.
- Dersom tiltaket skulle vise seg å kreve større terrenginngrep på selve byggetomta eller for å få framført ferdigbygg, materialer eller annet nødvendig utstyr, skal kulturminnemyndighetene i Innlandet fylkeskommune kontaktes så snart som mulig slik at forholdet til kulturminner kan avklares.
- Dersom det i forbindelse med tiltak i marka blir funnet automatisk fredete kulturminner som ikke er kjent, skal arbeidet straks stanses i den grad det berører kulturminnene eller deres sikringssoner på fem meter, jf. lov om kulturminner § 8. Melding skal snarest sendes til kulturminnemyndighetene i Innlandet fylkeskommune slik at vernemyndighetene kan gjennomføre en befaring og avklare om tiltaket kan gjennomføres og eventuelt vilkårene for dette.
- Annekset skal settes opp i samsvar med opplysningene i søknaden og i denne saken, og i samsvar med kart og tegninger vedlagt søknaden.
- Byggearbeidene skal gjøres i samsvar med tradisjonell byggeskikk i området. Det skal brukes materialer og farger som ikke skiller seg ut fra omgivelsene.
- Treverk som blir til overs, kan kappes opp til ved som kan brukes på stedet. Andre materialrester skal fraktes ut av verneområdet og tas hånd om på forsvarlig måte.

Dispensasjonen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 1. ledd, og vilkårene er fastsatt med grunnlag i vanlig praksis innenfor forvaltningsretten.

--- slutt på innstilling ---

Nasjonalpark	Dovrefjell-Sunnalsfjella
Naturresevater	Flåman, Bjørndalen, Søndre Snøfjelltjønn, Mardalen
Landskapsvernområder	Hjerkinn med biotopvern, Drivdalen/Kongsvoll/Hjerkinn, Knutshø, Åmotsdalen, Dalsida, Eikesdalsvatnet, Åmotan-Grøvdalen, Jora, Fokstugu
Biotopvernområder	Torbudalen, Sandgovbotn-Mardalsbotn

Dokumenter

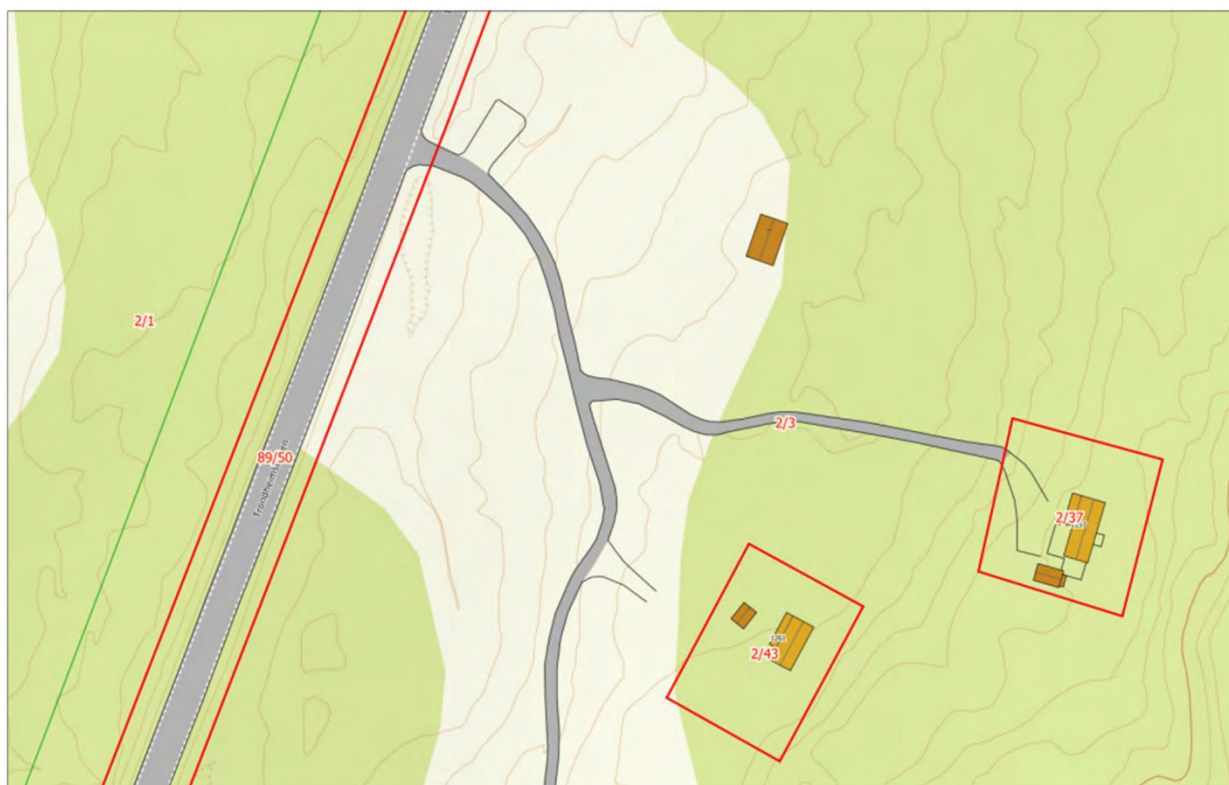
- 12.02.2020: E-post fra Torgeir Engelund, Oslo, til Dovre kommune vedlagt søknad om å bygge anneks til hytte ved Hesthove i Fokstugu landskapsvernområde.
- 24.02.2020: E-post fra Dovre kommune til Dovrefjell nasjonalparkstyre – Oversending av søknad for behandling.
- 28.03.2020: E-post fra Torgeir Engelund, Oslo, til Dovre kommune vedlagt nye tegninger av anneks til hytte.
- 29.03.2020: E-post fra Dovre kommune til Dovrefjell nasjonalparkstyre – Videre sending av nye tegninger av anneks til hytte.
- 01.04.2020: E-post fra Dovrefjell nasjonalparkstyre til Innlandet fylkeskommune – Innhenting av uttalelse fra kulturminnemyndighetene i Innlandet fylkeskommune.
- 07.04.2020: E-post fra Dovre kommune til Dovrefjell nasjonalparkstyre – Oversending av komplett byggesøknad fra Torgeir Engelund.
- 29.06.2020: E-post fra Innlandet fylkeskommune til Dovrefjell nasjonalparkstyre – Uttalelse til søknad om oppføring av anneks til hytte ved Hesthove i Fokstugu landskapsvernområde – Forholdet til kulturminner.

Opplysninger om søknaden / saksopplysninger

Torgeir Engelund, Årvollveien 60 G, 0590 Oslo, søker 12.02.2020 om å sette opp et anneks til hytte i Fokstugu landskapsvernområde.

Hytta har gnr. 2, bnr. 43 i Dovre kommune og adresse Trondheimsvegen 1261. Hytta ligger i Fokstugu fjellstueutmål, ca. 2 km nord-øst for Fokstugu fjellstue, og ca. 100 m øst for E6.

Den nåværende hytta er ca. 54,0 m² (bebygd areal inkl. overbygd inngangsparti). I tillegg kommer et uthus på ca. 11,3 m², slik at bebygd areal er ca. 65,3 m² til sammen.

Kart 1-2: Kartene viser hvor hytta (gnr. 2, bnr. 43) ligger ca. 2 km nord-øst for Fokstugu fjellstue og ca. 100 m øst for E6.

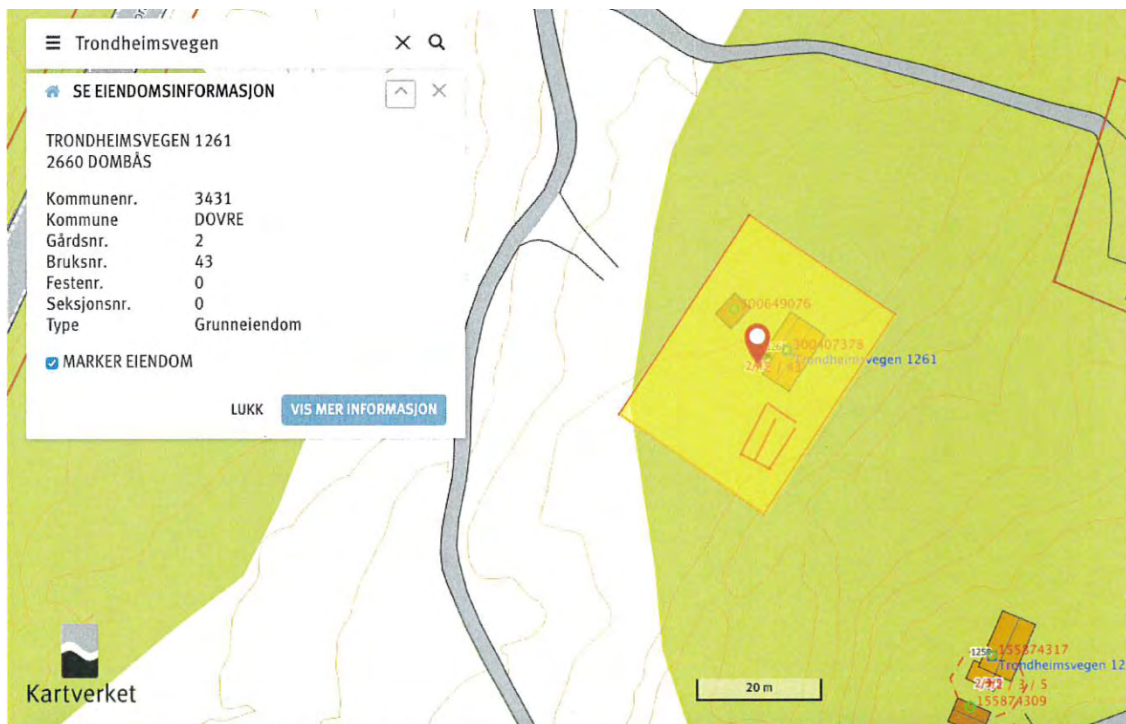
Bilde 1-2: Hytta og uthuset til Torgeir Englund ved Hesthove 09.08.2020.

I søknaden skriver Torgeir Englund bl.a.:

Jeg kjøpte 1 mål tomt av Laurits Fokstugu i 2017, etter å ha overtatt den gamle familiehytta som min bestefar satte opp i 1973. Opprinnelig er det et gammelt saufjøs fra Lisødegård.

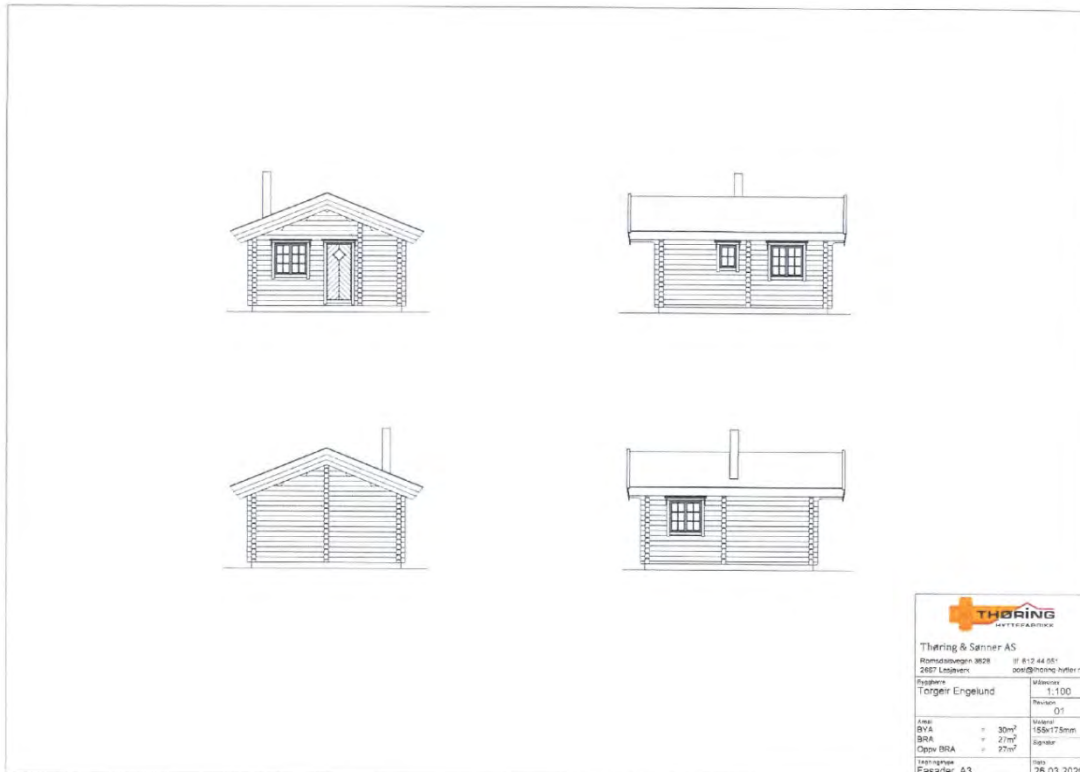
Ungene begynner å bli store og vi har behov for litt bedre plass når vi skal være på Dovrefjell samtidig alle sammen. Hytta ligger ca. 150 m fra E6 og ca. 50 meter fra sykkelvegen på Hesthoven. Den er godt skjult fra veien og det ønsker vi at den fortsatt skal være etter å ha vært plaget av en del innbrudd for noen år siden. Vi ønsker også å bygge den i samme stil som den gamle. Altså laft, som vi vil kjøpe fra Thøring Hyttefabrikk.

Det går kjerreveg helt fram til hytta, så det vil ikke bli ødelagt noe vegetasjon når vi skal frakte annekset dit. Vi ønsker at annekset skal inneholde 2 soverom og baderom med forbrenningstoalett. Det er ikke innlagt vann eller strøm på hytta. Bare solcellepanel. Vann henter vi i bekken ca. 150 m unna.

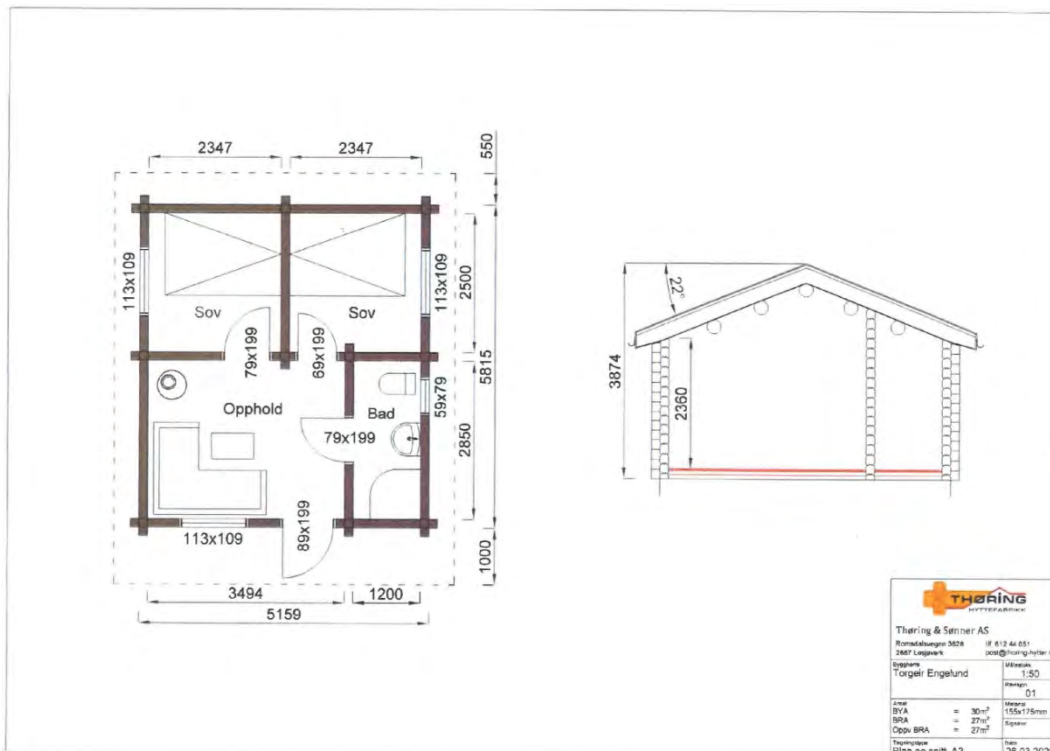

Kart 3. Kartet viser planlagt plassering av annekset i forhold til hytta og uthuset.

Det planlagte annekset er ei «Thøring-hytte» som har ei grunnflate på 5,16x5,82 m, dvs. 30,0 m² bebygd areal. Thøring-hytter produseres på Lesjeverk, og er i samsvar med lokal byggeskikk, siden Thøring-hytter er vanlige i Dovre og Lesja.

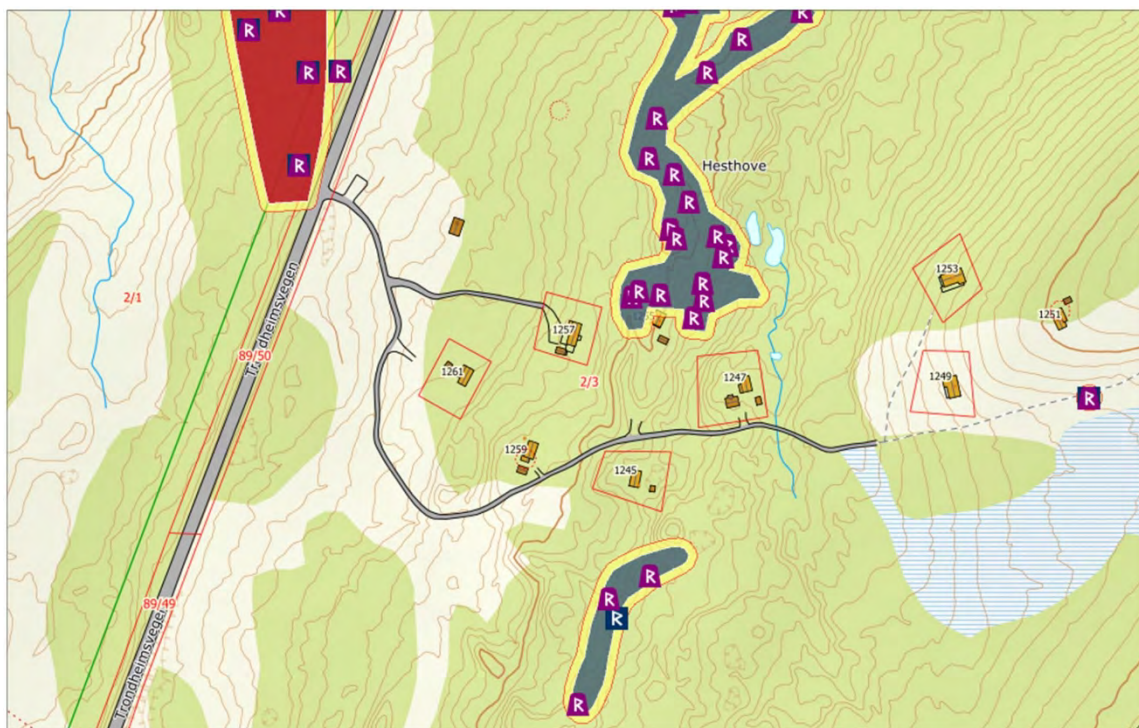
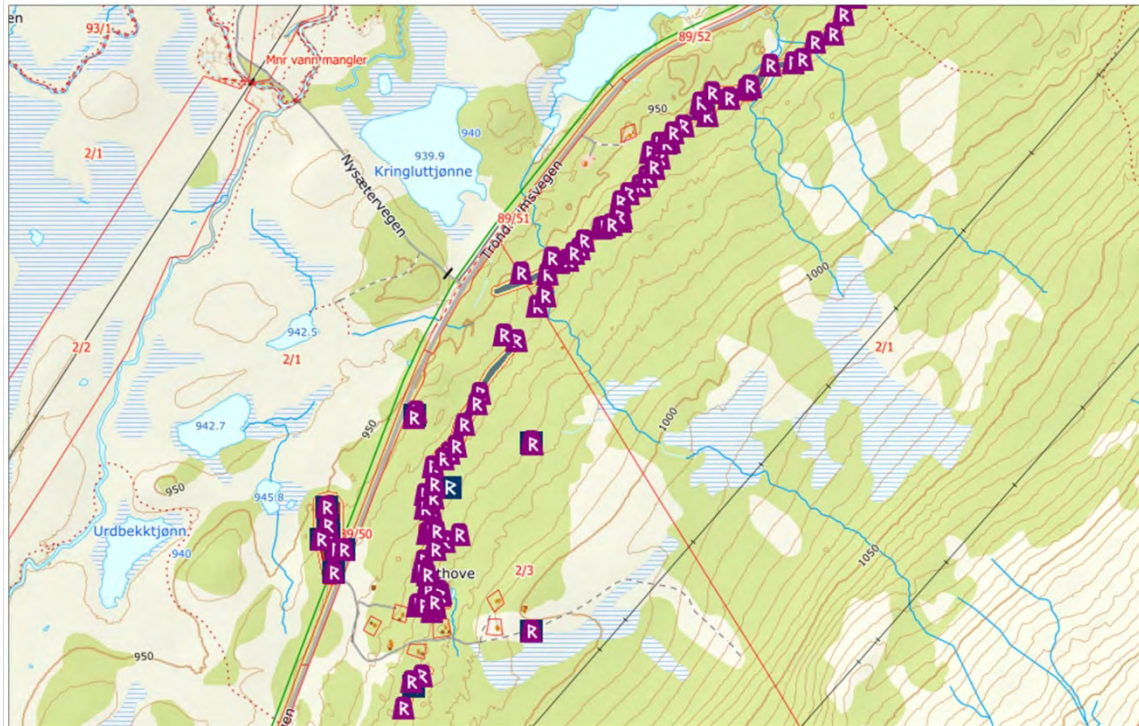

Tegning 1: Fasader

Tegning 2: Grunnriss og tverrsnitt.

Det er registrert en del kulturminner i Hesthøvet-området. Se kartene under.

Kart 4-5. Kartene viser registrerte kulturminner i Hesthove-området og videre nordover.

Siden det er registrert en del kulturminner i Hesthovet-området, kan det derfor være kulturminner i nærheten eller på tomte til Torgeir Engelund som ikke har blitt registrert. Søknaden om å bygge anneks til denne hytta, ble derfor sendt på høring til kulturminnemyndighetene i Innlandet fylkeskommune 01.04.2020.

Kulturminnemyndighetene i Innlandet fylkeskommune uttalte 29.06.2020 følgende:

Vi viser til e-post av 01.04.2020 med oversendelse av sak til høring. Saken gjelder oppføring av anneks på gnr/bnr 2/43 i Dovre kommune. Angjeldende tiltak ligger nært

ved kjente kulturminner i form av fangstgroper for rein og et mulig gravfelt fra jernalder. Saken er derfor oversendt fylkeskommunen for uttale.

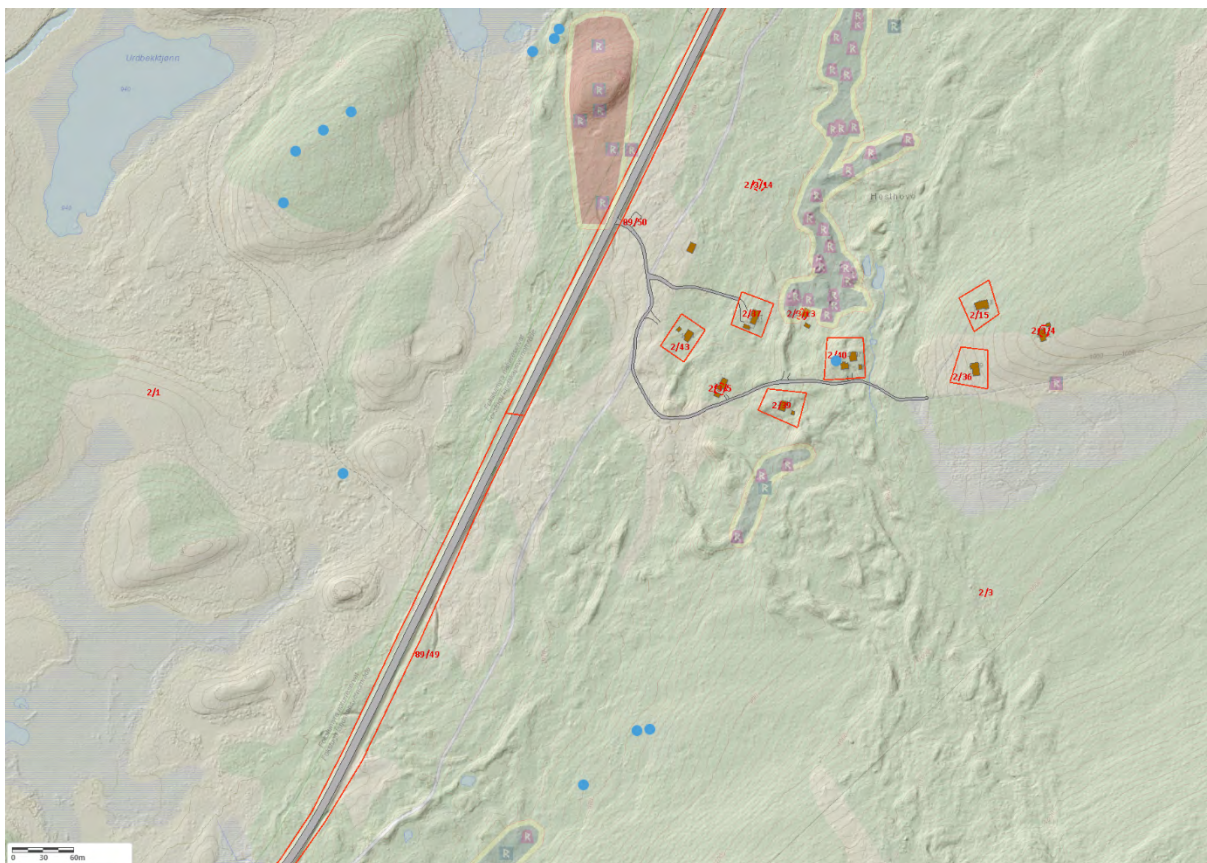
Vi beklager at vårt svar har latt vente på seg, men på grunn av stor saksmengde, koronautbrudd og omstilling internt i fylkeskommunen i forbindelse med regionreformen, så har vi ikke hatt anledning til å svare før nå.

Forholdet til kulturminner

Vi har ikke kjennskap til at det foreslåtte tiltak vil komme i berøring med automatisk fredete kulturminner. Riktignok kan det i LIDAR-data se ut til at det kan ligge uregistrerte fangstgroper i nærområdet, jf. blå markeringer i kartet under. Men foreslåtte tomteplassering ser ikke ut til å berøre noen av disse. På motsatt side av E6 er det registrert et mulig gravfelt på bakgrunn av en rekke gjenstandsfunn fra jernalder. Lignende funn er imidlertid ikke kjent på sørøstsiden av E6 ved Hestove.

Med bakgrunn i det ovenstående så har vi ingen merknader til det foreslåtte tiltaket. Vi forutsetter at grunnarbeider reduseres til et minimum og gjøres så skånsomt som mulig. Dersom tiltaket skulle vise seg å kreve større terrenginngrep på selve byggetomt eller for å få framført ferdigbygg, materialer eller annet nødvendig utstyr, ber vi om å bli kontaktet så snart som mulig slik at forholdet til kulturminner kan avklares. Vi minner forøvrig om meldeplikten etter kulturminnelovens § 8, og ber om at følgende tekst innarbeides i et eventuelt vedtak i saken:

Dersom det i forbindelse med tiltak i marka blir funnet automatisk fredete kulturminner som ikke er kjent, skal arbeidet straks stanses i den grad det berører kulturminnene eller deres sikringssoner på fem meter, jf. lov om kulturminner § 8. Melding skal snarest sendes til kulturminnemyndighetene i Innlandet fylkeskommune slik at vernemyndighetene kan gjennomføre en befarings- og avklare om tiltaket kan gjennomføres og eventuelt vilkårene for dette.

Kartutsnitt av Hesthove, Dovre, med kulturminner inntegnet. Blå markeringer markerer mulige kulturminner som ikke er registrert i den nasjonale kulturminnedatabasen, Askeladden.

Regler og retningslinjer for saksbehandlingen

Regler og retningslinjer for saksbehandlingen går bl.a. fram av:

- Naturmangfoldloven av 19. juni 2009.
- Verneforskrift for Fokstugu landskapsvernområde av 3. mai 2002.
- Forvaltningsplan for verneområdene på Dovrefjell, vedtatt 8. februar 2006.
- Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, utgitt av Miljødirektoratet i 2014.
- Arealdelen i kommuneplanen for Dovre kommune.

Formålet med Fokstugu landskapsvernområde er å:

- Ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart.
- Ta vare på geologiske forekomster og landskapsformer.

Jf. verneforskriften § 2.

Et viktig formål med Fokstugu landskapsvernområde er også å ivareta sammenhengen mellom de store fjellområdene og høgfjellsøkosystemene på Dovrefjell og i Rondane. Det er bl.a. viktig å ta vare på et tidligere mye brukt og framtidig mulig trekkområde for villrein mellom Dovrefjell og Rondane.

Fokstugu landskapsvernområde er vernet mot stort sett alle tekniske inngrep eller tiltak som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter, jf. § 3, pkt. 1.1 og 1.2, og Dovrefjell nasjonalparkstyre har ikke hjemmel i verneforskriften til å gi tillatelse til å sette opp

anneks til hytter. Søknaden må derfor behandles som en dispensasjonssak i forhold til verneforskriftene, jf. § 48 i naturmangfoldloven (dispensasjon fra vernevedtak).

I naturmangfoldloven § 48 går det i 1. ledd fram:

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, utgitt av Miljødirektoratet i 2014, inneholder retningslinjer som er relevant for vurderingen om det kan gis dispensasjon (s. 11):

Hvis et omsøkt tiltak eller en aktivitet ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, kan forvaltningsmyndigheten vurdere dispensasjon etter § 48 første alternativ.

Ved søknad om dispensasjon må det først vurderes om vilkårene er oppfylt. Vilråene er kumulative, det vil si at begge vilkårene må være oppfylt. Det at vilkårene er oppfylt gir ikke krav på dispensasjon. Bestemmelsen er en kan-bestemmelse, som innebærer at det skal foretas en konkret vurdering av om det skal gis en dispensasjon dersom vilkårene er oppfylt. I avveiningen av om dispensasjon skal gis må det foretas en skjønsmessig vurdering.

Blant annet vil omfanget, miljøvirkningen og nødvendigheten av de tiltak som det søkes dispensasjon for, ha betydning. Også de hensyn som positivt taler for det omsøkte tiltak, og om det vil stride mot verneverdiene om tilsvarende dispensasjonssøknader blir innvilget i fremtiden, inngår i vurderingen.

Dispensasjon etter § 48 første alternativ, omfatter tiltak som er forenlig med verneformål og verneverdier i det aktuelle området. Dette vil i noen grad avhenge av verneform.

I forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell går det fram at området øst for E6 ved Fokstugu fjellstue, ligger i en såkalt brukssone (sone 05-S). Brukssonene er områder hvor hensynet til verneverdiene tilsier en videreutvikling av landbrukstilknnyttede næringer inklusive småskala reiseliv (se s. 46 i forvaltningsplanen). I forvaltningsplanen er det ikke gitt retningslinjer for oppsetting av nye bygg i forbindelse med hytter i brukssonene.

I forvaltningsplanen står det ikke noe om arealgrenser for hytter, anneks, buer og uthus, men det følger av forvaltningspraksis i nasjonalparker og landskapsvernområder at det kan godtas tilbygg på inntil 10 m², og en økning av totalarealet på ca. 30 %, jf. brev av 02.10.2009 fra Direktoratet for naturforvaltning i forbindelse med en annen byggesak i Fokstugu landskapsvernområde. Det går ikke fram av brevet om dette også gjelder i brukssone.

I forvaltningsplanen (s. 89) går det bl.a. fram at det er et mål å holde omfanget av byggevirkosomhet i verneområdene på et lavt nivå.

I retningslinjene for bygninger i landskapsvernområdene og biotopvernområdene (s. 90), går det bl.a. fram:

- Det er ikke tillatt med annen bygge- og anleggsvirkosomhet enn det som er direkte knyttet til landbruk, jf. plan- og bygningslovens definisjon. Det vil ikke være tillatt å oppføre fritidsboliger, eller hytter for utleie.
- Det skal gjennomføres en strengere dispensasjonspraksis i sone uten tilrettelegging og inngrep, enn i brukssone.

I retningslinjene i forvaltningsplanen for bygninger i verneområdene (s. 90), går det bl.a. også fram:

Tiltak skal gjennomføres i tråd med tradisjonell byggeskikk i området. Det skal nyttes materialer og farger som ikke skiller seg ut fra omgivelsene.

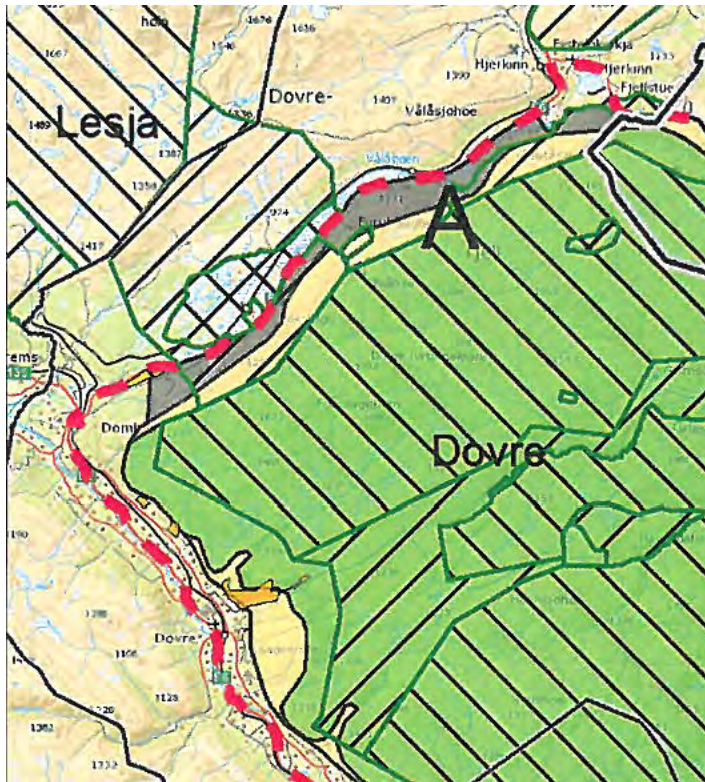
Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7, skal også legges til grunn som retningslinjer når det treffes beslutninger som berører naturmangfold:

- § 8 kunnskapsgrunnlaget,
- § 9 føre-var-prinsippet,
- § 10 økosystemtilnærming og samlet belastning,
- § 11 kostnadene ved miljøforringelse,
- § 12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Regional plan for Rondane og Sørkletten

Regional plan for Rondane og Sørkletten ble godkjent av Miljøverndepartementet i brev 17.09.2013 med endringer i retningslinjene og i plankartet etter innspill fra og i møter med Oppland og Hedmark fylkeskommuner og berørte kommuner.

I Dovre kommune er det i regional plan for Rondane og Sørkletten avgrenset en buffersone og utviklingssone (sone 3) langs E6 mellom Dombås og Hjerkinn. Utviklingssonen er avgrenset slik at eksisterende reiselivsbedrifter omfattes av sonen.

Kart 6: Utsnitt av plankartet for regional plan for Rondane og Sørkletten. Grått areal mellom Dombås og Hjerkinn er utviklingssone A i randområdene i Rondane (sone 3).

I regional plan for Rondane og Sørklette går det (s. 73) fram at for utviklingssonen mellom Dombås og Hjerkinn gjelder de samme retningslinjene for fritidsbebyggelse og andre bygg, som gjelder for buffersone, sone 2, i planen.

I retningslinjene for fritidsbebyggelse og andre bygg i buffersone, sone 2, går det fram: (s. 72):

I sone 2 legges det vekt på å prioritere utvikling av eksisterende bedrifter og virksomheter framfor å etablere nye virksomheter.

Det skal ikke etableres ny fritidsbebyggelse/ fritidseiendommer ut over de som allerede er godkjent gjennom reguleringsplan eller gjennom områder avsatt for fritidsbebyggelse i kommuneplanens arealdel. I regulerte områder er det reguleringsbestemmelsene som angir rammene for utnyttingsgrad.

Det kan gis rom for tilbygg, uthus og anneks på eksisterende godkjente bebygde fritidseiendommer utenfor regulert felt innenfor en øvre ramme på 120 m² bruksareal (BRA). Parkeringsareal kommer i tillegg.

Lokale rammer for bebyggelsen må konkret vurderes i den enkelte buffersone og fastsettes ut fra hensyn til villrein, bebyggelsens synbarhet og beliggenhet (snaufjell/skog), terreng, nærhet til vann og vassdrag og tilpasning til omkringliggende bebyggelse.

Kommunene anbefales (gjennom revidering av kommuneplanens arealdel) å utarbeide særskilte bestemmelser for buffersonene.

Arealdelen i kommuneplanen i Dovre kommune 2016-2025

I gjeldende arealdel i kommuneplanen i Dovre kommune 2016-2025, er det aktuelle området der hytta ligger, lagt ut som landbruks-, natur- og friluftsområde (LNF). I LNF-områder er som utgangspunkt bare bygninger og anlegg knyttet til stedbunden næring tillatt. I arealdelen i kommuneplanen i Dovre kommune går det bl.a. fram (s. 54):

Det skal ikke føres opp bygninger uten at disse er nødvendige tiltak for landbrukets og gardstilknyttet næringsvirksomhet basert på gardens ressursgrunnlag. Skal det bygges utenom stedbunden næring, skal dette tas opp som endring av kommuneplanens arealdel eller som dispensasjon fra planen. Alle tiltak i utmark medfører søknadsplikt til kommunen.

I kommuneplanens arealdel for Dovre kommune 2016-2025 er det (s. 55-56) også retningslinjer for dispensasjonsbehandling for eksisterende fritidsboliger i LNF-områder, men retningslinjene gjelder ikke for de områdene som omfattes av regionale villreinplaner, bygdenære områder og buffersone 1 i regional plan for Dovrefjell og sone 2, 3 og 4 i regional plan for Rondane. Disse retningslinjene er derfor bare veiledende:

Retningslinjene for disse områdene skal styre vedlikehold og endringer på eksisterende fritidsbebyggelse som er bygd utenom regulerte områder.

Innenfor LNF-områdene skal det legges vekt på god landskapstilpasning og stedegen byggeskikk ved oppføring av nye bygninger og anlegg.

For å minimere faren for skader på grunn av flom, erosjon, ras eller steinsprang skal det der dette er aktuelt stilles krav om at nødvendige sikringstiltak (jf. TEK10 §§ 7-2 og 7-3) skal være på plass før tillatelse kan gis, jf. pbl § 11-9 nr. 8.

Totalt bebyggt areal på en fritidseiendom skal ikke overstige BYA 150 m², inkludert to uoverbygde parkeringsplasser for to biler på til sammen 30 m².

Tiltak innenfor vernete områder, områder innenfor regionalplan for Dovrefjell og områder innenfor regional plan for Rondane skal ikke overstige BRA 150 m².

Hovedhuset på en fritidseiendom bør ikke overstige BYA 100 m². Det kan i tillegg bygges 1-2 bygninger, som hver for seg ikke bør overstige BYA 30 m².

Hyttene kan oppføres med mønehøyde inntil 5 meter regnet fra ferdig planert gjennomsnittlig terreng.

Det kan tillates hems/ramloft/oppstugu, der dette kan bygges på inntil 1/3 av bygningens lengde. I stedet for hems/ramloft/oppstugu kan bygges hytter med sokkeletasje, med mønehøyde inntil 4,5 meter fra ferdig planert gjennomsnittlig terreng.

Takvinkelen skal være mellom 25 og 35 grader og hovedmøneretning på hovedhus skal som hovedregel følge høydekotene.

Bebyggelsen skal mest mulig underordne seg naturpreget i området med enkel og god utforming, materialbruk og fargevirkning.

Tilbygg og uthus skal tilpasses hovedhuset mht. materialvalg, form og farge og uthus/anneks kan oppføres med areal inntil 30 m² og med mønehøyde inntil 4,5 meter.

Det skal fortrinnsvis benyttes materialer og farger som har samhörighet med omgivelsene (naturstein, tre, skifer, torv).

Det tillates ikke grunnmurer eller andre murflater med større gjennomsnittlig høyde over ferdig planert gjennomsnittlig terreng enn 1 meter.

Alle bygninger skal ha saltak og tekkes med ikke-reflekterende materiale.

Flaggstenger, skinnende taktekking, store verandaer/terrasser, skjemmende og upassende farger, store vindusflater, osv. har ingen tradisjon i Dovre og vil derfor bryte med resten av kulturlandskapet. Tiltak av denne typen skal ikke tillates.

Inngjerding av fritidseiendommene er ikke tillatt.

Vurderinger

Siden forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell ikke har retningslinjer for arealgrenser for hytter, anneks, buer og uthus, er det i denne saken relevant å se på retningslinjene i regional plan for Rondane og Sølknkletten, og retningslinjene i arealdelen i kommuneplanen i Dovre, bl.a. fordi hytta ligger i en brukssone og i nærheten av E6 og tur- og sykkelvegen mellom Dombås og Hjerkin.

I regional plan går det fram at det kan gis rom for tilbygg, uthus og anneks på eksisterende godkjente bebygde fritidseiendommer utenfor regulert felt innenfor en øvre ramme på 120 m² bruksareal (BRA). Parkeringsareal kommer i tillegg.

I arealdelen i kommuneplanen går det fram at hovedhuset på en fritidseiendom bør ikke overstige BYA 100 m², og at det i tillegg kan bygges 1-2 bygninger, som hver for seg ikke bør overstige BYA 30 m².

Det er i samsvar med disse retningslinjene at det kan settes opp et anneks på 30 m² (BYA) ved hytta på 54,0 m² og uthuset på 11 m².

Siden hytta ligger i bjørkeskog, vil et nytt anneks på 30 m² som settes opp i nærheten av hytta og uthuset, ikke påvirke landskapet i for stor grad.

Å sette opp et anneks på 30 m² på planlagt tomt i nærheten av den nåværende hytta og uthuset, vil medføre en forholdsvis liten endring i forhold til nåværende arealbruk i Fokstugu landskapsvernområde. Denne endringen er sannsynligvis ikke i strid med verneformålet for landskapsvernområdet, og vil påvirke verneverdiene forholdsvis lite.

Et anneks i tillegg til den nåværende hytta og uthuset vil sannsynligvis ikke påvirke et mulig framtidig villreintrekk mellom Dovrefjell og Rondane.

Grunnarbeider bør reduseres til et minimum og gjøres så skånsomt som mulig.

Vurdering i forhold til prinsippene i naturmangfoldloven § 8-12, jf. § 7:

Når det treffes beslutninger som berører naturmangfoldet, skal forvaltningen innhente og legge til grunn kunnskap om naturmangfoldet. Kunnskapen som skal brukes, er kunnskap om landskap, økosystemer, naturtyper og arter, og det skal gis en vurdering av effekten av påvirkninger.

Et nytt anneks på planlagt tomt i nærheten av den nåværende hytta og uthuset i Fokstugu landskapsvernområde, vil berøre naturmangfoldet, bl.a. landskapet forholdsvis lite, og effekten av påvirkningene vil også være forholdsvis små, bl.a. fordi det er bjørkeskog der, jf. § 8.

Påvirkningen av økosystemet skal også vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. § 10. Dispensasjon til å sette opp et anneks på planlagt tomt i nærheten av den nåværende hytta og uthuset, vil sammen med andre tillatelser og dispensasjoner som er eller vil bli gitt i disse fjellområdene, sannsynligvis ikke føre til at belastningen på økosystemet blir for stor samlet sett. Det er derfor ikke behov for å ta i bruk føre-var-prinsippet, jf. § 9.

Hvis det blir ryddet opp etter oppsetting av annekset, er det i denne saken ikke nødvendig å vurdere om tiltakshaver skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, jf. naturmangfoldloven § 11.

Saksbehandler går også ut ifra at det blir benyttet tilstrekkelig miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder når annekset skal fraktes til den planlagte tomte ved den nåværende hytta og når annekset skal settes opp, jf. § 12.

Vurderingen i forhold til verneformålet og prinsippene i naturmangfoldloven § 8-12, tilsier at effekten av det planlagte tiltaket, vil bli forholdsvis liten.

Forholdet til annet lovverk

I tillegg til tillatelsen / dispensasjonen fra Dovrefjell nasjonalparkstyre kan det også være nødvendig å innhente tillatelse fra andre myndigheter og / eller tillatelse fra grunneier.

Rett til innsyn i sakens dokumenter

Alle kan kreve innsyn i sakens dokumenter. Noen dokumenter kan med hjemmel i lov være unntatt fra innsyn.

Klageadgang

Vedtaket eller del(er) av det kan påklages til Miljødirektoratet av en part eller annen med rettslig klageinteresse, innen tre uker fra vedtaket er mottatt, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen sendes til Dovrefjell nasjonalparkstyre, jf. forvaltningsloven § 32.

Adgang til å kreve utsatt iverksetting av vedtaket (i byggesaker)

Det er adgang til å be om utsatt iverksetting av vedtaket dersom saken gjelder flere parter, og gjennomføring av tiltaket før eventuell klagebehandling medfører skade for den/de parten(e) som har klaget. Andre med rettslig klageinteresse, som har klaget på vedtaket, kan også be om utsatt iverksetting av vedtaket.

Kopi til

- Miljøvedtaksregisteret
- Statens naturoppsyn Dovrefjell
- Fylkesmannen i Innlandet
- Dovre kommune
- Torgeir Engeland, Oslo

Arkivsaksnummer: 2020/9269-2

Saksbehandler: Lars Børve

Dato: 18.09.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyret	48/2020	05.10.2020

Søknad fra Reindøl beitelag, Lesja, om å sette opp sankekve for sau ved Baklihaugen / Reindølsvegen i Jora landskapsvernområde

Forslag til vedtak – innstilling

Dovrefjell nasjonalparkstyret gir Reindøl beitelag v/ Per Nørstebø, Lesja, tillatelse til å sette opp sankekve for sau ved Baklihaugen / Reindølsvegen i Jora landskapsvernområde.

Sankekvea kan ha en inngjerding på ca. 20 x 20 m og 50-100 m ledegjerder.

Vilkår:

- Bruk av piggtråd er ikke tillatt
- Det skal ryddes opp i material- og gjerderester etter oppsetting av sankekvea, og material- og gjerderestene skal fraktes ut av landskapsvernområdet.
- Grunder skal stå åpne når sankekvea ikke er i bruk

Vedtaket er fattet med hjemmel i verneforskriften Jora landskapsvernområde, § jf. § 3 pkt. 1.3 j, og vilkårene er fastsatt med grunnlag i vanlig praksis innenfor forvaltningsretten.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter

- 21.06.2020: E-post fra Per Nørstebø til Statskog – Søknad om å etablere sankekve.
- 22.06.2020: E-post fra Statskog til Lesja fjellstyret - Uttalelse
- 19.08.2020: Møtebok for sak nr. 46/2020 på møte i Lesja fjellstyret 14.08.2020: Søknad fra Reindøl beitelag om utvisning av sankekve ved Reindølsvegen, Myrin i Dalsida statsallmenning.
- 25.08.2020: E-post fra Lesja fjellstyret til Dovrefjell nasjonalparkstyret – oversending av saken for videre behandling.

Opplysninger om søknaden / saksopplysninger

Reindøl beitelag v/ Per Nørstebø, Lesja, søker i e-post til Statskog 21.07.2020 om å sette opp sankekve for sau ved Baklihaugen / Reindølsvegen i Jora landskapsvernområde. I søknaden skriver Per Nørstebø:

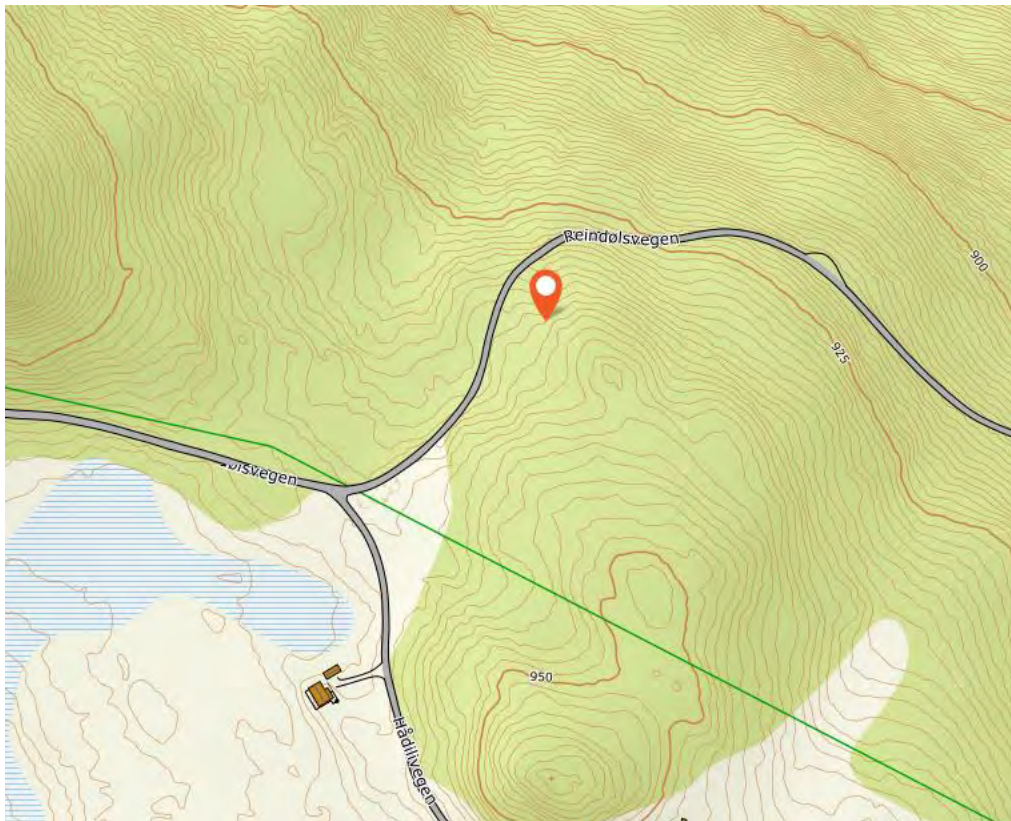
Reindøl beitelag ønsker å etablere sankekve i området Reindølsvegen, Myrin, i Dalsida statsalmenning, Lesja kommune.

Grunnen til dette ønsket er å gjera sauesankinga meir effektiv for å kunne laste dei opp for transport heim. Reindøl beitelag har ikkje sankekve i dette område fra før.

Det er tenkt ei inngjerding på ca 20 x 20 m med ledegjerder 50-100 m.

Til inngjerding vil ein helst bruke lettgrinder dersom det vert gjeve tilskudd til slike. Dersom ikkje vert det permanent inngjerding med trådgjerde.

Ledegjerdene er tenkt med trådgjerde som ein set opp ved sanking og som vert teke ned etterpå.

Kart 1: Kartet viser planlagt plassering av sankekvea ved Baklihaugen og Reindølsvegen. Stedet er i bjørkeskogen ca. 130 meter nord for grensa for Jora landskapsvernområde.

Statskog skriver i e-post 22.06.2020 til Lesja fjellstyre at Statskog som grunneier ikke har innvendinger til at Reindøl beitelag setter opp sankekve slik det er søkt om

Lesja fjellstyre behandlet søknaden fra Reindøl beitelag på møte 14.08.2020 i sak 46/2020, og fattet følgende vedtak:

Lesja fjellstyre gir Reindøl beitelag tillatelse til etablering av sankekve ved Reindølsvegen på Myrin etter seterforskriftens § 5. på disse vilkårene:

- Arealet må være inngjerdet og tatt i bruk innen 5 år.
- Hvis behovet for sankekve faller bort eller beitelaget legges ned skal gjerdene fjernes.
- Eventuell topptråd på gjerde fjernes når sankekvea ikke er i bruk.
- Grindene skal stå åpne om vinteren av hensyn til viltet.

Lesja fjellstyre oversendte saken Dovrefjell nasjonalparkstyre i e-post 25.08.2020, for behandling.

Regler og retningslinjer for saksbehandlingen

Regler og retningslinjer for saksbehandlingen går bl.a. fram av:

- Naturmangfoldloven av 19. juni 2009.
- Verneforskrift for Jora landskapsvernområde av 3. mai 2002.
- Forvaltningsplan for verneområdene på Dovrefjell, vedtatt 8. februar 2006.
- Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, utgitt av Miljødirektoratet i 2014.

Formålet med Jora landskapsvernområde er:

- å ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der verdifullt setermiljø, vegetasjon, kulturminner og trekkområder for villreinen utgjør en vesentlig del av landskapets egenart.

- å ta vare på geologiske forekomster og landskapsformer.

Jf. verneforskriften § 2.

I Jora landskapsvernområde er landskapet vernet mot alle tekniske inngrep eller tiltak som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter, jf. § 3, pkt. 1.1. Det er vanligvis ikke tillatt å sette opp gjerder o.l. i utmark i landskapsvernområdet, jf. pkt. 1.1, men forvaltningsmyndigheten kan bl.a. gi tillatelse til gjerdning i utmark og bygging av sankekveer, jf. § 3 pkt. 1.3 j.

I forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell går det fram at Reindøl ligger i en såkalt brukssone (sone 06). I de generelle retningslinjer for brukssonen (s. 48) går det bl.a. fram at:

Nødvendig nybygg for landbruksnæring i landskapsvernområdene, vil normalt bli tillatt om ikke spesielle hensyn til verneformålet tilsier noe annet. Det forutsettes at:

- nybygg skjer i tilknytning til eksisterende seterbebyggelse / setervoller.
- nybygg tilpasses eksisterende byggeskikk på stedet i form, farge, materialvalg og størrelse.
- nødvendige nybygg kan vurderes tillatt dersom dette kan støtte opp under bevaringen av en aktiv seterdrift, og være med å komplettere et setermiljø.

I retningslinjene for bygninger i landskapsvernområdene og biotopvernområdene (s. 90), går det bl.a. fram at det er ikke tillatt med annen bygge- og anleggsvirksomhet enn det som er direkte knyttet til landbruk, jf. plan- og bygningslovens definisjon.

I forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell er det ikke retningslinjene for oppsetting av gjerder og sankekveer o.l. (så langt saksbehandler kan se).

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7, skal også legges til grunn som retningslinjer når det treffes beslutninger som berører naturmangfold:

- § 8 kunnskapsgrunnlaget,
- § 9 føre-var-prinsippet,
- § 10 økosystemtilnærming og samlet belastning,
- § 11 kostnadene ved miljøforringelse,
- § 12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Vurderinger

Dovrefjell nasjonalparkstyre har hjemmel i verneforskriften til å gi tillatelse til gjerdning i utmark og bygging av sankekveer, jf. § 3 pkt. 1.3 j.

Den planlagte sankekvea for sau ved Baklihaugen / Reindølsvegen, er forholdsvis liten, skal plasseres i bjørkeskog og vil ikke vises så godt på avstand. Den vil derfor sannsynligvis ikke vil «endre eller virke vesentlig inn på landskapets art eller karakter», jf. verneforskriften § 3, pkt. 1.1.

Det er viktig at sankekvea som settes opp har åpninger slik at hjortevilt og husdyr kan komme ut av kvea når den ikke er i bruk. Dvs. det er viktig at grindene står åpne når sankekvea ikke er i bruk.

Det er viktig at det ikke brukes piggråd som topptråd.

Vurdering i forhold til prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7:

Når det treffes beslutninger som berører naturmangfoldet, skal forvaltningen innhente og legge til grunn kunnskap om naturmangfoldet. Kunnskapen som skal brukes, er kunnskap om landskap, økosystemer, naturtyper og arter, og det skal gis en vurdering av effekten av påvirkninger.

Oppsetting av sankekve for sau ved Baklihaugen / Reindølsvegen i Jora landskapsvernområde, vil berøre naturmangfoldet forholdsvis lite, og effekten av påvirkningene vil også være forholdsvis liten, jf. § 8.

Påvirkningen av økosystemet skal også vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. § 10. Oppsetting av sankekve for sau ved Baklihaugen / Reindølsvegen, vil sammen med andre tillatelser eller dispensasjoner som er eller vil bli gitt i disse fjellområdene, ikke påføre økosystemet for stor samlet påvirkning og belastning, jf. § 10. Det er derfor ikke behov for å ta i bruk føre-var-prinsippet, jf. § 9.

Hvis det blir ryddet opp etter oppsetting av sankekvea, og grunder står åpne når sankekvea ikke er i bruk, er det i denne saken ikke nødvendig å vurdere om tiltakshaver skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, jf. § 11.

Saksbehandler går ut fra at det blir benyttet tilstrekkelig miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder når sankekvea skal settes opp og brukes, jf. § 12.

Forholdet til annet lovverk

I tillegg til tillatelsen / dispensasjonen fra Dovrefjell nasjonalparkstyre kan det også være nødvendig å innhente tillatelse fra andre myndigheter og / eller tillatelse fra grunneier.

Rett til innsyn i sakens dokumenter

Alle kan kreve innsyn i sakens dokumenter. Noen dokumenter kan med hjemmel i lov være unntatt fra innsyn.

Klageadgang

Vedtaket eller del(er) av det kan påklages til Miljødirektoratet av en part eller annen med rettslig klageinteresse, innen tre uker fra vedtaket er mottatt, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen sendes til Dovrefjell nasjonalparkstyre, jf. forvaltningsloven § 32.

Adgang til å kreve utsatt iverksetting av vedtaket (i byggesaker)

Det er adgang til å be om utsatt iverksetting av vedtaket dersom saken gjelder flere parter, og gjennomføring av tiltaket før eventuell klagebehandling medfører skade for den/de parten(e) som har klaget. Andre med rettslig klageinteresse, som har klaget på vedtaket, kan også be om utsatt iverksetting av vedtaket.

Kopi til

- Miljøvedtaksregisteret
- Statens naturoppsyn Dovrefjell
- Fylkesmannen i Innlandet
- Lesja kommune
- Lesja fjellstyre
- Statskog
- Reindøl beitelag v/ Per Nørstebø

Arkivsaksnummer: 2020/8298-4

Saksbehandler: Carl Severin Bjurstedt

Dato: 24.09.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyret	49/2020	05.10.2020

Søknad om transport med traktor til Stortæla 4 i Åmotan-Grøvdalen LVO

Innstilling fra forvalter

1. Dovrefjell nasjonalparkstyret gir Lars A Furu dispensasjon for inntil ti traktorturer fra parkeringsplassen på Stortæla etter godkjent kjørespor og videre på spor etter kjøring forbi Stortæla 2 og videre langs stien fram til Stortæla 4 barmarkssesongen 2020 og 2021.
2. Standard vilkår som gitt av administrasjonen skal følges, det skal ikke kjøres når terrenget er bløtt.
3. Vedtaket er gjort etter naturmangfoldloven § 48.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Søknad om dispensasjon til transport av materialer til hytte, Stortæla 4 - Lars A. Furu

Andre dokumenter i saken

2. Naturmangfoldloven – NML, [kap. II om bærekraft...](#) og [V områdevern...](#)
3. Forskrift for [Åmotan-Grøvdalen LVO...](#)
4. [Forvaltningsplan for verneområdene på Dovrefjell...](#)
5. Rundskriv om [forvaltning av verneområder...](#)
6. [Delegeringsreglement for Dovrefjell nasjonalparkstyret...](#)
7. [Retningslinjer for saksbehandling i enkeltsaker som gjelder motorferdsel i utmark, Sunndal kommune ...](#)

Saksopplysninger

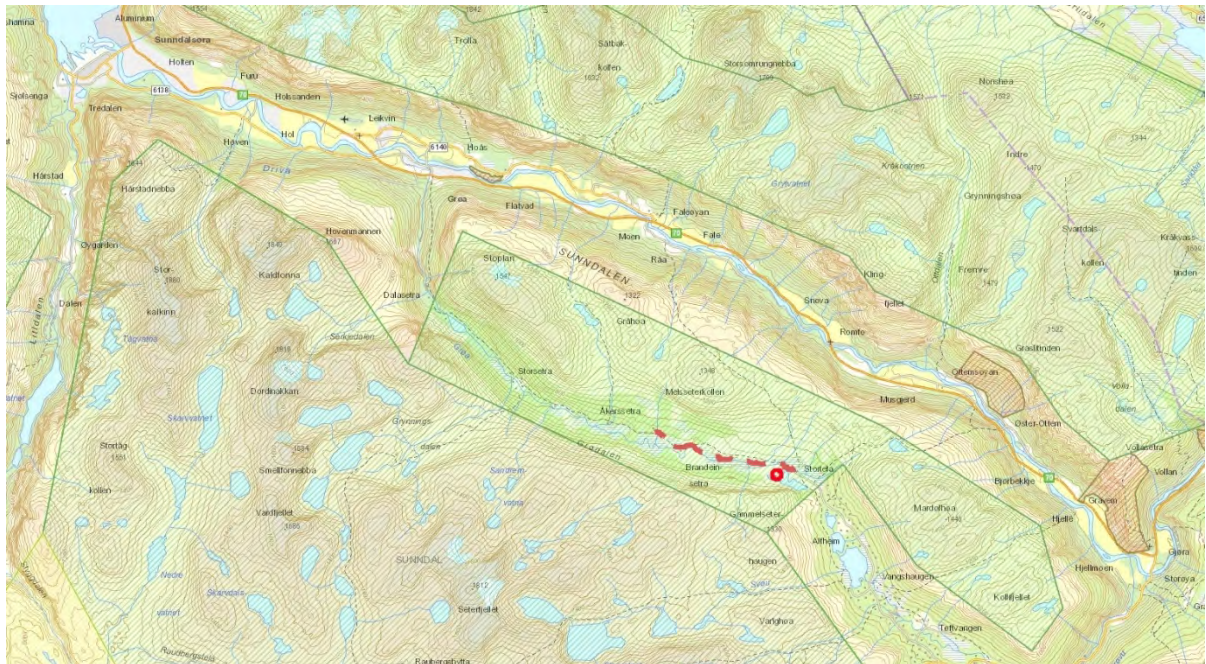
Søker skal oppgradere hytta med isolasjon, nytt panel og nytt tak og søker om ca. 10 traktorturer fram til hytta i høst og neste år.

Hytta ble ifølge søker bygd i 1967 og materialer kjørt fram med traktor. Disse sporene er ikke lenger synlige. Ved sammenligning i Norge i bilder kan det skimtes spor etter traktor i 1971

Nasjonalpark	Dovrefjell-Sunnalsfjella
Naturresevatner	Flåman, Bjørndalen, Søndre Snøfjelltjønn, Mardalen
Landskapsvernområder	Hjerkin med biotopvern, Drivdalen/Kongsvoll/Hjerkin, Knutshø, Åmotsdalen, Dalsida, Eikesdalsvatnet, Åmotan-Grøvdalen, Jora, Fokstugu
Biotopvernområder	Torbudalen, Sandgovbotn-Mardalsbotn

og i 2004 (det er trolig kjørt i mellomtiden) men ikke i 2010. I 2017 ble gravd strømkabel til hytta, på flyfoto fra 2019 er dette lite synlig annet enn som en sti (kabelen ble lagt i stien).

Det er godt drenert, tørt terreng med lyng og dvergberk siste 180 m langs sti fram til søkers hytte fra nabohytta (Stortæla 2), dit det er et tydelig spor etter kjøring.

Oversiktskart – Stortæla 4 (rød ring) og godkjent kjørespor vestover fra Stortæla er vist

Fra godkjent kjørespor er det 120 m på spor etter traktorkjøring og så 180 m på sti fram til hytta.

Flyfoto av strekningen fra parkeringsplassen på Stortæla til Stortæla 4

Det er ikke truede / sensitive arter i / nær traseen.

Søker må eventuelt også ha dispensasjon etter motorferdselloven fra kommunen.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Det er lite presedens og saken må behandles etter § 48 så det er naturlig at styret behandler den.

Verneformål – forskrift

Formålet med Åmotan-Grøvdalen landskapsvernområde er å ta vare på natur- og kulturlandskap der setervoller og -bebyggelse og kulturminner etter fangst, jord- og beitebruker en vesentlig del av landskapets egenart; å sikre viktige leveområder for villreinen og dalbunner med rike plantesamfunn samt å ta vare på geologiske forekomster med Åmotan som et særpreget element.

Verneforskriften forbyr motorferdsel i § 3, punkt 5. Etter punkt 5.3.d) kan forvaltningsmyndigheten kan tillate kjøring på kjørespor godkjent i forvaltningsplanen.

Forvaltningsplan

Det er ikke godkjent kjørespor hit, det går godkjent kjørespor ca. 300 m unna hytta, fra parkeringsplassen på Stortæla og vestover Grødalen. Hytta ligger i sone med spesiell tilrettelegging og tiltak «**17, Grødalen-Stortæla, hytter**. I denne sonen gjelder samme regler for (...) motorferdsel til eksisterende bygg som i Grødalen for øvrig».

Kommunens retningslinje (dok. 7), pkt. 7 *Kjøring med annet kjøretøy enn snøscooter på vinterføre og på bar mark etter nasjonal forskrift § 6: «På barmark kan tillatelse kun gis etter nærmere angitt traktorvei, ikke for kjøring i terreng utenfor slik vei. Spesielle unntak kan gjøres for enkeltturer om det godtgjøres at transporten kan skje uten vesentlig terrengskade, eller ved praktisk gjennomføring av bygging, hvor det er hensiktsmessig og komme frem med materialer. (gjelder spesielt Grødalen). I så fall skal det stilles krav om reparasjon av skader etter kjøring.»*

Naturmangfoldloven

§ 48 jf. § 77 1. ledd åpner for dispensasjon til tiltak som ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig. Begge vilkår må være oppfylt.

Mulighet for tillatelse etter verneforskrifter og dispensasjon etter § 48 er «kanbestemmelser», det er ikke automatikk i at det skal gis tillatelse selv om vilkårene over er oppfylt.

Presedens

Det er ingen fersk presedens. Det har for en del år siden vært gitt tillatelser til to nabohytter i forbindelse med byggearbeider, der kjøresporene fortsatt er tydelige.

Vurdering

Ut fra forvaltningsplanen, der man i dette området kopler seg opp mot kommunale bestemmelser, kan man her vurdere tillatelse etter § 48 – det er ikke hjemmel for å gi tillatelse etter verneforskriften.

Ut fra tidligere erfaring med transport og graving til hytta, ser det ut til at spor etter kjøring gror igjen over noen år om de ikke opprettholdes ved ny kjøring. Dette vurderes dit hen at omsøkt kjøring ikke vil stride mot verneformålet eller skade verneverdiene vesentlig.

Ut fra at det ser ut til at transport kan gjennomføres uten varig skade på terreng og vegetasjon, bør styret kunne gi dispensasjon til omsøkt transport, på standard vilkår. Det bør også settes vilkår om at søker kun kan kjøre i tørt vær.

SØKNADSSKJEMA

Skrives ut, fylles ut for hånd, sendes inn som brev eller skannes og sendes som epost.

Les først [veiledning for utfylling...](#)

Motorferdsel i utmark

For kommunene Oppdal, Tynset, Følldal, Dovre, Lesja, Rauma, Nesset, Sunndal

NB! Skjemaet må fylles ut nøyaktig. Ved mangelfull utfylling vil skjemaet bli returnert.

A) Søkers navn:	B) Søkers adresse:	C) Søkers telefonr:
Lars A Furu	Buråket 3 6600 Sunndalsøra	91875450
		C2) Søkers epostadresse lafuru@gmail.com

D) Jeg vil med dette søke om

- Tillatelse til selv å foreta transport i henhold til opplysninger gitt nedenfor
- Tillatelse til å benytte leiekjører i henhold til opplysninger gitt nedenfor
- Tillatelse til å benytte fly/helikopter i henhold til opplysninger gitt nedenfor

(Tillatelse til å drive leiekjøring, dvs. ta på seg transportoppdrag for andre kan normalt kun søkes etter særskilt utlysning i kommunen, og ikke på dette skjema).

For perioden: Fra dato - til dato: _____ - _____ - Eller vinter sommer

For året / årene: 2020 - 2021

For kurante formål som går igjen over flere år, kan tillatelse gis for flere år, vanligvis fire (Oppdal fem) år.

- E) Skal kjøring foregå innenfor ett eller flere verneområder?**
- Nei Ja, oppgi hvilket eller hvilke (se f.eks kart på naturbase.no):

Åmotar Grøvudalen landskapsvernområde

F) Søknaden gjelder bruk av (sett t kryss)

☐ Snøscooter med reg. nr. _____	☐ Godkjent leiekjører, - i hvilken kommune?
_____
☐ Bil med reg. nr. _____	☐ Fly, oppgi helst selskap:
_____
☒ Traktor med reg. nr. <u>VB 5336</u>	☒ Helikopter, oppgi helst selskap:
_____
☐ ATV med reg. nr. _____	
☐ Motorbåt	
- Annet, oppgi hva, og evt. reg. nr.: _____

G) Fører av kjøretøy/motorbåt (hvis ikke leiekjører / flyselskap):

(oppgi navn på inntil 3 personer – om søker er av disse kan det oppgis inntil 2 i tillegg)

- Søker?

 Sunndal kommune	
Ark. kode	
2 3 JUNI 2020	
Etat/avd.	Saksnr.
Saksbeh.	Lnr.

H) Søknaden gjelder transport av (sett kryss)		
☐ Ved/brensel, oppgi mengde: _____ ☐ Tyngre utstyr, oppgi hva: _____ ☒ Materialer for nybygg, tilbygg, restaurering, oppgi hva, og mengde: Nytt tønnevrak, vinduer, bordkleing og isolasjon. 45 kvm hytte. Ca 10 lass _____ ☐ Proviant, oppgi mengde: _____	☐ Funksjonshemmet, legg ved legeattest på eget skjema ... <i>Funksjonshemming er ikke dispensasjonsgrunn i verneområder</i> ☐ Saltstein, oppgi mengde i kg: _____ ☐ Annet, oppgi hva og mengde: _____ Oppgi anslått behov for antall turer per år: ____ Ved søknad om å få drive leiekjøring for andre oppgis ikke mengder / antall turer Ved liten plass – sett et tall og vis til felt L) eller eget ark	
I) Søknaden gjelder transport til (sett kryss)		
☒ Egen hytte/bu/seter gnr./bnr./fnr.: _____ ☐ Og gateadresse bu/hytte/seter om det finnes: Stortæla 4 i Grødalen. _____ ☐ Seter med tradisjonell drift eller som brukes for slipp/sanking/tilsyn dyr på utmarksbeite	☐ Seter som leies ut ☐ Seter som eier benytter til fritidsformål ☐ Plasser for utlegging av saltstein ☐ I utmarksnæring (spesifiser i L) ☐ Annet (spesifiser i L)	
J) Transporten er planlagt etter følgende kjørerute (<u>MÅ fylles ut</u> , evt kartvedlegg):		
Beskriv kjørerute (evt. start/landingsplass, vann el for fly/helikopter og motorbåt) her – bruk stedsnavn fra kart 1:50 000 eller www.norgeskart.no . Legg gjerne ved kartutsnitt med inntegnet kjørerute (tegn f.eks. i naturbase.no og ta skjermdump). Mål skal angis entydig – adresse / matrikkelnr / koordinat. Søknad uten entydig kjørerute og mål blir returnert. Mål må oppgis entydig - med koordinat / gyldig matrikkelnr. / adresse. Stortæla til Stortæla langs Ikjørespor og kabeltrase for strøm.		
Bruk ekstra ark om lite plass		
K) Hvilken kommune eller kommuner skal transporten foregå i		
Startkommune: <u>Sunddal</u> _____ (skjema sendes hit) Øvrige kommuner:		
L) Utfyllende opplysninger		
Her fyller du inn opplysninger du mener er viktig for å behandle søknaden, men som det ikke er plass til ovenfor. Ved søknad om tillatelse til å drive leiekjøring gir du her opplysninger om hva slags utstyr du disponerer. Bruk et eget ark Helreovering av hytte bygd på seterrett. Fører ikke til utseendeforandring.		
Bruk ekstra ark om lite plass		
M) Sted: Sunddalsøra	N) Dato: 22.06.2020	O) Underskrift:

Arkivsaksnummer: 2019/13686-13

Saksbehandler: Lars Børve

Dato: 18.09.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyre	50/2020	05.10.2020

Klage fra Fylkesmannen i Innlandet på tillatelse til Bjørn Steinar Smeby, Trondheim, til transport med bil på Vålåsjøhøvegen i Hjerkinns landskapsvernområde med biotopvern og Fokstugu landskapsvernområde i forbindelse med byggearbeider på egen bu ved Korpehaugan i 2020-2021

Forslag til vedtak – innstilling

Dovrefjell nasjonalparkstyre endrer vedtaket i delegert sak nr. 073-2020 slik at det bare gjelder for 2020. Vedtaket blir dermed slik:

Dovrefjell nasjonalparkstyre gir Bjørn Steinar Smeby Trondheim, tillatelse til transport av materialer, verktøy og utstyr med bil på Vålåsjøhøvegen i Hjerkinns landskapsvernområde med biotopvern og Fokstugu landskapsvernområde, i forbindelse med byggearbeider på egen bu, Hindbue, ved Korpehaugan i 2020. Kjørerute er Hjerkinns – veienden ved Grisungvatna. Det gis tillatelse til inntil 10 turer (tur-retur) i 2020. Transportene skal foregå mellom 01.06. og 31.10., unntatt i villreinjakta.

Vilkår:

- Kjøring skal foregå på en hensynsfull måte. Det skal tas hensyn til villrein og annet dyreliv. Vegetasjonen skal ikke påføres unødige skader.
- Tillatelsen gjelder ikke i villreinjakta.
- Kjøring på Vålåsjøhøvegen etter 1. november skal unngås.
- Kjøring skal foregå iht. Forsvarsbyggs ferdselsrestriksjonskart i 2020, og hvis det er behov for transport når og der det er ferdselsrestriksjoner, må transporten avtales med Forsvarsbygg i forkant.
- Eventuell veiledning som forvaltningsmyndigheten, SNO eller fjelloppsynet gir for å ivareta verneformålet, skal følges.
- Kjøretillatelse skal være med når kjøring foregår, og kjørebok skal føres.

Vedtaket er fattet med hjemmel i verneforskriften for Hjerkinns landskapsvernområde § 9, 3. ledd, pkt. d og med grunnlag i utkast til forvaltningsplan for vern av tidligere Hjerkinns skytefelt, og forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell. Vilkårene er fastsatt med grunnlag i vanlig praksis innenfor forvaltningsretten.

--- slutt på innstilling ---

Nasjonalpark	Dovrefjell-Sunndalsfjella
Naturresevatner	Flåman, Bjørndalen, Søndre Snøfjelltjønn, Mardalen
Landskapsvernområder	Hjerkinns med biotopvern, Drivdalen/Kongsvoll/Hjerkinns, Knutshø, Åmotsdalen, Dalsida, Eikesdalsvatnet, Åmotan-Grøvdalen, Jora, Fokstugu
Biotopvernområder	Torbudalen, Sandgovbotn-Mardalsbotn

Dokumenter

- 27.06.2020: Søknad fra Bjørn Steinar Smeby, Trondheim, om transport med bil på Vålåsjøhøvegen i Hjerkinns landskapsvernområde med biotopvern og Fokstugu landskapsvernområde i forbindelse med byggearbeider på egen bu ved Korpehaugan i 2020-2021.
- 30.06.2020: E-post fra Dovrefjell nasjonalparkstyre til Bjørn Steinar Smeby, Trondheim, vedlagt brev med tillatelse til transport med bil på Vålåsjøhøvegen i Hjerkinns landskapsvernområde med biotopvern og Fokstugu landskapsvernområde i forbindelse med byggearbeider på egen bu ved Korpehaugan i 2020-2021. Delegert sak nr. 073-2020.
- 21.07.2020: E-post fra Fylkesmannen i Innlandet til Dovrefjell nasjonalparkstyre, vedlagt brev med klage på vedtak – transport med bil på Vålåsjøhøvegen 2020-2021.
- 27.07.2020: E-post fra Bjørn Steinar Smeby, Trondheim, til Fylkesmannen i Innlandet vedlagt brev med oppklarende opplysninger til klagen.
- 04.09.2020: E-post fra Fylkesmannen i Innlandet til Dovrefjell nasjonalparkstyre, vedlagt brev datert 05.09.2020 – Trekking av klage – transport med bil på Vålåsjøhøvegen 2020-2021.

Klage

Fylkesmannen i Innlandet klager i brev 21.07.2020 på vedtak i delegert sak nr. 073-2020 i Dovrefjell nasjonalparkstyre 30.06.2020. I vedtaket fikk Bjørn Steinar Smeby, Trondheim, tillatelse til transport med bil på Vålåsjøhøvegen i Hjerkinns landskapsvernområde med biotopvern og Fokstugu landskapsvernområde i forbindelse med byggearbeider på egen bu ved Korpehaugan i 2020-2021. Det ble gitt tillatelse til inntil 10 turer (tur-retur) i 2020 og inntil 10 turer (tur-retur) i 2021.

Opplysninger om søknaden / saksopplysninger i delegert sak 073-2020

Bjørn Steinar Smeby, General von Hovens vei 1, 7040 Trondheim, søkte 27.06.2020 om transport med bil på Vålåsjøhøvegen i Hjerkinns landskapsvernområde med biotopvern og Fokstugu landskapsvernområder i forbindelse med byggearbeider på egen bu, Hindbue, ved Korpehaugan i 2020-2021. Kjørerute er Hjerkinns – vegen ved Grisungvatna. Det er ca. 2 km mellom vegen og Hindbue.

Bjørn Steinar Smeby hadde tillatelse til transport av byggematerialer, verktøy, proviant og utstyr med bil på Vålåsjøhøvegen til Grisungvatna, inntil 10 turer i 2019 og hadde tillatelse til 2 turer i 2020 (delegert sak nr. 099-2019).

I søknaden 27.06.2020 går det fram at på befaring sammen med bygningskonsulent i juli 2019, viste det seg at deler av bygningsarbeidet som var gjort på Hindbue, bl.a. taket, måtte gjøres på nytt. Bjørn Steinar Smeby søkte derfor om tillatelse til transport med bil på Vålåsjøhøvegen, 10 turer i 2020 og 10 turer i 2021.

Tilbakeføring av tidligere Hjerkinns skytefelt foregår til og med 2020. I 2020 må kjøring på Vålåsjøhøvegen, avklares med Forsvarsbygg v/ Pål Skovli Henriksen (mobilnr. 928 23 292) eller Frode Nyhagen (mobilnr. 934 22 638). Fra 2021 vil Jora beitelag ta over drifta av vegen.

Nøkkel til bommen på Vålåsjøhøvegen er tilgjengelig i et skap på vaktbua ved hovedbommen på Snøheimvegen. Skapet på vaktbua har hengelås med kode. Kode inntil videre i 2020 er 1192.

Opplysninger om kode til skap og nøkkel til bommen på Vålåsjøhøvegen fås også fra forvalterne for Dovrefjell nasjonalparkstyre, Carl Bjurstedt (mobilnr. 907 70 908) og Lars Børve (mobilnr. 911 79 701). Nøkkelen skal kun benyttes til å åpne og låse bommen på Vålåsjøhøvegen, og legges tilbake i skapet med en gang etterpå. Nøkkelen skal ikke tas med når det kjøres på Vålåsjøhøvegen.

Regler og retningslinjer for saksbehandlingen i delegert sak 073-2020

Regler og retningslinjer for saksbehandlingen går bl.a. fram av:

- Naturmangfoldloven av 19. juni 2009.
- Verneforskrift for Hjerkinns landskapsvernområde med biotopvernav 20.april 2018.
- Verneforskrift for Fokstugu landskapsvernområde av 20.april 2018.
- Forvaltningsplan for verneområdene på Dovrefjell, vedtatt 8. februar 2006.
- Utkast 31.01.2017 til forvaltningsplan for vern av tidligere Hjerkinns skytefelt.
- Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, utgitt av Miljødirektoratet i 2014.

Formålet med Hjerkinns landskapsvernområde med biotopvern er bl.a. å ta vare på en viktig del av leveområdet til villreinen i Snøhetta villreinområde, og særlig viktige trekkorridorer og vandringsrom for villreintrekket rundt Snøhettamassivet. Jf. verneforskriften § 1.

Formålet med Fokstugu landskapsvernområde er bl.a. å ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart. Jf. verneforskriften § 2.

I Hjerkinns landskapsvernområde er motorferdsel vanligvis ikke tillatt, jf. verneforskriften § 9 1. ledd, men forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til bl.a. nødvendig motorferdsel på Vålåsjøhøvegen og Snøheimvegen for transport av ved, varer og utstyr, materialer til byggearbeid og vedlikehold på buer og hytter etter nærmere retningslinjer i forvaltningsplanen, jf. § 9, 3. ledd, pkt. d.

Verneforskriften for Fokstugu landskapsvernområde har ikke bestemmelser om motorferdsel. Denne verneforskriften har bare en generell bestemmelse om ferdsel som sier at "All ferdsel skal skje hensynsfullt og varsomt slik at det ikke skjer skade på landskap, kulturminner eller naturmiljø. Dyrelivet må ikke forstyrres." Jf. verneforskriften § 3 pkt. 4.

I utkast til forvaltningsplan for vern av tidligere Hjerkinns skytefelt, er det (s. 53) bl.a. retningslinjer for motorferdsel på Vålåsjøhøvegen og Snøheimvegen i forbindelse med transport av materialer til vedlikehold og byggearbeider:

Det legges til grunn at transport av materialer til hytter/buer, eller andre anlegg og innretninger, som ligger nær en av disse vegene skal skje på veg sommerstid framfor med beltekjøretøy på vinterføre. Det er nødvendig å redegjøre for omfanget av transportbehovet i en søknad, slik at forvaltningsmyndigheten kan sette vilkår om antall turer vurdert ut fra transportbehovet.

I forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell, går det i retningslinjene for motorferdsel (s. 83-85) bl.a. fram at ved spesielle behov i enkelte år kan det søkes om ekstra turer.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7, skal også legges til grunn som retningslinjer når det treffes beslutninger som berører naturmangfold:

- § 8 kunnskapsgrunnlaget,
- § 9 føre-var-prinsippet,

- § 10 økosystemtilnærming og samlet belastning,
- § 11 kostnadene ved miljøforringelse,
- § 12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Dovrefjell nasjonalparkstyre har i møte 07.12.2015, sak nr. 74-2015 (arkivsak nr. 2015/7095), delegert myndighet til forvalterne (jf. vedtektene pkt. 6.2) til å treffe vedtak i saker av kurant karakter. Alle delegerte vedtak skal refereres for styret.

Vurderinger i delegert sak 073-2020

Dovrefjell nasjonalparkstyre har hjemmel i verneforskriften for Hjerkinns landskapsvernområde til å gi tillatelse til motorferdsel på Vålåsjøhøvegen i forbindelse med byggearbeider på Hindbue ved Korpehaugan.

Vurdering i forhold til de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12:

Når det treffes beslutninger som berører naturmangfoldet, skal forvaltningen innhente og legge til grunn kunnskap om naturmangfoldet. Kunnskapen som skal brukes, er kunnskap om landskap, økosystemer, naturtyper og arter, og det skal gis en vurdering av effekten av påvirkninger.

Dersom det tas hensyn til villrein og annet dyreliv, vil transport med bil på Vålåsjøhøvegen i Hjerkinns og Fokstugu landskapsvernområder, berøre naturmangfoldet forholdsvis lite, og effekten av påvirkningene vil også være forholdsvis liten, jf. § 8.

Påvirkningen av økosystemet skal også vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. § 10. De planlagte transportene med bil på Vålåsjøhøvegen, vil sammen med andre tillatelser og dispensasjoner som er eller vil bli gitt i disse fjellområdene, sannsynligvis ikke føre til at belastningen på økosystemet blir for stor samlet sett. Det er derfor ikke behov for å ta i bruk føre-var-prinsippet, jf. § 9.

I denne saken er det ikke nødvendig å vurdere om tiltakshaver skal dekke kostnadene ved miljøforringelse, jf. § 11, og om det blir benyttet tilstrekkelig miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, jf. § 12.

Det er derfor mulig med hjemmel i verneforskriften for Hjerkinns landskapsvernområde å gi tillatelse til transport med bil på Vålåsjøhøvegen, i forbindelse med byggearbeider på Hindbue ved Korpehaugan.

Byggearbeider på buer i fjellet kan være tidkrevende. Det foreslås derfor at det gis tillatelse til inntil 10 turer (tur-retur) i 2020 og 10 turer (tur-retur) i 2021. Transportene bør foregå mellom 01.06. og 31.10., unntatt i villreinjakta.

Vedtak i delegert sak 073-2020

Dovrefjell nasjonalparkstyre gir Bjørn Steinar Smeby Trondheim, tillatelse til transport med bil på Vålåsjøhøvegen i Hjerkinns landskapsvernområde med biotopvern og Fokstugu landskapsvernområde, i forbindelse med byggearbeider på egen bu, Hindbue, ved Korpehaugan i 2020-2021. Kjørerute er Hjerkinns – veienden ved Grisungvatna. Det gis tillatelse til inntil 10 turer (tur-retur) i 2020 og 10 turer (tur-retur) i 2021. Transportene skal foregå mellom 01.06. og 31.10., unntatt i villreinjakta.

Vilkår:

- Kjøring skal foregå på en hensynsfull måte. Det skal tas hensyn til villrein og annet dyreliv. Vegetasjonen skal ikke påføres unødige skader.
- Tillatelsen gjelder ikke i villreinjakta.
- Kjøring på Vålåsjøhøvegen etter 1. november, skal unngås.

- Kjøring skal foregå iht. Forsvarsbyggs ferdselsrestriksjonskart i 2020, og hvis det er behov for transport når og der det er ferdselsrestriksjoner, må transporten avtales med Forsvarsbygg i forkant.
- Eventuell veiledning som forvaltningsmyndigheten, SNO eller fjelloppsynet gir for å ivareta verneformålet, skal følges.
- Kjøretillatelse skal være med når kjøring foregår, og kjørebok skal føres.

Vedtaket er fattet med hjemmel i verneforskriften for Hjerkinns landskapsvernområde § 9, 3. ledd, pkt. d og med grunnlag i utkast til forvaltningsplan for vern av tidligere Hjerkinns skytefelt, og forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell. Vilkårene er fastsatt med grunnlag i vanlig praksis innenfor forvaltningsretten.

Opplysninger om klagen fra Fylkesmannen i Innlandet

Klagen fra Fylkesmannen i Innlandet i brev 21.07.2020, gjengis her i sin helhet:

Fylkesmannen påklager med dette Dovrefjell nasjonalparkstyre sitt delegerte vedtak datert 30. juni 2020 sak: 073-2020. Saken gjelder tillatelse gitt Bjørn Steinar Smeby til transport med bil på Vålåsjøhøvegen i Hjerkinns og Fokstugu landskapsvernområder i forbindelse med byggearbeider på egen bu, Hindbue, ved Korpehaugan i 2020-2021.

Det er gitt dispensasjon fra forbudet mot motorferdsel i *Forskrift om vern av Hjerkinns landskapsvernområde med biotopvern, Dovre og Lesja kommuner, Oppland § 9.*

Fylkesmannen vurderer at verneforskriften gir anledning til å innvilge dispensasjon til nødvendig transport av materialer og utstyr på Vålåshøvegen i §9, 3. ledd bokstav d. Vi mener imidlertid at omfanget av og vilkår for kjøringen må vurderes på nytt. Dette begrunnes i føringer som ble gitt ved opprettelsen av vernet og i selve forskriften.

Ferdselsrestriksjonene i området er satt av hensyn til villrein. Ved økende bruk av vegen er det stor fare for at ferdselen etter hvert vil skape en barriere som medfører arealunnvikelse hos villreinen, noe som vil resultere i både tapte beitearealer, tapt beitetid og økt energiforbruk. Det er derfor viktig med en grundig vurdering av samlet belastning etter naturmangfoldloven § 10.

I søknaden er det oppgitt et behov for å kjøre til sammen 10 turer på Vålåsjøhøvegen i 2020 og 2021. Det ble imidlertid gitt tillatelse til inntil 10 turer (tur-retur) i 2020 og 10 turer (tur-retur) i 2021. Dette er en dobling av det gitte behovet, og viser at vedtaket ikke er tilstrekkelig behovsprøvd.

På grunn av ferieavvikling forbeholder vi oss retten til å komme med en grundigere begrunnelse av klagen i august.

Oppklarende opplysninger fra Bjørn Steinar Smeby til klagen

Bjørn Steinar Smeby skriver i brev til Fylkesmannen i Innlandet 27.07.2020, følgende:

Jeg har mottatt kopi av Deres skriv av 21.07.20 til Dovrefjell nasjonalparkstyre, og ber om å få komme med noen opplysninger som jeg håper kan være oppklarende i saken.

I forbindelse med restaurering av ei jaktbu i nasjonalparken på Lesja søkte jeg i juni i fjor om å få kjøre 10 turer på Vålåsjøhøvegen i 2019 og 2 turer i 2020. Søknaden ble innvilget i delegert sak nr. 099-2019. Etterhvert som byggeprosessen utviklet seg, ble det klart at jeg hadde undervurdert både de utfordringene som fulgte med det som etterhvert viste seg å bli en

totalrestaurering av ei bu så langt unna vei og derved også det antall turer som trengtes for å gjøre bua helt ferdig.

Da den innleide handverkeren avsluttet arbeidet med bua i fjor høst gjenstod det fremdeles en god del, og ved en etterkontroll av Dovre og Lesja Byggconsult ble det funnet flere alvorlige mangler med det arbeidet som allerede var gjort. Alt ettersom når den som skal utføre arbeidet har anledning til å dra inn i fjellet, vil det i tillegg til å få frem nye materialer, også oppstå behov for å få fraktet verktøy både inn og ut flere ganger.

Det ble derfor besluttet å utsette det arbeidet som må gjøres om og det arbeidet som ikke ble gjort til juli 2020. Nå ble juli måned i år særdeles kald og utrivelig i fjellet med uke på uke med minusgrader om natten og bare noen få plussgrader om dagen. Været kombinert med andre uheldige omstendigheter førte til at jeg må utsette det meste av det gjenstående arbeidet til neste år. For sikkerhets skyld søkte jeg derfor om 10 turer både i 2020 og i 2021.

Av de 10 omsøkte og innvilgede turene for 2019, ble det av overnevnte årsaker bare benyttet 7, og av de 10 turene som er gitt for i år ser det nå ut som om jeg kun får benyttet 4 eller 5. Etter at disse turene er gjennomført vil jeg ha en bedre oversikt over det gjenstående arbeidet og behovet for nye materialer, og jeg vil da sende en ny søknad om kjøring på Vålåsjøhøvegen for barmarksesongen 2021.

Saksbehandler snakket med Bjørn Steinar Smeby 31.08.2020, og han opplyste at det kom til å bli kjørt 4-5 turer til veienden ved Grisungvatna i 2020 i forbindelse med byggeprosjektet på bua (Hindbue) ved Korpehaugan.

Trekking av klagen under vilkår

Fylkesmannen i Innlandet trekker i brev 05.09.2020 klagen på vedtak i delegert sak nr. 073-2020 i Dovrefjell nasjonalparkstyre 30.06.2020, under vilkår. I brevet skriver Fylkesmannen i Innlandet:

Vi viser til foreløpig klage på vedtak, datert 21.07.2020, vår ref. 2020/8241 og oversendte opplysninger fra Bjørn Smeby 27.07.2020.

Smeby opplyser i mail at han i 2020 vil kjøre bare 4-5 turer og ut fra gjenstående arbeid, samt sende ny søknad om kjøring på Vålåsjøhøvegen for barmarksesongen 2021.

Forutsatt at det er kjørt få turer sommeren 2020 og at det vil bli sendt ny søknad for barmarksesongen 2021, vil Fylkesmannen i Innlandet trekke sin klage. I tillegg må gjeldende tillatelse for 2021 trekkes tilbake fra nasjonalparkstyret før neste barmarksesong.

Det er viktig at motorferdselstillatelser er behovsprøvd. Verneforskriften for Hjerkinns landskapsvernområde med biotopvern §9, 3.ledd bokstav d gir kun anledning til å gi dispensasjon for nødvendig transport av materialer og utstyr, ikke kjøring generelt.

Dersom vilkårene ikke imøtekommes, vil klagen bli opprettholdt, og vi vil komme tilbake med en grundigere begrunnelse.

Regler og retningslinjer for saksbehandlingen

Det vises til regler og retningslinjer for saksbehandlingen i delegert sak nr. 073-2020.

I tillegg kommer:

- Forvaltningsloven av 10. februar 1967.
- Vedtekter for Dovrefjell nasjonalparkstyre av 13. august 2015.

I forvaltningslovens regler om klage og omgjøring, går det bl.a. fram:

Enkeltvedtak kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse til det forvaltningsorgan (klageinstansen) som er nærmest overordnet det forvaltningsorgan som har truffet vedtaket (underinstansen). Jf. § 28, 1. ledd.

Fristen for å klage er 3 uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem til vedkommende part. Jf. § 29, 1. ledd.

I vedtektene for Dovrefjell nasjonalparkstyre går det fram at fylkesmannen har klagerett på vedtak fattet av nasjonalparkstyre, jf. naturmangfoldloven § 62 tredje ledd siste setning. Forøvrig gjelder de alminnelige regler om klageadgang.

I vedtektene står det også: I tilfeller der styrets vedtak har et annet utfall enn forvalterens tilrådning til vedtak, må styrets begrunnelse for valg av annet utfall komme fram i vedtaket.

Kommentarer til klagen fra Fylkesmannen i Innlandet og vurderinger

Klagen fra Fylkesmannen i Innlandet ble sendt til Dovrefjell nasjonalparkstyre innen klagefristen. Nasjonalparkstyret kan derfor behandle klagen og vilkårene for trekking av klagen.

I klagen 21.07.2020 skriver Fylkesmannen i Innlandet bl.a. at omfanget av og vilkår for kjøringen må vurderes på nytt, og at det er viktig med en grundig vurdering av samlet belastning.

Det er vanskelig på forhånd å beregne eller fastsette hvor mange turer transport med bil (og tilhenger) det er behov for i forbindelse med byggearbeider i fjellet og i verneområdene. Hvis det f.eks. er nødvendig å bruke to biler samtidig, regnes det som to turer osv.

Det er forskjell på størrelsen på biler og tilhengere, og mengden materialer, utstyr og redskaper varierer både i vekt og volum. Det er derfor vanligvis søkeren som har best forutsetninger for å vurdere hvor mange turer det er behov for, bl.a. hvor mye materialer, verktøy og utstyr det dreier seg om.

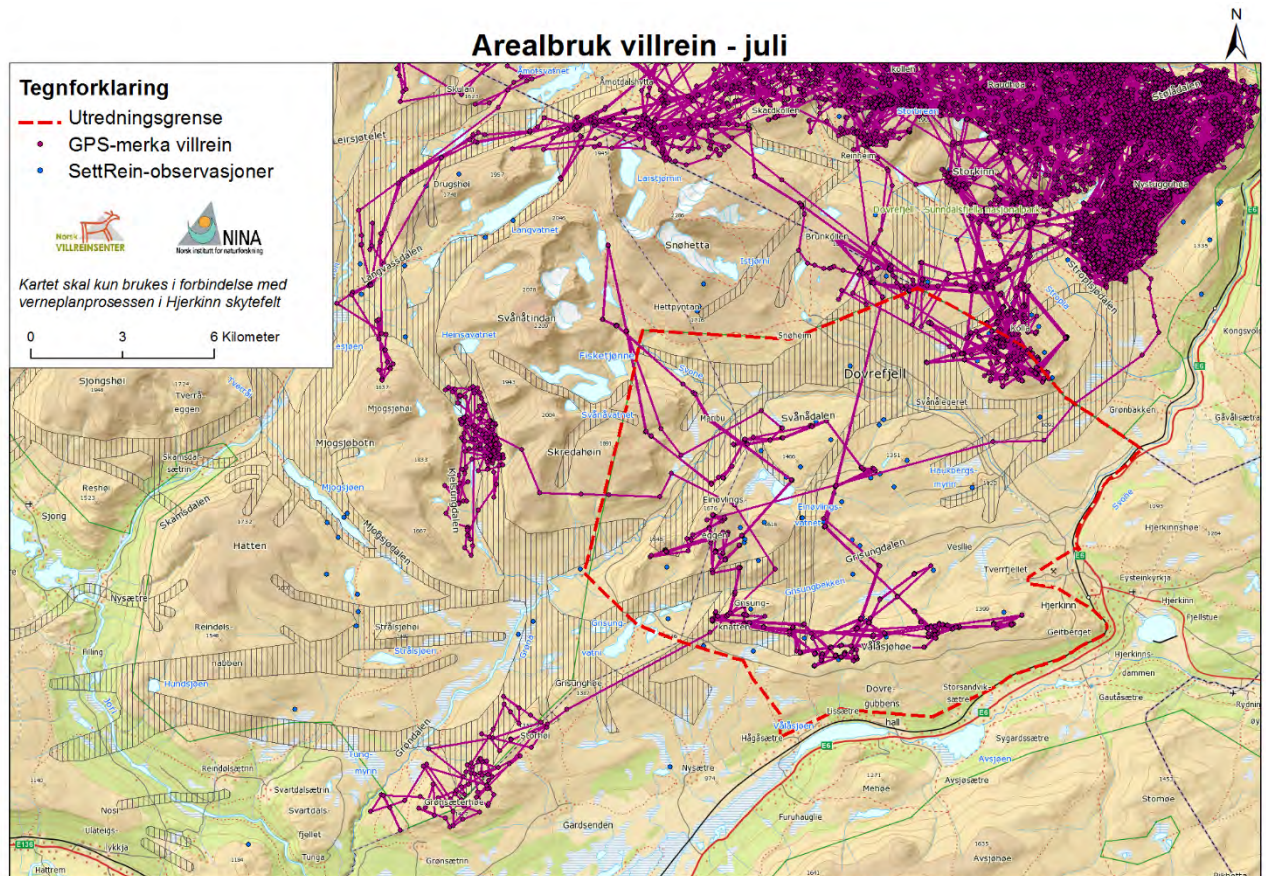
Været i fjellet har innvirkning på hvor mye og hva slags arbeid det er mulig å få utført, hvor lang tid det tar, og hvor mange turer det er behov for. Vålåsjøhøvegen er forholdsvis lang og tidkrevende å kjøre, og erfaring lokalt viser at det i praksis vanligvis ikke blir kjørt mer enn det er behov for.

I forhold til verneverdiene på Dovrefjell er det en stor fordel at byggeperioden blir så kort og effektiv som mulig, og at byggearbeidene ikke går over flere år. Det blir derfor vanligvis gitt tillatelse til et tilstrekkelig antall turer i ett eller to år i forbindelse med byggearbeider i verneområdene på Dovrefjell. I fjellet er det på grunn av vær og årstidene også en fordel at byggearbeider blir ferdig i løpet av forholdsvis kort tid.

Villreinen er den verneverdien som det er viktigst å ta hensyn til i disse områdene.

I forbindelse med kalving og gjennom den første delen av sommeren, står dyra gjerne forholdsvis langt nord. På forsommeren har fostringsflokkene (flokkene med simler, kalver og ungdyr) de seinere åra hatt tilhold i de nordlige områdene mellom Stropsjødalen, Åmotsdalen og Drivdalen, dvs. lengre nord enn Vålåsjøhøvegen.

Det er vanligvis lite villrein langs Vålåsjøhøvegen og ved Grisungen i juni-juli. Se kartet under. Det er derfor en fordel at transportene på Vålåsjøhøvegen foregår i juni og juli. Det er også i juni-juli at mye av byggeaktiviteten i fjellet foregår.

I løpet av juli-august begynner fostringsflokkene å trekke sørover, krysser Stroplsjødalen og bruker deretter tidligere Hjerkindalen skytefelt og områdene øst og sør for Snøhetta-massivet som sensommer-, høst- og vinterbeiter.

Turiststiene i Stroplsjødalen og Snøheimvegen hindrer (forsinker) villreinen i å trekke sørover i juli-august, men effekten er ikke stor nok til å hindre villreinen fullstendig i å trekke sørover.

Ferdselen på Vålåsjøhøvegen har ikke hatt / har ikke like stor negativ betydning på villreinen som ferdselen på Snøheimvegen. Den mest utsatte strekningen på Vålåsjøhøvegen er sannsynligvis der veien passerer Knattmyrene og Rundhøe.

Vålåsjøhøvegen er stengt med bom, og motorisert ferdsel og sykling på denne veien er regulert og derfor begrenset. I klagen skriver Fylkesmannen at: «Ved økende bruk av veien er det stor fare for at ferdselen etter hvert vil skape en barriere som medfører arealunnvikelse hos villreinen, noe som vil resultere i både tapte beitearealer, tapt beitetid og økt energiforbruk.»

Det er lite sannsynlig at ferdselen på Vålåsjøhøvegen kommer til å bli så stor at veien blir en barriere for villreinen i årene framover. Villreinen blir også mindre forstyrret av biler som kjører på veien, enn folk som går og sykler.

Bjørn Steinar Smeby skriver i brev til Fylkesmannen i Innlandet 27.07.2020 at det ser ut som han bare får benyttet 4 eller 5 av de 10 turene som han har tillatelse til i 2020, og etter at disse turene er gjennomført vil han ha bedre oversikt over det gjenstående arbeidet og behovet for nye materialer, og han vil da sende en ny søknad om transport på Vålåsjøhøvegen for 2021.

Fylkesmannen i Innlandet trekker klagen forutsatt at det er kjørt få turer sommeren 2020 og at det vil bli sendt ny søknad for barmarksesongen 2021, og i tillegg må gjeldende tillatelse for 2021 trekkes tilbake fra nasjonalparkstyret før neste barmarksesong.

Saksbehandler foreslår derfor at nasjonalparkstyret endrer vedtaket i delegert sak nr. 073-2020, slik at det bare gjelder for 2020. Klagen fra Fylkesmannen i Innlandet og et av vilkårene for trekking av klagen, blir dermed tatt til følge, og det er dermed ikke nødvendig å oversende saken til Miljødirektoratet for videre klagebehandling.

Forholdet til annet lovverk

I tillegg til tillatelsen / dispensasjonen fra Dovrefjell nasjonalparkstyre kan det også være nødvendig å innhente tillatelse fra andre myndigheter og / eller tillatelse fra grunneier. De fleste tillatelsene eller dispensasjonene til motorferdsel i verneområder, må også ha tillatelse eller dispensasjon etter lov om motorferdsel i utmark og på vassdrag. Det er de enkelte kommunene som gir tillatelser eller dispensasjoner etter motorferdselloven. Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag innskrenker ikke den adgang grunneier og bruker har til å forby eller begrense motorferdsel på sin eiendom.

Rett til innsyn i sakens dokumenter

Alle kan kreve innsyn i sakens dokumenter. Noen dokumenter kan med hjemmel i lov være unntatt fra innsyn.

Klageadgang

Vedtaket eller del(er) av det kan påklages til Miljødirektoratet av en part eller annen med rettslig klageinteresse, innen tre uker fra vedtaket er mottatt, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen sendes til Dovrefjell nasjonalparkstyre, jf. forvaltningsloven § 32.

Kopi til

- Miljøvedtaksregisteret
- Statens naturoppsyn Dovrefjell
- Fylkesmannen i Innlandet
- Forsvarsbygg
- Dovre kommune
- Lesja kommune
- Dovre fjellstyre
- Lesja fjellstyre
- Jora beitelag
- Grisungen sameige

Arkivsaksnummer: 2020/6359-5

Saksbehandler: Lars Børve

Dato: 18.09.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyret	51/2020	05.10.2020

Klage fra Fylkesmannen i Innlandet og Fylkesmannen i Trøndelag på tillatelse til Hege og Torkjel Brendryen, Dalholen, til transport med bil og traktor til seter på Staesvollen i Knutshø landskapsvernområde i 2020-2023

Forslag til vedtak – innstilling

Dovrefjell nasjonalparkstyret endrer vedtaket i delegert sak nr. 074-2020 slik at tillatelsen i vedtaket utvides til også å gjelde tillatelse til kjøring til Staesvollen i forbindelse med tilsyn av husdyr på beite, og at tillatelsen til inntil 10 turer pr. år. i 2020-2023 opprettholdes. Det nye vedtaket blir dermed slik:

Dovrefjell nasjonalparkstyret gir Hege og Torkjel Brendryen, Dalholen, tillatelse til transport av materialer og utstyr med bil og traktor til egen seter på Staesvollen i Knutshø landskapsvernområde, og tillatelse til kjøring til Staesvollen i forbindelse med tilsyn av husdyr på beite, fra 15.06. til 15.10. i 2020-2023. Det gis tillatelse til inntil 10 turer (tur-retur) pr. år. Kjørerute er kjøresporene mellom Setalsjølia / Såtålia og Staesvollen.

Transport av materialer og vedlikehold av klopper og seterhus, bør kombineres med tilsyn av husdyr på beite.

Vilkår:

- Kjøringen skal foregå på en hensynsfull måte. Det skal tas hensyn til villrein og annet dyreliv i nærheten av kjøresporet. Vegetasjonen skal ikke påføres unødige skader.
- Eventuell veiledning som forvaltningsmyndigheten, SNO eller fjelloppsynet gir for å ivareta verneformålet, skal følges.
- Kjøretillatelse skal være med under transportene, og kjørebok skal føres.

Vedtaket er fattet med hjemmel i verneforskriften for Knutshø landskapsvernområde, jf. § 3 pkt. 5.3 e, og med grunnlag i forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell. Vilårene er fastsatt med grunnlag i vanlig praksis innenfor forvaltningsretten.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter

- 25.05.2020: Søknad fra Hege og Torkjel Brendryen, Dalholen, om transport med bil og traktor til seter på Staesvollen i Knutshø landskapsvernområde i 2020-2023.
- 29.05.2020: E-post fra Oppdal kommune til Dovrefjell nasjonalparkstyre – oversending av søknad for behandling.
- 03.07.2020: E-post fra Dovrefjell nasjonalparkstyre til Oppdal kommune vedlagt brev med tillatelse til Hege og Torkjel Brendryen, Dalholen, til transport med bil og traktor til seter på Staesvollen i Knutshø landskapsvernområde i 2020-2023. (Delegert sak nr. 074-2020.)
- 09.07.2020: E-post fra Fylkesmannen i Innlandet vedlagt brev fra Fylkesmannen i Innlandet og Fylkesmannen i Trøndelag med klage på vedtak om motorisert ferdsel på barmark til Staesvollen i Knutshø landskapsvernområde.

Klage

Fylkesmannen i Innlandet og Fylkesmannen i Trøndelag klager 09.07.2020 på vedtak i delegert sak nr. 074-2020 i Dovrefjell nasjonalparkstyre 03.07.2020. I vedtaket fikk Hege og Torkjel Brendryen, Dalholen, tillatelse til transport av materialer og utstyr med bil og traktor til egen seter på Staesvollen i Knutshø landskapsvernområde fra 15.06. til 15.10. i 2020-2023. Det ble gitt tillatelse til inntil 10 turer (tur-retur) pr. år, og kjørerute er kjøresporene mellom Setalsjølia / Såtålia og Staesvollen.

Opplysninger om søknaden / saksopplysninger i delegert sak 074-2020

Hege og Torkjel Brendryen, Baksidevegen 676, 2584 Dalholen, søkte 25.05.2020 om tillatelse til transport av materialer og utstyr med bil og traktor til egen seter på Staesvollen i Knutshø landskapsvernområde fra 15.06. til 15.10. i 2020-2023. De søkte om tillatelse til 15 turer, og kjørerute er Setalsjølia / Såtålia – Staesvollen.

I søknaden skriver Hege og Torkjell Brendryen bl.a.:

Setra skal brukes til beite for hest. Materialtransport dreier seg om trevirke for vedlikehold av klopper, stallen treng oppussing og ny kledning, gammelt skur må restaureres. Det er behov for noko vedlikehold av kjøresporet. Vedlikeholdet vil nok foregå over nokre år.

Setra leies også ut.

Regler og retningslinjer for saksbehandlingen i delegert sak 074-2020

Regler og retningslinjer for saksbehandlingen går bl.a. fram av:

- Verneforskrift for Knutshø landskapsvernområde av 3. mai 2002.
- Naturmangfoldloven av 19. juni 2009.
- Forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell, vedtatt 8. februar 2006.
- Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, utgitt av Miljødirektoratet i 2014.

Formålet med Knutshø landskapsvernområde er å ta vare på et sammenhengende høgfjellsområde med leveområdene til villreinen i Knutshø (villreinområde), og et særpreget

natur- og kulturlandskap med tilhørende planteliv, dyreliv, landskapsformer og kulturmiljø, jf. § 2 i verneforskriften.

Motorisert ferdsel er vanligvis ikke tillatt i Knutshø landskapsvernområde, jf. § 3 pkt. 5.1 og 5.2 i verneforskriften, men forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til bl.a. motorferdsel i forbindelse med nødvendig transport til setrer på traktorveier / kjørespor som er angitt i forvaltningsplanen, jf. pkt. 5.3 e.

I forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell, er det et godkjent kjørespor mellom Setalsjølia / Såtålia og Staesvollen. (Se kartutsnittet under.)

Kart 1: Utsnitt fra kartvedlegg 2 i Forvaltningsplan for verneområdene på Dovrefjell.

I forvaltningsplanen er verneområdene delt inn i soner. Staesvollen ligger i «sone uten tilrettelegging og inngrep».

Forvaltningsplanen har (på side 83-87) retningslinjer for motorferdsel på barmark. For behov som er årvisse, gis tillatelse / dispensasjon for normalt 4 år (s. 83). Det legges (s. 86) opp til en restriktiv praksis, og kjøring utenom eksisterende kjørespor tillates ikke.

I retningslinjene for motorferdsel på barmark i Knutshø landskapsvernområde (s. 86-87) går det fram:

Pkt. 5.3 e: Det kan gis tillatelse til nødvendig transport til setre etter traktorveier / kjørespor som er angitt i forvaltningsplanen. Det legges til grunn at punktet hjemler transport ut over det som går fram av pkt. 5.2 d. For setre som drives i landbruksnæring (jf. næringsoppgave), kan det gis tillatelse til transport i forbindelse med utleie til for eksempel jakt og fiske. Det forutsettes at eier selv besørger transporten.

For setre som ikke drives som en del av jordbruksvirksomhet gis ikke tillatelse til transport i forbindelse med utleie. Det kan imidlertid gis tillatelse til nødvendig transport av ved, og i forbindelse med vedlikehold av bygningene. Det gis ikke tillatelse / dispensasjon for andre formål.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7, skal også legges til grunn som retningslinjer når det treffes beslutninger som berører naturmangfold:

- § 8 kunnskapsgrunnlaget,
- § 9 føre-var-prinsippet.
- § 10 økosystemtilnærming og samlet belastning,
- § 11 kostnadene ved miljøforringelse og
- § 12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Dovrefjell nasjonalparkstyre har i møte 07.12.2015, sak nr. 74-2015 (arkivsak nr. 2015/7095), delegert myndighet til forvalterne (jf. vedtektene pkt. 6.2) til å treffe vedtak i saker av kurant karakter. Alle delegerte vedtak skal refereres for styret.

Vurderinger i delegert sak 074-2020

Dovrefjell nasjonalparkstyre har hjemmel i verneforskriften for Knutshø landskapsvern-område til å gi tillatelse til transport av materialer og utstyr med bil og traktor til seter på Staesvollen, jf. § 3 pkt. 5.3 e.

I retningslinjene for motorferdsel (s. 83) i forvaltningsplanen, er det ikke retningslinjer for antall turer langs kjørespor (på barmark) til seter i «sone uten tilrettelegging og inngrep». Siden det dreier seg om transport av endel materialer, kan det gis tillatelse til inntil 10 turer (tur-retur) i tiden 15.06.-15.10 i 2020-2023. 10 turer pr. år er vanlig praksis i forbindelse med byggearbeider og vedlikehold på hytter og setrer. Hvis det er behov for flere enn 10 turer (tur-retur) pr. år, kan Hege og Torkjel Brendryen søke om det.

Vurdering i forhold til prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7:

Når det treffes beslutninger som berører naturmangfoldet, skal forvaltningen innhente og legge til grunn kunnskap om naturmangfoldet. Kunnskapen som skal brukes, er kunnskap om landskap, økosystemer, naturtyper og arter, og det skal gis en vurdering av effekten av påvirkninger.

Dersom det tas hensyn til vegetasjon, villrein og annet dyreliv, vil transportene med bil og traktor til Staesvollen, berøre naturmangfoldet forholdsvis lite, og effekten av påvirkningene vil også være forholdsvis liten, jf. § 8.

Påvirkningen av økosystemet skal også vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. § 10. Transportene med bil og traktor til Staesvollen, vil sammen med andre tillatelser og dispensasjoner, som er eller vil bli gitt i disse fjellområdene, sannsynligvis ikke føre til at belastningen på økosystemet blir for stor samlet sett. Det er derfor ikke behov for å ta i bruk føre-var-prinsippet, jf. § 9.

I denne saken er det ikke nødvendig å vurdere om tiltakshaver skal dekke kostnadene ved miljøforringelse, jf. § 11, og om det blir benyttet tilstrekkelig miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, jf. § 12.

Det er derfor mulig for Dovrefjell nasjonalparkstyre å gi Hege og Torkjel Brendryen tillatelse til transport av materialer og utstyr med bil og traktor til egen seter på Staesvollen i Knutshø landskapsvern-område, jf. § 3 pkt. 5.3 e.

Vedtak i delegert sak 074-2020

Dovrefjell nasjonalparkstyre gir Hege og Torkjel Brendryen, Dalholen, tillatelse til transport av materialer og utstyr med bil og traktor til egen seter på Staesvollen i Knutshø landskapsvern-område fra 15.06. til 15.10. i 2020-2023. Det gis tillatelse til inntil 10 turer (tur-retur) pr. år. Kjørerute er kjøresporene mellom Setalsjølia / Såtålia og Staesvollen.

Vilkår:

- Kjøringen skal foregå på en hensynsfull måte. Det skal tas hensyn til villrein og annet dyreliv i nærheten av kjøresporet. Vegetasjonen skal ikke påføres unødige skader.
- Eventuell veiledning som forvaltningsmyndigheten, SNO eller fjelloppsynet gir for å ivareta verneformålet, skal følges.
- Kjøretillatelse skal være med under transportene, og kjørebok skal føres.

Vedtaket er fattet med hjemmel i verneforskriften for Knutshø landskapsvernområde, jf. § 3 pkt. 5.3 e, og med grunnlag i forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell. Vilkårene er fastsatt med grunnlag i vanlig praksis innenfor forvaltningsretten.

Opplysninger i delegert sak 074-2020 om forholdet til annet lovverk

I tillegg til tillatelsen / dispensasjonen fra Dovrefjell nasjonalparkstyre kan det også være nødvendig å innhente tillatelse fra andre myndigheter og / eller tillatelse fra grunneier. De fleste tillatelsene eller dispensasjonene til motorferdsel i verneområder, må også ha tillatelse eller dispensasjon etter lov om motorferdsel i utmark og på vassdrag. Det er de enkelte kommunene som gir tillatelser eller dispensasjoner etter motorferdselloven. Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag innskrenker ikke den adgang grunneier og bruker har til å forby eller begrense motorferdsel på sin eiendom.

Opplysninger i delegert sak 074-2020 om rett til innsyn i sakens dokumenter

Alle kan kreve innsyn i sakens dokumenter. Noen dokumenter kan med hjemmel i lov være unntatt fra innsyn.

Opplysninger i delegert sak 074-2020 om klageadgang

Vedtaket eller del(er) av det kan påklages til Miljødirektoratet av en part eller annen med rettslig klageinteresse, innen tre uker fra vedtaket er mottatt, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen sendes til Dovrefjell nasjonalparkstyre, jf. forvaltningsloven § 32.

Opplysninger om klagen fra Fylkesmannen i Innlandet og Fylkesmannen i Trøndelag

Klagen fra Fylkesmannen i Innlandet og Fylkesmannen i Trøndelag 09.07.2020 gjengis her i sin helhet:

Vi viser til delegert vedtak i Dovrefjell nasjonalparkstyre den 03.07.2020 (sak 74/2020, arkivsak 2020/6359) der det gis tillatelse til transport av materialer og utstyr med bil og traktor til seter på Staesvollen i Knutshø landskapsvernområde fra 15.06. til 15.10. i 2020-2023. Setra skal brukes til beite for hest. Det gis tillatelse til inntil 10 turer (tur-retur) pr. år. Kjørerrute er kjøresporene mellom Setalsjølia / Såtålia og Staesvollen.

Det fremmes her en felles klage fra Fylkesmannen i Innlandet og Fylkesmannen i Trøndelag.

Bakgrunn

Eier av seter på Staesvollen i Knutshø landskapsvernområde har søkt om tillatelse til transport av materialer og utstyr med bil og traktor til egen seter på Staesvollen i Knutshø landskapsvernområde fra 15.06. til 15.10. i 2020-2023. Ifølge saksinnstillingen er det søkt om tillatelse til 15 turer pr. år, og kjørrute er Setalsjølia / Såtålia – Staesvollen. (I søknadsskjemaet som ligger på saken er det bedt om at behovet for antall turer anslås. Dette er oppgitt til 15, men det framgår ikke om dette er pr. år eller for hele søknadsperioden).

Rammer for vernet

Verneforskrift for Knutshø landskapsvernområde (av 3.mai 2002)

Formålet med Knutshø landskapsvernområde er å (§ 2):

«ta vare på et sammenhengende høg fjellsområde med leveområdene til villreinen i Knutshø, og et særpreget natur- og kulturlandskap med tilhørende planteliv, dyreliv, landskapsformer og kulturmiljø».

Området er vernet mot alle tekniske inngrep eller tiltak som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter (§ 1.1).

I henhold til verneforskriftens § 5.3 e) kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til:

«Motorferdsel i forbindelse med nødvendig transport til setrer på traktorveier/kjørespor som er angitt i forvaltningsplanen».

Forvaltningsplan for verneområdene på Dovrefjell (2006)

I forvaltningsplanen er strekningen som søkes kjørt avmerket som kjørespor i et område avsatt som definert som «*Sone uten tilrettelegging og inngrep*» (<http://www.nasjonalparkstyre.no/Dovrefjell/Planar/Forvaltningsplan/Gjeldende-forvaltningsplan-2006/>). Nasjonalparkstyret kan derfor innvilge dispensasjon for kjøring på barmark på denne strekningen.

Retningslinjene for motorferdsel i forvaltningsplanen sier om «*Valg av transportform og årstid*» (6.6.2) at:

«Hovedprinsippet er at den transport som gir minst konflikt med verneverdiene og andre brukerinteresser skal nyttes.

b) Der det er kjørespor (tillatelse kreves), skal saksutredningen gjøre en avveining mellom transport på barmark eller snø. Er det nevneverdig forskjell i skade på verneverdiene mellom årstidene, skal transport henvises til den mest gunstige transportform og sesong».

Retningslinjene for motorferdsel på barmark (6.6.4) slår fast at:

«Felles for alle områdene er at det legges opp til en svært restriktiv praksis».

Fylkesmannens vurdering

Fylkesmannen vurderer at verneforskriften åpner opp for at det kan gis dispensasjon til transport av materialer og utstyr på barmark langs eksisterende kjørespor. Fylkesmannen mener imidlertid at vedtaket mangler vurderinger av om transportbehovet kan dekkes på andre måter, samt at omfanget av og vilkår for kjøringen må vurderes på nytt. Dette begrunnes i nasjonale føringer om motorferdsel på barmark og av hensyn til villrein.

Nasjonale føringer for motorferdsel på barmark

Forvaltningspraksisen for saker som behandles etter verneforskriftene bør ikke være mer liberal enn motorferdsellovgivningen. Bruken av motorkjøretøyer på barmark reguleres i «*Forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag av 15. mai 1988*». Som Klima- og miljødepartementet (KLD) viser til i brev av 14.10.2019 til Fylkesmannen i Trøndelag, er forskriften betydelig mer restriktiv når det gjelder åpning for kjøring på barmark enn for kjøring på snødekt mark. Begrunnelsen for dette er at barmarkskjøring har betydelig større potensial for slitasje og skader på terreng og vegetasjon enn kjøring vinterstid.

KLD viser også til de endringer som ble gjort av motorferdsselforskriften i 2009 med mål om å holde omfanget av motorisert ferdsel på et begrenset nivå, spesielt når det

gjelder ferdsel på barmark. Departementet viser til at adgangen til motorferdsel avgrenses til de tilfellene der det anses som mest nødvendig.

Fylkesmannen i Trøndelag har i 2020 fått et eget oppdrag fra Klima- og miljødepartementet på motorferdsel. Dette oppdraget går på å fokusere på veiledning ifm. barmarkskjøring. Fylkesmannen har i den sammenheng kartlagt kommunenes praksis på barmark og kommet fram til at praksisen flere steder ligger langt utenfor hva regelverket åpner for. Samtidig ser vi at verneforskrifter ofte er mindre restriktive enn den nasjonale lovgivningen på motorferdsel. Dette gjør at veiledningen til kommuner og publikum blir en pedagogisk vanskelig øvelse. Vi ønsker derfor at man i dispensasjoner gitt fra verneforskriften gjør oppmerksom på det nasjonale motorferdselregelverket og at man i fremtiden nivellerer seg mot dette regelverket i sin praksis med dispensasjoner også fra verneforskriften, i tillegg til at man opplyser om at søker også må ha en dispensasjon fra motorferdsellovgivningen.

Villreinen i Knutshø

Som grunnlag for å utarbeide regionalplan for Dovrefjell ble status og leveområde for villreinen i Snøhetta- og Knutshøområdet registrert. Her grenser Staesvollen opp til sørenden av registrert trekkområde (Jordhøy, P., Strand, O., Sørensen, R., Andersen, R. og Panzacchi, M. 2012. Villreinen i Snøhetta- og Knutshøområdet. Status og leveområde. NINA Rapport 800).

I perioden 2010 til 2013 gjennomførte Norsk institutt for naturforskning ytterligere registreringer av villreinsens arealbruk (Strand, O., Gundersen, V., Jordhøy, P., Andersen, R., Nerhoel I., Panzacchi, M. & Van Moorter, B. 2015. Villreinsens arealbruk i Knutshø. Resultater fra GPS-undersøkelsene. – NINA Rapport 1019). Sluttrapporten fra prosjektet viser til at reinen i Knutshøområdet er sterkt presset av menneskelig aktivitet, og det anbefales bl.a. å arbeide for å forbedre mulighet for trekk over vegen i Setaldalen (tilførselsveg for kjøring inn til Staesvollen).

Resultatene fra overvåkingsprogrammet for hjortevilt viser at det er tilbakegang i andel kalver per simle, og at slakteveker går nedover. Forstyrrelser antas å være en viktig årsak til dette (Solberg, E. J., Strand, O., Veiberg, V., Andersen, R., Heim, M., Rolandsen, C. M., Solem, M. I., Holmstrøm, F., Jordhøy, P., Nilsen, E. B., Granhus, A. & Eriksen, R. 2017. Hjortevilt 1991–2016: Oppsummeringsrapport fra Overvåkingsprogrammet for hjortevilt - NINA Rapport 1388).

Forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell er relativt gammel, fra 2006. Siden forvaltningsplanen ble godkjent er det kommet både endringer i motorferdselregelverket og ny kunnskap om villreinen. Dette tilsier en grundig vurdering av omfanget av tillatelser til motorisert ferdsel generelt, og særlig på barmark.

I dispensasjonen som nå er gitt er det ikke foretatt en vurdering av behovet for kjøring, utover det søker selv har oppgitt (som nevnt framgår det ikke av søknadsskjemaet om det er søkt om 15 turer totalt over 4-års-perioden eller om det er 15 turer pr. år). 10 turer pr. år i 4 år gir totalt 40 turer for å frakte utstyr og materiell til vedlikehold. Dette synes unødvendig høyt.

Som grunnlag for å innvilge dispensasjonen er det heller ikke gjennomført en avveining mellom transport på barmark eller snø, jfr. retningslinjene i forvaltningsplanen. Det er heller ikke vurdert om kjøring kun med traktor vil kunne redusere behovet for antallet turer, sammenlignet med kjøring både med traktor og bil.

I tillegg er konsekvensene for naturmangfoldet, særlig villreinen, kun summarisk vurdert. Å tillate i alt 40 turer med motorisert ferdsel på barmark for vedlikehold av

klopper, oppussing og ny kledning på stall og restaurering av gammelt skur, vil åpne for en praksis som samla sett kan påvirke verneverdiene negativt, jfr. Naturmangfoldlova §10.

Konklusjon

Fylkesmannen i Innlandet og Fylkesmannen i Trøndelag påklager i fellesskap Dovrefjell nasjonalparkstyre sitt vedtak fordi det kan åpne for en praksis som samla sett kan påvirke verneverdiene negativt og som er i strid med nasjonale målsettinger om å redusere motorisert ferdsel på barmark. Fylkesmannen mener at behovet for transport må vurderes konkret for denne saken, og ulike transportmåter må vurderes. I tillegg må konsekvensene for naturmangfoldet, særlig villreinen, gis en grundigere vurdering. Det bør også vurderes om det er behov for å innskrenke tidsrommet for kjøring, med forbud mot kjøring f.eks. i villreinjakta.

Det bes om at vedtak som omfatter begge fylker sendes begge Fylkesmenn til orientering. I dette tilfellet ser ikke Fylkesmannen i Trøndelag å ha mottatt kopi av vedtaket.

Tilleggsopplysninger

I søknaden fra Hege og Torkjell Brendryen 25.05.2020 er det også opplyst at setra brukes i forbindelse med slipp, sanking og tilsyn med sau.

Setra skal som tidligere opplyst også brukes til beite for hest. Det betyr at det er nødvendig med et gjerde rundt setervollen.

I beiteloven § 6 går det fram at eier av husdyr skal sørge for at husdyr ikke kommer inn på område der eieren ikke har rett til å ha husdyr.

I lov om dyrevelferd § 8 går det fram at dyreholder skal påse at driftsformer, metoder, utstyr og tekniske løsninger som brukes til dyr, er egnet til å ivareta hensynet til dyrs velferd.

I lov om dyrevelferd § 15 går det også fram at bygninger, gjerder og andre mindre innretninger skal utføres slik at dyr ikke utsettes for fare for unødvendige påkjenninger eller belastninger, og at den som er ansvarlig for bygningen, gjerdet og innretningen, skal føre nødvendig tilsyn med disse, og gjennomføre nødvendige tiltak for å kunne oppdage og forebygge og avhjelpe fare for unødige påkjenninger og belastninger.

I lov om motorferdsel i utmark går det i § 4, pkt. c, fram at motorferdsel på bl.a. barmark er tillatt i bl.a. jordbruksnæring. Dvs. motorferdselloven er mer liberal enn verneforskriften i dette tilfellet.

Oppdal kommune oversendte søknaden fra Hege og Torkjell Brendryen til Dovrefjell nasjonalparkstyre i e-post 29.05.2020. I denne e-posten går det fram at Hege og Torkjell Brendryen søkte om inntil 15 turer (tur-retur) pr. år.

Det er en del klopper på kjøresporene mellom Setalsjølia / Såtålia og Staesvollen, dvs. kloppene er på kjøresporene mellom Orkelkroken og Staesvollen, og det er eierne av Staesvollen som vedlikeholder disse. På de neste sidene er det bilder av disse kloppene.

Bilde 1-6: Klopper på kjøresporene mellom Orkelkroken og Staesvollen. Bildene er tatt 14.08.2017.

Det er også forholdsvis mange hus på Staesvollen.

Bilde 7-9. Husene på Staesvollen. Bildene er tatt 14.08. 2027.

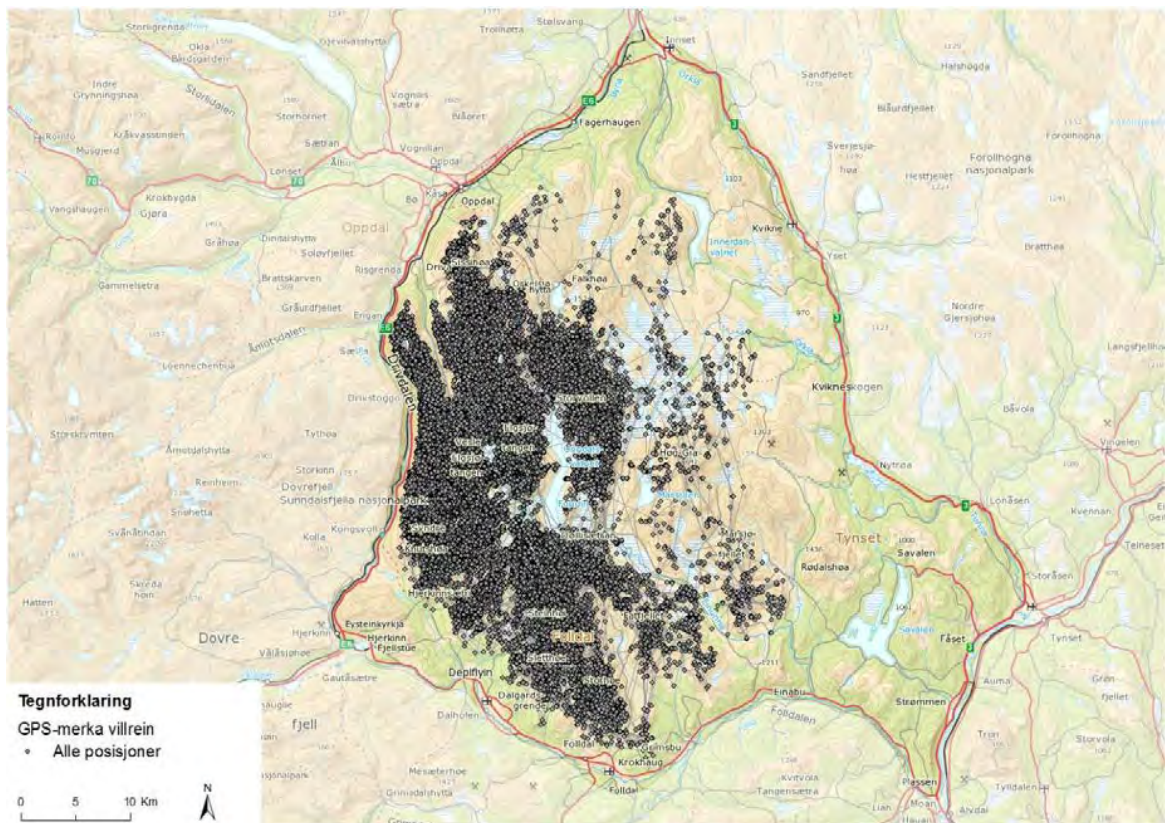
Legg merke til taket til høyre på bilde 7, som er taket på ei kjølebu (aurbu). Til sammen er det 6 hus på Staesvollen.

Det er ikke nettinggjerde rundt setervollen / beitet på Staesvollen.

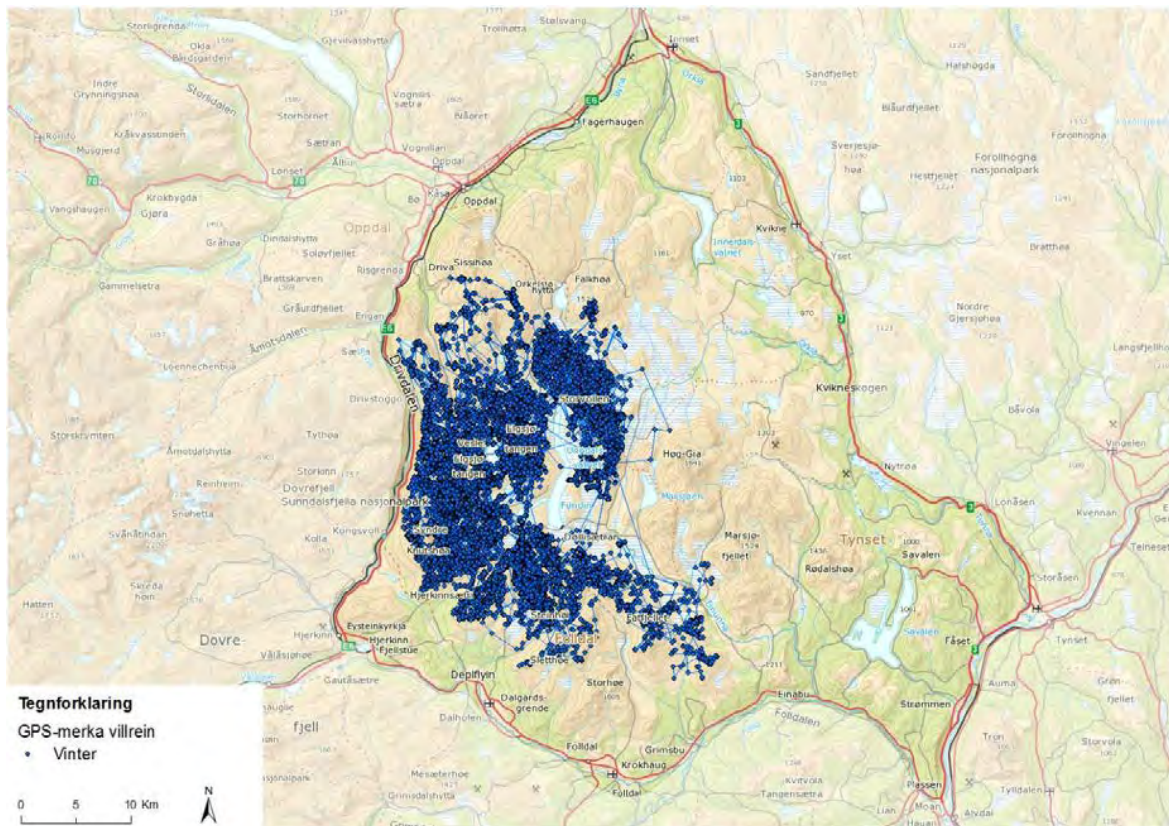
Prosjektet Villreinens arealbruk i Knutshøområdet

Norsk institutt for naturforskning (NINA) kartla villreinens arealbruk i Knutshø landskapsvernområde ved hjelp av GPS-teknologi i 2010-2013. Noen simler ble utstyrt med GPS-sendere, og resultatene fra kartleggingen ble i 2015 rapportert i NINA Rapport 1019 Villreinens arealbruk i Knutshø.

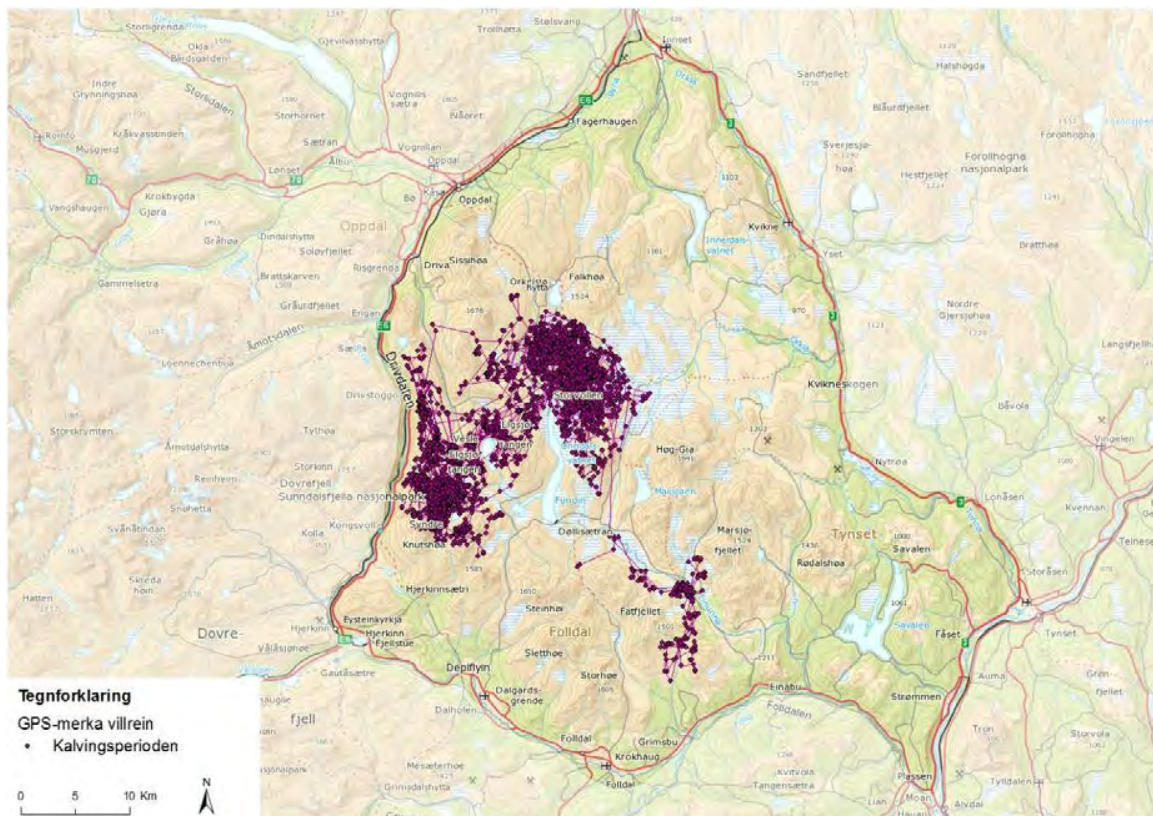
NINA-rapporten inneholder noen kart som viser simlenes arealbruk:

Kart 1. Alle GPS-posisjoner gjennom hele året i prosjektperioden.

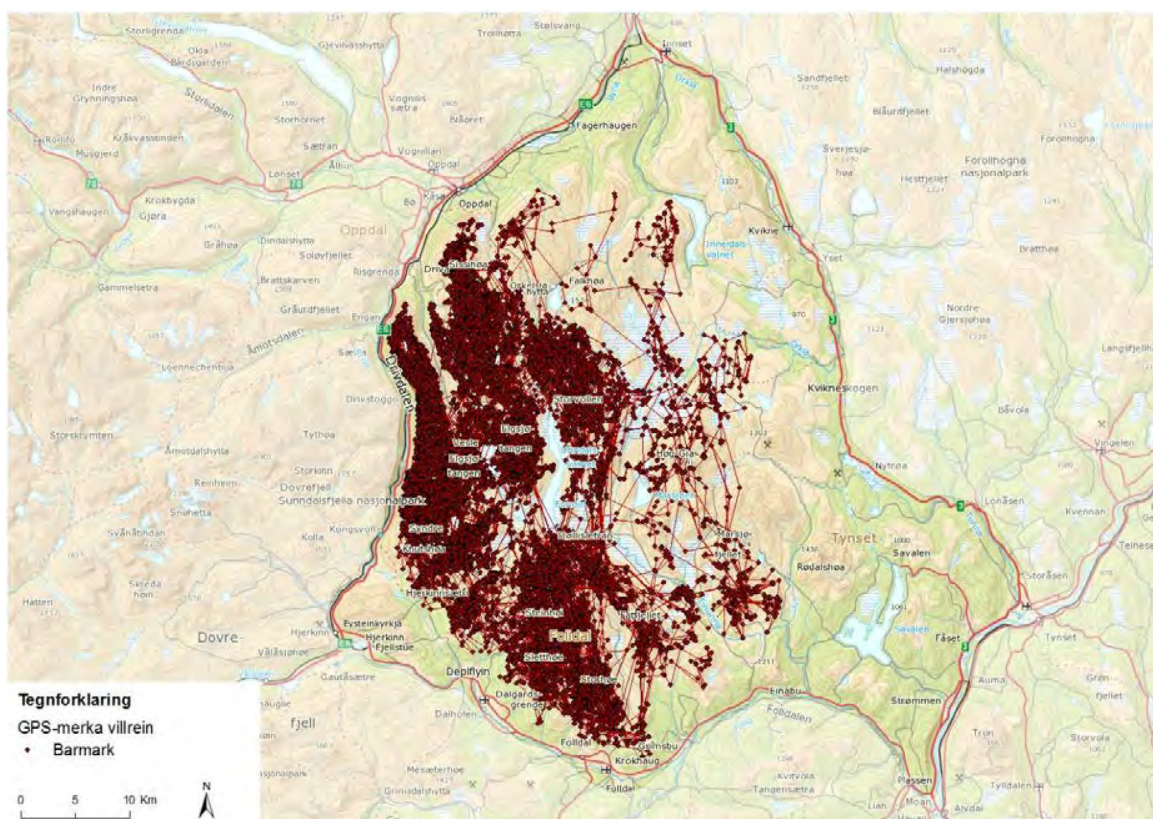

Kart 2: Alle GPS-posisjoner i vintersesongen i prosjektperioden.

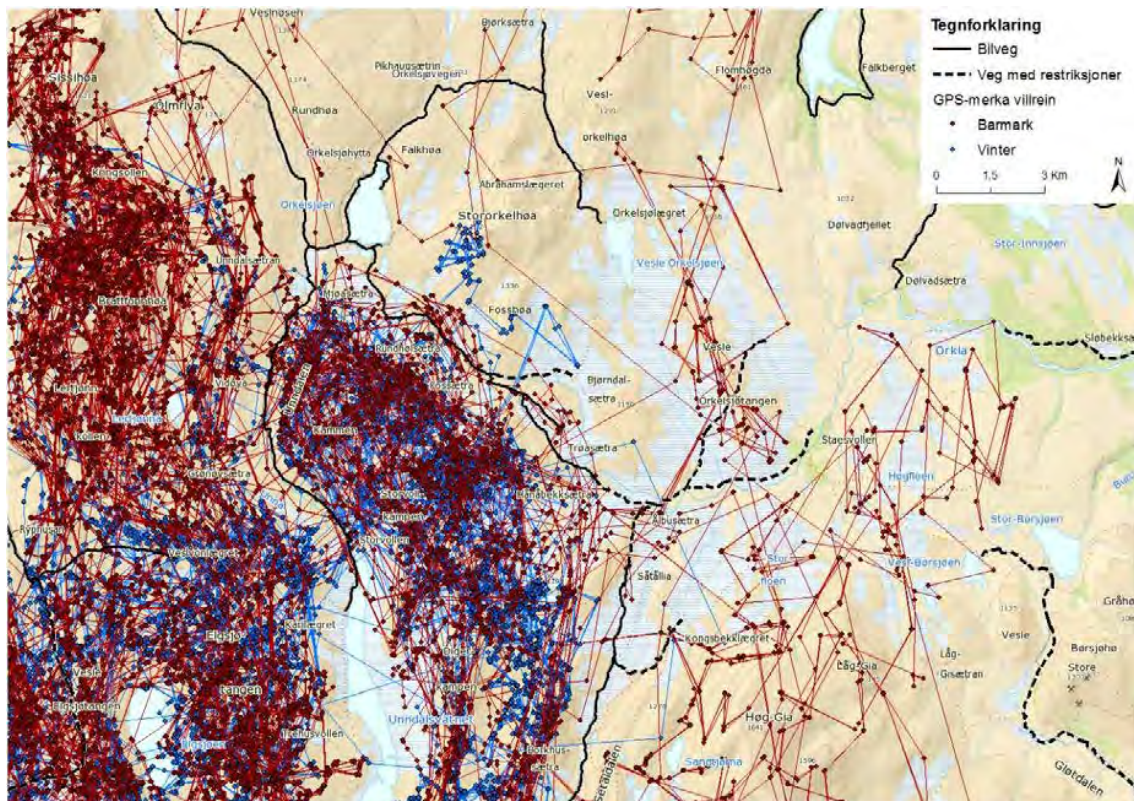

Kart 3. Alle GPS-posisjoner under kalvinga i prosjektperioden.

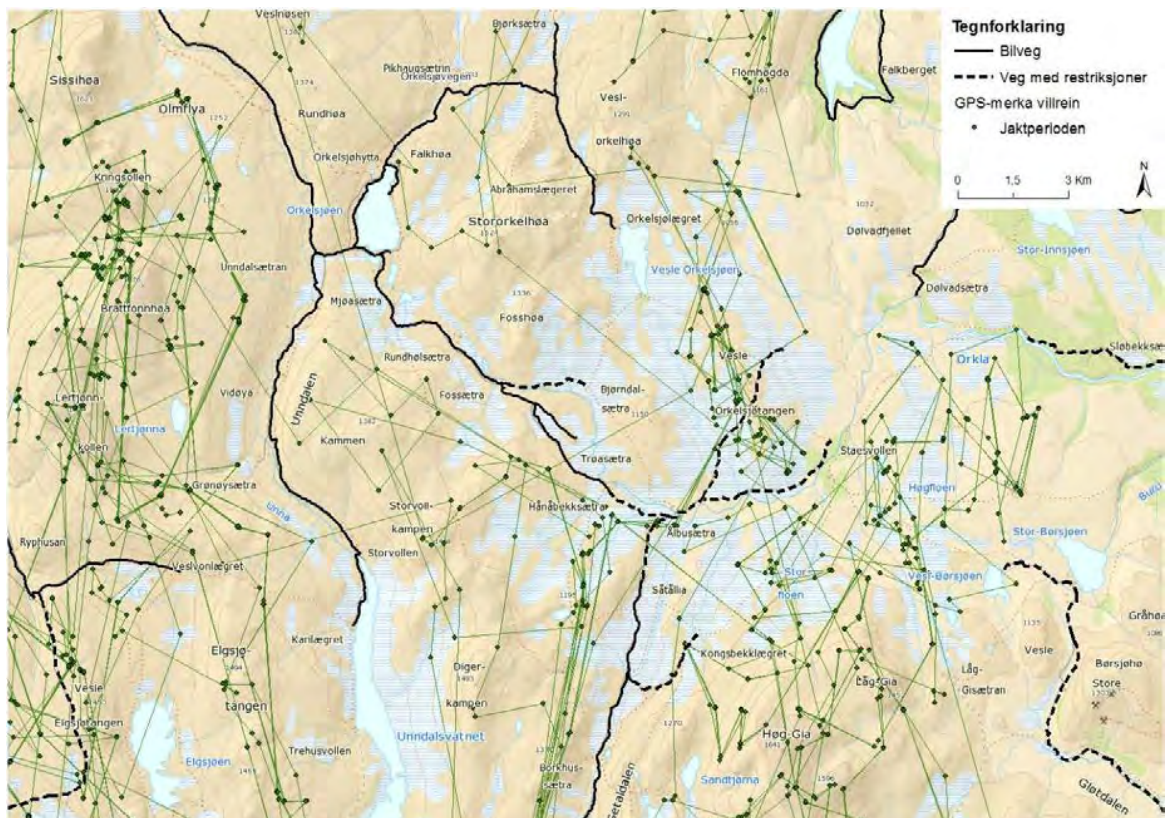
I NINA Rapport 1019 Villreinsens arealbruk i Knutshø, går det (s. 52) fram at villreinen i Knutshø villreinområde i lengre tid har hatt fast kalvingsland i områdene nordøst for Fundin, rundt Hånåbekktangen – Digerkammen.

Kart 4. Alle GPS-posisjoner i barmarksesongen (1. mai til 1. november) i prosjektperioden.

Kart 5. Oversikt over alle GPS-lokaliseringer av rein i områdene ved Orkelsjøen.

Kart 6. Oversikt over GPS-lokaliseringer av rein i områdene ved Orkelsjøen under reinsjakta. Det var stort sett bare i reinsjakta at det var GPS-lokaliseringer av simler øst for Orkelsjøen og Setaldalen i 2010-2013.

Regler og retningslinjer for saksbehandlingen

Det vises til regler og retningslinjer for saksbehandlingen i delegert sak nr. 074-2020.

I tillegg kommer:

- Forvaltningsloven av 10. februar 1967.
- Vedtekter for Dovrefjell nasjonalparkstyre av 13. august 2015.

I forvaltningslovens regler om klage og omgjøring, går det bl.a. fram:

Enkeltvedtak kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse til det forvaltningsorgan (klageinstansen) som er nærmest overordnet det forvaltningsorgan som har truffet vedtaket (underinstansen). Jf. § 28, 1. ledd.

Fristen for å klage er 3 uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem til vedkommende part. Jf. § 29, 1. ledd.

I vedtektene for Dovrefjell nasjonalparkstyre går det fram at fylkesmannen har klagerett på vedtak fattet av nasjonalparkstyre, jf. naturmangfoldloven § 62 tredje ledd siste setning. Forøvrig gjelder de alminnelige regler om klageadgang.

I vedtektene står det også: I tilfeller der styrets vedtak har et annet utfall enn forvalterens tilrådning til vedtak, må styrets begrunnelse for valg av annet utfall komme fram i vedtaket.

Kommentarer til klagen fra Fylkesmannen i Innlandet og Fylkesmannen i Trøndelag og vurderinger

Klagen fra Fylkesmannen i Innlandet og Fylkesmannen i Trøndelag ble sendt til Dovrefjell nasjonalparkstyre innen klagefristen. Nasjonalparkstyret kan derfor behandle klagen.

Det ser ikke ut som Fylkesmannen i Innlandet og Fylkesmannen i Trøndelag har sendt kopi av klagen til Hege og Torkjel Brendryen. Det er ikke opplyst om de har blitt gjort kjent med klagen på annen måte.

Vurderinger og kommentarer i forhold til villrein

Villreinen bruker områdene øst for Orkelsjøen og Setaldalen forholdsvis lite gjennom hele året.

Årsaker til at villreinen i Knutshø villreinområde stort sett bare bruker den vestlige delen av området, er uklart.

Årsaker til nedgangen i antall kalv pr. simle og nedgangen i slaktevekter, er heller ikke helt klarlagt ennå. Mulige årsaker kan bl.a. være en del ferdsløp i villreinområdet og tilstanden på vinterbeitene. Medvirkende årsak kan også være langtidsvirkning av reguleringen av Fundinmagasinet, som demte ned store myrområder som sannsynligvis var viktige høstbeiter for villreinen i Knutshø villreinområde tidligere.

Noen turer med bil og traktor til Staesvollen vil sannsynligvis ikke påvirke villreinen i Knutshø villreinområde så mye om sommeren og høsten.

Vurderinger og kommentarer til transport på barmark eller vinterføre

I forvaltningsplanen (s. 83) går det fram at det er den transport som gir minst konflikt med verneverdiene og andre brukerinteresser som skal benyttes, og Dovrefjell nasjonalparkstyre kan ut fra hensynet til verneverdiene henvise transport til vinterføre der transport på barmark kan påregnes å gi terrengskader.

Det er derfor nærliggende å vurdere transport med snøskuter om vinteren, men transport med snøskuter er langt både fra Dalholen og Oppdal, og kjørerutene som kan brukes går gjennom eller nær områder hvor det kan være villrein om vinteren, spesielt på slutten av vinteren når kalvingstiden nærmer seg.

Kalvingsområdet til villreinen i Knutshø villreinområde har i lengre tid vært i områdene nordøst for Fundin rundt Hånåbekktangen og Digerkammen. Setaldalen ligger nær dette kalvingsområdet, og siden transportene med snøskuter vanligvis foregår på slutten av vinteren, er det en fordel at det foregår lite transporter med snøskuter i dette området når kalvingstiden nærmer seg.

Bilvegen i Setaldalen til Setalsjølia er åpen for fri ferdsel om sommeren og høsten mot betaling av bomavgift. Det er en del trafikk på denne veien i sommerhalvåret, og det er nødvendig å bruke denne veien i forbindelse med transport til Staesvollen om sommeren og høsten.

På barmark foregår transportene mellom Setalsjølia og Staesvollen på kjørespor med klopper over bekker og fuktige partier. Det er lite sannsynlig at det vil bli skader på terrenget og vegetasjonen utenfor de nåværende kjøresporene til Staesvollen.

Kjøring med bil gir sannsynligvis mindre skader på kjøresporene enn traktor.

Behovene for transport til Staesvollen er knyttet til vedlikehold av seterhus og klopper og tilsyn med beitedyr om sommeren og høsten, og det er derfor også hensiktsmessig at transportene foregår om sommeren og høsten.

Vurdering og kommentarer til behov for antall turer

Det er vanskelig på forhånd å beregne eller fastsette hvor mange turer transport med traktor, bil og tilhenger det er behov for i forbindelse med vedlikehold av klopper og seterhus. Hvis det f.eks. er nødvendig å kjøre to biler, eller en bil og en traktor, regnes det som to turer osv.

Det er forskjell på størrelsen på traktorer, biler og tilhengere, og mengden materialer, utstyr og redskaper varierer både i vekt og volum. Det er derfor vanligvis søkeren som har best forutsetninger for å vurdere hvor mange turer det er behov for, bl.a. hvor mye materialer og utstyr det dreier seg om. Det er derfor gitt tillatelse til inntil 10 turer (tur-retur) i delegert sak nr. 074-2020.

Været i fjellet har også innvirkning på hvor mye og hva slags arbeid det er mulig å få utført, hvor lang tid det tar, og hvor mange turer det blir behov for. Kjøresporet mellom Setalsjølia og Staesvollen er forholdsvis langt og tidkrevende å kjøre, og erfaring lokalt viser at det i praksis vanligvis ikke blir kjørt mer enn det er behov for.

Vurderinger og kommentarer i forhold til beitedyr

Hege og Torkjell Brendryen har hest på beite på setra, og bruker setra som utgangspunkt for tilsyn og sanking av sau. Beitet på Staesvollen var / er ikke gjerdet inn med nettinggjerde, men blir gjerdet inn med elektrisk gjerde som drives med solcellestrøm og batteri. Elektrisk gjerde krever regelmessig tilsyn, bl.a. fordi strømtråden kan bli revet ned av elg, eller blåse ned.

Kravene i beiteloven og i loven om dyrevelferd gjør at det er nødvendig med regelmessig tilsyn av husdyr på beite. Det kan være behov tilsyn av husdyr på beite også i villreinjakta.

Saksbehandler foreslår at tillatelsen i vedtaket i delegert sak 074-2020, utvides til også å gjelde kjøring til setra i forbindelse med tilsyn av husdyr på beite, og at tillatelsen til inntil 10 turer pr. år. i 2020-2023 opprettholdes.

Tilsyn kan / bør kombineres med transport av materialer og vedlikehold av klopper og seterhus. Det foreslås derfor også å ta inn en ny setning i vedtaket om at transport av materialer og vedlikehold av klopper og seterhus, bør kombineres med tilsyn av husdyr på beite.

Dette blir dermed et endret vedtak i forhold til vedtaket i delegert sak 074-2020. Hvis Fylkesmannen i Innlandet og Fylkesmannen i Trøndelag er uenig i det nye vedtaket, må de derfor klage på dette vedtaket. Det er dermed ikke nødvendig å oversende denne saken til Miljødirektoratet for videre klagebehandling.

Forholdet til annet lovverk

I tillegg til tillatelsen / dispensasjonen fra Dovrefjell nasjonalparkstyre kan det også være nødvendig å innhente tillatelse fra andre myndigheter og / eller tillatelse fra grunneier. De fleste tillatelsene eller dispensasjonene til motorferdsel i verneområder, må også ha tillatelse eller dispensasjon etter lov om motorferdsel i utmark og på vassdrag. Det er de enkelte kommunene som gir tillatelser eller dispensasjoner etter motorferdselloven. Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag innskrenker ikke den adgang grunneier og bruker har til å forby eller begrense motorferdsel på sin eiendom.

Retten til innsyn i sakens dokumenter

Alle kan kreve innsyn i sakens dokumenter. Noen dokumenter kan med hjemmel i lov være unntatt fra innsyn.

Klageadgang

Vedtaket eller del(er) av det kan påklages til Miljødirektoratet av en part eller annen med rettslig klageinteresse, innen tre uker fra vedtaket er mottatt, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen sendes til Dovrefjell nasjonalparkstyre, jf. forvaltningsloven § 32.

Kopi til

Miljødirektoratet

Statens naturoppsyn Dovrefjell

Fylkesmannen i Innlandet

Fylkesmannen i Trøndelag

Oppdal kommune

Tynset kommune

Hege og Torkjel Brendryen, Dalholen

Arkivsaksnummer: 2020/5656-8

Saksbehandler: Carl Severin Bjurstedt

Dato: 17.09.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyret	52/2020	05.10.2020

Sak - Klagebehandling - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - dispensasjon - motorferdsel 2020 - 2022 - hytte Snøfjellstjønnevegen 704

Innstilling fra forvalter

Dovrefjell nasjonalparkstyret avviser klagen på vedtak i delegert sak 67/20 fra Fylkesmannen i Trøndelag.

Vedtaket er gjort ut fra den rammen forskrift for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark gir og ut fra de behovsvurderinger som ligger i forvaltningsplanen og en vurdering av tilleggsbehov i den konkrete saken. Å kreve konkret behovsvurdering i den enkelte sak for det antall turer forvaltningsplanen åpner for med konkret vurdering av sesong for transporten i hver sak slik Fylkesmannen mener er korrekt blir et brudd med de forutsetninger som ligger til grunn for forskrift og forvaltningsplan.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Delegert sak 67/20 25.6.2020 - Dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - dispensasjon - motorferdsel hytte Snøfjellstjønnevegen 704 - Ole og Torbjørn Orkelbog
- 2 Varsel om klage - delegert vedtak - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - bar mark - bil/traktor - hytte Snøfjellstjønnevegen 704 - Ole og Torbjørn Orkelbog
- 3 Varsel om mulig omgjøring av vedtak - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - bar mark - bil - Snøfjellstjønnevegen 704 - Torbjørn og Ole Orkelbog
- 4 Klage - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - barmark - hytte Snøfjellstjønnevegen 704 gbnr 356/1/0/198/1 - Ole og Torbjørn Orkelbog

Andre dokumenter i saken

5. Naturmangfoldloven – NML, [kap. II om bærekraft...](#) og [V områdevern...](#)
6. Forskrift for [Dovrefjell-Sunndalsfjella NP...](#)
7. [Forvaltningsplan for verneområdene på Dovrefjell...](#)
8. Rundskriv om [forvaltning av verneområder...](#)
9. [Delegeringsreglement for Dovrefjell nasjonalparkstyret...](#)

Nasjonalpark	Dovrefjell-Sunndalsfjella
Naturreseervater	Flåman, Bjørndalen, Søndre Snøfjellstjønn, Mardalen
Landskapsvernområder	Hjerkinn med biotopvern, Drivdalen/Kongsvoll/Hjerkinn, Knutshø, Åmotsdalen, Dalsida, Eikesdalsvatnet, Åmotan-Grøvdalen, Jora, Fokstugu
Biotopvernområder	Torbudalen, Sandgovbotn-Mardalsbotn

Saksopplysninger

Ole og Torbjørn Orkelbog fikk etter rutinebehandling i tråd med føringene i forvaltningsplan i delegert sak 67/20 (vedlegg 1) tillatelse til to turer per sesong til hytte Snøfjellstjønnvegen 704 for perioden 2020-22. I tillegg to ekstra turer sommeren 2020 som eventuelt kan utsettes. Dette er den innerste hytta langs det som i forvaltningsplanen av 2006 er godkjent som kjørespor her. Forvaltningsplanen gir en konkretisering av «eksisterende kjørespor» i verneforskriften fra 2002. I ny forskrift av 2018 står kun «kjørespor».

Ekstraturene er begrunnet med ekstra transportbehov grunnlagt i ekstraordinært vedlikehold. Det var søkt om 10 turer, etter vår vurdering ble dette funnet å være kraftig overdrevet i forhold til oppgitt behov. Se avsnittet **Forvaltningsplan** for vurderingskriterier.

Fylkesmannen varslet om kommende klage på vedtaket i e-post 1.7. (vedlegg 2) og fremmet endelig klage 14.7. (vedlegg 4). I tillegg har Fylkesmannen varslet mulig omgjøring av kommunens vedtak om tillatelse etter motorferdselloven (vedlegg 3).

(1) Fylkesmannen grunngir klagen slik:

«Etter Fylkesmannens vurdering kan transportbehovet dekkes på annen måte enn barmarkskjøring, noe som medfører at det ikke er grunnlag for å gi tillatelse etter verneforskriftens § 9, tredje ledd, bokstav b.

(...)

(2) *Forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell sier at det kan gis inntil 2 (to) turer for ordinær transport til hytter ved Snøfjellstjønnin etter eksisterende kjørespor og at antall turer kan utvides ved spesielle behov (kap. 6.6.4 Retningslinjer for motorferdsel på barmark, side 86). Fylkesmannen vurderer retningslinjene i forvaltningsplanen til å være mer liberale enn hva motorferdsels-lovgivningen åpner opp for. Det er uheldig at det har utviklet seg en forvaltningspraksis i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark som strider mot motorferdselslovgivningen.»*

(3) Det framgår at klagen er en del av FMTLs gjennomgang av praksis i barmarksaker, initiert av KLD.

«Det er ønskelig at forvaltningspraksisen når det eventuelt skal gis dispensasjoner fra verneforskriften for barmarkskjøring i fremtiden, nivelleres opp mot motorferdselslovgivningen. For å minimalisere barmarkskjøringen i nasjonalparken bør det kun gis tillatelse til barmarkskjøring når det skal transporteres varer, utstyr o.l. som er av en slik karakter at det ikke er egnet å transportere inn vinterstid på snødekt mark. Dette vil også være i tråd med de strenge vilkårene motorferdselslovgivningen krever for å gi tillatelse etter nasjonal forskrift § 6. Forvaltningspraksisen for saker som behandles etter verneforskriftene bør ikke være mer liberal enn motorferdselloven og nasjonal forskrift.

(4) *Verneforskriftens § 9 viser til at motorferdsel på land, i vann og i luft under 300 meter fra bakken er forbudt. Videre sier verneforskriftens § 9 annet ledd hvilken type motorisert ferdsel bestemmelsen ikke er til hinder for, mens § 9 tredje ledd sier hva forvaltningsmyndigheten etter søknad kan gi tillatelse til. Når det gjelder barmarkskjøring langs kjørespor er det kun åpnet opp for at det kan gis tillatelse etter søknad inn til Søndre Snøfjellstjønn og Nedre Vårstigetseter (verneforskriftens § 9, tredje ledd, bokstav b). Verneforskriften sier at det kan gis, ikke at det skal gis. For å minimalisere barmarkskjøringen i nasjonalparken bør det, som tidligere nevnt, kun gis tillatelse til barmarkskjøring når det skal transporteres varer, utstyr o.l. som er av en slik karakter at det ikke er egnet å transportere inn vinterstid på snødekt mark. Punktet om at ubrukte turer kan overføres til neste år viser med all tydelighet at antall turer ikke er behovsprøvd, men kun vedtatt ut fra generelle retningslinjer i forvaltningsplanen i forhold til hvor mange turer det kan gis tillatelse til.*

- (5) *Nasjonalparkforvalter og/eller styret skal alltid vurdere om behovet for barmarkskjøring kan dekkes på andre måter. Dette gjelder uavhengig av om vedtaket er hjemlet direkte i verneforskriften eller i naturmangfoldlovens § 48. Kan behovet dekkes med motorisert ferdsel på snødekt mark, skal hovedregelen være at transporten skal utføres på snødekt mark, alternativt med helikopter. Fylkesmannen kan ikke se at nasjonalparkforvalter har vurdert dette når vedtaket ble fattet. Det kommer ikke frem noe i saken som tilsier at det skulle være noen særlige grunner eller forhold som tilsier at transporten ikke kan skje på vinterstid, eller med helikopter. Vilkårene for å kunne gi en dispensasjon for barmarkskjøring etter verneforskriftens § 9, tredje ledd, bokstav b skal vurderes minst like strengt som vilkårene for å gi en dispensasjon etter § 6 i nasjonal forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag (NF). Det er uheldig at forvaltningspraksisen er mer liberal når søknader om tillatelse etter verneforskriften innenfor nasjonalparken vurderes enn hva vilkårene for å innvilge tillatelse etter NF § 6 tilsier.*
- (6) *Fylkesmannen er klar over at vedtaket er en videreføring av en forvaltningspraksis som Dovrefjell nasjonalparkstyre har praktisert over flere år. Når Fylkesmannen allikevel velger å klage på vedtaket er det fordi det, etter vår vurdering, har etablert seg en uheldig forvaltningspraksis der søkere automatisk får tillatelse til barmarkskjøring uavhengig av om søker har et reelt behov eller ikke, samt at nasjonalparkstyret/forvalter unnlater å vurdere om behovet kan dekkes på andre måter og til andre årstider. Etter Fylkesmannens vurdering er det ikke grunnlag for å gi dispensasjon med hjemmel i verneforskriftens § 9, tredje ledd, bokstav b for omsøkte motoriserte ferdsel på barmark.»*

Det ligger en lang prosess bak formuleringene i verneforskriften og forvaltningsplanen når det gjelder dette kjøresporet. Spørsmålet om bruk av kjøresporet ble bragt inn for Stortinget under verneplanprosessen, der daværende miljøvernminister sa (se dokument 10) at «*Selv om hytteområdet nå ligger innenfor nasjonalparken, betyr ikke det at det ikke skal være anledning til å benytte motorisert transport inn i området. Forvaltningsmyndigheten skal fortsatt kunne gi tillatelse til nødvendig transport av ved, proviant, materialer mv., som representanten er opptatt av, etter eksisterende kjørespor til hyttene inne ved Søndre Snøfjelltjønn. Kombinert med mulighetene for scootertransport på vinterføre innebærer dette at hyttefolket fortsatt skal få dekket behovet for nyttetransport.*»

Det ligger videre et omfattende arbeid og medvirkning bak formuleringene i forvaltningsplanen, og forvaltningsplanen er godkjent av direktoratet.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Klagesaker skal behandles i nasjonalparkstyret.

Verneformål – forskrift

Formålet (forkortet – fullstendig i dok. 6) med Dovrefjell – Sunndalsfjella nasjonalpark er blant annet å ta vare på et stort, sammenhengende og villmarkspreget naturområde som inneholder særegne og representative økosystemer og landskap og som er uten tyngre naturinngrep. Videre har formålsparagrafen i verneforskriftens § 1 en punktvis (a – h) oppramsing av verneverdier som skal tas vare på, herunder intakt høyfjellsøkosystem, biologisk mangfold med bl.a. villrein, kulturminner, urørhet, mulighet for uforstyrret enkelt friluftsliv mv.

Forskriften for nasjonalparken, § 9, 3. ledd «*Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til: (...) b): nødvendig bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller nødvendig motorferdsel på barmark i forbindelse med jordbruksdrift og transport av ved, varer, utstyr og materialer langs kjørespor til Søndre Snøfjelltjønn og Nedre Vårstigseter*».

Forvaltningsplan

Kapittel 6.6. omhandler motorisert ferdsel og kapittel 6.6.2 angir omfattende generelle retningslinjer, de mest relevante gjengis nedenfor:

«**Generelt - Valg av transportform og årstid**

Hovedprinsippet er at den transport som gir minst konflikt med verneverdiene og andre brukerinteresser skal nyttes. Økonomiske vurderinger skal ikke tillegges avgjørende vekt.

- a) *Der det er bilvei, skal transporten skje etter denne når veien er åpen. Det gis begrenset adgang til vintertransport i disse tilfellene.*
- b) *Der det er kjørespor (tillatelse kreves), skal saksutredningen gjøre en avveining mellom transport på barmark eller snø. Er det nevneverdig forskjell i skade på verneverdiene mellom årstidene, skal transport henvises til den mest gunstige transportform og sesong.*
- c) *Forvaltningsmyndigheten kan ut fra hensynet til verne- verdiene henvide transport til vinterføre der barmarkstransport kan påregnes å gi terrengskader.*
- d) *Luftransport kan pålegges dersom dette er påkrevd av hensyn til verneverdiene.»*

Kapittel 6.4.4. gir retningslinjer for motorisert ferdsel på bar mark her står for

«**Nasjonalparken**

Det kan gis inntil 2 turer for ordinær transport til hytter ved Snøfjelltjønnin etter eksisterende kjørespor. Ved spesielle behov kan dette utvides for enkelte år. Dispensasjoner kan gis for en fireårsperiode.»

Forvaltningsloven

Klagebehandling følger kapittel VI i FVL. Nasjonalparkstyret skal som underinstans behandle klagen og kan oppheve eller endre vedtaket om det finner klagen begrunnet.

Om vedtaket ikke oppheves eller omgjøres skal saken oversendes klageinstansen som er Miljødirektoratet.

Presedens

Dispensasjon for to barmarksturer per år til hytter som sogner til kjøresporet til Snøfjellstjønnna har vært praksis siden forvaltningsplanen forelå i 2006 og var også praksis før det - fra nasjonalparken ble opprettet i 2002.

Vurdering

Klagen er rettidig inngitt, korrekt utformet og Fylkesmannen har klagerett, grunnlaget for behandling er dermed til stede.

Forvalter vil nedenfor gå gjennom Fylkesmannens klage – tall viser til punktene i bakgrunn for saken.:

- (1) Kan transportbehovet dekkes på annen måte? Denne avveiningen er gjort i og med verneforskriftens ordlyd og forvaltningsplanen. Det tillates i utgangspunktet jf. forvaltningsplan inntil to turer med snøskuter og to på bar mark på kjøresporet til hytter som sogner til kjøresporet (parkering ved kjøresporet) for nødvendig transport. Alle oversendingsbrev viser til at

«forskriften sier «nødvendig transport», dette er å forstå slik at det som skal transporteres er mer enn det man med rimelighet får med i ryggsekken».

I dette ligger at man forut for vernet og i arbeidet med forvaltningsplan fant det var behov for både sommer- og vintertransport her – mange av hyttene ble benyttet som helårshytter. Med bil, evt. traktor med henger, kan man også transportere langt mer enn med snøskuter per tur. Skal turene om sommeren overføres til vinteren, vil ofte kreves flere skuterturer enn to. Dette vil være uheldig for villreinen da vinterferdsel er mer kritisk enn sommerferdsel her.

Forvalter viser også til miljøvernministerens svar i spørretimen. Det har ikke vært substansielle endringer i det generelle lovverket for motorferdsel på bar mark siden den gang. Videre til at det jf. forvaltningsplan er en helhetlig vurdering av effekt på verneverdiene som skal legges til grunn, ikke en snever vurdering ut fra at barmarkstransport er generelt uønsket.

- (2) Forvalter viser til at denne praksisen er forankret opp på regjerings- og Stortingsnivå. Den er videreføring (med redusert åpning for å kjøre både sommer og vinter) av praksis fra før vernet. Det er ingen «*praksis som har utviklet seg*», det er en praksis som har ligget fast fra da området ble vernet og som er framkommet etter forhandlinger som et kompromiss – og som videreføring av tidligere praksis fra før vernet.
- (3) Forvalter er enig i at det er problematisk om verneforskriften åpner for en mer liberal praktisering av motorferdsel enn motorferdselloven. Det vil være riktig at det, i den grad dette faktisk er tilfelle, blir ryddet opp på overordnet nivå i direktoratet, eventuelt av KLD. Etter forvalters mening burde en slik opprydding i tilfelle skjedd gjennom revisjon av forvaltningsplan og forskrift, ikke gjennom klagebehandling. Fylkesmannen hadde ikke innspill til å skjerpe inn forskriften her da den ble endret i forbindelse med utvidet vern i 2018. Dog kom oppdraget fra KLD seinere enn den nye forskriften. Fylkesmannen tok selv initiativ til å be nasjonalparkstyret delrevidere forvaltningsplanen for det eventuelle kjøresporet til Tverrfjellet. Den påklagde praksisen på det godkjente kjøresporet var da en underliggende forutsetning og vel kjent for Fylkesmannen. Fylkesmannen burde da tatt opp denne problemstillingen samtidig.
- (4) Som sagt, er antall turer behovsprøvd gjennom forvaltningsplanen, den tar utgangspunkt i at det er et visst transportbehov utover det som kan bæres og at 4 turer er et rimelig antall for hytter av denne typen. Her da fordelt på to på bar mark og to om vinteren. Andre tilsvarende hytter der det ikke er kjørespor får typisk 4 skuterturer i løpet av vinteren.

Vi forutsetter også en viss lojalitet hos brukerne til at det ikke kjøres unødvendig. I stor grad er tilliten berettiget i det vi ser av kjørebøkene at ofte kjøres ikke alle turene som hytteeierne har tillatelse til. Omfanget saker er så stort at en total detaljregulering og konkret vurdering i den enkelte sak ut over det som er gjort i forvaltningsplanen er umulig. Et viktig poeng med forvaltningsplanen er forenkling for forvaltningsmyndigheten og forutsigbarhet for publikum.

Fylkesmannen misforstår dette: «*Punktet om at ubrukte turer kan overføres til neste år viser med all tydelighet at antall turer ikke er behovsprøvd, men kun vedtatt ut fra generelle retningslinjer i forvaltningsplanen i forhold til hvor mange turer det kan gis tillatelse til.*» Mulig overføring gjelder de to ekstraturene, som er nettopp gitt ut fra en vurdering av behov ved ekstraordinært vedlikehold. Erfaringsmessig blir ofte slikt vedlikehold ikke gjennomført når det opprinnelig er planlagt, formuleringen sparer både oss og søker for ekstraarbeid ved en eventuell ny søknad om prosjektet blir utsatt. Søker må selvsagt varsle ønske om slik overføring.

- (5) Igjen, dette behovet er vurdert gjennom behandling verneforskrift og forvaltningsplan. I prinsippet vil alt være mulig å frakte med snøskuter eller helikopter – med unntak av svært tunge gjenstander (> 1 tonn) - men da ville det være meningsløst å åpne for transport på et kjørespor og å ha retningslinjer for dette i forvaltningsplanen. At det åpnes for kjøring her i forskriften betyr selvsagt at det er erkjent at transportbehovet skal kunne dekkes ved kjøring på kjøresporet.
- (6) Om Fylkesmannens argumenter her skal tas til følge, betyr dette at all barmarkstransport på godkjente kjørespor må opphøre og at det ikke er mulig å gi tillatelse etter § 9, 3. ledd b) - jf. forrige punkt. Det vil alltid være mulig å løse transport med helikopter eller på vinterføre. Dette kan selvsagt være ønskelig, men da må etter forvalters skjønn regelverket endres. Det vil være meningsløst å ha en vedtakshjemmel som ikke skal brukes.

Jeg vil ellers peke på:

- Fylkesmannen viser til at transport bør skje med skuter om vinteren heller enn på bar mark. Jeg minner om følgende:
 - Det er først og fremst senhøstes og om vinteren at ferdsel innover denne traseen bør begrenses av hensyn til villreinen. Det er da ikke nødvendigvis fornuftig å vri transport fra sommer til vinter.
 - Det er et prinsipp at eksisterende virksomhet får fortsette etter vern. Det kan selvsagt diskuteres om praksis her var i tråd med motorferdsellovgivningen før vernet, men det ble akseptert i verneplanprosessen at det kunne fortsette en viss barmarkskjøring her.
 - Kjøresporet tåler den tillatte motorferdsel uten at det utvikles vesentlige kjøreskader.
 - Forstyrrelse av friluftsliv ved motorferdsel er sesonguavhengig, selv om trolig ferdselen her er større om sommeren enn om vinteren.
 - Helikopter er en reell mulighet, men vil også forstyrre både villrein og utøvere av friluftsliv, dog i kortere tid.
- Behandlingen av disse sakene etter verneforskriften skal bygge på en helhetsvurdering av bl.a. overstående, og denne helhetsvurderingen er gjort i forarbeidene til vernet og i arbeidet med forvaltningsplan. Om praksis her skal endres, må dette i tilfelle besluttes av overordnet myndighet.

Ut fra overstående tilrår forvalter at nasjonalparkstyret avviser klagen og at den dermed avgjøres i Miljødirektoratet. Dette vil være riktig i og med direktoratet er myndighet etter begge aktuelle lovverk her.

Ole Torbjørn Orkelbog
Vinkelvegen 2
7340 OPPDAL

Saksbehandler: Carl Severin Bjurstedt

Vår ref: 2020/5656 - 2 (432.3)

Deres ref:

Dato 25.06.2020

Delegert vedtak Dovrefjell nasjonalparkstyret - delegerte saker - nr. 67/2020

**Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - dispensasjon - motorferdsel 2020 - 2022 - hytte
Snøfjellstjønnvegen 704 gbnr 356/1/0/198/1 - Ole og Torbjørn Orkelbog**

Delegert sak - Dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - dispensasjon - motorferdsel hytte Snøfjellstjønnvegen 704 - Ole og Torbjørn Orkelbog

Tiltaket krever også kommunal tillatelse etter lov om motorisert ferdsel i utmark. Saken sendes derfor til kommunen, for videre behandling og utsendelse derfra.

Vedtaket:

Søknad fra Ole Torbjørn Orkelbog og Torbjørn Orkelbog om transport med bil / traktor på kjøresporet fra nasjonalparkgrensa nedenfor Pershøflata til egnet avlastningssted ved hytte Snøfjellstjønnvegen 704 på godkjent kjørespor til søndre Snøfjellstjønnvegen imøtekommes for **inntil fire turer i sommersesongen 2020** og **to turer** resten av perioden. Ubrukte turer kan overføres neste år. Tillatelsen gis for sesongene 2020-2022 på de vilkår som framgår av vedlagte kjørebrev, for nødvendig transport av materialer til vedlikehold m.m., brensel, varer og retur av avfall.

Vedtaket er gjort etter det regelverk som er beskrevet under overskriften «Hjemmelsgrunnlag» nedenfor.

Om det er nødvendig for å ivareta verdiene regelverket skal ivareta eller ved mislighold av vilkår i kjørebrevet kan nasjonalparkstyret gjøre om (evt. trekke inn) tillatelsen av eget tiltak etter naturmangfoldloven § 67, jf. forvaltningsloven § 35.

Dokumenter i saken

1. Søknad mottatt her 11.5.2020
2. Forskrift for Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - http://bit.ly/D_S_NPforskr2018
3. Naturmangfoldloven – NML (kap. II om bærekraft og V områdevern) - <http://bit.ly/NML>
4. Forvaltningsplan for verneområdene på Dovrefjell - <http://bit.ly/FVP-DF>
5. Delegeringsreglement for Dovrefjell nasjonalparkstyret - <http://bit.ly/DNPS-DLG-REGL>
6. Rundskriv om forvaltning av verneområder - <http://bit.ly/vernerundskriv>
7. Horisont Snøhetta, hovedrapporten - <http://bit.ly/HorisontSnøhetta>

**Nasjonalpark
Naturreservater
Landskapsvernområder
Biotopvernområder**

Dovrefjell-Sunndalsfjella
Flåman, Bjørndalen, Søndre Snøfjellstjønn, Mardalen)
Drivdalen/Kongsvoll/Hjerkinn, Knutshø, Amotsdalen, Dalsida Eikesdalsvatnet, Amotan-Grøvdalen, Jora, og Fokstugu
Torbudalen og Sandgrovbotn-Mardalsbotn

Saksopplysninger:

Søker har søkt om transport med bil/traktor på det godkjente (jf. forvaltningsplan) kjøresporet fra nasjonalparkgrensa nedenfor Pershøflata til egen hytte Snøfjellstjønnvegen 704 ved enden av godkjent kjørespor. Formålet er transport av brensel, materialer til vedlikehold m.m. til hytta.

Søker har ikke søkt tidligere. De søker om 10 årlige turer og oppgir behov for restaurering.

Oppdal kommune gir sine løyver for kurante motorferdselsaker med ny hovedrullering i år for kjøretillatelser på bar mark. Tillatelser gis fram til neste hovedrullering i 2022.

Hjemmelsgrunnlag

Verneformål - forskrift

Formålet med nasjonalparken er å ta vare på et stort, sammenhengende og i hovedsak urørt fjellområde med sitt høyfjellsøkosystem og biologiske mangfold. Villreinens leveområder er et hovedformål med vernet, i tillegg til naturtyper, landskapsformer og geologiske forekomster, samt kulturminner.

Etter § 9 i forskriften for Dovrefjell-Sunndalsfjella NP er motorferdsel forbudt. Etter samme §, 3. ledd b) kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til «*nødvendig (...) motorferdsel på barmark i forbindelse med (...) transport av ved, varer, utstyr og materialer langs kjørespor til Søndre Snøfjellstjønn (...).*»

Forvaltningsplan

Det gis normalt inntil to turer per sesong for ordinær transport til hytter ved Snøfjellstjønn, jf. kapittel 6.6.4. Ved spesielle behov kan dette utvides for enkelte år. Kjøring utenom kjørespor tillates ikke, kjøresporet er definert i forvaltningsplanen etter befaring i samband med verneplanarbeidet. Parkering skal skje umiddelbart utenfor kjøresporet.

Kurante tillatelser av denne typen gis normalt for fire år, men vi følger rulleringsfrekvens og -år i Oppdal.

Naturmangfoldloven

Alle saker må vurderes etter de miljøretslige prinsippene i §§ 8-12 jf. § 7.

Vedtaksmyndighet

Ut fra delegeringsreglementet til nasjonalparkstyret kan denne saken avgjøres av nasjonalparkforvalter.

Vurderinger

Etter forskriftens § 3 kan det gis tillatelse for den omsøkte type transport på det godkjente kjøresporet. Ut fra forvaltningsplanens kapittel 6.6. kan det for det omsøkte formål normalt gis to turer i løpet av sommeren. Søker viser til at hun pga. ekstraordinært behov for vedlikehold har behov for inntil 10 turer i sommer og påfølgende år. Behovet er ikke nærmere begrunnet eller beskrevet. Kommunen har seinere fått opplyst at det gjelder utskifting av panel, doen må kles inn på nytt, mulig behov for bytte av tak, transport av aggregat for å drifte sag og beis til hytta.

Det vises til retningslinjene i forvaltningsplanen 6.6.4.

Vurderingene i forvaltningsplanen for denne type saker tilfredsstillende vurdering etter

naturmangfoldloven § § 8-12 og tilsier at effektene for naturmangfold er akseptable for det godkjente kjøresporet.

10 turer er mye, og angjeldende hytte virker utenfra å være i god stand. 10 turer – og særlig over flere år, er mye mer enn praksis ved ikke søknadspliktig vedlikehold. Transport i omfang som omsøkt kan bare berettiges av søknadspliktig ombygging / tilbygg. Dette må i tilfelle omsøkes og få tillatelse først. Det gis derfor tillatelse til to turer sommersesongene 2020-22 inn til egnet parkering langs kjøresporet ved hytta, og to ekstra turer i år. Disse kan om ikke brukt fordeles på seinere år. Om en bruker traktor, skal det ikke være noe problem å få fraktet det som angis med det tildelte antall turer. **Større transportbehov skal normalt løses ved å bruke kjøretøy med større kapasitet (traktor i stedet for bil) og ikke flere turer.**

Jeg viser til at forskriften sier «*nødvendig transport*», dette er å forstå slik at det som skal transporteres er mer enn det man med rimelighet får med i ryggsekken. Tillatelsen gis til og med 2022, slik at vi og kommunen er i takt.

Parkering skal skje inntil kjøresporet, det er ikke anledning til å kjøre i terrenget fra sporet bort til hytta.

Hytter med flere eiere

Antall turer gis per hytte. Er det flere eiere, må de koordinere transporten seg imellom innenfor den gitte ramme

Forholdet til annet lovverk, forhold til grunneier

I tillegg til tillatelsen / dispensasjonen fra Dovrefjell nasjonalparkstyre kan det også være nødvendig å innhente tillatelse fra andre myndigheter og / eller tillatelse fra grunneier. De fleste tillatelsene eller dispensasjonene til motorferdsel i verneområder, må også ha tillatelse eller dispensasjon etter lov om motorferdsel i utmark og på vassdrag. Det er de enkelte kommunene som gir tillatelser eller dispensasjoner etter motorferdselloven. Grunneier kan nekte motorisert ferdsel i utmark på sin eiendom, og du må derfor sjekke om aktuelle grunneiere aksepterer transporten.

Rett til innsyn i sakens dokumenter

Alle kan kreve innsyn i sakens dokumenter. Noen dokumenter kan med hjemmel i lov være unntatt fra innsyn. Vedtaket vil være offentlig tilgjengelig i miljøvedtakeregisteret – www.miljovedtak.no.

Klageadgang

Du kan klage på vedtaket til Miljødirektoratet og be om at det endres. Klagefristen er 3 uker regnet fra den dagen da brevet kom fram til deg. Det er tilstrekkelig at du har postlagt klagen innen denne fristen.

Klagen skal sendes skriftlig til nasjonalparkstyret. Angi vedtaket du klager over, den eller de endringer du ønsker, og de grunner du har for at vedtaket bør endres. Dersom du klager så sent at det kan være uklart for oss om du har klaget i rett tid, bør du oppgi når du mottok dette brevet. Vi gjør oppmerksom på at også andre enn søker kan ha rettslig klageadgang

Med vennlig hilsen

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

*Carl Severin Bjurstedt
nasjonalparkforvalter*

Vedlegg:

1 Kjørebrev / -bok Snøfjellstjønnvegen 704 202, Ole og Torbjørn Orkelbog

Kopi til:

Fra: Hafstad, Inge[fmtliha@fylkesmannen.no]

Sendt: 1. jul 2020 12:05:24

Til: Postmottak FMIN

Kopi: Wiseth, Bjørnar; Aune, Gry Tveten; Vorkinn, Marit; Knarrum, Vebjørn; Bjurstedt, Carl Severin; Oppdal kommune; postmottak@miljodir.no

Tittel: Varsel om klager

Til Dovrefjell Nasjonalparkstyre

Fylkesmannen i Trøndelag varsler hermed om at følgende delegerte vedtak vil bli påklaget av Fylkesmannen:

- Delegert vedtak nr. 67/2020 – dispensasjon fra vernebestemmelsene for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark – barmarkskjøring med bil/traktor inn til hytte Snøfjellstjønnvegen 704 – Ole Torbjørn Orkelbog og Torbjørn Orkelbog
- Delegert vedtak nr. 72/2020 – dispensasjon fra vernebestemmelsene for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark – barmarkskjøring med bil/traktor inn til Søndre Snøfjelltjønn og videre inn til Tverrfjellet – Ole Bjørn Steinar Smeby
- Delegert vedtak nr. 70/2020 – dispensasjon fra vernebestemmelsene for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark – barmarkskjøring med traktor inn til hytteområdet i Tjønnglupen – Hans Snøve og Arnt Gulaker

Begrunnelsen for klagen er i all hovedsak:

De to første vedtakene er hjemlet i § 9, tredje ledd, bokstav b (Nml. § 48 for siste del av traseen for delegert sak 72/2020) i verneforskriften for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark som bl.a. sier at det kan gis tillatelse til nødvendig motorferdsel på barmark i forbindelse med jordbruksdrift og transport av ved, varer, utstyr og materialer langs kjørespor til Søndre Snøfjelltjønn og Nedre Vårstigseter. Vedtaket om å tillate bruk av traktor inn til Tjønnglupen er i sin helhet hjemlet i naturmangfoldlovens § 48.

Fylkesmannen er av den oppfatning at forvaltningsplanen for Dovrefjell har mer liberale retningslinjer enn motorferdselsloven når det gjelder barmarkskjøring, noe som er uheldig. Når nasjonalparkstyret vurderer søknader om barmarkskjøring må styret/forvalter ta stilling til om behovet kan dekkes på en annen måte. Dette gjelder uavhengig av om vedtaket er hjemlet direkte i verneforskriften eller i naturmangfoldlovens § 48. Fylkesmannen kan ikke se at nasjonalparkforvalter har vurdert dette.

Den samme vurderingen skal kommunen gjøre når de vurderer søknadene opp mot motorferdselsloven og nasjonal forskrift § 6. Vilklårene for å kunne gi en dispensasjon etter NF § 6 skal tolkes strengt, og vilklårene for å gi en dispensasjon for barmarkskjøring etter verneforskriften og/eller § 48 i naturmangfoldloven skal vurderes minst like strengt. Verneforskriftens § 9, tredje ledd, bokstav b sier at det kan gis, ikke at det skal gis. For å minimalisere barmarkskjøringen i nasjonalparken bør det kun gis tillatelse til barmarkskjøring når det skal transporteres varer, utstyr o.l. som er av en slik karakter at det ikke er egnet å transportere inn vinterstid på snødekt mark.

Manglende hjemmelsgrunnlag – ikke grunnlag for å gi dispensasjon med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48

Dispensasjon fra vernevedtak

Som det fremgår av vedtaket finnes det ingen hjemmel i verneforskriften for Dovrefjell – Sunndalsfjella nasjonalpark til den omsøkte kjøringen med traktor inn til Tjønnglupen og siste del av traséen inn til Tverrfjellet. Søknadene ble derfor behandlet etter naturmangfoldlovens § 48 dispensasjon fra vernevedtak (jf. verneforskriftens § 11 generelle dispensasjonsbestemmelser. Naturmangfoldlovens § 48 åpner opp for at det kan gis dispensasjon dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Dispensasjonsbestemmelsen i § 48 skal ikke benyttes for å utvide den rammen som er trukket opp i vernevedtaket.

Rammen for motorisert ferdsel i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark er verneforskriftens § 9 Forbud mot motorferdsel. Verneforskriftens § 9 viser til at motorferdsel på land, i vann og i luft under 300 meter fra bakken er forbudt. Videre sier verneforskriftens § 9 annet ledd hvilken type motorisert ferdsel bestemmelsen ikke er til hinder for, mens § 9 tredje ledd sier hva forvaltningsmyndigheten etter søknad kan gi tillatelse til. Når det gjelder barmarkskjøring langs kjørespor er det kun åpnet opp for at det kan gis tillatelse etter søknad inn til Søndre Snøfjelltjønn og Nedre Vårstigseter (verneforskriftens § 9, tredje ledd, bokstav b). En tillatelse til barmarkskjøring inn til Tjønnglupen og helt inn til Tverrfjellet vil dermed utvide rammen for motorisert ferdsel i nasjonalparken.

Barmarkskjøringen bidrar til å opprettholde et eksisterende kjørespor, noe som påvirker verneverdiene negativt. Kjøringen og kjørespor vil også redusere opplevelsen av et villmarkspreget naturområde, noe som er negativt for verneformålet. Tillatelsen inn til Tjønnglupen strider også med forvaltningsplanen for nasjonalparken som er tydelig på at barmarkskjøring inn til Tjønnglupen ikke er tillatt.

Fylkesmannen vil komme med mer utdypende klager på vedtakene i løpet av uke 28 og 29.

Med vennlig hilsen

Inge Hafstad

seniorrådgiver

Fylkesmannen i Trøndelag

Trøndelagen fylkenålma

Telefon: 74 16 80 66

E-post: fmtliha@fylkesmannen.no

Web: www.fylkesmannen.no/tl

Vår dato: 29.06.2020
Vår ref: 2020/7467
Deres dato: 26.06.2020
Deres ref: 2020/467-5

Oppdal kommune
Inge Krokanns veg 2
7340 OPPDAL

Saksbehandler, innvalgstelefon
Thomas Aarskog, +47 74 16 80 75

Varsel om mulig omgjøring av vedtak - motorferdsel i utmark - Snøfjellstjønnvegen - Torbjørn og Ole Orkelbog

Fylkesmannen viser til Oppdal kommune sitt vedtak i utvalg for kultur, miljø og tekniske tjenester den 17.6.2020 i sak 20/7.

Fylkesmannen varsler mulig omgjøring av Oppdal kommune sitt vedtak i sak 20/7 om dispensasjon for bruk av bil på barmark for transport av ved/brensel, materialer til restaurering og vedlikehold og transport av proviant. Transporten vurderes ikke å være et helt spesielt tilfelle (særlig behov) som etter forskriftens § 6 på barmark kun kan skje etter en meget streng vurdering av vilkårene. Fylkesmannen mener videre at transporten kan dekkes på en annen måte. Vedtaket kan derfor være i strid med motorferdselloven.

Fylkesmannen vurderer at kommunens vedtak kan være ugyldig. Ugyldige vedtak kan alltid omgjøres jf. § 35 c i forvaltningsloven. Fylkesmannen varsler derfor mulig omgjøring av vedtak i sak 20/7.

Bakgrunn for saken

Ole Orkelbog og Torbjørn Orkelbog søkte 13.02.2020 om tillatelse til bruk av biler med regnr DN63614 og VT19556 til egen hytte med adresse Snøfjellstjønnvegen 704. Hytta ligger innenfor Dovrefjell – Sunndalsfjella Nasjonalpark ved Snøfjellstjønnvegen. Det søkes om transport av ved/brensel, materialer til restaurering og vedlikehold og transport av proviant. Det søkes om kjøring for perioden 2020-2023. Det søkes om 10 tur/retur per år. Utvalg for kultur, miljø og tekniske tjenester behandlet søknaden i møte den 17.6.2020 i sak 20/7. Utvalget innvilget søker dispensasjon etter § 6 (særlige behov) i nasjonal forskrift til å bruke bil til transport av ved/brensel, materialer til restaurering og vedlikehold og transport av proviant. Dispensasjonen ble innvilget for 4 turer til egen hytte samt 3 turer til masseuttaket ved Pershøa.

Utvalg for kultur, miljø og tekniske tjenester gav følgende dispensasjon:

«Ole Orkelbog og Torbjørn Orkelbog gis dispensasjon etter § 6 i «forskrift om bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag» til bruk av egen bil med reg.nr: DN63614 og VT19556 til egen hytte med

E-postadresse:
fmtlpost@fylkesmannen.no
Sikker melding:
www.fylkesmannen.no/melding

Postadresse:
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse:
Strandveien 38, Steinkjer
Prinsens gt. 1, Trondheim

Telefon: 74 16 80 00
www.fylkesmannen.no/tl
Org.nr. 974 764 350

adresse Snøfjellstjønnevegen 704, under forutsetning av at det foreligger tillatelse om barmarktransport etter verneforskriften innenfor verneområdene på Dovrefjell, for perioden 2020-2022. Kommunalt vedtak sendes ut først når vedtak fra Dovrefjell nasjonalparkstyre foreligger.

Det gis avslag på søknad om 6 tur/retur av de omsøkte turene innenfor verneområdet fram til Snøfjellstjønnevegen 704, da det ikke tidligere er praksis på å tillate 10 tur/retur i forbindelse med hverken større vedlikeholdsbehov eller ved bygging.

Det gis avslag på søknad om kjøring i 2023, for å komme i tråd med øvrige søknader om transport på barmark i Oppdal kommune.»

Fylkesmannens vurdering

Fylkesmannen har vurdert at de strenge vilkår regelverket krever for dispensasjon etter nasjonal forskrift § 6, ikke er tilstede. Dispensasjonen i sak 20/7 kan derfor være i strid med motorferdselloven og forskriftens § 6 om særlig behov. Dette innebærer at dispensasjonen vil kunne omgjøres i medhold av forvaltningsloven § 35 annet ledd, jf. første ledd.

Det er etter nasjonal forskrift om motorferdsel i utmark og på islagte vann (NF) en direktehjemmel for materialtransport jf. NF § 3 første ledd bokstav d. Denne kjøringen begrenses til snødekt mark. Miljødirektoratet har i sin veiledning sagt at transport av materialer til mer omfattende oppgraderinger av hytter som ikke er søknadspliktige etter Plan- og bygningsloven også omfattes av denne hjemmelen. Lovgiver har her bestemt at materialtransport skal skje vinterstid. På samme måte finnes det en hjemmel for transport av gass, ved og proviant etter NF § 5 c. Villkårene for å kunne gi en dispensasjon etter NF § 6 skal tolkes strengt. Fylkesmannen vurderer det slik at vilkår om at behovet ikke kan dekkes på annen måte derfor ikke er innfridd og at det ikke kan gis dispensasjon fra NF § 6.

Varsel om mulig omgjøring og frist for uttalelse

Gjeldende regelverk er utformet for å ta hensyn til biologisk mangfold og tradisjonelt friluftsliv. Gitte dispensasjon gir mulighet for omfattende motorferdsel i utmark, som kan skade naturmangfold og friluftsliv gjennom forstyrrelser.

Dispensasjonsinnehavere har mulighet til å komme med en uttalelse i saken, **innen 3 uker** etter at dette varselet er mottatt. Etter at fristen er gått ut, vil vi vurdere om det er nødvendig å omgjøre vedtaket. Et vedtak om omgjøring vil ha klageadgang. Dersom saken påklages, vil en endelig avgjørelse først være gyldig etter at klagesaken er avgjort. Miljødirektoratet er klageinstans. Fylkesmannen har veiledet Oppdal kommune samt hatt politikeropplæring for det aktuelle utvalget. Da kjøringen vil foregå i en nasjonalpark, og i influensområdet til arter sårbare for forstyrrelser, velger Fylkesmannen å gi varselet oppsettende virkning. Vi har gjort en konkret vurdering av saken og potensialet for uopprettelig skade og kommet frem til at dette er sannsynlig i denne saken selv om det finnes eksisterende kjørespor. Dette betyr at dispensasjonsinnehaver ikke kan benytte dispensasjonen frem til saken er avgjort.

Kommunen regnes ikke som part i saken, og har dermed ikke klageadgang. Oppdal kommune mottar allikevel dette brev, og vi ber derfor om kommunens vurderinger av saken sett opp mot dette varsel og at kommunen oversender alle relevante dokumenter i saken. Vi ber særlig om dokumentasjon på kjøresporens standard fra start til slutt.

Med hilsen

Bjørnar Wiseth (e.f.)
direktør
Klima- og miljøavdelingen

Thomas Aarskog
seniorrådgiver
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Dovrefjell nasjonalparkstyre	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Fylkesmannen i Innlandet	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Statens naturoppsyn	Postboks 5672 Torgard	7485	TRONDHEIM

Likelydende brev sendt til:

Oppdal kommune	Inge Krokanns veg 2	7340	OPPDAL
Torbjørn Orkelbog	Åmotsdalsvegen 395	7340	OPPDAL
Ole Torbjørn Orkelbog	Vinkelvegen 2	7340	OPPDAL

Vår dato:
14.07.2020

Vår ref:
2020/8015

Deres dato:
25.06.2020

Deres ref:

Dovrefjell nasjonalparkstyre
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Saksbehandler, innvalgstelefon
Inge Hafstad, +47 74 16 80 66

Klage på delegert vedtak - dispensasjon for barmarkskjøring inn til Snøfjellstjønnevegen 704 - Ole Torbjørn og Torbjørn Orkelbog

Fylkesmannen i Trøndelag viser til delegert vedtak i DS nr. 67/2020 (deres ref. 2020/5656-2) av nasjonalparkforvalter for Dovrefjell nasjonalparkstyre datert den 25. juni 2020. I nevnte vedtak gis Ole Torbjørn og Torbjørn Orkelbog inntil 4 (fire) turer med bil/traktor etter eksisterende kjørespor fra nasjonalparkgrensen nedenfor Pershøflata til egnet avlastningssted ved hytte Snøfjellstjønnevegen 704 på godkjent kjørespor til Søndre Snøfjelltjønn i Oppdal kommune. Tillatelsen gjelder for barmarkssesongene 2020 – 2022 (fire turer i 2020 og to turer i 2021 og 2022). Ubrukte turer kan overføres neste år. Formålet med kjøringen er nødvendig transport av materialer til vedlikehold m.m., brensel, varer og retur av avfall. Det vises også til Fylkesmannens varsel om klage i e-post datert 1. juli 2020.

Vedtaket er hjemlet i verneforskriftens § 9, tredje ledd, bokstav b. Fylkesmannen er kjent med at det delegerte vedtaket er en videreføring av tidligere forvaltningspraksis der Dovrefjell nasjonalparkstyre med hjemmel i verneforskriftens § 9, tredje ledd, bokstav b har gitt tillatelse til barmarkskjøring langs kjørespor inn til sørenden av Søndre Snøfjelltjønn for hytteiere som har hytter med adresse Snøfjellstjønnevegen i Oppdal kommune.

Fylkesmannen i Trøndelag klager med dette på delegert vedtaket nr. 67/2020 i sak 2020/5656 der det gis dispensasjon fra vernebestemmelsene for Dovrefjell – Sunndalsfjella nasjonalpark for inntil 4 (fire) turer med bil/traktor på barmark inn til egnet avlastningssted ved hytte Snøfjellstjønnevegen 704 i 2020, samt to turer i 2021 og 2022. Etter Fylkesmannens vurdering kan transportbehovet dekkes på annen måte enn barmarkskjøring, noe som medfører at det ikke er grunnlag for å gi tillatelse etter verneforskriftens § 9, tredje ledd, bokstav b.

Fylkesmannens vurdering

I henhold til vedtektene for Dovrefjell nasjonalparkstyre punkt 12 *Klageadgang, klageinstans og klagebehandling* har fylkesmannen med hjemmel i naturmangfoldlovens § 62 tredje ledd siste setning klagerett på vedtak fattet av nasjonalparkstyret.

E-postadresse:
fmtlpost@fylkesmannen.no
Sikker melding:
www.fylkesmannen.no/melding

Postadresse:
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse:
Strandveien 38, Steinkjer
Prinsens gt. 1, Trondheim

Telefon: 74 16 80 00
www.fylkesmannen.no/tl

Org.nr. 974 764 350

Formålet med Dovrefjell – Sunndalsfjella nasjonalpark er blant annet å ta vare på et stort, sammenhengende og villmarkspreget naturområde som inneholder særegne og representative økosystemer og landskap og som er uten tyngre naturinngrep. Videre har formålsparagrafen i verneforskriftens § 1 en punktvis (a – h) opprømsing av verneverdier som skal tas vare på, herunder intakt høyfjellsøkosystem, villrein, kulturminner mv.

Forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell sier at det kan gis inntil 2 (to) turer for ordinær transport til hytter ved Snøfjelltjønnin etter eksisterende kjørespor og at antall turer kan utvides ved spesielle behov (kap. 6.6.4 *Retningslinjer for motorferdsel på barmark*, side 86). Fylkesmannen vurderer retningslinjene i forvaltningsplanen til å være mer liberale enn hva motorferdselslovgivningen åpner opp for. Det er uheldig at det har utviklet seg en forvaltningspraksis i Dovrefjell-Sundalsfjella nasjonalpark som strider mot motorferdselslovgivningen.

I forbindelse med at Klima- og miljødepartementet i brev datert 14. oktober 2019 har slått fast at Fylkesmannens tolkning og vurderinger knyttet til motorferdsel i utmark, herunder barmarkskjøring er i tråd med lovverket, har Fylkesmannen startet arbeidet med å foreta en gjennomgang av forvaltningspraksis i barmarkssaker, både blant kommunene og nasjonalpark- og verneområdestyrene, for å se om den er i tråd med motorferdselloven og verneforskriftene. Forvaltningspraksisen rundt barmarkskjøring langs Snøfjelltjønnvegen er en del av denne gjennomgangen.

Fylkesmannen i Trøndelag har i 2020 fått et eget oppdrag fra Klima- og miljødepartementet på motorferdsel. Dette oppdraget går på å fokusere på veiledning ifm. barmarkskjøring. Fylkesmannen har i den sammenheng kartlagt kommunenes praksis på barmark og kommet frem til at praksisen flere steder ligger langt utenfor hva regelverket åpner for. Samtidig ser vi at verneforskrifter ofte er mer liberal enn det den nasjonale lovgivningen på motorferdsel er. Det er ønskelig at forvaltningspraksisen når det eventuelt skal gis dispensasjoner fra verneforskriften for barmarkskjøring i fremtiden, nivelleres opp mot motorferdselslovgivningen. For å minimalisere barmarkskjøringen i nasjonalparken bør det kun gis tillatelse til barmarkskjøring når det skal transporteres varer, utstyr o.l. som er av en slik karakter at det ikke er egnet å transportere inn vinterstid på snødekt mark. Dette vil også være i tråd med de strenge vilkårene motorferdselslovgivningen krever for å gi tillatelse etter nasjonal forskrift § 6. Forvaltningspraksisen for saker som behandles etter verneforskriftene bør ikke være mer liberal enn motorferdselloven og nasjonal forskrift.

Verneforskriftens § 9 viser til at motorferdsel på land, i vann og i luft under 300 meter fra bakken er forbudt. Videre sier verneforskriftens § 9 annet ledd hvilken type motorisert ferdsele bestemmelsen ikke er til hinder for, mens § 9 tredje ledd sier hva forvaltningsmyndigheten etter søknad kan gi tillatelse til. Når det gjelder barmarkskjøring langs kjørespor er det kun åpnet opp for at det kan gis tillatelse etter søknad inn til Søndre Snøfjelltjønn og Nedre Vårstigseter (verneforskriftens § 9, tredje ledd, bokstav b). Verneforskriften sier at det **kan gis**, ikke at det skal gis. For å minimalisere barmarkskjøringen i nasjonalparken bør det, som tidligere nevnt, kun gis tillatelse til barmarkskjøring når det skal transporteres varer, utstyr o.l. som er av en slik karakter at det ikke er egnet å transportere inn vinterstid på snødekt mark. Punktet om at ubrukte turer kan overføres til neste år viser med all tydelighet at antall turer ikke er behovsprøvd, men kun vedtatt ut fra generelle retningslinjer i forvaltningsplanen i forhold til hvor mange turer det kan gis tillatelse til.

Nasjonalparkforvalter og/eller styret skal alltid vurdere om behovet for barmarkskjøring kan dekkes på andre måter. Dette gjelder uavhengig av om vedtaket er hjemlet direkte i verneforskriften eller i naturmangfoldlovens § 48. Kan behovet dekkes med motorisert ferdsele på snødekt mark, skal

hovedregelen være at transporten skal utføres på snødekt mark, alternativt med helikopter. Fylkesmannen kan ikke se at nasjonalparkforvalter har vurdert dette når vedtaket ble fattet. Det kommer ikke frem noe i saken som tilsier at det skulle være noen særlige grunner eller forhold som tilsier at transporten ikke kan skje på vinterstid, eller med helikopter. Vilklårene for å kunne gi en dispensasjon for barmarkskjøring etter verneforskriftens § 9, tredje ledd, bokstav b skal vurderes minst like strengt som vilklårene for å gi en dispensasjon etter § 6 i nasjonal forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag (NF). Det er uheldig at forvaltningspraksisen er mer liberal når søknader om tillatelse etter verneforskriften innenfor nasjonalparken vurderes enn hva vilklårene for å innvilge tillatelse etter NF § 6 tilsier.

Fylkesmannen er klar over at vedtaket er en videreføring av en forvaltningspraksis som Dovrefjell nasjonalparkstyre har praktisert over flere år. Når Fylkesmannen allikevel velger å klage på vedtaket er det fordi det, etter vår vurdering, har etablert seg en uheldig forvaltningspraksis der søkere automatisk får tillatelse til barmarkskjøring uavhengig av om søker har et reelt behov eller ikke, samt at nasjonalparkstyret/forvalter unnlater å vurdere om behovet kan dekkes på andre måter og til andre årstider. Etter Fylkesmannens vurdering er det ikke grunnlag for å gi dispensasjon med hjemmel i verneforskriftens § 9, tredje ledd, bokstav b for omsøkte motoriserte ferdsel på barmark.

Fylkesmannens konklusjon

- Fylkesmannen vurderer det som naturlig at praksisen med å gi tillatelse til barmarkskjøring langs Snøfjellstjønnevegen uavhengig av om søker har et reelt behov eller ikke opphører.
- Det er ikke foretatt en vurdering av om behovet for barmarkskjøring kan dekkes på andre måter. Dette skal gjøres uavhengig av om vedtaket er hjemlet direkte i verneforskriftens § 9, tredje ledd, bokstav b, eller i naturmangfoldlovens § 48. Kan behovet dekkes med motorisert ferdsel på snødekt mark, skal hovedregelen være at transporten skal utføres på snødekt mark, alternativt med helikopter. Det vises her til de strenge vilklårene for å få innvilget en søknad om barmarkskjøring etter nasjonal forskrift § 6. Vilklårene for å kunne gi en dispensasjon for barmarkskjøring etter verneforskriftens § 9, tredje ledd, bokstav b skal vurderes minst like strengt som vilklårene for å gi en dispensasjon etter § 6 i nasjonal forskrift
- Søknaden om barmarkskjøring med bil/traktor inn til Snøfjellstjønnevegen 704 må derfor avslås.

Med hilsen

Bjørnar Wiseth (e.f.)
Klima- og miljødirektør

Inge Hafstad
seniorrådgiver
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Miljødirektoratet	Postboks 5672 Torgarden	7485	TRONDHEIM
Torbjørn Orkelbog	Åmotsdalsvegen 395	7340	OPPDAL
Fylkesmannen i Innlandet	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Fylkesmannen i Møre og Romsdal	Postboks 2520	6404	MOLDE
Ole Torbjørn Orkelbog	Vinkelvegen 2	7340	Oppdal
Statens naturoppsyn	Postboks 5672 Torgard	7485	TRONDHEIM
Oppdal kommune	Inge Krokanns veg 2	7340	OPPDAL

Arkivsaksnummer: 2019/19648-23

Saksbehandler: Carl Severin Bjurstedt

Dato: 22.09.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyret	53/2020	05.10.2020

Klage fra Fylkesmannen i Trøndelag på tillatelse til traktortransport, Tjønnglupvegen 873, nasjonalparken

Innstilling fra forvalter

1. Dovrefjell nasjonalparkstyret avviser klagen fra Fylkesmannen i Trøndelag på vedtak i delegert sak 70/20 fra Fylkesmannen i Trøndelag.
2. Nasjonalparkstyret mener ut fra en helhetlig vurdering opp mot verneformålet der det er tatt hensyn til landskap, friluftsliv, biologisk mangfold generelt og villrein spesielt, at dette er den beste løsningen for å dekke et større transportbehov. Styret mener klagen legger for stor vekt på landskapets egenart vurdert mot andre deler av verneformålet.
3. Nasjonalparkstyret viser videre til at Fylkesmannen har kjent til praksis og har hatt ni tidligere vedtak gjennom åtte år som kunne ha vært påklaget, uten å gjøre dette. Styret viser videre til vedtak i styresak 24-2017 24.4.2017 Ny verneplan for Dovrefjell-Sunddalsfjella nasjonalpark og utredningen i sak 47/2019.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Delegert sak 70/20: Tillatelse - traktortransport - Tjønnglupvegen 873 - Hans Snøve , Arnt Gulaker
- 2 Klage fra Fylkesmannen i Trøndelag på vedtak - Dovrefjell-Sunddalsfjella NP - tillatelse til traktortransport inn til Tjønnglupvegen 873 - Hans Snøve og Arnt Gulaker
- 3 Varsel om klage fra Fylkesmannen i Trøndelag - delegert vedtak - Dovrefjell-Sunddalsfjella NP - bar mark - traktor - materialer for nybygg - Tjønnglupvegen 873 - Hans Snøve - Arnt Gulaker
- 4 Varsel om mulig omgjøring av kommunens vedtak fra Fylkesmannen i Trøndelag - Dovrefjell-Sunddalsfjella NP - bar mark - Tjønnglupen - Hans Snøve
- 5 Særutskrift Sak DNPS 47/2019 - Klage fra Fylkesmannen i Trøndelag - Dovrefjell-Sunddalsfjella NP - Traktor - Årlig transport til hyttene i forbindelse med jakt - Tjønnglupen Hytteeierforening

Andre dokumenter i saken

6. Naturmangfoldloven – NML, [kap. II om bærekraft...](#) og [V områdevern...](#)
7. Forskrift for [Dovrefjell-Sunndalsfjella NP...](#)
8. [Forvaltningsplan for verneområdene på Dovrefjell...](#)
9. Rundskriv om [forvaltning av verneområder...](#)
10. [Delegeringsreglement for Dovrefjell nasjonalparkstyre...](#)

Saksopplysninger

Hans Snøve og Arnt Gulaker fikk i delegert sak 70/20 20.6.2020 (vedlegg 1) tillatelse til inntil sju turer med traktor til Tjønnglupen i nasjonalparken sommeren 2020. Bakgrunnen for vedtaket var at de tidligere hadde fått tillatelse (sak 17/2020 i nasjonalparkstyret) til å rive eksisterende hytte og sette opp ny på annen tomt. Dette medfører et relativt omfattende transportbehov både av materialer og verktøy inn og rivningsavfall og verktøy ut over en lengre periode. Ut fra forskrift og forvaltningsplan er det ikke anledning til å gi dispensasjoner til barmarkstransport på det gamle traktorsporet til Tjønnglupen som var etablert på vernetidspunktet. Imidlertid har det siden 2004 blitt gitt dispensasjoner her til en tur årlig i samband med reinsjakta, seinere også ved større byggesaker i Tjønnglupen.

Fylkesmannen varslet om kommende klage på vedtaket i e-post 1.7. (vedlegg 3) og fremmet endelig klage 6.7. (vedlegg 2). I tillegg har Fylkesmannen varslet mulig omgjøring av kommunens vedtak om tillatelse etter motorferdselloven (vedlegg 4).

Fylkesmannen har tidligere påklagd sist gitte dispensasjon til den årlige transporten i reinsjakta, se særutskrift av den klagebehandlingen, vedlegg 5. Her er problemstillingene knyttet til bruk av det samme sporet og det vises i hovedsak til denne saken for en detaljert beskrivelse og vurdering – dette sammenfaller med saken her.

Fra Miljødirektoratet har vi fått beskjed om at vi skal behandle saker om kjøring på sporet til Tjønnglupen som vanlig fram til overnevnte klagesak er avgjort. Forrige klage ble ikke gitt oppsettende virkning. Det ble imidlertid klagen i denne saken, slik at de planlagte arbeidene på søkerens hytte ikke har blitt gjennomført.

Forvalter og styreleder var på befaring med Miljødirektoratet og Fylkesmannen på sporet inn til Tjønnglupen 27. august, slik at forholdene i terrenget er godt kjent for klageinstansen.

(1) Fylkesmannen grunngir klagen slik:

*«Etter Fylkesmannens vurdering strider vedtaket med verneformålet og påvirker verneverdiene negativt. Det er derfor ikke grunnlag for å gi dispensasjon med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 for kjøring med traktor inn til hytter i Tjønnglupen.
(...)»*

(2) *Forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell er tydelig på at barmarkskjøring inn til Tjønnglupen ikke er tillatt (kap. 6.6.4 Retningslinjer for motorferdsel på barmark, side 86). Planen legger opp til at nødvendig transportbehov skal gjennomføres på vinterføre av leiekjørere i tråd med kap. 6.6.3 Retningslinjer for motorferdsel på vinterføre i forvaltningsplanen. Vedtaket strider derfor mot gjeldende forvaltningsplan.»*

(3) FMTL viser til forskriftens § 9 som ikke har direkte relevans her.

(4) *«Nasjonalparkforvalter og/eller styret skal alltid vurdere om behovet for barmarkskjøring kan dekkes på andre måter. Dette gjelder uavhengig av om vedtaket er hjemlet direkte i verneforskriften eller i naturmangfoldlovens § 48. Kan behovet dekkes med motorisert ferdsel på snødekt mark, skal hovedregelen være at transporten skal utføres på snødekt mark, alternativt med helikopter. Fylkesmannen kan ikke se at nasjonalparkforvalter har vurdert dette når vedtaket ble fattet. Det kommer ikke frem noe i saken som tilsier at det skulle være noen særlige grunner eller forhold som tilsier at transporten ikke kan skje på vinterstid, eller med helikopter. Vilklårene for å kunne gi en dispensasjon for barmarkskjøring etter § 48 i Nml. skal vurderes minst like strengt som vilklårene for å gi en*

dispensasjon etter § 6 i nasjonal forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag (NF). Det er uheldig at forvaltningspraksisen er mer liberal når søknader om tillatelse etter verneforskriften innenfor nasjonalparken vurderes enn hva vilkårene for å innvilge tillatelse etter NF § 6 tilsier. Barmarkskjøringen inn til Tjønnglupen strider både mot forvaltningsplanen for Dovrefjell og vilkårene for å gi dispensasjon fra vernevedtak med hjemmel i Nml. § 48, noe som er uheldig.

- (5) Nml. § 48 inneholder tre alternativer for dispensasjon fra vernevedtak. Bestemmelsen åpner for at det kan gis dispensasjon dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig (...) Miljødirektoratets veileder «Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter» påpeker at kravet om at tiltaket ikke skal påvirke verneverdiene nevneverdig innebærer at dispensasjonsadgangen er snever. Det kan bare dispensereres i de tilfeller tiltaket vil ha ubetydelig eller begrenset virkning for verneverdiene. Fylkesmannen mener at den omsøkte barmarkskjøringen både er negativt for verneverdiene og påvirker verneformålet negativt. Barmarkskjøringen er årviss, og bidrar til å opprettholde et eksisterende kjørespor, noe som påvirker verneverdiene negativt. Kjøringen og kjørespor vil også redusere opplevelsen av et villmarkspreget naturområde, noe som er negativt for verneformålet. Med bakgrunn i dette er det ikke grunnlag for å gi dispensasjon med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 for transport med traktor til hytter i Tjønnglupen.
- (6) Unntaksbestemmelsen naturmangfoldlovens § 48 (jf. § 11 Generelle dispensasjonsbestemmelser i verneforskriften for Dovrefjell – Sunndalsfjella nasjonalpark), skal brukes til å fange opp uforutsette og/eller spesielle tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Regimet rundt den motoriserte ferdsele i nasjonalparken ble vurdert i forbindelse med verneplanprosessen, senest i forbindelse med utvidelsen i 2018, og nedfelt i verneforskriftens § 9 Forbud mot motorferdsel. Barmarkskjøring inn til Tjønnglupen kommer ikke inn under de formålene som det kan innvilges dispensasjon for, selv om søknaden gjelder transport av nødvendig utstyr og materialer for vedlikehold. Fylkesmannen er klar over at vedtaket er en videreføring av en praksis som har foregått over flere år, helt fra Dovrefjellrådet til dagens Dovrefjell nasjonalparkstyre. Når Fylkesmannen allikevel velger å klage på vedtaket er det fordi det, etter vår vurdering, ikke er grunnlag for å gi dispensasjon med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 for omsøkte motoriserte ferdsel, samt at nasjonalparkstyrets egen forvaltningsplan er så tydelig på at det ikke skal tillates barmarkskjøring inn til Tjønnglupen. Det er også verdt å merke seg at når verneforskriften for Dovrefjell – Sunndalsfjella nasjonalpark ble revidert i forbindelse med utvidelsen av nasjonalparken den 20. april 2018, ble det ikke tatt inn noe om at forvaltningsmyndigheten etter søknad kan gi tillatelse til barmarkskjøring inn til Tjønnglupen (Jf. verneforskriftens § 9, tredje ledd). Fylkesmannen vurderer det derfor som naturlig at praksisen med å gi tillatelse til barmarkskjøring inn til Tjønnglupen opphører.
- (7) Når det gjelder presedens skal dette også vurderes, og faren for presedens skal heller ikke kun vurderes opp mot det aktuelle verneområde. En tillatelse vil kunne skape presedens for tilsvarende saker i Dovrefjell – Sunndalsfjella nasjonalpark, men også i andre sammenlignbare nasjonalparker/ verneområder.»

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Klagesaker skal behandles i nasjonalparkstyret.

Verneformål – forskrift

Formålet (forkortet – fullstendig i dok. 7) med Dovrefjell – Sunndalsfjella nasjonalpark er blant annet å ta vare på et stort, sammenhengende og villmarkspreget naturområde som inneholder særegne og representative økosystemer og landskap og som er uten tyngre naturinngrep. Videre har formålsparagrafen i verneforskriftens § 1 en punktvis (a – h) opprøpning av verneverdier som skal tas vare på, herunder intakt høyfjellsøkosystem,

biologisk mangfold med bl.a. villrein, kulturminner, urørhet, mulighet for uforstyrret enkelt friluftsliv mv.

Forskriften for nasjonalparken, § 9 inneholder ingen hjemmel for motorferdselen denne saken gjelder.

Forvaltningsplan

Kapittel 6.6. omhandler motorisert ferdsel og kapittel 6.6.2 angir omfattende generelle retningslinjer, de mest relevante gjengis nedenfor:

«Generelt - Valg av transportform og årstid

Hovedprinsippet er at den transport som gir minst konflikt med verneverdiene og andre brukerinteresser skal nyttes. Økonomiske vurderinger skal ikke tillegges avgjørende vekt.

- a) *Der det er bilvei, skal transporten skje etter denne når veien er åpen. Det gis begrenset adgang til vintertransport i disse tilfellene.*
- b) *Der det er kjørespor (tillatelse kreves), skal saksutredningen gjøre en avveining mellom transport på barmark eller snø. Er det nevneverdig forskjell i skade på verneverdiene mellom årstidene, skal transport henvises til den mest gunstige transportform og sesong.*
- c) *Forvaltningsmyndigheten kan ut fra hensynet til verne- verdiene henvise transport til vinterføre der barmarkstransport kan påregnes å gi terrengskader.*
- d) *Lufttransport kan pålegges dersom dette er påkrevd av hensyn til verneverdiene.»*

I kapittel 6.4.4. som gir retningslinjer for motorisert ferdsel på bar mark står for

«Nasjonalparken

(...)Kjøring på barmark inn til Tjønnglupen tillates ikke..»

Hyttene i Tjønnglupen kan få inntil 4 turer med snøskuter per vinter, flere ved spesielle behov da knyttet til kjøredager.

Forvaltningsloven

Klagebehandling følger kapittel VI i FVL. Nasjonalparkstyret skal som underinstans behandle klagen og kan oppheve eller endre vedtaket om det finner klagen begrunnet.

Om vedtaket ikke oppheves eller omgjøres skal saken oversendes klageinstansen som er Miljødirektoratet.

Presedens

Det har vært gitt tillatelser til kjøring her siden 2004 – se nærmere beskrivelse i vedlegg 5.

Vurdering

Klagen er rettidig inngitt, korrekt utformet og Fylkesmannen har klagerett, grunnlaget for behandling er dermed til stede.

Forvalter vil nedenfor gå gjennom Fylkesmannens klage – tall viser til punktene i bakgrunn for saken.:

- (1) Det er i saken vår gjort den motsatte vurdering av om verneverdiene påvirkes negativt – dvs. mer negativt enn ved alternativ transport, det er altså reell uenighet mellom forvalter/nasjonalparkstyret og Fylkesmannen her. Bruken av § 48 er drøftet også i vår sak.
- (2) Fylkesmannens vurdering sett ut fra forvaltningsplanen er korrekt – ut fra denne skal det ikke gis tillatelse.
- (3) § 9 hjemler som sagt ikke tillatelse her. Dette framgår av vår behandling.

- (4) Det er feil når Fylkesmannen sier at det ikke er vurdert om behovet kan dekkes på andre måter. Jeg viser til følgende i vurdering i den delegerte saken:
«Fysisk er det et spor etter kjøring med traktor her og med hensynsfull kjøring vil dette ikke medføre nevneverdig ny terrengskade, men vil være i strid med formål «urørthet». Imidlertid vil det forstyrre mindre enn alternativene som er flere turer med helikopter eller mange vinterturer med snøskuter. Disse alternativene vil etter min vurdering også være dårligere i forhold til villreinen, som bruker området til alle årstider. Jeg vurderer derfor at vilkårene for tillatelse etter § 48 er oppfylt.»
I vår sak er m.a.o. alternativer vurdert, men de er vurdert som dårligere enn traktortransport ut fra en helhetsvurdering opp mot alle verneverdiene.
- (5) Det er her igjen uenighet mellom forvalter / nasjonalparkstyret og Fylkesmannen om vurdering etter NML § 48. For forvalter synes det som om FMTL kun legger vekt på synligheten av kjøresporet, mens vi vurderer dette opp mot andre deler av verneformålet, ikke minst villreinen, som er av de viktigste elementene i verneformålet. Og ender med at det vi har gitt tillatelse til er det som løser transportbehovet til minst skade for verneverdiene.
- (6) Fylkesmannen har rett i at traktortransport til Tjønnglupen er et forhold som i utgangspunktet ble avklart i prosessene med verneplan og forvaltningsplan – dvs. at det skulle opphøre, og at da NML § 48 da ikke bør brukes til å gi dispensasjon.
- (7) Forvalter er uenig i at vedtaket kan gi presedens for andre deler av verneområdene i Dovrefjell eller i andre verneområder. Dette er nærmere drøftet i vedlegg 5 og det vises dit.

Som sagt ligger allerede en annen klagesak på traktortransport til Tjønnglupen til behandling i direktoratet, og de to forventes sett i sammenheng. I forrige klagebehandling er våre vurderinger grundigere gjennomgått enn her, det vises til disse, jf. vedlegg 5 og det framstår som unødvendig å utgreie like grundig her.

Forvalterne vil avslutningsvis presisere at vi er uenige i vurderingene fra Fylkesmannen i Innlandet i prosessen med utvidet vern (referert i vedlegg 5.) og fra FMTL i denne saken i at å flytte transporten over på beltekjøretøy om vinteren eller helikopter er et bedre alternativ for verneverdiene. En mer omfattende vintertransport vil komme i konflikt med villreinens bruk av området. I tillegg risikerer man om traktortransporten i jakta stoppes mindre interesse for villreinjakt i Tjønnglupområdet, det er av de viktigste jaktområdene i Snøhetta og jakta er ved siden av arealforvaltninga det viktigste forvaltningsverktøyet for villreinen.

Ut fra overstående tilrår forvalter at nasjonalparkstyret avviser klagen og at den dermed avgjøres i Miljødirektoratet.

Hans Snøve
Båggåstrondvegen 277
7340 Oppdal

Saksbehandler: Carl Severin Bjurstedt

Vår ref: 2019/19648 - 16 (432.3)

Deres ref:

Dato 26.06.2020

Delegert vedtak Dovrefjell nasjonalparkstyre - delegerte saker - nr. 70/2020

Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - dispensasjon - riving av gammel hytte og oppsetting av ny - Tjønnglupvegen 873 - Hans Snøve - Arnt Gulaker

Tillatelse - traktortransport - Tjønnglupvegen 873 - Hans Snøve , Arnt Gulaker

Tiltaket krever også kommunal tillatelse etter lov om motorisert ferdsel i utmark. Saken sendes derfor til kommunen, for videre behandling og utsendelse derfra.

Vedtak:

Søknad fra Hans Snøve og Arnt Gulaker om transport med traktor etter eksisterende traktorspor fra nasjonalparkgrensa i Sæterfjellet til hytteområdet i Tjønnglupen imøtekommes for inntil sju turer denne sommer (2020). Tillatelsen gis på de vilkår som framgår av vedlagte kjørebrev, for nødvendig transport av materialer til nybygg, verktøy, brensel, materialer til vedlikehold m.m. og retur av rivningsavfall avfall og verktøy.

Om kommunen tillater færre turer enn nasjonalparkstyret, er kommunens vedtak styrende.

Vedtaket er gjort etter det regelverk som er beskrevet under overskriften «Hjemmelsgrunnlag» nedenfor.

Om det er nødvendig for å ivareta verdiene regelverket skal ivareta eller ved mislighold av vilkår i kjørebrevet kan nasjonalparkstyret gjøre om (evt. trekke inn) tillatelsen av eget tiltak etter naturmangfoldloven § 67, jf. forvaltningsloven § 35.

Dokumenter i saken

1. Søknad av 11.5.2020 mottatt her 2.6..
2. Naturmangfoldloven – NML, [kap. II om bærekraft...](#) og [V områdevern...](#)
3. Naturmangfoldloven – NML, [kap. IX om håndheving og sanksjoner...](#)
4. Forskrift for [Dovrefjell-Sunndalsfjella NP...](#)
5. [Forvaltningsplan for verneområdene på Dovrefjell...](#)
6. Rundskriv om [forvaltning av verneområder...](#)

7. [Delegeringsreglement for Dovrefjell nasjonalparkstyret...](#)
8. [Horisont Snøhetta, hovedrapporten...](#)

Saksopplysninger:

Søker har søkt om transport med traktor fra nasjonalparkgrensa i Sæterfjellet i Oppdal og derfra videre etter eksisterende spor etter traktorkjøring til Tjønnglupvegen 873 i hytteområdet i Tjønnglupen. Formålet er transport av materialer til nybygg, verktøy, brensel, materialer til vedlikehold m.m. og retur av rivningsavfall avfall og verktøy.

Søknaden gjelder inntil 7 turer i sommer, i samband med oppsetting av ny hytte til erstatning for gammel som skal rives. Tillatelse til dette ble gitt i sak 17/2020 i nasjonalparkstyret 11.5.2020.

Fylkesmannen har påklaget en annen tillatelse for traktor etter kjøresporet. Klagen er ikke avgjort i Miljødirektoratet.

Kommunen har behandlet saken med forbehold om vår behandling. Kommunen innvilget inntil fire turer.

Hjemmelsgrunnlag

Verneformål - forskrift

Formålet med nasjonalparken er å ta vare på et stort, sammenhengende og i hovedsak urørt fjellområde med sitt høyfjellsøkosystem og biologiske mangfold. Villreinens leveområder er et hovedformål med vernet, i tillegg til naturtyper, landskapsformer og geologiske forekomster, samt kulturminner.

Det er ikke åpnet for kjøring på bar mark i nasjonalparken annet enn etter kjøresporet til Snøfjellstjønnna.

Forvaltningsplan

Her står: «Kjøring på barmark inn til Tjønnglupen tillates ikke.» (6.4.4 s. 86.)

Presedens

Trass i overstående har Oppdal kommune arbeidet for at det skal bli gitt tillatelse til en tur/retur i forbindelse med reinsjakta. Både Dovrefjellrådet og seinere nasjonalparkstyret har tillatt dette med hjemmel i forskriften § 4 og seinere NML § 48 som flerårige dispensasjoner (jf. dokument 7).

Naturmangfoldloven

Alle saker må vurderes etter de miljørettslige prinsippene i §§ 8-12 jf. § 7.

§ 48 1. avsnitt jf. § 77 åpner for dispensasjon til tiltak som ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig. Begge vilkår må være oppfylt.

Det følger imidlertid ikke av dette at dispensasjon skal gis om vilkårene er oppfylt. Skjønn og instruks fra overordnet myndighet spiller inn. Dispensasjonsbestemmelsen i § 48 kan ikke brukes for å utvide rammene gitt i vernevedtaket. Bestemmelsen er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette eller spesielle tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Det er NML § 48 som blir vedtakshjemmel her.

Vedtaksmyndighet

Ut fra delegeringsreglementet til nasjonalparkstyret kan denne saken avgjøres av nasjonalparkforvalter. Presedens fra tidligere styrebehandlinger gjør saken kurant.

Vurderinger

Etter forskriftens § 3 kan det ikke gis tillatelse for den omsøkte type transport etter traktorsporet til Tjønnglupen. Søknaden må i tilfelle vurderes etter naturmangfoldlovens § 48. Dette ble gjort i 2012 – jf. dok. 7, sak 93/2012 i nasjonalparkstyret.

Fysisk er det et spor etter kjøring med traktor her og med hensynsfull kjøring vil dette ikke medføre nevneverdig ny terrengskade, men vil være i strid med formål «urørthet». Imidlertid vil det forstyrre mindre enn alternativene som er flere turer med helikopter eller mange vinterturer med snøskuter. Disse alternativene vil etter min vurdering også være dårligere i forhold til villreinen, som bruker området til alle årstider. Jeg vurderer derfor at vilkårene for tillatelse etter § 48 er oppfylt.

I forhold til NML §§ 8-12 er skaden allerede skjedd – forutsatt man holder seg slavisk i eksisterende spor og nytter traktor med hjulvidde som passer i sporene. Sporene er «ferdig slitt» og kjøring vil gi minimal ny terrengskade, og effektene for biologisk mangfold blir små. Transporten er etter min vurdering vel så miljøriktig som alternativene.

Dette er et større byggeprosjekt og vanskelig å beregne transportbehov nøyaktig. Deler av sporet er av en slik beskaffenhet at ingen kjører for moro skyld. Jeg har derfor små betenkeligheter med å innvilge omsøkt antall turer.

Kommunen har innvilget kun 4 turer. Det er det laveste antallet som gjelder. Jeg velger likevel å gi 7 turer da en slik kan begrense en eventuell klagesak til å gjelde det kommunale vedtaket, klagesaker i sporet kommune – Fylkesmann går raskere enn nasjonalparkstyret – direktorat.

Det gis derfor tillatelse til inntil sju tur/retur sommeren 2020 med traktor og henger inn til Tjønnglupen. Jeg presiserer at det skal brukes utstyr med samme størrelse og hjulvidde som før, slik at sporet ikke blir utvidet. I og med kommunen har begrenset sin tillatelse til 4 turer, kan våre 3 siste kun nyttes om kommunen endrer sitt vedtak.

Forholdet til annet lovverk, forhold til grunneier

I tillegg til tillatelsen / dispensasjonen fra Dovrefjell nasjonalparkstyret kan det også være nødvendig å innhente tillatelse fra andre myndigheter og / eller tillatelse fra grunneier. De fleste tillatelsene eller dispensasjonene til motorferdsel i verneområder, må også ha tillatelse eller dispensasjon etter lov om motorferdsel i utmark og på vassdrag. Det er de enkelte kommunene som gir tillatelser eller dispensasjoner etter motorferdselloven. Grunneier kan nekte motorisert ferdsel i utmark på sin eiendom, og du må derfor sjekke om aktuelle grunneiere aksepterer transporten.

Rett til innsyn i sakens dokumenter

Alle kan kreve innsyn i sakens dokumenter. Noen dokumenter kan med hjemmel i lov være unntatt fra innsyn. Vedtaket vil være offentlig tilgjengelig i miljøvedtakeregisteret – www.miljovedtak.no.

Klageadgang

Du kan klage på vedtaket til Miljødirektoratet og be om at det endres. Klagefristen er 3 uker regnet fra den dagen da brevet kom fram til deg. Det er tilstrekkelig at du har postlagt klagen innen denne fristen.

Klagen skal sendes skriftlig til nasjonalparkstyret. Angi vedtaket du klager over, den eller de endringer du ønsker, og de grunner du har for at vedtaket bør endres. Dersom du klager så sent at det kan være uklart for oss om du har klaget i rett tid, bør du oppgi når du mottok dette brevet. Vi gjør oppmerksom på at også andre enn søker kan ha rettslig klageadgang

Med vennlig hilsen

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

*Carl Severin Bjurstedt
nasjonalparkforvalter*

Kopi til:

Arnt Gulaker	Stenan 30	7340	Oppdal
Statens naturoppsyn Hjerkin	Norsk villreinsenter nord	2661	HJERKINN
Oppdal bygdeallmenning	Inge Krokanns vei 11	7340	OPPDAL
Oppdal bygdeallmenning	Inge Krokanns vei 11	7340	OPPDAL
Oppdal lensmannskontor	Boks 94	7341	OPPDAL
Fylkesmannen i Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Oppdal kommune	Inge Krokanns veg 2	7340	OPPDAL

Vedlegg:

1 Kjørebrev 2020, Tjønnglupvegen 873, Hans Snøve & Arnt Gulaker

Vår dato:
06.07.2020

Vår ref:
2020/7976

Deres dato:
26.06.2020

Deres ref:

Dovrefjell nasjonalparkstyre
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Saksbehandler, innvalgstelefon
Inge Hafstad, +47 74 16 80 66

Klage på vedtak - tillatelse til traktortransport inn til Tjønnglupvegen 873 - Hans Snøve og Arnt Gulaker

Fylkesmannen i Trøndelag viser til delegert vedtak i DS nr. 70/2020 (deres ref. 2019/19648-16) av nasjonalparkforvalter for Dovrefjell nasjonalparkstyre datert den 26. juni 2020. I nevnte vedtak gis Hans Snøve og Arnt Gulaker tillatelse til inntil 7 (syv) turer med traktor etter eksisterende traktorspor fra nasjonalparkgrensen og inn til hytteområdet i Tjønnglupen, Oppdal kommune. Tillatelsen gjelder for barmarkssesongen 2020. Formålet med kjøringen er nødvendig transport av materialer til nybygg, verktøy, brensel, materialer til vedlikehold m.m. og retur av rivningsavfall, annet avfall og verktøy. Det vises også til Fylkesmannens varsel om klage i e-post datert 1. juli 2020.

Vedtaket er hjemlet i naturmangfoldlovens § 48 *dispensasjon fra vernevedtak*, som åpner opp for at det kan gis dispensasjon til tiltak som ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig. Det delegerte vedtaket er en videreføring av tidligere vedtak fattet av både daværende Dovrefjellrådet og senere Dovrefjell nasjonalparkstyre med hjemmel i verneforskriftens § 11 *Generelle dispensasjonsbestemmelser* og i naturmangfoldlovens § 48 etter at naturmangfoldloven tredde i kraft fra 1. juli 2009.

Fylkesmannen i Trøndelag klager med dette på delegert vedtak nr. 70/2020 i sak 2019/19648 der det gis dispensasjon fra vernebestemmelsene for Dovrefjell – Sunndalsfjella nasjonalpark for inntil 7 (syv) turer med traktor på barmark inn til Tjønnglupen. Etter Fylkesmannens vurdering strider vedtaket med verneformålet og påvirker verneverdiene negativt. Det er derfor ikke grunnlag for å gi dispensasjon med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 for kjøring med traktor inn til hytter i Tjønnglupen.

Fylkesmannens vurdering

I henhold til vedtektene for Dovrefjell nasjonalparkstyre punkt 12 *Klageadgang, klageinstans og klagebehandling* har fylkesmannen med hjemmel i naturmangfoldlovens § 62 tredje ledd siste setning klagerett på vedtak fattet av nasjonalparkstyret.

Formålet med Dovrefjell – Sunndalsfjella nasjonalpark er blant annet å ta vare på et stort, sammenhengende og villmarkspreget naturområde som inneholder særegne og representative

E-postadresse:
fmlpost@fylkesmannen.no
Sikker melding:
www.fylkesmannen.no/melding

Postadresse:
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse:
Strandveien 38, Steinkjer
Prinsens gt. 1, Trondheim

Telefon: 74 16 80 00
www.fylkesmannen.no/tl

Org.nr. 974 764 350

økosystemer og landskap og som er uten tyngre naturinngrep. Videre har formålsparagrafen i verneforskriftens § 1 en punktvis (a – h) oppramsing av verneverdier som skal tas vare på, herunder intakt høyfjellsøkosystem, villrein, kulturminner mv.

Forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell er tydelig på at barmarkskjøring inn til Tjønnglupen ikke er tillatt (kap. 6.6.4 *Retningslinjer for motorferdsel på barmark*, side 86). Planen legger opp til at nødvendig transportbehov skal gjennomføres på vinterføre av leiekjørere i tråd med kap. 6.6.3 *Retningslinjer for motorferdsel på vinterføre* i forvaltningsplanen. Vedtaket strider derfor mot gjeldende forvaltningsplan.

Manglende hjemmelsgrunnlag

Som det fremgår av vedtaket finnes det ingen hjemmel i verneforskriften for Dovrefjell – Sunndalsfjella nasjonalpark som søknaden kan behandles etter. Søknaden om kjøringen med traktor ble derfor behandlet etter naturmangfoldlovens (Nml.) § 48 *Dispensasjon fra vernevedtak* (jf. verneforskriftens § 11 *generelle dispensasjonsbestemmelser*. Nml. § 48 åpner opp for at det kan gis dispensasjon dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Dispensasjonsbestemmelsen i § 48 skal ikke benyttes for å utvide den rammen som er trukket opp i vernevedtaket.

Rammen for motorisert ferdsel i Dovrefjell-Sundalsfjella nasjonalpark er verneforskriftens § 9 *Forbud mot motorferdsel*. Verneforskriftens § 9 viser til at motorferdsel på land, i vann og i luft under 300 meter fra bakken er forbudt. Videre sier verneforskriftens § 9 annet ledd hvilken type motorisert ferdsel bestemmelsen ikke er til hinder for, mens § 9 tredje ledd sier hva forvaltningsmyndigheten etter søknad kan gi tillatelse til. Når det gjelder barmarkskjøring langs kjørespor er det kun åpnet opp for at det kan gis tillatelse etter søknad inn til Søndre Snøfjelltjønn og Nedre Vårstigseter (verneforskriftens § 9, tredje ledd, bokstav b). Verneforskriften sier at det **kan gis**, ikke at det skal gis. For å minimalisere barmarkskjøringen i nasjonalparken bør det kun gis tillatelse til barmarkskjøring når det skal transporteres varer, utstyr o.l. som er av en slik karakter at det ikke er egnet å transportere inn vinterstid på snødekt mark.

Nasjonalparkforvalter og/eller styret skal alltid vurdere om behovet for barmarkskjøring kan dekkes på andre måter. Dette gjelder uavhengig av om vedtaket er hjemlet direkte i verneforskriften eller i naturmangfoldlovens § 48. Kan behovet dekkes med motorisert ferdsel på snødekt mark, skal hovedregelen være at transporten skal utføres på snødekt mark, alternativt med helikopter. Fylkesmannen kan ikke se at nasjonalparkforvalter har vurdert dette når vedtaket ble fattet. Det kommer ikke frem noe i saken som tilsier at det skulle være noen særlige grunner eller forhold som tilsier at transporten ikke kan skje på vinterstid, eller med helikopter. Vilklårene for å kunne gi en dispensasjon for barmarkskjøring etter § 48 i Nml. skal vurderes minst like strengt som vilklårene for å gi en dispensasjon etter § 6 i nasjonal forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag (NF). Det er uheldig at forvaltningspraksisen er mer liberal når søknader om tillatelse etter verneforskriften innenfor nasjonalparken vurderes enn hva vilklårene for å innvilge tillatelse etter NF § 6 tilsier. Barmarkskjøringen inn til Tjønnglupen strider både mot forvaltningsplanen for Dovrefjell og vilklårene for å gi dispensasjon fra vernevedtak med hjemmel i Nml. § 48, noe som er uheldig.

Nml. § 48 inneholder tre alternativer for dispensasjon fra vernevedtak. Bestemmelsen åpner for at det kan gis dispensasjon dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Siste punkt om sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser er ikke relevant i dette tilfellet. I vår sak må det tas en vurdering om den motoriserte ferdselen strider mot verneformålet og om ferdselen påvirker verneverdiene

nevneverdig. Miljødirektoratets veileder «Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter» påpeker at kravet om at tiltaket ikke skal påvirke verneverdiene nevneverdig innebærer at dispensasjonsadgangen er snever. Det kan bare dispenseres i de tilfeller tiltaket vil ha ubetydelig eller begrenset virkning for verneverdiene. Fylkesmannen mener at den omsøkte barmarkskjøringen både er negativt for verneverdiene og påvirker verneformålet negativt. Barmarkskjøringen er årviss, og bidrar til å opprettholde et eksisterende kjørespor, noe som påvirker verneverdiene negativt. Kjøringen og kjørespor vil også redusere opplevelsen av et villmarkspreget naturområde, noe som er negativt for verneformålet. Med bakgrunn i dette er det ikke grunnlag for å gi dispensasjon med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 for transport med traktor til hytter i Tjønnglupen.

Unntaksbestemmelsen naturmangfoldlovens § 48 (jf. § 11 *Generelle dispensasjonsbestemmelser i verneforskriften for Dovrefjell – Sunndalsfjella nasjonalpark*), skal brukes til å fange opp uforutsette og/eller spesielle tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Regimet rundt den motoriserte ferdselen i nasjonalparken ble vurdert i forbindelse med verneplanprosessen, senest i forbindelse med utvidelsen i 2018, og nedfelt i verneforskriftens § 9 *Forbud mot motorferdsel*. Barmarkskjøring inn til Tjønnglupen kommer ikke inn under de formålene som det kan innvilges dispensasjon for, selv om søknaden gjelder transport av nødvendig utstyr og materialer for vedlikehold. Fylkesmannen er klar over at vedtaket er en videreføring av en praksis som har foregått over flere år, helt fra Dovrefjellrådet til dagens Dovrefjell nasjonalparkstyre. Når Fylkesmannen allikevel velger å klage på vedtaket er det fordi det, etter vår vurdering, ikke er grunnlag for å gi dispensasjon med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 for omsøkte motoriserte ferdsel, samt at nasjonalparkstyrets egen forvaltningsplan er så tydelig på at det ikke skal tillates barmarkskjøring inn til Tjønnglupen. Det er også verdt å merke seg at når verneforskriften for Dovrefjell – Sunndalsfjella nasjonalpark ble revidert i forbindelse med utvidelsen av nasjonalparken den 20. april 2018, ble det ikke tatt inn noe om at forvaltningsmyndigheten etter søknad kan gi tillatelse til barmarkskjøring inn til Tjønnglupen (jf. verneforskriftens § 9, tredje ledd). Fylkesmannen vurderer det derfor som naturlig at praksisen med å gi tillatelse til barmarkskjøring inn til Tjønnglupen opphører.

Verneforskrift og forvaltningsplan ^m/kartvedlegg 2, er tydelig på hvilke kjørespor som kan benyttes til barmarkskjøring. Kjøresporet inn til Tjønnglupen er ikke definert som kjørespor i forvaltningsplanen, og det er derfor ikke åpnet opp for barmarkskjøring inn til Tjønnglupen verken i verneforskriften eller i forvaltningsplanen. Årvisse tillatelser med hjemmel i nml. § 48 til barmarkskjøring inn til Tjønnglupen vil dermed helt klart utvide rammen for motorisert ferdsel i nasjonalparken. Uavhengig av om vedtaket er hjemlet direkte i verneforskriften eller i Nml. § 48 skal det alltid vurderes om behovet for barmarkskjøring kan dekkes på andre måter.

Når det gjelder presedens skal dette også vurderes, og faren for presedens skal heller ikke kun vurderes opp mot det aktuelle verneområde. En tillatelse vil kunne skape presedens for tilsvarende saker i Dovrefjell – Sunndalsfjella nasjonalpark, men også i andre sammenlignbare nasjonalparker/verneområder.

Fylkesmannens konklusjon

- Fylkesmannen mener det ikke er grunnlag for å innvilge søknaden etter naturmangfoldlovens § 48. Barmarkskjøring langs kjøresporet inn til Tjønnglupen vil bidra til å opprettholde kjøresporet, og derfor være i strid med verneformålet nedfelt i verneforskriftens § 1. Landskapets egenart er en vesentlig del av verneverdiene for Dovrefjell – Sunndalsfjella nasjonalpark, slik at barmarkskjøringen også vil virke negativt på verneverdiene.
- Det er ikke foretatt en vurdering av om behovet for barmarkskjøring kan dekkes på andre måter. Dette skal gjøres uavhengig av om vedtaket er hjemlet direkte i verneforskriften eller i

naturmangfoldlovens § 48. Kan behovet dekkes med motorisert ferdsel på snødekt mark, skal hovedregelen være at transporten skal utføres på snødekt mark, alternativt med helikopter.

- En tillatelse etter naturmangfoldlovens § 48 i dette området vil skape presedens for de andre verneområder Dovrefjell nasjonalparkstyre forvalter.
- Tillatelsen er i strid med nasjonalparkstyrets egen forvaltningsplan
- Søknaden om barmarkskjøring inn til Tjønnglupen må derfor avslås.

Med hilsen

Bjørnar Wiseth (e.f.)
Klima- og miljødirektør

Inge Hafstad
seniorrådgiver
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Fylkesmannen i Innlandet	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Arnt Gulaker	Stenan 30	7340	Oppdal
Hans Snøve	Båggåstrondvegen 277	7340	OPPDAL
Oppdal kommune	Inge Krokanns veg 2	7340	OPPDAL
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Torgarden	7485	TRONDHEIM
Statens naturoppsyn	Postboks 5672 Torgard	7485	TRONDHEIM
Fylkesmannen i Møre og Romsdal	Postboks 2520	6404	MOLDE

Vår dato: 01.07.2020
Vår ref: 2020/7467

Deres dato:
Deres ref:

Hans Snøve
Båggåstrondvegen 277
7340 OPPDAL

Saksbehandler, innvalgstelefon
Thomas Aarskog, +47 74 16 80 75

Varsel om mulig omgjøring av vedtak - barmarkskjøring - Tjønnglupen - Oppdal

Fylkesmannen viser til Oppdal kommune sitt vedtak i utvalg for kultur, miljø og tekniske tjenester den 17.6.2020 i sak 20/8.

Fylkesmannen varsler mulig omgjøring av Oppdal kommune sitt vedtak i sak 20/8 om dispensasjon for bruk av traktor på barmark for transport av materialer og utstyr for flytting og oppføring av ny hytte. Transporten vurderes ikke å være et helt spesielt tilfelle (særlig behov) som etter forskriftens § 6 på barmark kun kan skje etter en meget streng vurdering av vilkårene. Fylkesmannen mener videre at transporten kan dekkes på en annen måte. Vedtaket kan derfor være i strid med motorferdselloven.

Fylkesmannen vurderer at kommunens vedtak kan være ugyldig. Ugyldige vedtak kan alltid omgjøres jf. § 35 c i forvaltningsloven. Fylkesmannen varsler derfor mulig omgjøring av vedtak i sak 20/8.

Bakgrunn for saken

Hans Snøve og Arnt Gulaker har søkt om dispensasjon etter nasjonal forskrift for motorferdsel i utmark. Utvalg for kultur, miljø og tekniske tjenester behandlet søknaden i møte den 17.6.2020 i sak 20/8. Utvalget innvilget søker dispensasjon etter § 6 (særlige behov) i nasjonal forskrift til å bruke traktor for transport av materialer og utstyr i forbindelse med flytting/oppføring av hytte samt retur av avfall. Dispensasjonen ble innvilget for 4 turer.

Utvalg for kultur, miljø og tekniske tjenester legger følgende vurdering til grunn:

«Søker påviser behov for transport av materialer for flytting/nybygging av hytte i Tjønnglupen. Vernemyndighet har per. 08.06.2020 ikke fått vurdert transportbehovet i søknadene i forhold til verneformål og brukerinteresser i det aktuelle området. Før en evt. tillatelse fra kommunen sendes over til søker, forutsettes det at positivt vedtak fra vernemyndigheten foreligger, med retningslinjer for kjøring. Vernemyndigheten setter vilkår for tillatelsene for å ivareta naturmiljøet og andre brukerinteresser. Dette er vilkår som gir antall turer, tidsbegrensing og kjøretraseer, samt at det skal

E-postadresse:
fmrlpost@fylkesmannen.no
Sikker melding:
www.fylkesmannen.no/melding

Postadresse:
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse:
Strandveien 38, Steinkjer
Prinsens gt. 1, Trondheim

Telefon: 74 16 80 00
www.fylkesmannen.no/tl

Org.nr. 974 764 350

føres kjørebok som skal returneres vernemyndigheten etter avsluttet sesong.

Det søkes om kjøring på barmark, og søknaden må behandles etter § 6 i forskrift om bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag. Det følger av denne bestemmelsen at dersom det er spesielle transportbehov som ikke er knyttet til turkjøring, og som ikke kan dekkes på annen måte, kan det gis dispensasjon. Det fremgår av publikasjon (M108-2014) vedrørende motorferdsel fra Miljødirektoratet, at kjøring på barmark kan sette varige spor i naturen. Derfor er reglene for kjøring på barmark strengere enn på snødekt mark. For tillatelser som gis etter § 6 i motorferdselsforskriften kan det settes vilkår for dispensasjonen etter § 7 i samme forskrift. Forhold som spesielt må vurderes er hvilke virkninger motorferdselen vil ha når det gjelder spor i terrenget, støy, forurensning, hvor sårbart området er og konflikter som kan oppstå i forhold til andre interessegrupper, natur og miljø. Disse forholdene er vurdert og kommunedirektøren er av den oppfatning av at motorferdselen kan medføre slitasje på terrenget, ulemper for villreinen, klimagassutslipp og forstyrrelser for friluftslivet og jegere i forbindelse med villreinjakt. Motorferdselen kan likevel tillates ved å sette vilkår etter § 7 i forskriften.

Helikopter blir i mange sammenhenger brukt til transport av store mengder materialer/utstyr til hytter/buer som ligger langt til fjells og hvor det ikke er kjørespor helt frem til buene. Ved bruk av helikopter som transportmetode settes det ikke varige spor i terrenget som ved bruk av motoriserte kjøretøy som traktor med tilhenger.

Kommunedirektøren tilrår at søknaden om kjøring delvis innvilges. Kommunedirektøren tilrår at det tillates 4 tur/retur på kjøresporet. Videre tilrås det at det gis avslag på 3 tur/retur da det tidligere kun er gitt maksimalt 2 tur/retur til kjøring ved behov for mer omfattende vedlikehold av hyttene i området. Å skulle tillate en stor økning av antall turer på kjøresporet sammenlignet med tidligere praksis vil derfor være svært uheldig.»

Fylkesmannens vurdering

Fylkesmannen har vurdert at de strenge vilkår regelverket krever for dispensasjon etter nasjonal forskrift § 6, ikke er tilstede. Dispensasjonen i sak 20/8 kan derfor være i strid med motorferdselloven og forskriftens § 6 om særlig behov. Dette innebærer at dispensasjonen vil kunne omgjøres i medhold av forvaltningsloven § 35 annet ledd, jf. første ledd.

Det er etter nasjonal forskrift om motorferdsel i utmark og på islagte vann (NF) en direkte hjemmel for materialtransport jf. NF § 3 første ledd bokstav d. Denne kjøringen begrenses til snødekt mark. Miljødirektoratet har i sin veiledning sagt at transport av materialer til mer omfattende oppgraderinger av hytter som ikke er søknadspliktige etter Plan- og bygningsloven også omfattes av denne hjemmelen. Lovgiver har her bestemt at materialtransport skal skje vinterstid. Det kommer ikke frem noe i saken som tilsier at det skulle være noen særlige grunner eller forhold som tilsier at transporten ikke kan skje på vinterstid, eller med helikopter. Vilråene for å kunne gi en dispensasjon etter NF § 6 skal tolkes strengt. Fylkesmannen vurderer det slik at vilkår om at behovet ikke kan dekkes på annen måte derfor ikke er innfridd og at det ikke kan gis dispensasjon fra NF § 6.

Varsel om mulig omgjøring og frist for uttalelse

Gjeldende regelverk er utformet for å ta hensyn til biologisk mangfold og tradisjonelt friluftsliv. Gitte dispensasjon gir mulighet for omfattende motorferdsel i utmark, som kan skade naturmangfold og friluftsliv gjennom forstyrrelser.

Dispensasjonsinnehavere har mulighet til å komme med en uttalelse i saken, **innen 3 uker** etter at dette varselet er mottatt. Etter at fristen er gått ut, vil vi vurdere om det er nødvendig å omgjøre vedtaket. Et vedtak om omgjøring vil ha klageadgang. Dersom saken påklages, vil en endelig

avgjørelse først være gyldig etter at klagesaken er avgjort. Miljødirektoratet er klageinstans. Fylkesmannen har veiledet Oppdal kommune samt hatt politikeropplæring for det aktuelle utvalget. Da kjøringen vil foregå i en nasjonalpark, og i influensområdet til arter som er sårbare for forstyrrelser, velger Fylkesmannen å gi varselet oppsettende virkning. Vi har gjort en konkret vurdering av saken og potensialet for uopprettelig skade og kommet frem til at dette er sannsynlig i denne saken selv om det finnes eksisterende kjørespor. Dette betyr at dispensasjonsinnehaver ikke kan benytte dispensasjonen frem til saken er avgjort.

Kommunen regnes ikke som part i saken, og har dermed ikke klageadgang. Oppdal kommune mottar allikevel dette brev, og vi ber derfor om kommunens vurderinger av saken sett opp mot dette varsel og at kommunen oversender alle relevante dokumenter i saken. Vi ber særlig om dokumentasjon på kjøresporens standard fra start til slutt.

Med hilsen

Bjørnar Wiseth (e.f.)
direktør
Klima- og miljøavdelingen

Thomas Aarskog
seniorrådgiver
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Statens naturoppsyn	Postboks 5672 Torgard	7485	TRONDHEIM
Fylkesmannen i Innlandet	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Dovrefjell nasjonalparkstyre	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER

Likelydende brev sendt til:

Hans Snøve	Båggåstrondvegen 277	7340	OPPDAL
Arnt Gulaker	Stenan 30	7340	Oppdal
Oppdal kommune	Inge Krokanns veg 2	7340	OPPDAL

Fra: Hafstad, Inge[fmtliha@fylkesmannen.no]

Sendt: 1. jul 2020 12:05:24

Til: Postmottak FMIN

Kopi: Wiseth, Bjørnar; Aune, Gry Tveten; Vorkinn, Marit; Knarrum, Vebjørn; Bjurstedt, Carl Severin; Oppdal kommune; postmottak@miljodir.no

Tittel: Varsel om klager

Til Dovrefjell Nasjonalparkstyre

Fylkesmannen i Trøndelag varsler hermed om at følgende delegerte vedtak vil bli påklaget av Fylkesmannen:

- Delegert vedtak nr. 67/2020 – dispensasjon fra vernebestemmelsene for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark – barmarkskjøring med bil/traktor inn til hytte Snøfjellstjønnvegen 704 – Ole Torbjørn Orkelbog og Torbjørn Orkelbog
- Delegert vedtak nr. 72/2020 – dispensasjon fra vernebestemmelsene for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark – barmarkskjøring med bil/traktor inn til Søndre Snøfjelltjønn og videre inn til Tverrfjellet – Ole Bjørn Steinar Smeby
- Delegert vedtak nr. 70/2020 – dispensasjon fra vernebestemmelsene for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark – barmarkskjøring med traktor inn til hytteområdet i Tjønnglupen – Hans Snøve og Arnt Gulaker

Begrunnelsen for klagen er i all hovedsak:

De to første vedtakene er hjemlet i § 9, tredje ledd, bokstav b (Nml. § 48 for siste del av traseen for delegert sak 72/2020) i verneforskriften for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark som bl.a. sier at det kan gis tillatelse til nødvendig motorferdsel på barmark i forbindelse med jordbruksdrift og transport av ved, varer, utstyr og materialer langs kjørespor til Søndre Snøfjelltjønn og Nedre Vårstigseter. Vedtaket om å tillate bruk av traktor inn til Tjønnglupen er i sin helhet hjemlet i naturmangfoldlovens § 48.

Fylkesmannen er av den oppfatning at forvaltningsplanen for Dovrefjell har mer liberale retningslinjer enn motorferdselsloven når det gjelder barmarkskjøring, noe som er uheldig. Når nasjonalparkstyret vurderer søknader om barmarkskjøring må styret/forvalter ta stilling til om behovet kan dekkes på en annen måte. Dette gjelder uavhengig av om vedtaket er hjemlet direkte i verneforskriften eller i naturmangfoldlovens § 48. Fylkesmannen kan ikke se at nasjonalparkforvalter har vurdert dette.

Den samme vurderingen skal kommunen gjøre når de vurderer søknadene opp mot motorferdselsloven og nasjonal forskrift § 6. Vilklårene for å kunne gi en dispensasjon etter NF § 6 skal tolkes strengt, og vilklårene for å gi en dispensasjon for barmarkskjøring etter verneforskriften og/eller § 48 i naturmangfoldloven skal vurderes minst like strengt. Verneforskriftens § 9, tredje ledd, bokstav b sier at det kan gis, ikke at det skal gis. For å minimalisere barmarkskjøringen i nasjonalparken bør det kun gis tillatelse til barmarkskjøring når det skal transporteres varer, utstyr o.l. som er av en slik karakter at det ikke er egnet å transportere inn vinterstid på snødekt mark.

Manglende hjemmelsgrunnlag – ikke grunnlag for å gi dispensasjon med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48

Dispensasjon fra vernevedtak

Som det fremgår av vedtaket finnes det ingen hjemmel i verneforskriften for Dovrefjell – Sunndalsfjella nasjonalpark til den omsøkte kjøringen med traktor inn til Tjønnglupen og siste del av traséen inn til Tverrfjellet. Søknadene ble derfor behandlet etter naturmangfoldlovens § 48 dispensasjon fra vernevedtak (jf. verneforskriftens § 11 generelle dispensasjonsbestemmelser. Naturmangfoldlovens § 48 åpner opp for at det kan gis dispensasjon dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Dispensasjonsbestemmelsen i § 48 skal ikke benyttes for å utvide den rammen som er trukket opp i vernevedtaket.

Rammen for motorisert ferdsel i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark er verneforskriftens § 9 Forbud mot motorferdsel. Verneforskriftens § 9 viser til at motorferdsel på land, i vann og i luft under 300 meter fra bakken er forbudt. Videre sier verneforskriftens § 9 annet ledd hvilken type motorisert ferdsel bestemmelsen ikke er til hinder for, mens § 9 tredje ledd sier hva forvaltningsmyndigheten etter søknad kan gi tillatelse til. Når det gjelder barmarkskjøring langs kjørespor er det kun åpnet opp for at det kan gis tillatelse etter søknad inn til Søndre Snøfjelltjønn og Nedre Vårstigseter (verneforskriftens § 9, tredje ledd, bokstav b). En tillatelse til barmarkskjøring inn til Tjønnglupen og helt inn til Tverrfjellet vil dermed utvide rammen for motorisert ferdsel i nasjonalparken.

Barmarkskjøringen bidrar til å opprettholde et eksisterende kjørespor, noe som påvirker verneverdiene negativt. Kjøringen og kjørespor vil også redusere opplevelsen av et villmarkspreget naturområde, noe som er negativt for verneformålet. Tillatelsen inn til Tjønnglupen strider også med forvaltningsplanen for nasjonalparken som er tydelig på at barmarkskjøring inn til Tjønnglupen ikke er tillatt.

Fylkesmannen vil komme med mer utdypende klager på vedtakene i løpet av uke 28 og 29.

Med vennlig hilsen

Inge Hafstad

seniorrådgiver

Fylkesmannen i Trøndelag

Trøndelagen fylkenålma

Telefon: 74 16 80 66

E-post: fmtliha@fylkesmannen.no

Web: www.fylkesmannen.no/tl

Arkivsaksnummer: 2019/14242-8

Saksbehandler: Carl Severin Bjurstedt

Dato: 14.11.2019

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyret	47/2019	09.12.2019

Klage fra Fylkesmannen i Trøndelag på dispensasjon til traktortransport til hyttene i Tjønnglupen i forbindelse med reinsjakt

Innstilling fra forvalter

1. Dovrefjell nasjonalparkstyret opprettholder vedtaket i delegert vedtak 114/2019 om dispensasjon for en traktortur per år til Tjønnglupen.
2. Nasjonalparkstyret mener ut fra en helhetlig vurdering opp mot verneformålet der det er tatt hensyn til landskap, friluftsliv, biologisk mangfold generelt og villrein spesielt, at dette er den beste løsning for å dekke et større transportbehov. Styret mener klager legger for stor vekt på landskapets egenart vurdert mot andre deler av verneformålet.
3. Nasjonalparkstyret viser videre til at Fylkesmannen har kjent til praksis og har hatt ni tidligere vedtak gjennom åtte år som kunne ha vært påklaget, uten å gjøre dette. Styret viser videre til vedtak i sak 24-2017 24.4.2017.

Saksprotokoll i Dovrefjell nasjonalparkstyret - 09.12.2019

Behandling i møtet

Ingen merknader.

Vedtak

Som innstillingen,
- enstemmig.

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Klage fra Fylkesmannen i Trøndelag på delegert vedtak nr. 114/2019 tillatelse til traktortransport til hyttene i Tjønnglupen i forbindelse med reinsjakt
- 2 Delegert vedtak nr. 114/2019 Tillatelse til transport med traktor til hytter i Tjønnglupen, retur reinslakt - Tjønnglupen Hytteeierforening – utsendt herfra 8.8.2019

Andre dokumenter

3. Søknad av 2.7.2019 mottatt her 4.7.
4. Naturmangfoldloven – NML (kap. II om bærekraft og V områdevern) - <http://bit.ly/NML>
5. Forskrift for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark - http://bit.ly/Forskr_D-S_NP
6. Forvaltningsplan for verneområdene på Dovrefjell - <http://bit.ly/FVP-DF>
7. Delegeringsreglement for Dovrefjell nasjonalparkstyre - <http://bit.ly/DNPS-DLG-REGL>
8. Rundskriv om forvaltning av verneområder - <http://bit.ly/vernerundskriv>
9. Horisont Snøhetta, hovedrapporten - <http://bit.ly/HorisontSnøhetta>
10. Tidligere tillatelser (klikk lenke for å åpne)
 - 10.1. [2004.06.09 Sak 31-04 DFR Motorferdsel i utmark – barmark – Tjønnglupen](#)
 - 10.2. [2005.07.05 Dovrefjellrådet - ref. 05-00871-002 motorferdsel barmark](#)
 - 10.3. [2006.06.19 Dovrefjellrådet 21-06 Tjønnglupen traktor byggesak](#)
 - 10.4. [2006.08.16 Dovrefjellrådet - ref. 06-1000-2 motorferdsel barmark](#)
 - 10.5. [2007.05.25 Dovrefjellrådet - ref. 07-491-2 motorferdsel barmark naust](#)
 - 10.6. [2008.08.06 Dovrefjellrådet - ref. 08-1098-2 motorferdsel barmark](#)
 - 10.7. [2009.07.01 Dovrefjellrådet - ref. 2009-1584-2 motorferdsel barmark 2009-2010](#)
 - 10.8. [2011.06.10 Nasjonalparkstyret - ref. 2011-2345 motorferdsel barmark](#)
 - 10.9. [2012.06.19 Nasjonalparkstyre - arkiv 2012-2562 motorferdsel barmark 2012-2015](#)
 - 10.10. [2016.08.03 Delegert - arkiv 2016-5200 DS 16-130 Tillatelse til trsp med traktor 2016-2018](#)
11. [2015-10-20 Bilder fra befarings sporet til Tjønnglupen \(til bilde 19 utenfor NP\)](#)
12. [Sak DNPS 24/17: Forslag til ny verneforskrift for Dovrefjell -Sunndalsfjella nasjonalpark - Høring](#)

Saksopplysninger

Klagen

Fylkesmannen i Trøndelag har (Vedlegg 1) påklaget delegert vedtak (vedlegg 2) der Tjønnglupen hytteeierforening fikk dispensasjon (naturmangfoldloven § 48) til én traktortransport i året til hytteområdet i Tjønnglupen i reinsjakta. Fylkesmannen varslet klage 23.8. og sendte endelig klage 17.9.

Klagen er vedlagt og her tas kun med klagerens oppsummering av klagegrunnene:

«Fylkesmannen mener det ikke er grunnlag for å innvilge søknaden etter naturmangfoldlovens § 48, fordi:

1. *Barmarkskjøring langs kjøresporet inn til Tjønnglupen vil bidra til å opprettholde kjøresporet, og derfor være i strid med verneformålet nedfelt i verneforskriftens § 1.*
2. *Landskapets egenart er en vesentlig del av verneverdiene for Dovrefjell – Sunndalsfjella nasjonalpark, slik at barmarkskjøringen også vil virke negativt på verneverdiene.*
3. *En tillatelse etter naturmangfoldlovens § 48 i dette området vil skape presedens for de andre verneområder Dovrefjell nasjonalparkstyre forvalter.*
4. *Tillatelsen er i strid med nasjonalparkstyrets egen forvaltningsplan*
5. *Søknaden om barmarkskjøring inn til Tjønnglupen må derfor avslås.»*

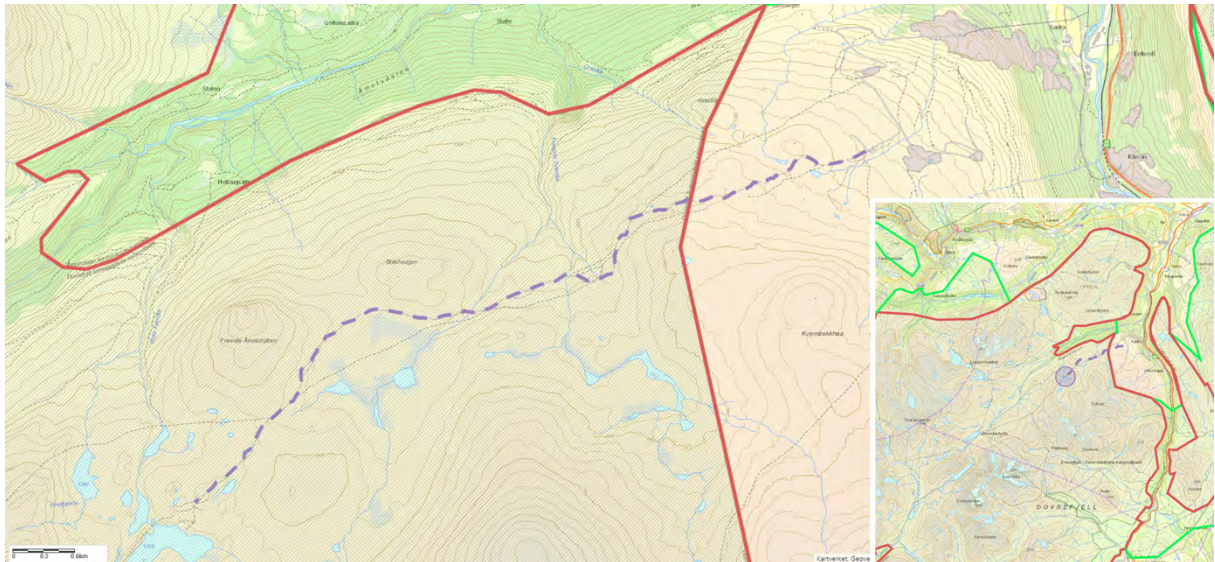
Historikk

Det ble kjørt traktor til Tjønnglupen før vernevedtaket i 2002, saksbehandler er ikke kjent med om dette var omsøkt etter motorferdsellova og godkjent av kommunen. Jeg legger til grunn at det var et (eller flere parallelle) kjørespor inn til Tjønnglupen i 2002. Det foreligger ingen dokumenter som viser at det var søknader om kjøring i 2002 eller 2003. Fylkesmannen var forvaltningsmyndighet disse to årene.

I 2004 (dokument 10.1) var Dovrefjellrådet blitt forvaltningsmyndighet for nasjonalparken. Det kom en søknad om bruk av ATV og en fra 7 søkere om én felles traktortur til Tjønnglupen, for frakt av brensel, proviant, materialer m.m. inn og reinkjøtt og avfall ut – knyttet til reinsjakta. Fellessøknaden ble innvilget, enkeltsøknad om ATV ikke.

Det ble i saksframstillingen vist til at kommunen før vernet hadde innvilget 1-2 slike turer i samband med reinsjakta hver høst. Videre ble det vist til at verneforskriften ikke hjemlet kjøring og at transport av slakt ifra villreinjakt ikke er tillatt etter motorferdsellova. Saksutredningen pekte på at forslag til forvaltningsplan angir tre turer med snøskuter per hytte her – en ekstra tur fordi barmarkstransport ikke tillates. (I endelig forvaltningsplan ble dette utvidet til 4 turer. Ut fra innsendte kjørebøker kjøres det (snitt/median) ca. 3 turer per hytte ut fra rapportene for 2019.)

Det var ut fra overstående innstilt på avslag i 2004, men det ble fremmet forslag i møtet om å innvilge fellesturen. Dette ble vedtatt, uten nærmere begrunnelse. Det ser ikke ut til å ha blitt fremmet klage mot dette vedtaket fra Fylkesmannen eller andre. Se dokument 10.1.

Traktorsporet til Tjønnglupen. Ca. 2 km utenfor nasjonalparken fra enden av Sæterfjellvegen og ca. 6,5 km inne i nasjonalparken. Det er 16 hytter i Tjønnglupen ved enden av sporet, i tillegg 4 hytter ved Storbukkbekken, ca. 1 km innenfor grensa.

I 2005 (dokument 10.2) skjedde nøyaktig det samme – administrasjonen innstilte på avslag, styret tillot en tur.

I 2006 (dokument 10.3) ga arbeidsutvalget en tur i samband med byggesak – her ble det henvist til sakene to foregående år -og administrasjonen innvilget (dokument 10.4) i samråd med leder en tur.

I 2007 fikk Tjønnglupen hytteeierforening en tur i samband med bygging av felles naust (arbeidsutvalget – dokument 10.5).

I 2008 fikk hytteeierforening en tur (dokument 10.6) – det ble vist til forskrift og forvaltningsplan som sier at tillatelse ikke skal gis, men det ble likevel gitt tillatelse. Kjøringen gjaldt bygging/ større vedlikehold.

I 2009 fikk hytteeierforeninga tillatelse til en tur årlig i samband med jakta i 2009 og 2010 (dokument 10.7). Det ble vist til presedens fra tidligere.

Fram til og med 2009 var hjemmel for vedtak forskriftens § 4.

Kjøresporet før Storbukkbekken (østre grein av Ytste Tverråa).

I 2011 (dokument 10.8) ble ny søknad om en tur fra hytteeierforeningen behandlet i nasjonalparkstyret etter naturmangfoldloven § 48. Det ble vist til manglende hjemmel som tidligere, og presedens. Det ble vurdert at en tur ikke ville påføre naturmiljøet irreversible skader. Tillatelse ble gitt for et år fordi en ville gå gjennom praksisen med barmarkskjøring til Tjønnglupen.

I 2012 (dokument 10.9) ga nasjonalparkstyret dispensasjon etter NML § 48 for en tur i året i årene 2012-15 i samband med reinsjakta – for transport av brensel, utstyr og proviant inn og kjøtt og avfall. Vurderingen var at trass i at kjøresporet opprettholdes, er dette en mindre negativ belastning for verneverdiene enn mange skuterturer om vinteren.

Befaring

I 2015 foretok forvalter en befaring langs traktorsporet fra Sæterfjellet inn til Tjønnglupen (dokument 11).

Ny søknad i 2016 resulterte i dispensasjon etter § 48 for perioden 2016-19 (dokument 10.10) etter delegert behandling ut fra tidligere presedens. Forvalter skrev følgende i saksopplysningene: «Jeg var på befaring langs dette traktorsporet i oktober i fjor. Inntrykket er at det har vært kjørt disiplinert i et spor. Der det er vegetasjonsdekke av noen mektighet (dvs. 1-3 dm) er man kommet ned på mineraljord/fjell. Om lag halve traseen går i terreng med minimalt vegetasjonsdekke. Jeg vurderer at framtidig kjøring ikke vil gi nye terrengskader om man holder seg i sporet og nytter traktor med samme hjulvidde som før. Ca. 1/5 av traseen i nasjonalparken følger den gamle DNT-stien fra Sæterfjellet til Åmotdalshytta.

Søker har de seinere sesonger dokumentert (foto) at man koordinerer og utnytter denne turen svært godt.»

Innenfor Storbukkbekken. Gammelt spor til høyre over myra under gjengroing, det som brukes nå til venstre, i kanten av myra.

Tilbake mot hyttene øst for Storbukkbekken og myra på forrige bilde vist fra motsatt kant.

Saksvurderingen viser til manglene hjemmel i forskrift og forvaltningsplan, men at transporten er mindre skadelig for verneverdiene enn alternativene, det siteres:

«Fysisk er det et spor etter kjøring med traktor her og med hensynsfull kjøring vil dette ikke medføre nevneverdig ny terrengskade, men vil være i strid med formål «urørthet». Imidlertid vil det forstyrre mindre enn alternativene som er flere turer med helikopter eller mange vinterturer med snøskuter.

Disse alternativene vil etter min vurdering også være dårligere i forhold til villreinen, som bruker området til alle årstider. Jeg vurderer derfor at vilkårene for tillatelse etter § 48 er oppfylt.

I forhold til NML §§ 8-12 er skaden allerede skjedd – forutsatt man holder seg slavisk i eksisterende spor og nytter traktor med hjulvidde som passer i sporene. Sporene er som beskrevet foran «ferdig slitt» og kjøring vil gi minimal ny terrengskade, det blir ingen økning i motorisert ferdsel i forhold til siste ti år og effektene for biologisk mangfold blir små. Transporten er etter min vurdering vel så miljøriktig som alternativene, snøskuter vil i tillegg ikke kunne transportere ut jaktutbytte.»

Sporet over Langglupbekken. Ytste Åmothyttan langt bak.

I tillegg har det vært gitt et fåtall dispensasjoner til transport med traktor ved større byggearbeider gjennom hele perioden – uten å telle opp, færre enn en per annet år.

Ny nasjonalparkforskrift 2018

I 2018 fikk nasjonalparken ny forskrift i samband med utvidelsen i tidligere Hjerkinnskytefelt. Transport til Tjønnglupen var ikke drøftet eller nevnt forut for eller i lokal høring. Imidlertid kom i høringen et innspill fra Tjønnglupen hytteeierforening om at forskriften burde endtes lik at den ene årlige turen samt transport ved større byggearbeider ble mulig å gi tillatelse til.

Tjønnglupen. Snøhetta og så vidt Larstind og Langvasstindan bak Tjønnglupegga.

Fylkesmannen i Oppland kommenterte dette slik på side 90 i oversendelsen av verneforslaget til KLD: «Fylkesmannen konstaterer at det har vært gitt dispensasjoner etter naturmangfoldloven § 48 for bruk av traktor til Tjønnglupen. I gjeldende forvaltningsplan for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark står det i retningslinjene for motorferdsel på barmark at «Kjøring på barmark inn til Tjønnglupen tillates ikke». Traktorsporet (som er tydelig) er ikke angitt som kjørespør i tabell/kart i forvaltningsplanen.

Områdene her benyttes av villrein både sommerstid og vinterstid. Selv om antall turer med traktor er begrenset i forhold til antallet turgåere som benytter samme strekning sommerstid mener Fylkesmannen at all transport av ved, varer og utstyr, samt ev. materialer i forbindelse med byggearbeid, bør foregå med bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller med luftfartøy. Det er en slik spesifisert dispensasjonshjemmel i forskriften, og slik vinterkjøring til hyttene i Tjønnglupen-området er også konkret omtalt i forvaltningsplanen. Fylkesmannen tilrår derfor at det ikke innføres en spesifisert dispensasjonshjemmel for barmarkskjøring. Dette vil legge til rette for at traktorsporet vil bli mindre skjemmende i terrenget over tid.»

I sakspapirene til møte i referansegruppe for vern av Hjerkinnskytefelt 31.5.17 (utsendt 26.5.) var merknaden fra hytteeierforeningen referert, men det var ingen vurdering av den i sakspapirene, og møtereferatet samt erindringen til den forvalter som deltok som observatør i møtet tilsier at forholdet ikke ble drøftet.

Sitatet over ble først festet til papiret i Fylkesmannens innstilling til departementet. Den var da ikke drøftet med forvalterne eller forelagt nasjonalparkstyret. Nasjonalparkstyret fikk innstillingen til orientering – det er ingen høring på disse lokalt. Forvalterne så dessverre ikke så nøye gjennom innstillingen at de registrerte dette.

Fylkesmannen viser i sin klage til at det i ny forskrift (2018) ikke ble gjort endring for å åpne for den aktuelle transporten: «(...) når verneforskriften for Dovrefjell – Sunndalsfjella nasjonalpark ble revidert i forbindelse med utvidelsen av nasjonalparken den 20. april 2018, ble det ikke tatt inn noe om at forvaltningsmyndigheten etter søknad kan gi tillatelse til barmarkskjøring inn til Tjønnglupen (Jf. verneforskriftens § 9, tredje ledd).»

Pakking av lasset til Tjønnglupen før jakta 2019. Foto: Sivert Sæteren.

Forvalterne hadde møter med Fylkesmannen i Oppland om aktuelle justeringer av forskriften forut for lokal høring. Denne saken ble imidlertid ikke tatt opp. Det må karakteriseres som en inkurie fra vår side.

Det er også aktuelt å vise til nasjonalparkstyrets vedtak i sak 24/2017 24.4.2017:

«Forslaget til ny verneforskrift for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark har ikke blitt utarbeidet på grunnlag av en omfattende prosess hvor mange av de som blir berørt av verneforskriften har blitt involvert på forhånd. Dette er en mangel ved forslaget til ny verneforskrift for nasjonalparken.»

Påklagd søknad

Denne ble gitt delegert som DS 114/2019 8.8. i år. I og med den ble vurdert som en ren fornyelse og at revidert forskrift ikke innebar noen realitetsendring ble det ikke gjort noen ny vurdering, sak 130/2016 ble kopiert direkte og gyldighetsperioden i vedtaket ble endret til nye 4 år. Hjemmel var som før NML § 48.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Klagesaker skal behandles av styret.

Verneformål – forskrift

Formålet med Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark er å ta vare på et stort, sammenhengende og villmarkspreget naturområde som inneholder særegne og representative økosystemer og landskap og som er uten tyngre naturinngrep. Videre å ta vare på:

- a) Et tilnærmet intakt høyfjellsøkosystem og naturlig biologisk mangfold med bestander av arter som villrein, jerv, fjellrev, kongeørn og ravn, naturtyper og geologi.
- b) kalkrike områder med rik fastmark i fjellet, ekstremrike myrer og en unik karplanteflora
- c) elveslettelandskap med kroksjøer, meanderende elv og åpne sandområder
- d) en viktig del av leveområdet til villreinen i Snøhetta og Knutshø villreinområder
- e) vakre og egenartede landskap
- f) store alpine fjellmassiv omkring Snøhetta
- g) særpregede kvartærgeologiske forekomster
- h) kulturminner, herunder spor etter fangst og beitebruk.

Allmenheten skal kunne oppleve naturen uforstyrret gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Det er ikke åpnet for kjøring på bar mark i nasjonalparken annet enn etter kjøresporet til Snøfjellstjøenna og til Nedre Vårstigseter, i § 9, 3. ledd b).

Forvaltningsplan

Her står: «*Kjøring på barmark inn til Tjønnglupen tillates ikke.*» (6.4.4 s. 86.)

Naturmangfoldloven

Alle saker må vurderes etter de miljørettslige prinsippene i §§ 8-12 jf. § 7.

§ 48 1. avsnitt jf. § 77 åpner for dispensasjon til tiltak som ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig. Begge vilkår må være oppfylt. Det følger imidlertid ikke av dette at dispensasjon skal gis om vilkårene er oppfylt. Skjønn og instruks fra overordnet myndighet spiller inn. Dispensasjonsbestemmelsen i § 48 kan ikke brukes for å utvide rammene gitt i vernevedtaket. Bestemmelsen er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette eller spesielle tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Det er NML § 48 som blir vedtakshjemmel her.

Forvaltningsloven

Kapittel IV gir regler om klage og omgjøring. Her behandles klager av nasjonalparkstyret, om vedtak opprettholdes går klagen videre til klageinstansen (Miljødirektoratet) for sluttbehandling jf. § 33.

Presedens

Det vises til forhistorien, beskrevet over under **Saksopplysninger - Historikk**.

Vurdering

Varsel om klage er sendt 23.8. og klagen er således rettidig inngitt. Fylkesmannen har klagerett jf. nasjonalparkstyrets vedtekter.

Fylkesmannen oppgir følgende grunner til at han mener det ikke er grunnlag for å innvilge søknaden etter naturmangfoldlovens § 48, forvalter kommenterer dette:

- Barmarkskjøring langs kjøresporet inn til Tjønnglupen vil bidra til å opprettholde kjøresporet, og derfor være i strid med verneformålet nedfelt i verneforskriftens § 1. Landskapets egenart er en vesentlig del av verneverdiene for Dovrefjell – Sunndalsfjella nasjonalpark, slik at barmarkskjøringen også vil virke negativt på verneverdiene

Isolert sett er dette riktig. like vel vil forvalter peke på følgende:

- a. Kjøresporet er beskjedent i landskapet med begrenset fjernvirkning.
- b. Gjengroing vil ta lang tid, selv om sporet i et svært langt tidsperspektiv vil forsvinne delvis om kjøring opphører. (Mesteparten av sporet faller ikke sammen med stien innover, slik at tråkk vil i liten grad bidra til å hindre gjengroing.)
- c. Tiltaket er i strid med deler av verneformålets innledning (villmarkspreg) og formålets pkt. e) – dette er utvilsomt.
- d. Imidlertid er det andre deler av verneformålet forvalter mener blir best ivaretatt med traktortransport. Sporet og transporten truer i svært liten grad det biologiske mangfoldet jf. formålet pkt. a). Spesielt for villreinen vurderer jeg en traktortransport i året, samt unntaksvis ved større vedlikeholdsprosjekt, som et bedre alternativ – flere snøskuterturer gjennom vintersesongen eller helikoptertransport.

I senere år har fostringsflokene oppholdt seg i dette området gjennom servinteren og fram mot kalving. De fleste transportene med snøskuter blir vanligvis gjennomført i mars og april. Det 16 hytter og buer i Tjønnglupen. Mars og april er de siste månedene før simlene skal kalve, og det vil være en stor fordel at det ikke er så mange transporter med snøskuter til Tjønnglupen på den tiden. Den ene transporten med traktor om høsten på kjøresporet til Tjønnglupen utgjør ganske mange snøskuterturer.

Det blir altså et spørsmål om vekting av verneverdier opp mot hverandre. Dette har Fylkesmannen etter forvalters vurdering ikke gjort.

- En tillatelse etter naturmangfoldlovens § 48 i dette området vil skape presedens for de andre verneområder Dovrefjell nasjonalparkstyre forvalter.

Dette stemmer ikke – i tilfelle måtte man ha et eller flere andre steder med en hyttekonsentrasjon inne i verneområde med traktorspor fra før vernet. En hyttekonsentrasjon der det har blitt gitt dispensasjon etter § 48 hvert år siden vernet ble vedtatt, og med mye bruk av villrein i vintersesongen, nær kalvingsområder. Slike områder finnes i hvertfall ikke i våre verneområder, og neppe i andre heller.

Å videreføre en eksisterende praksis fra før vernet som har vært opprettholdt 15 år etter vernet kan ikke gi presedens for å etablere lignende praksis andre steder der man i dag ikke har en slik praksis.

- Tillatelsen er i strid med nasjonalparkstyrets egen forvaltningsplan.

Det stemmer. Men innholdet i forvaltningsplanen er en konsekvens av forskriften på det tidpunkt forvaltningsplanen ble laget – her har vi en sirkelargumentasjon i og med eksisterende forvaltningsplan ble brukt som argument for ikke å endre forskriften i 2018. Forvaltningsplanen av 2006 legger til grunn en tilsvarende vekting av verneverdier som Fylkesmannen legger til grunn for klagen – i tillegg til forskriften som ikke åpner for å godkjenne kjørespor her. Vurderingene i forvaltningsplanen ble gjort av denne forvalter, og vurderingen ble endret etter befaringen i 2015.

Videre mener forvalter at om Fylkesmannen mener praksis er feil, burde han ha reagert første gang det ble gitt dispensasjon – dvs. i 2004. Traktortransporten har vært praktisert hvert år siden 2004 og Dovrefjellrådet og nasjonalparkstyret har gitt dispensasjon ni ganger tidligere uten at hverken Fylkesmann eller direktorat har reagert. Da virker det underlig å reagere på det tiende vedtaket med samme innhold.

At det i oversendelsen av verneplanen fra Fylkesmannen er presisert en innskjerping, har skjedd uten at nasjonalparkstyret har vært konsultert, og forvalter mener derfor det er svært uheldig å legge det til grunn.

Om forvalterne hadde vært klar over at fylkesmannen hadde skrevet det som var tilfelle om traktorkjøring til Tjønnglupen, ville det ha blitt bemerket herfra at det var i strid med det nasjonalparkstyret hadde kommet fram til var den beste ordning for verneverdiene. Beklageligvis glemte forvalterne å ta opp akkurat denne saken med Fylkesmannen i Oppland da vi kom med innspill til ønskede revisjoner i eksisterende forskrift. Senere ble den spilt inn i siste liten uten å bli tatt opp med oss. Det er da underlig at ikke formuleringen ble drøftet med forvalterne og nasjonalparkstyret før den ble sendt departementet, all den tid den var i strid med etablert praksis – selv om den formelt sett var korrekt.

Videre viser forvalter til at vedtakene i perioden 2004 – 2009 var mangelfullt begrunnet eller ikke begrunnet i det hele tatt. Om Fylkesmannen eller direktoratet hadde vært bekymret for denne aktiviteten, burde jo allerede det første av disse vedtakene vært kjent ugyldig grunnet saksbehandlingsfeil og returnert til styret. Nå fortøner dette seg som en uvarslet og mangelfullt begrunnet omkamp.

Ut fra overstående mener forvalter at klagen ikke bør tas til følge.

Rett utskrift

Hjerkin, 12. desember 2019

Carl S. Bjurstedt

nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Arkivsaksnummer: 2020/5397-5

Saksbehandler: Carl Severin Bjurstedt

Dato: 28.09.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyret	54/2020	05.10.2020

Saker til orientering - møte i Dovrefjell nasjonalparkstyret 05.10.2020

Innstilling fra forvalter

Det ble orientert om / drøftet følgende saker:

1. Virksomheten til Statens naturoppsyn i sommer
Saken ble tatt til orientering.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Ingen

Saksopplysninger

1. SNO vil orientere om virksomheten i sommer og aktuelle forhold som har dukket opp

Vurdering

Sakene legges fram til orientering og eventuell drøfting, uten forslag vedtak ut over at sakene foreslås tatt til orientering.